provincie groningen

BIJLAGEN REKENING 2017

Inhoudsopgave

1. Realisatie per productgroep 5
2. Single information Single audit 2017 37
3. Overzicht nieuw beleid 2017 39
4. Rapportage Blauwestad 2017 41
5. Voortgangsrapportage Provinciale Meefinanciering 45
6. Verantwoording Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2015-2019 over het jaar 2017 . 51
7. Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2017 59
8. Jaarverslag financieel toezicht gemeenten 117
9. Voortgangsrapportage infrastructurele werken 121
10. Voortgangsrapportage RSP/MIT 129
11. Jaarverslag provinciearchivaris 2017 149
12. Overzicht inhuur personeel 161
13. Kostenverdeelstaat 163
14. Subsidiestaat 165
15. Begrotingswijzigingen buiten P&C-cyclus om 175
16. Relatie programma's, deelprogramma's en productgroepen 177
17. Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld 179

1. Realisatie per productgroep

Programma 1. Ruimte en water, deelprogramma 1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

LASTEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
8100	Apparaatskosten	2.525.535	1.483.301	1.924.649	1.871.267	53.382
	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	41.074.130	1.037.970	10.895.174	2.618.270	8.276.904
	Realisatie ruimtelijk beleid	6.982	8.060	8.060	5.123	2.937
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 8100	**43.606.647**	**2.529.331**	**12.827.883**	**4.494.659**	**8.333.224**
8200	Apparaatskosten	1.562.897	109.964	137.257	71.860	65.397
	Wonen	-202.392	28.800	1.299.480	1.363.508	-64.028
	Afwikkeling voorgaande jaren	6.379	0	0	0	0
	Totaal lasten 8200	**1.366.884**	**138.764**	**1.436.737**	**1.435.368**	**1.369**
	Totaal lasten deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling	**44.973.531**	**2.668.095**	**14.264.620**	**5.930.027**	**8.334.593**

BATEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
8100	Apparaatskosten	0	0	0	37.826	37.826
	Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	4.189.681	518.734	8.488.603	5.113.187	-3.375.416
	Realisatie ruimtelijk beleid	0	0	0	0	0
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal baten 8100	**4.189.681**	**518.734**	**8.488.603**	**5.151.013**	**-3.337.590**
8200	Apparaatskosten	0	0	0	1.805	1.805
	Wonen	5.839	2.980	0	0	0
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal baten 8200	**5.839**	**2.980**	**0**	**1.805**	**1.805**
	Totaal baten deelprogramma Ruimtelijke ontwikkeling	**4.195.520**	**521.714**	**8.488.603**	**5.152.818**	**-3.335.785**

Programma 1. Ruimte en water, deelprogramma 1.2 Waterbeheer

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
3100 Apparaatskosten	0	144.820	164.372	158.849	5.523
Waterkeringen	703.406	523.300	538.300	634.865	-96.565
Flankerend beleid waterberging	151.886	122.380	0	67.343	-67.343
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 3100	**855.292**	**790.500**	**702.672**	**861.057**	**-158.385**
3300 Apparaatskosten	0	242.227	274.275	134.318	139.957
Grondwater	645.181	126.600	131.450	183.857	-52.407
Afwikkeling voorgaande jaren	-28.756	0	0	-865	865
Totaal lasten 3300	**616.425**	**368.827**	**405.725**	**317.310**	**88.415**
3900 Apparaatskosten	1.060.503	205.576	233.331	274.846	-41.515
Waterhuishouding	191.476	134.540	486.440	142.630	343.810
Afwikkeling voorgaande jaren	719.251	0	0	75.000	-75.000
Totaal lasten 3900	**1.971.230**	**340.116**	**719.771**	**492.476**	**227.295**
Totaal lasten deelprogramma Waterbeheer	**3.442.947**	**1.499.443**	**1.828.168**	**1.670.842**	**157.326**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
3100 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Waterkeringen	0	0	0	108.228	108.228
Flankerend beleid waterberging	188.611	122.380	0	10.013	10.013
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 3100	**188.611**	**122.380**	**0**	**118.241**	**118.241**
3300 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Grondwater	335.559	373.180	373.180	335.467	-37.713
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 3300	**335.559**	**373.180**	**373.180**	**335.467**	**-37.713**
3900 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Waterhuishouding	0	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 3900	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten deelprogramma Waterbeheer	**524.170**	**495.560**	**373.180**	**453.708**	**80.528**

Programma 2. Milieu en energie, deelprogramma 2.1 Milieu

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
4100 Apparaatskosten	1.219.465	672.432	727.713	540.869	186.844
Bodemsanering	5.834.832	1.867.866	1.957.563	2.759.475	-801.912
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 4100	**7.054.297**	**2.540.298**	**2.685.276**	**3.300.343**	**-615.067**
4101 Apparaatskosten	321.159	137.293	148.580	233.953	-85.373
Afval	80.614	0	0	-1.410	1.410
Stortplaatsen en baggerdepots	605.390	2.746.030	3.429.459	2.515.074	914.385
Afwikkeling voorgaande jaren	-2.500	0	0	0	0
Totaal lasten 4101	**1.004.663**	**2.883.323**	**3.578.039**	**2.747.616**	**830.423**
4102 Apparaatskosten	306.215	131.100	531.969	659.321	-127.352
Gaswinning	47.007.271	257.400	4.010.969	505.249	3.505.720
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-16	16
Totaal lasten 4102	**47.313.486**	**388.500**	**4.542.938**	**1.164.554**	**3.378.384**
4400 Apparaatskosten	3.278.631	1.905.211	2.103.949	2.093.168	10.781
VTH	8.329.235	5.287.299	5.962.584	6.716.102	-753.518
Afwikkeling voorgaande jaren	-173.553	0	0	-6.431	6.431
Totaal lasten 4400	**11.434.313**	**7.192.510**	**8.066.533**	**8.802.839**	**-736.306**
4500 Apparaatskosten	240.894	52.366	59.435	144.911	-85.476
Ontgrondingen	961.384	15.000	15.000	7.259	7.741
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 4500	**1.202.278**	**67.366**	**74.435**	**152.170**	**-77.735**
4600 Apparaatskosten	0	200.420	216.896	353.837	-136.941
Duurzame ontwikkeling	202.299	145.000	311.482	140.599	170.883
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 4600	**202.299**	**345.420**	**528.378**	**494.436**	**33.942**
4900 Apparaatskosten	1.732.741	427.435	462.574	456.010	6.564
Milieubeleid	578.988	484.000	529.868	539.127	-9.259
Afwikkeling voorgaande jaren	-34.816	0	0	24.765	-24.765
Totaal lasten 4900	**2.276.913**	**911.435**	**992.442**	**1.019.902**	**-27.460**
Totaal lasten deelprogramma Milieu	**70.488.249**	**14.328.852**	**20.468.041**	**17.681.861**	**2.786.180**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
4100 Apparaatskosten	0	0	0	9.339	9.339
Bodemsanering	94.833	0	0	387.789	387.789
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4100	**94.833**	**0**	**0**	**397.128**	**397.128**
4101 Apparaatskosten	0	0	0	4.039	4.039
Afval	0	0	0	0	0
Stortplaatsen en baggerdepots	477.381	20.000	578.335	391.465	-186.870
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4101	**477.381**	**20.000**	**578.335**	**395.505**	**-182.830**
4102 Apparaatskosten	0	-446.460	0	4.212	4.212
Gaswinning	47.049.752	547.480	3.848.667	472.103	-3.376.564
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4102	**47.049.752**	**101.020**	**3.848.667**	**476.315**	**-3.372.352**
4400 Apparaatskosten	0	0	0	33.207	33.207
VTH	1.372.935	557.900	711.927	1.598.111	886.184
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-21.610	-21.610
Totaal baten 4400	**1.372.935**	**557.900**	**711.927**	**1.609.708**	**897.781**
4500 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Ontgrondingen	43.380	51.200	51.200	32.967	-18.233
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4500	**43.380**	**51.200**	**51.200**	**32.967**	**-18.233**
4600 Apparaatskosten	0	0	0	6.109	6.109
Duurzame ontwikkeling	11.208	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4600	**11.208**	**0**	**0**	**6.109**	**6.109**
4900 Apparaatskosten	0	0	0	7.874	7.874
Milieubeleid	0	0	0	1.120	1.120
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4900	**0**	**0**	**0**	**8.993**	**8.993**
Totaal baten deelprogramma Milieu	**49.049.489**	**730.120**	**5.190.129**	**2.926.726**	**-2.263.403**

Programma 2. Milieu en energie, deelprogramma 2.2 Energie en klimaat

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
4601 Apparaatskosten	1.521.774	171.535	199.201	310.916	-111.715
Energie en klimaat	-1.167.397	137.810	3.181.871	3.166.636	15.235
Afwikkeling voorgaande jaren	-331.365	0	0	-2.996	2.996
Totaal lasten 4601	**23.012**	**309.345**	**3.381.072**	**3.474.555**	**-93.483**
4602 Apparaatskosten	632.871	1.078.197	1.444.500	1.097.864	346.636
Energietransitie	876.790	1.083.457	3.183.946	1.700.238	1.483.708
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-3.000	3.000
Totaal lasten 4602	**1.509.661**	**2.161.654**	**4.628.446**	**2.795.101**	**1.833.345**
Totaal lasten deelprogramma Energie en klimaat	**1.532.673**	**2.470.999**	**8.009.518**	**6.269.657**	**1.739.861**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
4601 Apparaatskosten	0	0	0	1.992	1.992
Energie en klimaat	194.348	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	22.266	22.266
Totaal baten 4601	**194.348**	**0**	**0**	**24.258**	**24.258**
4602 Apparaatskosten	0	0	0	21.000	21.000
Energietransitie	158.503	0	230.084	526.324	296.240
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 4602	**158.503**	**0**	**230.084**	**547.324**	**317.240**
Totaal baten deelprogramma Energie en klimaat	**352.851**	**0**	**230.084**	**571.582**	**341.498**

Programma 3. Platteland en natuur, deelprogramma 3.1 Natuur en landschap

LASTEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
5100	Apparaatskosten	764.521	396.216	449.709	396.921	52.788
	Natuurontwikkeling	8.849.088	8.241.455	12.906.642	13.670.878	-764.236
	Afwikkeling voorgaande jaren	3.022.111	0	2.750.000	1.259.188	1.490.813
	Totaal lasten 5100	**12.635.720**	**8.637.671**	**16.106.351**	**15.326.987**	**779.364**
5200	Apparaatskosten	2.977.268	975.737	1.107.471	1.080.658	26.813
	Natuurbeheer	9.364.354	9.985.210	10.555.261	11.079.293	-524.032
	Afwikkeling voorgaande jaren	-35.738	0	0	0	0
	Totaal lasten 5200	**12.305.884**	**10.960.947**	**11.662.732**	**12.159.951**	**-497.219**
5201	Apparaatskosten	157.782	256.057	290.627	234.338	56.289
	Landschap	52.784	1.345.000	2.946.027	3.390.859	-444.832
	Afwikkeling voorgaande jaren	589.628	0	383.500	77.504	305.996
	Totaal lasten 5201	**800.194**	**1.601.057**	**3.620.154**	**3.702.701**	**-82.547**
5202	Apparaatskosten	0	382.706	518.635	1.118.135	-599.500
	Waddengebied	375.611	257.429	2.298.544	975.339	1.323.205
	Afwikkeling voorgaande jaren	-2.643	0	0	-106.768	106.768
	Totaal lasten 5202	**372.968**	**640.135**	**2.817.179**	**1.986.706**	**830.473**
5300	Apparaatskosten	0	161.059	182.803	347.390	-164.587
	Beheer flora en fauna	961.684	1.152.300	1.277.465	1.542.510	-265.045
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 5300	**961.684**	**1.313.359**	**1.460.268**	**1.889.900**	**-429.632**
	Totaal lasten deelprogramma Natuur en landschap	**27.076.450**	**23.153.169**	**35.666.684**	**35.066.245**	**600.439**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
5100 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Natuurontwikkeling	5.405.405	0	16.000	3.773.129	3.757.129
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	1.838.236	1.838.236
Totaal baten 5100	**5.405.405**	**0**	**16.000**	**5.611.365**	**5.595.365**
5200 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Natuurbeheer	98.023	0	219.000	227.166	8.166
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 5200	**98.023**	**0**	**219.000**	**227.166**	**8.166**
5201 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Landschap	0	0	0	5.000	5.000
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 5201	**0**	**0**	**0**	**5.000**	**5.000**
5202 Apparaatskosten	0	0	0	2.876	2.876
Waddengebied	150.000	0	195.000	295.000	100.000
Afwikkeling voorgaande jaren	2	0	0	0	0
Totaal baten 5202	**150.002**	**0**	**195.000**	**297.876**	**102.876**
5300 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Beheer flora en fauna	0	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 5300	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten deelprogramma Natuur en landschap	**5.653.430**	**0**	**430.000**	**6.141.406**	**5.711.406**

Programma 3. Platteland en natuur, deelprogramma 3.2 Landbouw

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6100 Apparaatskosten	926.312	225.925	322.351	434.321	-111.970
Landbouw	570.841	700.000	3.498.157	3.415.433	82.724
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-7.156	7.156
Totaal lasten 6100	**1.497.153**	**925.925**	**3.820.508**	**3.842.598**	**-22.090**
Totaal lasten deelprogramma Landbouw	**1.497.153**	**925.925**	**3.820.508**	**3.842.598**	**-22.090**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6100 Apparaatskosten	0	0	0	2.360	2.360
Landbouw	0	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 6100	**0**	**0**	**0**	**2.360**	**2.360**
Totaal baten deelprogramma Landbouw	**0**	**0**	**0**	**2.360**	**2.360**

Programma 4. Bereikbaarheid, deelprogramma 4.1 Infrastructuur

LASTEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2100	Apparaatskosten	3.789.812	1.570.310	1.822.040	1.890.928	-68.888
	(Re)constructie wegen en fietspaden	14.260.135	3.194.882	8.525.811	5.056.070	3.469.741
	Capaciteitskredieten	5.536.252	4.528.361	7.198.375	7.936.277	-737.902
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2100	**23.586.199**	**9.293.553**	**17.546.226**	**14.883.274**	**2.662.952**
2101	Apparaatskosten	5.785.206	4.326.849	4.213.541	4.492.704	-279.163
	Bermen en sloten	1.864.700	393.700	1.675.972	2.009.263	-333.291
	Wegverhardingen	3.999.107	3.625.700	3.810.917	3.910.787	-99.870
	Fietspadverhardingen	606.573	378.900	400.000	328.990	71.010
	Wegmeubilair	1.151.310	1.137.900	1.285.077	838.685	446.392
	Beplantingen	542.150	683.600	713.095	480.735	232.360
	Boordvoorzieningen	63.549	216.500	0	841	-841
	Vaste kunstwerken	1.016.941	689.200	722.507	957.572	-235.065
	Overige kosten wegen	1.323.279	810.000	237.300	827.664	-590.364
	Projecten beheer en onderhoud - Wegen		0	0	14.635	-14.635
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2101	**16.352.815**	**12.262.349**	**13.058.409**	**13.861.875**	**-803.466**
2102	Apparaatskosten	719.258	544.071	525.049	537.552	-12.503
	Verkeersregelinstallaties	233.833	216.800	77.605	228.093	-150.488
	Gladheidsbestrijding	918.441	730.600	731.827	834.717	-102.890
	Overige baten en lasten - verkeersmanagement	175.835	0	0	205.964	-205.964
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2102	**2.047.367**	**1.491.471**	**1.334.481**	**1.806.326**	**-471.845**
2103	Apparaatskosten	364.538	504.140	624.140	400.243	223.897
	Verkeersveiligheid	872.826	2.128.100	993.100	345.447	647.653
	Afwikkeling voorgaande jaren	-43.274	0	0	3.086	-3.086
	Totaal lasten 2103	**1.194.090**	**2.632.240**	**1.617.240**	**748.776**	**868.464**
2104	Apparaatskosten	0	0	275.996	769.926	-493.930
	Diensten voor derden wegen	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2104	**0**	**0**	**275.996**	**769.926**	**-493.930**
2200	Apparaatskosten	1.858.740	943.066	1.052.025	1.324.955	-272.930
	(Re)constructie waterwegen	8.910.147	2.299.021	3.832.397	5.137.413	-1.305.016
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2200	**10.768.887**	**3.242.087**	**4.884.422**	**6.462.368**	**-1.577.946**

LASTEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2201	Apparaatskosten	4.081.883	2.851.479	2.925.249	2.913.819	11.430
	Dijken, bermen en sloten	860	0	0	0	0
	Boordvoorzieningen	1.924.413	34.000	0	135.445	-135.445
	Baggerwerk	385.821	172.300	175.000	-146.702	321.702
	Aanlegvoorzieningen/-kanaalmeubilair	57.798	70.400	72.500	55.354	17.146
	Diversen overige vaarwegen	182.628	131.800	131.800	52.356	79.444
	Slibdepots	4.711	0	0	4.126	-4.126
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2201	**6.638.114**	**3.259.979**	**3.304.549**	**3.014.398**	**290.151**
2202	Apparaatskosten	980.923	869.460	877.808	876.084	1.724
	Sluizen	101.473	172.700	178.600	101.188	77.412
	Sluizencomplex Lauwersoog	313.965	181.500	388.600	307.010	81.590
	Bruggen	844.710	733.410	1.136.380	1.080.806	55.574
	Overige baten en lasten - kunstwerken	1.202.724	-1.314.462	-1.314.462	527.894	-1.842.356
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
	Totaal lasten 2202	**3.443.795**	**642.608**	**1.266.926**	**2.892.981**	**-1.626.055**
2203	Apparaatskosten	4.425.813	-10.400	4.746.830	4.511.401	235.429
	Diensten hoofdvaarwegen	477.544	10.400	8.000	1.798.200	-1.790.200
	Totaal lasten 2203	**4.903.357**	**0**	**4.754.830**	**6.309.601**	**-1.554.771**
2204	Apparaatskosten	0	0	564.507	834.946	-270.439
	Diensten voor derden vaarwegen	143.772	0	0	324.380	-324.380
	Totaal lasten 2204	**143.772**	**0**	**564.507**	**1.159.326**	**-594.819**
2900	Apparaatskosten	1.280.295	956.204	1.185.249	765.316	419.933
	Mobiliteitsbeleid	779.715	1.112.700	2.244.800	3.134.491	-889.691
	Infrastructurele projecten duVV	22.575.979	7.499.100	8.593.000	12.153.544	-3.560.544
	Verkeer- en vervoerberaad duVV	1.075.284	1.380.254	986.302	916.966	69.336
	Afwikkeling voorgaande jaren	-249.192	0	0	15.383	-15.383
	Totaal lasten 2900	**25.462.081**	**10.948.258**	**13.009.351**	**16.985.700**	**-3.976.349**
	Totaal lasten deelprogramma	**94.540.477**	**43.772.545**	**61.616.937**	**68.894.551**	**-7.277.614**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2100 Apparaatskosten	0	0	0	7.582	7.582
(Re)constructie wegen en fietspaden	3.793.259	0	2.533.891	2.250.066	-283.825
Capaciteitskredieten	7.650.627	4.053.188	8.239.597	9.320.164	1.080.567
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2100	**11.443.886**	**4.053.188**	**10.773.488**	**11.577.811**	**804.323**
2101 Apparaatskosten	0	0	0	254.602	254.602
Bermen en sloten	273	0	0	85.585	85.585
Wegverhardingen	420.887	0	0	490.651	490.651
Fietspadverhardingen	0	0	0	0	0
Wegmeubilair	16.576	0	0	8.323	8.323
Beplantingen	108.790	0	0	50.171	50.171
Boordvoorzieningen	0	0	0	0	0
Vaste kunstwerken	20.330	0	0	0	0
Overige kosten wegen	279.297	143.200	143.200	250.616	107.416
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2101	**846.153**	**143.200**	**143.200**	**1.139.947**	**996.747**
2102 Apparaatskosten	0	0	0	28.950	28.950
Verkeersregelinstallaties	127.675	64.200	42.000	77.750	35.750
Gladheidsbestrijding	2.779	0	0	-1.092	-1.092
Overige baten en lasten - verkeersmanagement	0	0	0	298.857	298.857
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2102	**130.454**	**64.200**	**42.000**	**404.465**	**362.465**
2103 Apparaatskosten	0	0	0	4.298	4.298
Verkeersveiligheid	0	0	0	179.460	179.460
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2103	**0**	**0**	**0**	**183.758**	**183.758**
2104 Apparaatskosten	0	0	0	63	63
Diensten voor derden wegen	0	0	236.390	227.078	-9.312
Totaal baten 2104	**0**	**0**	**236.390**	**227.141**	**-9.249**
2200 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
(Re)constructie waterwegen	212.137	0	0	406.080	406.080
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2200	**212.137**	**0**	**0**	**406.080**	**406.080**
2201 Apparaatskosten	0	0	0	12.703	12.703
Dijken, bermen en sloten	0	0	0	0	0
Boordvoorzieningen	705	0	0	17.670	17.670
Baggerwerk	0	0	0	10.000	10.000
Aanlegvoorzieningen/-kanaalmeubilair	0	0	0	3.306	3.306
Diversen overige vaarwegen	534.894	501.300	501.400	501.656	256
Slibdepots	4.711	0	0	4.126	4.126
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2201	**540.310**	**501.300**	**501.400**	**549.461**	**48.061**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2202 Apparaatskosten	0	0	0	15.497	15.497
Sluizen	0	0	0	5.000	5.000
Sluizencomplex Lauwersoog	267.313	151.900	151.900	71.708	-80.192
Bruggen	5.533	358.700	358.700	224.076	-134.624
Overige baten en lasten - kunstwerken	18.188	0	0	30.173	30.173
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2202	**291.034**	**510.600**	**510.600**	**346.454**	**-164.146**
2203 Apparaatskosten	0	-4.774.163	0	22.434	22.434
Diensten hoofdvaarwegen	5.889.203	4.774.163	4.754.830	5.905.724	1.150.894
Totaal baten 2203	**5.889.203**	**0**	**4.754.830**	**5.928.157**	**1.173.327**
2204 Apparaatskosten	0	-209.842	0	230	230
Diensten voor derden vaarwegen	970.056	209.842	210.860	1.630.526	1.419.666
Totaal baten 2204	**970.056**	**0**	**210.860**	**1.630.755**	**1.419.895**
2900 Apparaatskosten	0	0	0	9.189	9.189
Mobiliteitsbeleid	412.323	51.764	53.472	276.733	223.261
Infrastructurele projecten	22.675.979	0	2.245.000	0	-2.245.000
Verkeer- en vervoerberaad	974.728	224.100	175.000	174.793	-207
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-11.071	-11.071
Totaal baten 2900	**24.063.030**	**275.864**	**2.473.472**	**449.644**	**-2.023.828**
Totaal baten deelprogramma	**44.386.263**	**5.548.352**	**19.646.240**	**22.843.674**	**3.197.434**

Programma 4. Bereikbaarheid, deelprogramma 4.2 Openbaar vervoer

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2300 Apparaatskosten	1.660.845	882.943	1.094.439	866.200	228.239
Collectief personenvervoer duVV	61.043.216	57.693.200	60.230.400	63.795.811	-3.565.411
OV-beleid	12.471	109.900	2.412.400	2.401.579	10.821
OV-projecten RSP-MIT	35.173.697	0	48.123.477	51.478.608	-3.355.131
Afwikkeling voorgaande jaren	-26.781	0	0	-349.593	349.593
Totaal lasten 2300	**97.863.448**	**58.686.043**	**111.860.716**	**118.192.605**	**-6.331.889**
Totaal lasten deelprogramma Openbaar vervoer	**97.863.448**	**58.686.043**	**111.860.716**	**118.192.605**	**-6.331.889**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
2300 Apparaatskosten	0	0	0	9.838	9.838
Collectief personenvervoer duVV	59.708.997	0	60.000	2.315.083	2.255.083
OV-beleid	0	0	800.000	800.000	0
OV-projecten RSP-MIT	-1.096.282	0	792.243	5.239.623	4.447.380
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 2300	**58.612.715**	**0**	**1.652.243**	**8.364.545**	**6.712.302**
Totaal baten deelprogramma Openbaar vervoer	**58.612.715**	**0**	**1.652.243**	**8.364.545**	**6.712.302**

Programma 5. Economie, deelprogramma 5.1 Economie en werkgelegenheid

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6200 Apparaatskosten	103.096	56.708	83.767	27.380	56.387
Fysieke bedrijfsomgeving	1.080.477	1.117.100	3.546.600	3.123.272	423.328
Afwikkeling voorgaande jaren	-10.000	0	0	0	0
Totaal lasten 6200	**1.173.573**	**1.173.808**	**3.630.367**	**3.150.653**	**479.714**
6300 Apparaatskosten	2.128.558	850.677	1.256.591	658.549	598.042
Regioprogramma's	23.318.273	27.179.564	31.444.347	42.156.583	-10.712.236
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 6300	**25.446.831**	**28.030.241**	**32.700.938**	**42.815.132**	**-10.114.194**
6301 Apparaatskosten	50.093	94.515	139.614	86.665	52.949
Provinciale bedrijven	750.000	750.000	3.750.000	2.098.478	1.651.522
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 6301	**800.093**	**844.515**	**3.889.614**	**2.185.143**	**1.704.471**
6302 Apparaatskosten	911.167	833.222	1.230.804	560.037	670.767
Marktsectoren	9.680.953	1.176.280	14.415.895	24.633.287	-10.217.392
Innovatief Actieprogramma	1.259.518	0	0	1.444.693	-1.444.693
Afwikkeling voorgaande jaren	-700	0	0	-8.700	8.700
Totaal lasten 6302	**11.850.938**	**2.009.502**	**15.646.699**	**26.629.318**	**-10.982.619**
6303 Apparaatskosten	0	20.990	31.005	116.998	-85.993
Circulaire economie	0	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 6303	**0**	**20.990**	**31.005**	**116.998**	**-85.993**
6900 Apparaatskosten	283.859	100.663	148.695	169.535	-20.840
Promotie en acquisitie	173.353	88.000	288.000	279.476	8.524
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 6900	**457.212**	**188.663**	**436.695**	**449.011**	**-12.316**
6901 Apparaatskosten	410.086	214.719	317.174	227.588	89.586
Arbeidsmarktbeleid	5.521.477	806.600	7.190.230	8.522.883	-1.332.653
Afwikkeling voorgaande jaren	-467.203	0	0	-6.050	6.050
Totaal lasten 6901	**5.464.360**	**1.021.319**	**7.507.404**	**8.744.421**	**-1.237.017**
Totaal lasten thema Economie en werkgelegenheid	**45.193.007**	**33.289.038**	**63.842.722**	**84.090.675**	**-20.247.953**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6200 Apparaatskosten	0	0	0	207	207
Fysieke bedrijfsomgeving	0	0	0	0	0
Totaal baten 6200	**0**	**0**	**0**	**207**	**207**
6300 Apparaatskosten	0	0	0	4.986	4.986
Regioprogramma's	4.959.039	0	-3.913.558	2.058.607	5.972.165
Totaal baten 6300	**4.959.039**	**0**	**-3.913.558**	**2.063.593**	**5.977.151**
6301 Apparaatskosten	0	0	0	656	656
Provinciale bedrijven	114.353	114.400	114.400	114.353	-47
Totaal baten 6301	**114.353**	**114.400**	**114.400**	**115.009**	**609**
6302 Apparaatskosten	0	0	0	4.240	4.240
Marktsectoren	37.105	157.882	410.882	10.440.108	10.029.226
Innovatief Actieprogramma	3.086.765	0	0	1.444.693	1.444.693
Totaal baten 6302	**3.123.870**	**157.882**	**410.882**	**11.889.041**	**11.478.159**
6303 Apparaatskosten	0	0	0	886	886
Circulaire economie	0	0	0	0	0
Totaal baten 6303	**0**	**0**	**0**	**886**	**886**
6900 Apparaatskosten	0	0	0	1.284	1.284
Promotie en acquisitie	0	0	0	95.368	95.368
Totaal baten 6900	**0**	**0**	**0**	**96.651**	**96.651**
6901 Apparaatskosten	0	0	0	1.723	1.723
Arbeidsmarktbeleid	3.455.402	0	584.228	2.043.153	1.458.925
Totaal baten 6901	**3.455.402**	**0**	**584.228**	**2.044.876**	**1.460.648**
Totaal baten thema Economie en werkgelegenheid	**11.652.664**	**272.282**	**-2.804.048**	**16.210.263**	**19.014.311**

Programma 5. Economie, deelprogramma 5.2 Recreatie en toerisme

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6400 Apparaatskosten	464.162	210.843	311.449	250.199	61.250
Recreatie en toerisme	1.057.181	1.011.400	6.136.565	5.030.404	1.106.161
Afwikkeling voorgaande jaren	-25.912	0	0	6.757	-6.757
Totaal lasten 6400	**1.495.431**	**1.222.243**	**6.448.014**	**5.287.359**	**1.160.655**
Totaal lasten deelprogramma Recreatie en toerisme	**1.495.431**	**1.222.243**	**6.448.014**	**5.287.359**	**1.160.655**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6400 Apparaatskosten	0	0	0	1.894	1.894
Recreatie en toerisme	405.787	5.300	440.438	394.103	-46.335
Afwikkeling voorgaande jaren	1.966	0	0	0	0
Totaal baten 6400	**407.753**	**5.300**	**440.438**	**395.998**	**-44.440**
Totaal baten deelprogramma Recreatie en toerisme	**407.753**	**5.300**	**440.438**	**395.998**	**-44.440**

Programma 5. Economie, deelprogramma 5.3 Grensoverschrijdende samenwerking

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6902 Apparaatskosten	0	234.013	320.524	457.802	-137.278
Grensoverschrijdende samenwerking	58.751	29.200	29.200	23.352	5.848
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-4.000	4.000
Totaal lasten 6902	**58.751**	**263.213**	**349.724**	**477.154**	**-127.430**
Totaal lasten deelprogramma Grensoverschrijdende samenwerking	**58.751**	**263.213**	**349.724**	**477.154**	**-127.430**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
6902 Apparaatskosten	0	0	0	3.661	3.661
Grensoverschrijdende samenwerking	26.291	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 6902	**26.291**	**0**	**0**	**3.661**	**3.661**
Totaal baten deelprogramma Grensoverschrijdende samenwerking	**26.291**	**0**	**0**	**3.661**	**3.661**

Programma 6. Cultuur en maatschappij, deelprogramma 6.1 Cultuur

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7100 Apparaatskosten	1.765.903	658.017	971.996	706.205	265.791
Kunstinstellingen	1.700.100	1.785.765	1.785.765	1.785.765	0
Steuninstellingen	1.004.300	1.084.000	1.084.000	1.084.000	0
Overige instellingen	590.545	440.000	440.000	440.000	0
Overige middelen	1.153.957	2.278.935	2.589.747	2.497.292	92.455
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-25.804	25.804
Totaal lasten 7100	**6.214.805**	**6.246.717**	**6.871.508**	**6.487.458**	**384.050**
Totaal lasten deelprogramma Cultuur	**6.214.805**	**6.246.717**	**6.871.508**	**6.487.458**	**384.050**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7100 Apparaatskosten	0	0	0	5.347	5.347
Kunstinstellingen	0	0	0	0	0
Steuninstellingen	0	0	0	0	0
Overige instellingen	0	0	0	0	0
Overige middelen	0	0	0	300.053	300.053
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 7100	**0**	**0**	**0**	**305.399**	**305.399**
Totaal baten deelprogramma Cultuur	**0**	**0**	**0**	**305.399**	**305.399**

Programma 6. Cultuur en maatschappij, deelprogramma 6.2 Cultureel erfgoed

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7101 Apparaatskosten	0	209.881	250.427	252.811	-2.384
Erfgoedinstellingen	1.041.970	1.304.000	1.304.000	1.304.000	0
Archeologie	168.207	76.970	260.722	208.643	52.079
Steuninstellingen (erfgoed)	700.400	825.500	825.500	885.400	-59.900
Overige middelen (erfgoed)	-519.410	2.285.368	3.632.449	3.134.849	497.600
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 7101	**1.391.167**	**4.701.719**	**6.273.098**	**5.785.703**	**487.395**
7102 Apparaatskosten	0	103.184	136.057	214.720	-78.663
Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap (ERL)	0	0	1.870.000	206.675	1.663.325
Totaal lasten 7102	**0**	**103.184**	**2.006.057**	**421.395**	**1.584.662**
Totaal lasten deelprogramma Cultureel erfgoed	**1.391.167**	**4.804.903**	**8.279.155**	**6.207.098**	**2.072.057**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7101 Apparaatskosten	0	0	0	3.197	3.197
Erfgoedinstellingen	0	0	0	0	0
Archeologie	321.984	96.060	96.526	246.859	150.333
Steuninstellingen (erfgoed)	0	0	0	75.000	75.000
Overige middelen (erfgoed)	17.500	17.500	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-2.185	-2.185
Totaal baten 7101	**339.484**	**113.560**	**96.526**	**322.870**	**226.344**
7102 Apparaatskosten	0	0	0	1.511	1.511
Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap (ERL)	0	0	100.000	94.193	-5.807
Totaal baten 7102	**0**	**0**	**100.000**	**95.703**	**-4.297**
Totaal baten deelprogramma Cultureel erfgoed	**339.484**	**113.560**	**196.526**	**418.574**	**222.048**

Programma 6. Cultuur en maatschappij, deelprogramma 6.3 Maatschappij

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7200 Apparaatskosten	58.059	38.050	56.205	29.781	26.424
Bibliotheken	2.749.600	2.214.300	2.214.300	2.214.300	0
Afwikkeling voorgaande jaren	-300	0	0	0	0
Totaal lasten 7200	**2.807.359**	**2.252.350**	**2.270.505**	**2.244.081**	**26.424**
7201 Apparaatskosten	0	387.845	0	0	0
Archiefinspectie	0	0	0	0	0
Totaal lasten 7201	**0**	**387.845**	**0**	**0**	**0**
7202 Apparaatskosten	92.886	-1.311.100	97.033	74.733	22.300
Welzijnsbeleid	1.345.329	1.311.100	1.506.394	1.506.813	-419
Afwikkeling voorgaande jaren	-127.661	0	0	108.370	-108.370
Totaal lasten 7202	**1.310.554**	**0**	**1.603.427**	**1.689.916**	**-86.489**
7203 Apparaatskosten	111.368	-502.250	107.899	55.198	52.701
Sportbeleid	262.169	502.250	771.308	682.734	88.574
Totaal lasten 7203	**373.537**	**0**	**879.207**	**737.932**	**141.275**
7900 Apparaatskosten	0	1.388.838	0	0	0
Welzijnsbeleid	0	0	0	0	0
Totaal lasten 7900	**0**	**1.388.838**	**0**	**0**	**0**
7901 Apparaatskosten	14.376	188.014	234.680	156.866	77.814
Asielzoekers	64.649	100.000	133.800	133.800	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-4.875	4.875
Totaal lasten 7901	**79.025**	**288.014**	**368.480**	**285.792**	**82.688**
7902 Apparaatskosten	102.414	16.775	20.939	39.987	-19.048
Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds	143.589	206.780	315.271	283.360	31.911
Totaal lasten 7902	**246.003**	**223.555**	**336.210**	**323.347**	**12.863**
7903 Apparaatskosten	0	575.295	0	0	0
Sportbeleid	0	0	0	0	0
Totaal lasten 7903	**0**	**575.295**	**0**	**0**	**0**
7904 Apparaatskosten	356.554	93.519	116.731	98.853	17.878
Zorg en hulpverlening	1.001.145	1.199.080	1.188.441	1.149.254	39.187
Totaal lasten 7904	**1.357.699**	**1.292.599**	**1.305.172**	**1.248.107**	**57.065**
Totaal lasten deelprogramma Maatschappij	**6.174.177**	**6.408.496**	**6.763.001**	**6.529.176**	**233.825**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
7200 Apparaatskosten	0	0	0	225	225
Bibliotheken	0	0	0	0	0
Totaal baten 7200	**0**	**0**	**0**	**225**	**225**
7201 Apparaatskosten	0	48.003	0	0	0
Archiefinspectie	0	0	0	0	0
Totaal baten 7201	**0**	**48.003**	**0**	**0**	**0**
7202 Apparaatskosten	0	0	0	1.877	1.877
Welzijnsbeleid	597	0	0	0	0
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	218.944	218.944
Totaal baten 7202	**597**	**0**	**0**	**220.821**	**220.821**
7203 Apparaatskosten	0	0	0	418	418
Sportbeleid	0	0	0	0	0
Totaal baten 7203	**0**	**0**	**0**	**418**	**418**
7900 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Welzijnsbeleid	0	0	0	0	0
Totaal baten 7900	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
7901 Apparaatskosten	0	0	0	3.940	3.940
Asielzoekers	0	0	0	0	0
Totaal baten 7901	**0**	**0**	**0**	**3.940**	**3.940**
7902 Apparaatskosten	0	0	0	1.004	1.004
Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds	0	0	0	0	0
Totaal baten 7902	**0**	**0**	**0**	**1.004**	**1.004**
7903 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Sportbeleid	0	0	0	0	0
Totaal baten 7903	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
7904 Apparaatskosten	0	0	0	2.483	2.483
Zorg en hulpverlening	91.875	78.750	0	0	0
Totaal baten 7904	**91.875**	**78.750**	**0**	**2.483**	**2.483**
Totaal baten deelprogramma Maatschappij	**92.472**	**126.753**	**0**	**228.891**	**228.891**

Programma 6. Cultuur en maatschappij, deelprogramma 6.4 Versterking leefbaarheid

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
8101 Apparaatskosten	2.029.038	743.936	1.414.654	374.510	1.040.144
Gebiedsgericht werken	13.154.744	3.331.807	10.072.004	9.775.682	296.322
Afwikkeling voorgaande jaren	-64.803	0	0	-35.600	35.600
Totaal lasten 8101	**15.118.979**	**4.075.743**	**11.486.658**	**10.114.592**	**1.372.066**
8102 Apparaatskosten	471.157	356.524	404.658	122.936	281.722
Sociaal-economische vitalisering	226.395	750.000	918.472	1.428.301	-509.829
Afwikkeling voorgaande jaren	-216.614	0	0	0	0
Totaal lasten 8102	**480.938**	**1.106.524**	**1.323.130**	**1.551.236**	**-228.106**
8103 Apparaatskosten	0	-11.733.333	647.284	729.654	-82.370
Leefbaarheid (groei en krimp)	1.688.967	11.733.333	28.496.892	29.008.130	-511.238
Totaal lasten 8103	**1.688.967**	**0**	**29.144.176**	**29.737.784**	**-593.608**
8201 Apparaatskosten	0	12.251.906	0	0	0
Leefbaarheid (groei en krimp)	0	0	0	0	0
Totaal lasten 8201	**0**	**12.251.906**	**0**	**0**	**0**
Totaal lasten deelprogramma Versterking leefbaarheid	**17.288.884**	**17.434.173**	**41.953.964**	**41.403.612**	**550.352**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
8101 Apparaatskosten	0	-382.187	0	323	323
Gebiedsgericht werken	567.804	454.643	546.672	542.505	-4.167
Totaal baten 8101	**567.804**	**72.456**	**546.672**	**542.828**	**-3.844**
8102 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Sociaal-economische vitalisering	0	0	0	0	0
Totaal baten 8102	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
8103 Apparaatskosten	0	0	0	18.326	18.326
Leefbaarheid (groei en krimp)	259.160	0	0	31.000	31.000
Totaal baten 8103	**259.160**	**0**	**0**	**49.326**	**49.326**
8201 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Leefbaarheid (groei en krimp)	0	0	0	0	0
Totaal baten 8201	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten deelprogramma Versterking leefbaarheid	**826.964**	**72.456**	**546.672**	**592.154**	**45.482**

Programma 7. Openbaar bestuur, deelprogramma 7.1 Provinciale Staten

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1100 Apparaatskosten	1.030.178	744.299	792.365	850.938	-58.573
Provinciale Staten	1.498.253	1.671.100	1.671.100	1.502.116	168.984
Totaal lasten 1100	**2.528.431**	**2.415.399**	**2.463.465**	**2.353.054**	**110.411**
Totaal lasten deelprogramma Provinciale Staten	**2.528.431**	**2.415.399**	**2.463.465**	**2.353.054**	**110.411**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1100 Apparaatskosten	0	0	0	295	295
Provinciale Staten	0	0	0	0	0
Totaal baten 1100	**0**	**0**	**0**	**295**	**295**
Totaal baten deelprogramma Provinciale Staten	**0**	**0**	**0**	**295**	**295**

Programma 7. Openbaar bestuur, deelprogramma 7.2 Overige bestuursorganen

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1200 Apparaatskosten	2.941.830	1.626.847	1.857.725	1.737.709	120.016
Gedeputeerde Staten	847.972	313.800	313.800	346.162	-32.362
Afwikkeling voorgaande jaren	-10.076	0	0	89	-89
Totaal lasten 1200	**3.779.726**	**1.940.647**	**2.171.525**	**2.083.960**	**87.565**
1300 App.kst. Kabinetszaken	775.735	424.360	444.862	365.678	79.184
Kabinetszaken	214.754	14.800	14.800	14.844	-44
Totaal lasten 1300	**990.489**	**439.160**	**459.662**	**380.522**	**79.140**
Totaal lasten deelprogramma Overige bestuursorganen	**4.770.215**	**2.379.807**	**2.631.187**	**2.464.482**	**166.705**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1200 Apparaatskosten	0	0	0	11.894	11.894
Gedeputeerde Staten	120.328	101.775	101.775	841.862	740.087
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 1200	**120.328**	**101.775**	**101.775**	**853.756**	**751.981**
1300 Apparaatskosten	0	0	0	3.285	3.285
Kabinetszaken	40.000	0	0	0	0
Totaal baten 1300	**40.000**	**0**	**0**	**3.285**	**3.285**
Totaal baten deelprogramma Overige bestuursorganen	**160.328**	**101.775**	**101.775**	**857.041**	**755.266**

Programma 7. Openbaar bestuur,
deelprogramma 7.3 Bestuurlijke samenwerking en toezicht

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1400 Apparaatskosten	764.126	92.390	98.746	336.805	-238.059
Bestuurlijke organisatie	406.788	8.277	505.664	409.625	96.039
Afwikkeling voorgaande jaren	-11.254	0	0	0	0
Totaal lasten 1400	**1.159.660**	**100.667**	**604.410**	**746.430**	**-142.020**
1500 Apparaatskosten	495.374	437.122	467.200	212.086	255.114
Interbestuurlijk en financieel toezicht	20.313	29.400	29.400	20.908	8.492
Totaal lasten 1500	**515.687**	**466.522**	**496.600**	**232.994**	**263.606**
1600 Apparaatskosten	276.911	87.112	93.214	96.635	-3.421
Openbare orde en veiligheid	277.656	280.900	564.500	377.122	187.378
Afwikkeling voorgaande jaren	2.635	0	0	7.924	-7.924
Totaal lasten 1600	**557.202**	**368.012**	**657.714**	**481.681**	**176.033**
1900 Apparaatskosten	1.671.903	87.424	93.439	0	93.439
Uitvoering wettelijke regelingen	21.254	23.600	23.600	20.194	3.406
Totaal lasten 1900	**1.693.157**	**111.024**	**117.039**	**20.194**	**96.845**
1901 Apparaatskosten	346.580	263.977	282.141	112.392	169.749
Bestuurlijke samenwerking	1.145.017	1.274.900	1.274.900	1.196.502	78.398
Afwikkeling voorgaande jaren	-7.500	0	0	7.500	-7.500
Totaal lasten 1901	**1.484.097**	**1.538.877**	**1.557.041**	**1.316.394**	**240.647**
1908 Apparaatskosten	0	-329.562	62.293	97.266	-34.973
Archiefinspectie	465.400	329.562	364.762	364.762	0
Afwikkeling voorgaande jaren	-5	0	0	0	0
Totaal lasten 1908	**465.395**	**0**	**427.055**	**462.028**	**-34.973**
Totaal lasten deelprogramma Bestuurlijke samenwerking en toezicht	**5.875.198**	**2.585.102**	**3.859.859**	**3.259.721**	**600.138**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1400 Apparaatskosten	0	0	0	3.254	3.254
Bestuurlijke organisatie	0	0	0	54.350	54.350
Totaal baten 1400	**0**	**0**	**0**	**57.604**	**57.604**
1500 Apparaatskosten	0	0	0	2.049	2.049
Interbestuurlijk en financ.	0	0	0	0	0
Totaal baten 1500	**0**	**0**	**0**	**2.049**	**2.049**
1600 Apparaatskosten	0	0	0	1.270	1.270
Openbare orde en veiligheid	289.408	0	0	26.424	26.424
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-15.957	-15.957
Totaal baten 1600	**289.408**	**0**	**0**	**11.737**	**11.737**
1900 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Uitv. van wettelijke regelingen	0	0	0	0	0
Totaal baten 1900	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1901 Apparaatskosten	0	0	0	1.086	1.086
Bestuurlijke samenwerking	21.038	0	0	0	0
Totaal baten 1901	**21.038**	**0**	**0**	**1.086**	**1.086**
1908 Apparaatskosten	0	-48.003	0	940	940
Archiefinspectie	46.605	48.003	48.236	0	-48.236
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal baten 1908	**46.605**	**0**	**48.236**	**940**	**-47.296**
Totaal baten deelprogramma Bestuurlijke samenwerking en toezicht	**357.051**	**0**	**48.236**	**73.415**	**25.179**

Programma 7. Openbaar bestuur, deelprogramma 7.4 Communicatie

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1902 Apparaatskosten	2.699.504	456.627	488.047	741.995	-253.948
Communicatie	490.895	701.500	819.393	599.469	219.924
Afwikkeling voorgaande jaren	9.082	0	0	-2.383	2.383
Totaal lasten 1902	**3.199.481**	**1.158.127**	**1.307.440**	**1.339.081**	**-31.641**
1903 Apparaatskosten	177.220	107.715	134.523	105.271	29.252
Promotie en relatiemanagement	259.992	221.000	221.000	201.012	19.988
Evenementenbeleid	571.150	366.300	235.505	242.335	-6.830
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	0	0
Totaal lasten 1903	**1.008.362**	**695.015**	**591.028**	**548.618**	**42.410**
Totaal lasten deelprogramma Communicatie	**4.207.843**	**1.853.142**	**1.898.468**	**1.887.699**	**10.769**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
1902 Apparaatskosten	0	0	0	7.168	7.168
Communicatie	1.090	1.300	1.300	0	-1.300
Totaal baten 1902	**1.090**	**1.300**	**1.300**	**7.168**	**5.868**
1903 Apparaatskosten	0	0	0	932	932
Promotie en relatiemanagement	29.726	0	0	0	0
Evenementenbeleid	0	0	0	0	0
Totaal baten 1903	**29.726**	**0**	**0**	**932**	**932**
Totaal baten deelprogramma Communicatie	**30.816**	**1.300**	**1.300**	**8.099**	**6.799**

Programma 8. Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering, deelprogramma 8.1 Bedrijfsvoering

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
0501 Onverdeelde apparaatskosten	0	0	-4.850	0	-4.850
Saldo kostenplaatsen	0	1.817.793	252.218	0	252.218
Totaal lasten 0501	**0**	**1.817.793**	**247.368**	**0**	**247.368**
0600 Toegerekende overhead	0	29.918.720	34.040.948	30.906.528	3.134.420
Baten overhead	0	0	0	0	0
Totaal lasten 0600	**0**	**29.918.720**	**34.040.948**	**30.906.528**	**3.134.420**
1904 Apparaatskosten	0	0	0	0	0
Voorzieningen personeel	115.389	117.060	157.060	115.347	41.713
Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	-1.324	1.324
Totaal lasten 1904	**115.389**	**117.060**	**157.060**	**114.023**	**43.037**
1905 Apparaatskosten	272.211	273.666	239.242	206.069	33.173
Verhuur gebouwen	0	0	0	0	0
Totaal lasten 1905	**272.211**	**273.666**	**239.242**	**206.069**	**33.173**
1906 Apparaatskosten	6.108.390	2.037.601	1.011.758	3.225.682	-2.213.924
Diensten voor derden algemeen	62.376	0	0	1.233	-1.233
Diensten voor derden ICT	0	0	0	263.796	-263.796
Diensten voor derden Beheer en Onderhoud	0	0	0	24.948	-24.948
Totaal lasten 1906	**6.170.766**	**2.037.601**	**1.011.758**	**3.515.660**	**-2.503.902**
1907 Apparaatskosten	0	4.644.861	0	0	0
Diensten voor derden hoofdvaarwegen	0	0	0	0	0
Totaal lasten 1907	**0**	**4.644.861**	**0**	**0**	**0**
1909 Diverse lasten en baten	-101.096	0	0	-188.894	188.894
Totaal lasten 1909	**-101.096**	**0**	**0**	**-188.894**	**188.894**
Totaal lasten deelprogramma Bedrijfsvoering	**6.457.270**	**38.809.701**	**35.696.376**	**34.553.386**	**1.142.990**

BATEN		rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
0501	Onverdeelde apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Saldo kostenplaatsen	0	0	0	0	0
	Totaal baten 0501	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0600	Toegerekende overhead	0	0	0	789.565	789.565
	Baten overhead	0	0	0	60.741	60.741
	Totaal baten 0600	**0**	**0**	**0**	**850.306**	**850.306**
1904	Apparaatskosten	0	0	0	0	0
	Voorzieningen personeel	642.919	270.895	189.361	1.377.426	1.188.065
	Afwikkeling voorgaande jaren	0	0	0	423	423
	Totaal baten 1904	**642.919**	**270.895**	**189.361**	**1.377.848**	**1.188.487**
1905	Apparaatskosten	0	0	0	520	520
	Verhuur gebouwen	260.794	173.900	217.600	295.676	78.076
	Totaal baten 1905	**260.794**	**173.900**	**217.600**	**296.196**	**78.596**
1906	Apparaatskosten	0	1.038.489	0	18.962	18.962
	Diensten voor derden algemeen	3.644.837	1.297.907	2.227.611	3.158.780	931.169
	Diensten voor derden ICT	10.470	0	270.000	263.796	-6.204
	Diensten voor derden Beheer en Onderhoud	0	0	0	51.500	51.500
	Totaal baten 1906	**3.655.307**	**2.336.396**	**2.497.611**	**3.493.038**	**995.427**
1907	Apparaatskosten	0	4.774.163	0	0	0
	Diensten voor derden hoofdvaarwegen	0	0	0	0	0
	Totaal baten 1907	**0**	**4.774.163**	**0**	**0**	**0**
1909	Diverse lasten en baten	87.425	0	0	35.242	35.242
	Totaal baten 1909	**87.425**	**0**	**0**	**35.242**	**35.242**
	Totaal baten deelprogramma Bedrijfsvoering	**4.646.445**	**7.555.354**	**2.904.572**	**6.052.630**	**3.148.058**

Programma 8. Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering, deelprogramma 8.2 Algemene dekkingsmiddelen

LASTEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
0100 Uitkering Provinciefonds	0	0	0	0	0
Totaal lasten 0100	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0200 Opbrengst provinciale belastingen	0	0	0	0	0
Totaal lasten 0200	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0300 Kosten betalingsverkeer bankinstellingen	11.256	15.000	15.000	10.910	4.090
Rente kortlopende financiële middelen	100	0	0	0	0
Rente rekening-courant derde partijen	575.705	879.964	531.259	538.579	-7.320
Rente en kosten Rijk (schatkistbankieren)	0	0	0	0	0
Doorbetaalde rente	0	0	0	0	0
Overige rentelasten en -baten kort	795	1.000	1.000	-153.849	154.849
Rente financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Rente treasury lang	12.551.237	11.381.180	0	1.419	-1.419
Beleggingen nazorg lang	0	0	0	23.762	-23.762
Rente financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Rente publieke taak lang	1.644.954	2.477.780	0	21.059	-21.059
Totaal lasten 0300	**14.784.047**	**14.754.924**	**547.259**	**441.880**	**105.379**
0400 Apparaatskosten	59.514	92.820	137.109	99.716	37.393
Deelnemingen	7.719.654	3.915.110	100.000	516.430	-416.430
Totaal lasten 0400	**7.779.168**	**4.007.930**	**237.109**	**616.146**	**-379.037**
0500 Onvoorzien	0	3.643.923	100.000	0	100.000
Totaal lasten 0500	**0**	**3.643.923**	**100.000**	**0**	**100.000**
0700 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Totaal lasten 0700	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0800 Mutaties reserves	160.246.054	30.106.245	145.143.461	170.621.791	-25.478.330
Totaal lasten 0800	**160.246.054**	**30.106.245**	**145.143.461**	**170.621.791**	**-25.478.330**
0900 Resultaat	0	0	0	0	0
Totaal lasten 0900	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal lasten deelprogramma Algemene dekkingsmiddelen	**182.809.269**	**52.513.022**	**146.027.829**	**171.679.818**	**-25.651.989**

BATEN	rekening 2016	primitieve begroting 2017	begroting 2017 na wijziging	rekening 2017	verschil
0100 Uitkering Provinciefonds	213.915.248	173.190.000	233.295.300	233.218.001	-77.299
Totaal baten 0100	**213.915.248**	**173.190.000**	**233.295.300**	**233.218.001**	**-77.299**
0200 Opbrengst provinciale belastingen	53.987.181	54.241.000	55.490.100	55.407.783	-82.317
Totaal baten 0200	**53.987.181**	**54.241.000**	**55.490.100**	**55.407.783**	**-82.317**
0300 Kosten betalingsverkeer bankinstellingen	66	0	0	0	0
Rente kortlopende financiële middelen	27.882	3.481	3.496	1.025	-2.471
Rente rekening-courant derde partijen	6.048	1.750	0	0	0
Rente en kosten Rijk (schatkistbankieren)	0	0	0	0	0
Doorbetaalde rente	0	0	0	0	0
Overige rentelasten en -baten kort	2.688	0	0	48.113	48.113
Rente financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Rente treasury lang	7.098.644	8.424.672	9.610.866	9.992.778	381.912
Beleggingen nazorg lang	150.269	2.743.549	2.867.628	2.166.422	-701.206
Rente financiële vaste activa	21.906.767	21.040.258	0	0	0
Rente publieke taak lang	1.960.293	2.574.250	9.787.890	9.825.983	38.093
Totaal baten 0300	**31.152.657**	**34.787.960**	**22.269.880**	**22.034.321**	**-235.559**
0400 Apparaatskosten	0	0	0	74	74
Deelnemingen	25.400.657	13.147.075	7.158.026	7.140.323	-17.703
Totaal baten 0400	**25.400.657**	**13.147.075**	**7.158.026**	**7.140.397**	**-17.629**
0500 Onvoorzien	140.886	98.000	98.000	146.193	48.193
Totaal baten 0500	**140.886**	**98.000**	**98.000**	**146.193**	**48.193**
0700 Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Totaal baten 0700	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
0800 Mutaties reserves	86.869.173	28.721.466	228.863.208	241.236.659	12.373.451
Totaal baten 0800	**86.869.173**	**28.721.466**	**228.863.208**	**241.236.659**	**12.373.451**
0900 Resultaat	0	0	0	0	0
Totaal baten 0900	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten deelprogramma Algemene dekkingsmiddelen	**411.465.802**	**304.185.501**	**547.174.514**	**559.183.354**	**12.008.840**

2. Single information Single audit 2017

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

IenW	**E27**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer** **Wet BDU Verkeer en Vervoer (art. 10)** **Provincies**	Eindsaldo/-reservering (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 01*	Terugbetaling door derden vanuit BDU-bijdrage verstrekte middelen in (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 03*	Correctie over besteding (T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 04*	Eindsaldo/-reservering (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27 / 05*	
			€ 11.999.902	€ 0	€ 11.999.902	€ 0	€ 0	
IenW	**E28**	**Regionale mobiliteitsfondsen** **Besluit Infrastructuurfonds** **Provincies en Wgr+ regio's**	Eindsaldo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 01*	Dotatie regio in (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 02*	Dotatie rijk in (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 03*	Rentebaten (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 04*	Besteding (jaar T) uit het fonds (onderscheid herkomst middelen niet nodig) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 05*	Eindsaldo (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28 / 06*
			€ 7.211.976	€ 0	€ 0	€ 26.961	€ 520.000	€ 6.718.937
			Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E28 / 07*					
			Ja					
IenW	**E28B**	**Regionale mobiliteitsfondsen (Zuiderzeelijn) SiSa tussen medeoverheden** **Beschikking of**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E28B / 01*	Gerealiseerd Ja/Nee *Aard controle R* *Indicatornummer: E28B / 02*	Besteding (jaar T) ten laste van SNN *Aard controle R* *Indicatornummer: E28B / 03*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E28B / 04*	Te verrekenen met SNN *Aard controle R* *Indicatornummer: E28B / 05*	
		1	UP-10-21308	Ja	€ 1.020.821	€ 0	€ 0	
		2	UP-11-15069	Nee	€ 24.716.893	€ 0	€ 0	
		3	UP-12-06691	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	
		4	UP-13-10543	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	
		5	UP-16-25838	Nee	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E28B/ 06*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E28B / 07*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E28B / 08*			
		1	UP-10-21308		Ja			
		2	UP-11-15069		Nee			
		3	UP-12-06691		Nee			
		4	UP-13-10543		Nee			
		5	UP-16-25838		Nee			

3. Overzicht nieuw beleid 2017

Product-groep-nummer	Omschrijving	Begroting 2017	Voorjaars-nota 2017	Najaarsnota 2017	Stelsel-wijziging subsidies (Voordracht 50/2017)	Budget 2017	Besteed tot en met 31 dec. 2017	Toegevoegd aan bestem-mings-reserves	Overboeking naar 2018 / Bestemming rekening-resultaat
			2e wijz.	4e/5e wijz.	7e wijz.				
	1. Ruimte en water								
	Ruimtelijke ontwikkeling								
8100	Retailagenda		1.250.000			1.250.000			1.250.000
	2. Milieu en energie								
	Milieu								
4102	Advisering dossier gaswinning		138.758			138.758	55.572		83.186
4400	Omgevingswet	80.000	400.000	-150.000		330.000	151.141		178.859
4400	Programma Bedrijvig en Leefbaar Hoogezand-Sappemeer	32.000				32.000	32.000		
4600	Uitvoeringsagenda duurzaamheid	100.000				100.000	38.410		61.590
	Energie en klimaat								
4602	Programma Energietransitie 2016-2019	200.000				200.000	108.820		91.180
4602	Energiebesparing ODG gemeenten	50.000				50.000			50.000
4602	Radarvoorziening Eemshaven		600.000			600.000			600.000
	3. Platteland en natuur								
	Natuur en landschap								
5202	Opgave Waddengebied/Eems-Dollard		1.500.000			1.500.000	572.992		927.008
	Landbouw								
6100	Landbouw programma 2017-2020: Samenwerken in de sector		210.000			210.000	128.837		81.163
6100	Landbouw programma 2017-2020: Natuurinclusieve landbouw		300.000			300.000	44.347		255.653
	4. Bereikbaarheid								
	Infrastructuur								
2101	Meerjarenprogramma Beheer en onderhoud 2017-2020	400.000				400.000	400.000		
	5. Economie								
	Economie en werkgelegenheid								
6300	Provinciale Meefinanciering	2.540.964	382.436			2.923.400	2.923.400		
6301	Toekomst Groningen Airport Eelde: bijdrage NEDAB		1.500.000			1.500.000	1.250.000		250.000
6301	Toekomst Groningen Airport Eelde: bijdrage Routeontwikkelingsfonds		1.500.000			1.500.000			1.500.000
6302	Programma Economie en Arbeidsmarkt 2016-2019: Marktsectoren	350.000				350.000	344.501		5.499
6900	Acquisitie Noord-Nederland		200.000			200.000	99.577		100.423
6901	Programma Economie en Arbeidsmarkt 2016-2019: Arbeidsmarktbeleid	425.000				425.000	407.120		17.880

Product-groep-nummer	Omschrijving	Begroting 2017	Voorjaars-nota 2017	Najaarsnota 2017	Stelsel-wijziging subsidies (Voordracht 50/2017)	Budget 2017	Besteed tot en met 31 dec. 2017	Toegevoegd aan bestem-mings-reserves	Overboeking naar 2018 / Bestemming rekening-resultaat	Vrijval per 31 dec. 2017
			2e wijz.	4e/5e wijz.	7e wijz.					
	6. Cultuur en maatschappij									
	Erfgoed en archeologie									
7102	Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Landschap (ERL) - zie ook 0501		1.855.000	-125.000	40.000	1.770.000	112.482		1.657.518	
	Maatschappij									
7901	Asielzoekersbeleid		33.800			33.800	33.800			
7902	Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds	129.280				129.280	116.195			13.085
	Versterking leefbaarheid									
8103	Uitvoeringsprogramma Leefbaarheid, Addendum Zorg			340.000		340.000	300.312		39.688	
	7. Openbaar bestuur									
	Bestuurlijke samenwerking en toezicht									
1600	Uitvoeringsprogramma Externe veiligheid		268.600			268.600	76.710		191.890	
	8. Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering									
	Bedrijfsvoering									
0501	Maatschappelijke opgaven: beleidsmedewerker Waddentaken	90.387				90.387	90.387			
0501	Maatschappelijke opgaven: medewerker Eemsdelta/EZ-ondersteuning	66.118				66.118	66.118			
0501	Formatie Erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en landschap (ERL) - zie ook 7102			125.000		125.000	125.000			
0501	Formatie Clustercoördinator - HR manager		112.223			112.223	112.223			
0501	Formatie Strategisch vermogen		104.488			104.488	104.488			
0501	Formatie Circulaire economie		74.816			74.816	74.816			
0501	Formatie uitvoeringsprogramma Leefbaarheid 2016-2020, Addendum Zorg			32.000		32.000		32.000		
	Algemene dekkingsmiddelen									
0500	Stelpost nader in te vullen p.m.-posten	2.185.618	-2.185.618			0				
	Totaal	**6.649.367**	**8.244.503**	**222.000**	**40.000**	**15.155.870**	**7.769.248**	**32.000**	**7.341.537**	**13.085**
	Dekking									
	Ten laste van programmakosten									
8100	Uitvoering Omgevingsvisie		138.758			138.758	71.131	293	67.215	120
4601	Green Deal		240.000			240.000	123.030	507	116.257	207
5100	Natura 2000 - verbeteren leefomstandigheden (broedeiland)		402.000			402.000	206.074	849	194.730	347
5200	Streekrekeningen		108.000			108.000	55.363	228	52.315	93
6200	Revitalisering bedrijfsterreinen	70.000				70.000	35.884	148	33.908	60
6300	Provinciale Meefinanciering		417.000			417.000	213.764	880	201.996	360
8103	Innovatieve projecten/experimenten (reserve Leefbaarheid/krimp)		600.000			600.000	307.574	1.267	290.641	518
	Ten laste van bestemmingsreserves									
0800	Reserve Compensatie dividend Essent (t.b.v. toekomst Gron. Airport Eelde)		1.083.000			1.083.000	555.171	2.287	524.608	935
0800	**Algemene reserve (herschikking begrotingsruimte)**			222.000	40.000	262.000	134.307	553	126.913	226
	Flexibel budget 2017 (incl. vrij besteedbaar rek.resultaat 2016)	6.579.367	5.255.745			11.835.112	6.066.951	24.989	5.732.954	10.218
	Totaal	**6.649.367**	**8.244.503**	**222.000**	**40.000**	**15.155.870**	**7.769.248**	**32.000**	**7.341.537**	**13.085**

4. Rapportage Blauwestad 2017

Algemeen

De gebiedsopgave Blauwestad werd in 2016 bestuurlijk afgesloten met het beklinken van een aantal (hernieuwde) afspraken tussen de provincie Groningen en de gemeente Oldambt. Provinciale Staten zijn hier over geïnformeerd bij brief van 17 januari 2017.
De vergaderingen van de stuurgroep Blauwestad, in 2017 viermaal bijeen in vergadering, stonden mede in het teken van de verdere uitwerking en uitvoering van deze afspraken. In het bijzonder betrof dit de nadere besluitvorming voor de Blauwe Loper (ontwerp- en aanbestedingstraject), het accorderen van het stedenbouwkundig visiedocument voor de ontwikkeling van het gebied rond de jachthaven in Het Havenkwartier ('Stedenbouwkundig plan Het Havenkwartier'), het accorderen van een plan van aanpak voor de Investeringsagenda Ring Blauwestad en afspraken over de overdracht van diverse delen van de openbare infrastructuur.

2017 betekende voor het projectbureau Blauwestad werken aan de thema's vastgoed (1), landschapsontwikkeling (2), water- en infrawerken (3) en evenementen (4). Het projectbureau wordt bemenst en in stand gehouden door de provincie, en is ingericht naar genoemde thema's. De gemeente levert de nodige personele capaciteit en expertise, onder meer in het coördinatorenoverleg (afstemmingsoverleg gemeente en provincie) en in het bouwteam, gericht op de coördinatie en stroomlijning van het bouwproces op het vlak van de ruimtelijke kaders en vergunningverlening.

In 2017 kon de gebiedsontwikkeling in Blauwestad zich verder wortelen. In deze gebiedsopgave richten wij ons op de versterking van het Oldambt, aan de hand van de thema's leefbaarheid, economische kracht en sociale samenhang. Daarin werken wij, zoals al aangegeven, samen met de gemeente Oldambt. De gezamenlijk vastgestelde 'Ontwikkelingsvisie Blauwestad in het Oldambt' (2010) vormt het uitgangspunt, aangevuld met het projectplan 'Blauwestad aanpak 2015 - zichtbaarheid van kwaliteit'. In de bestaande woongebieden, Het Park, De Wei en Het Riet, zette de verkoop van kavels en de bouw van de door de betreffende koper 'uitgetekende' woning door. Dit gold ook voor de in Het Havenkwartier tot ontwikkeling gebrachte deelgebieden voor projectmatige woningbouw (Kievit, Kaafijzer, Misthoorn en Scheepsmeter) en het meer grootschalige woningbouwplan van maximaal 95 hofwoningen (plan Geveke). De planvorming voor de ontwikkeling van een vijfde deelgebied (Misthoorn II) werd afgerond. Dit deelgebied wordt in 2018 bouwrijp gemaakt en komt tegelijkertijd in de verkoop. Het deelgebied en woningen kenmerken zich door een energieneutrale aanleg en bouw zonder aansluiting op het gasnetwerk. Energieneutraliteit wordt de standaard(eis) voor toekomstige woningbouwontwikkeling in Blauwestad. Voor de verdere ontwikkeling van het gebied rond het Redersplein en de jachthaven werd het eerder genoemd visiedocument vastgesteld. De toekomstige Blauwe Loper verbindt deze centrumlocatie van Blauwestad rechtstreeks met de binnenstad van Winschoten. Samen met een breed palet aan recreatieve faciliteiten en de aanwezige natuurwaarden is Blauwestad een uniek woon- en recreatiegebied in het Oldambt. Die waarde en uniciteit willen we behouden en versterken.

Met de resultaten die wij hieruit boeken en de middelen die daaruit worden gegenereerd blijven wij ons sterk maken voor de sociaaleconomische vitalisering van het Oldambt, de uiteindelijke doelstelling van de gebiedsopgave Blauwestad. Belangrijke thema's en activiteiten hierbij zijn:

- de verdere uitwerking en uitvoering van de begin 2015 vastgestelde woningbouw- en verkoopstrategie en een daarop toegespitste marketingstrategie als ook een visie op de inrichting van het gebied (landschapsopgave), zoals vastgelegd in het projectplan Blauwestad.
  Wij investeren in verbreding van het woningbouwproduct, meer vraaggericht en kleinschalige ontwikkeling. Daarmee verwachten wij de opbrengsten uit grondverkopen dusdanig te vergroten, dat deze in de pas lopen met de grondexploitatie Blauwestad (GREX).
- het blijven investeren in recreatieve en toeristische faciliteiten, onder meer bestaande uit wandel-, fiets- en vaarroutes, aanlegvoorzieningen, uitbreiding van het vaarroutenetwerk;
- het aantrekkelijk maken en houden van de woongebieden in Blauwestad; samen met de gemeente zorgen wij onder andere voor het verbeteren van de infrastructuur en voor een goed beheer van de openbare ruimte. In dat kader maken wij met de gemeente afspraken over (een gefaseerde) overdracht van eigendommen in de openbare ruimte en over de verdeling of overdracht van het beheer en onderhoud van het Oldambtmeer en de woongebieden;

- een goed beheer van het Oldambtmeer; samen met gemeente, waterschap en overige betrokkenen zorgen wij voor schoon, veilig en goed bevaarbaar water;
- het voeren van een actieve promotiecampagne en het organiseren en/of faciliteren van evenementen in Blauwestad (evenementenkalender).

Deze hoofdthema's en activiteiten zijn hieronder nader uitgewerkt. Per thema of activiteit wordt samengevat wat in 2017 tot stand is gebracht ten behoeve van de doelstellingen die wij met de gebiedsopgave Blauwestad voor oog hebben en die daaraan bijdragen. Daaraan voorafgaand gaan wij eerst nader in op de realisatie van de GREX-doelstelling voor 2017 en de ontwikkelingen in de bestuurlijke samenwerking met de gemeente Oldambt.

GREX-doelstelling 2017

De GREX-doelstelling bestond uit de realisatie (overdracht) van 26 kavels, waarvan 20 betreffende het plan Geveke en zes vrije of projectmatige kavels. De verkoop en ontwikkeling van de in Het Havenkwartier geconcentreerde projectmatige woningbouw zette in 2017 door, waardoor het gebied een heel andere uitstraling krijgt. Doordat het bouwgebied gevuld raakt met woningen wordt het opgenomen in de omgeving en ontstaat harmonie waarin de natuurwaarden en natuurlijke beleving van het gebied meer tot hun recht komen. Ook de verkoop en bouwactiviteiten in de bestaande woongebieden liet een sterke ontwikkeling zien. Dit resulteerde in de realisatie en overdracht van 34 kavels in het plan Geveke, 18 vrije en 14 projectmatige kavels, totaal 66 kavels.

Bestuurlijke samenwerking

De eigen aanpak - met uitbreiding van het woningbouwproduct, een daarop gerichte woon- en beleefcampagne en genoemde vraaggerichte benadering - is een van de succesfactoren in de toegenomen kavelverkoop. Dit naast de huidige woningmarkt die een van stuwende krachten is achter de in 2017 op stoom komende Nederlandse economie. De eigen aanpak wordt ondersteund door de bestuursafspraken van december 2016. Daarnaast heeft de gemeente in het kader van genoemde vraaggerichte benadering in het voorjaar van 2017 haar besluit 'Vraaggericht bouwen Blauwestad' verlengd. Daarnaast is bestuurlijk aandacht besteed aan de verdere gebiedsontwikkeling van Blauwestad, onder meer door vaststelling van genoemd visiedocument 'Stedenbouwkundig plan Het Havenkwartier' en de vaststelling van het projectplan voor de Investeringsagenda Ring Blauwestad, de doorontwikkeling van de Noordrand van het Oldambtmeer en het ontwerp- en aanbestedingstraject voor de Blauwe Loper.

Vastgoed en Infrastructuur

Doel: start/continuering van de verkoop van bouwkavels conform de in 2015 vastgestelde woningbouw- en verkoopstrategie

- Realisatie GREX-doelstelling (26 kavels; 20 kavels plan Geveke en 6 vrije of projectmatige kavels):
  - overdracht gehele grondkavel fase 1 plan Geveke betreffende 34 kavels;
  - overdracht 18 vrije kavels;
  - overdracht 14 projectmatige kavels.
- Bouw- en woonrijp opleveren deelgebieden projectmatige woningbouw (uitloop in 2018; groenvoorziening, beschoeiing).
- Tracékeuze kabels en leidingen en centrale toegangsweg Het Havenkwartier/plan Geveke, aanleg noodweg plan Geveke.
- Afronding planvorming ontwikkeling vijfde deelgebied projectmatige woningbouw (Misthoorn II); realisatie bouwrijp maken en start verkoop/ bouw in 2018.
- Vaststelling visiedocument 'Stedenbouwkundig plan Het Havenkwartier' ter versterking van de centrumlocatie van Het Havenkwartier, in combinatie met een tweetal uitvoeringsgerichte plannen ten behoeve van de ontwikkeling van appartementen en kleinschalige bedrijfsruimte (uit bestuursakkoord december 2016). Deze visie- en planvorming vindt plaats in samenhang met de aanleg van drie nieuwe brugverbindingen in Het Havenkwartier/De Wei (2018) en realisatie van de Blauwe Loper.
- Verlenging van het besluit 'Vraaggericht Bouwen Blauwestad, waarmee de werking van de bestaande beeldkwaliteitsplannen voor wat betreft de nieuw in ontwikkeling gebrachte (projectmatige) deelgebieden en toekomstige (deel)ontwikkelingen buiten werking wordt gesteld, een en ander in het kader van de vraaggerichte benadering en een flexibel ontwikkelingsconcept.

- Een adequate en actuele online-zichtbaarheid van het productaanbod (prijzen, ligging, documentatie), uitbreiding makelaarsteam, versterking genereren en monitoren van zogenaamde verkoopleads.
- Promotiecampagne 2017 die is gericht op het linken van het vastgoed aan de grote evenementen in Blauwestad, zoals Pura Vida, de woon-beleefcampagne Blauwestad en Funda-campagne (vergroten zichtbaarheid, versterking verkoopleads).
- Deelname aan diverse vak- en consumentenbeurzen (HISWA, Nieuwbouw XL), deelname aan Open Huizendagen (april en oktober), diverse interviews en reportages in (landelijke) media (onder meer Cobouw, RTL 4-programma 'Nederland heeft het', NOS-journaal).
- Diverse weekendopeningen in combinatie met evenementen.
- Ontwikkeling gezamenlijke grondexploitatie provincie en gemeente van de restgronden Blauwestad (uit bestuursakkoord december 2016).

Doel: voortzetten van verlandschappelijkingsmaatregelen,(Blauwestad aanpak 2015 - zichtbaarheid van kwaliteit)

- Ontwikkeling landschapsplan in samenwerking met Prolander (200 uur uit prestatieverplichting ten behoeve van de provincie Groningen). Vooruitlopend zijn diverse locaties nieuw ingericht, waaronder de herplant van leilindes in Het Havenkwartier.
- Faciliteren van de realisatie van de Wilgenborg (evenementenlocatie opgebouwd uit natuurlijke en levende materialen) door de Stichting De Wilgenborg Blauwestad; subsidieverstrekking, inrichting van het terrein door aanleg verharding en stroomvoorziening.

Doel: start/continuering van de uitvoering economisch profiel; mobiliseren en faciliteren van ondernemers in het gebied/vergroten economische dynamiek

- Verhuur containerunits ten behoeve van tijdelijk ondernemerschap op het gebied van cultuur, educatie en recreatie (Steigerdorp Blauwestad).
- Exploitatie recreatief vastgoed (in ontwikkeling).
- Vaststelling projectplan Investeringsagenda Ring Blauwestad (uit bestuursakkoord december 2016).
- Voorbereiding herontwikkeling horecalocatie/havenkantoor Noordrand Oldambtmeer, in samenwerking met de gemeente Oldambt (eigenaar).
- Realisatie fietsoplaadpunt (Redersplein).

Beheer en Onderhoud, Inrichting buitenruimte

Doel: beheer en onderhoud van provinciale eigendommen (Oldambtmeer, bouwkavels, opstallen, infra- en kunstwerken, diverse delen openbare ruimte)

- Maaien bodemvegetatie Oldambtmeer, Blauwe Passage en vaarroutenetwerk rond het Oldambtmeer.
- Aanbesteding beheer en onderhoud vaarwegen van het Oldambtmeer
- Rapportage 'Waterplantengroei Oldambtmeer 2007-2016 door waterschap Hunze en Aa's' ten behoeve van monitoring en meting waterplantengroei en waterkwaliteit Oldambtmeer; oplevering januari 2018.
- Uitvoeren meerjarenonderhoudsplan gebouw Redersplein (Het Havenpaviljoen) en voeren beheer (afdeling FZ provincie Groningen).
- Continuering inzet eigen gebiedsbeheerder (afdeling Blauwestad provincie Groningen).
- Het in het kader van agrarisch natuurbeheer verpachten dan wel in bruikleen geven van diverse gebiedsdelen/herbestemmingsgronden in Blauwestad. Jaarlijks vindt een herziening of actualisatie plaats, in combinatie met herijking afspraken beweiding schaapskudde.
- Aanpak oeverstrook Oldambtmeer nabij Het Park; handhaving eigendomsrecht ten behoeve van oplevering en overdracht aan waterschap Hunze en Aa's (2019).
- Overdracht steigerligplaatsen Groenelaan (Oostwold, 2017/2018).
- Uitvoering beheer- en participatieovereenkomst met bewoners Meerkoet (De Wei); gezamenlijk onderhoud van een strekdam in het Oldambtmeer.
- Realisatie sanering en sloop provinciale eigendommen (loods Zuiderringdijk).
- Realisatie cascorenovatie en inrichtingsplan buitenruimte provinciale eigendommen Oostereinde 45 en 49, uitloop en aansluitende verkoop of verhuur in 2018.

- Continueren aanpak zwemwaterkwaliteit (strand Oostwold); handhaving hondenuitlaatverbod door gemeente Oldambt in combinatie met monitoring (zwem)waterkwaliteit.
- Ontwikkeling condities voor overdracht van de beheer- en onderhoudstaken en overdracht diverse onderdelen openbare infra aan de gemeente (uit bestuursakkoord december 2016).

Doel: effectief/doelmatig beheer en continue exploitatie van de (recreatieve) faciliteiten in Het Havenkwartier (horeca- en havenfaciliteiten, strandvoorzieningen, camperplaatsen, kampeer- en sportplaats, evenemententerrein)

- Realisatie overdracht beheer gebouw Redersplein 2-8 aan provincie, aanpassingen diverse ruimten in het kader van uitbreiding havenkantoor- en horecafunctie (verhuur).
- Vaststellen visiedocument 'Stedenbouwkundig plan Het Havenkwartier' (uit bestuursakkoord december 2016).
- Versterking gebruiksmogelijkheid evenemententerrein; realisatie sanitaire ruimte door verplaatsing containerunit vanuit Het Havenkwartier (Steigerdorp Blauwestad).
- Tijdelijke gebiedsinrichting: objecten in het landschap (Wilgenborg, Boathenge, foto-expositie).

Doel: aanleg rechtstreekse verbinding voor fietsers en voetgangers van het centrum van Winschoten naar Het Havenkwartier in Blauwestad = aanleg brugverbinding over de A7/uitloper van het Oldambtmeer

- Verdere ontwikkeling planuitwerkings- en realisatiebesluit (ontwerp, tracé, kostenbegroting, proces en vorm van aanbesteding).
- Borging dekking meerkosten (uit bestuursakkoord december 2016).

Evenementen, Pers en Publicaties

Doel: voortzetten van de in 2013 resp. in 2015 (marketingplan en nieuwe beeldmerken resp. promotiecampagne Blauwestad aanpak 2015 - zichtbaarheid van kwaliteit) in samenwerking met de gemeente en de Stichting Marketing Oldambt ingezette publieksgerichte promotionele activiteiten

- Projectbureau Blauwestad; continuering promotiecampagne ten behoeve van het productaanbod vastgoed (woon- en beleefcampagne), organiseren en faciliteren van evenementen, deelname aan diverse vak- en consumentenbeurzen.
- Evaluatie Xpeditie 2017.
- Realisatie vastgestelde evenementenkalender (organisatie, facilitering, sponsoring), waaronder:
  - Nieuwjaarsduik - januari;
  - Blaauwbekmarathon - januari (2016-2019);
  - Europa Kijkdagen - mei/ locatie Wilgenborg;
  - Waterweekend - juni/ ervaren van wonen aan het water;
  - Beachsoccer - juli;
  - Pura Vida - augustus/ gratis toegankelijk openluchtconcert met medewerking van het NNO;
  - Boathenge (variant op Stonehenge) - nabij locatie Wilgenborg in combinatie met fotowedstrijd en -expositie;
  - Circus Bossle - herfstvakantie;
  - Spinbarg (verhalenboot) - oktober;
  - Herfstvaartocht - speurtocht op het water, BBQ in Het Havenkwartier.

Doel: Doorontwikkeling recreatieve infrastructuur

- Vaststelling projectplan Investeringsagenda Ring Blauwestad; uitvoeringsgerichte projecten op het vlak van de leefbaarheid in dorpen en (recreatieve) infrastructuur (uit bestuursakkoord december 2016).
- Ontwikkeling TRI-IV (ca. € 1 miljoen); ten behoeve van aanleg (ontbrekende schakels in bestaande) fietspaden, ondergebracht bij Investeringsagenda Ring Blauwestad.
- Aanleg speelweide nabij Redersplein/Strand Zuid.
- Ontwikkeling aanmeervoorziening in Het Wold/(surf)strand.

5. Voortgangsrapportage Provinciale Meefinanciering

In 2007 is het Fonds Provinciale Meefinanciering opgericht. Dit fonds biedt de provincie de mogelijkheid om mee te financieren in belangrijke economisch structuurversterkende projecten. Zo is de afgelopen jaren mee geïnvesteerd in projecten als Carbohydrate Competence Center, Regionale Investeringssteun Groningen (RIG) 2014 en Kiek over Diek. Ook speelt het fonds een cruciale rol bij de financiering van het Innovatief Actieprogramma Groningen, de cofinanciering van Waddenfondsprojecten en toeristische infrastructuur rond Blauwestad.

Sinds 2007 is vanuit het fonds in totaal een bijdrage van ruim € 85 miljoen subsidie aan projecten toegekend. Dit bedrag is vanuit andere fondsen/overheden met € 390 miljoen opgehoogd. De bijdrage van projecteigenaren en overige investeerders bedraagt € 556 miljoen. De inzet van deze € 85 miljoen zorgt aldus voor een totale investering van ruim € 1 miljard in de Groninger economie. Naar verwachting zullen door de projecten in totaal ca. 7.300 arbeidsplaatsen worden gecreëerd. Het betreft ca. 1.400 directe en 5.900 indirecte arbeidsplaatsen. Het fonds vormt hiermee een essentiële en onmisbare schakel in de structuurversterking van de Groninger economie.

Inleiding

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2007 hebben Provinciale Staten extra cofinancieringsmiddelen beschikbaar gesteld voor meefinanciering van ruimtelijk-economische projecten. In dit kader is in het Fonds Provinciale Meefinanciering opgericht.

Bij motie hebben Provinciale Staten in hun vergadering van 17 september 2008 gevraagd om:

- het vaststellen van een beleidsnota waarin wordt vastgelegd hoe Provinciale Staten uitwerking geven aan haar ruimtelijk-economische stimuleringstaak;
- in deze nota aan te geven hoe de te besteden (cofinancierings)middelen bijdragen aan de beleidsdoelen die Provinciale Staten in hun begroting hebben vastgesteld;
- jaarlijks informatie te verstrekken over projecten, die onder andere in SNN-verband zijn afgesloten en die mede door de provincie Groningen worden gefinancierd en waarbij wordt aangegeven hoe het uitgevoerde project heeft bijgedragen aan het bereiken van de gestelde beleidsdoelen (onder andere gerealiseerde private cofinanciering en het werkgelegenheidseffect).

Op 18 mei 2009 hebben Gedeputeerde Staten hun reactie gegeven op de motie. Hierbij is toegezegd om jaarlijks te rapporteren over de voortgang van het fonds en de vanuit Groningen gecommitteerde projecten voor Koers Noord, OP EFRO, Interreg, Waddenfonds etc. waaraan ook een bijdrage uit het fonds is toegekend. Met deze rapportage over de stand van zaken per 31 december 2017 geven wij invulling aan de toezegging.

Opzet en werkwijze fonds

Het doel van het provinciaal ruimtelijk-economisch stimuleringsbeleid is het realiseren van een versterkte duurzame groei van economie en werkgelegenheid. Uitgangspunt daarbij is dat dit plaatsvindt in combinatie met het behoud of het verbeteren van de fysieke (leef)omgeving. Met betrekking tot de invulling van het stimuleringsbeleid wordt een voorkeur uitgesproken voor projecten met een aantoonbare spin-off richting het regionale mkb, voor projecten die bijdragen aan de regionale kennisinfrastructuur of voor projecten die bijdragen aan de versterking van de kwaliteit van het landelijk gebied. Met name de noordelijke subsidieprogramma's Koers Noord en het OP EFRO bieden de mogelijkheden om op deze punten te stimuleren met subsidiebijdragen aan concrete projecten. Voor veel van deze projecten wordt provinciale cofinanciering aangewend om de financiering van deze projecten sluitend te maken. Op programmaniveau is een minimum bijdrage uit de regio verplicht, op projectniveau geldt dit niet altijd. Projecten die het best passen binnen de provinciale beleidsdoelen en voldoen aan de volgende criteria, komen met voorrang in aanmerking voor financiering uit het fonds.

- Effectiviteit:
  Voor Koers Noord en het OP EFRO moet het in beginsel gaan om structuurversterkende projecten met spin off voor het mkb, voor de kennisinfrastructuur of voor projecten die bijdragen aan de versterking van de kwaliteit van het landelijk gebied. Prioritair zijn projecten in de sectoren Energie, Life Sciences, ICT en daarnaast ook (vergroening van) de chemiesector in Delfzijl, ICT, Agribusiness, Scheepsbouw en Toerisme.
- 'Value for money':
  Projecten moeten in de verhouding tussen effecten en kosten voldoende rendement opleveren. Hierbij wordt ook gelet op de relatie tussen private investeringen en publieke uitgaven. Deze laatste verhouding zegt iets over de mate waarin met publieke middelen investeringen in de markt uitgelokt kunnen worden en zegt tevens iets over de bereidheid en acceptatie van projecten in de markt.
- Kostenefficiency:
  Het project moet doelmatig van opzet zijn en reëel van begroting. De projectopzet moet geen overbodige of onnodige onderdelen bevatten etc.
- Marktfalen:
  Hierbij gaat het erom dat het te subsidiëren project zonder provinciale (co)financiering niet rond kan komen.
- Risico's:
  Hierbij wordt gelet op de eventuele risico's oftewel de levensvatbaarheid van het project, dit om te voorkomen dat wordt geïnvesteerd in een project met geen of te weinig rendement.
- Legitimiteit:
  Hierbij gaat het om de vraag naar de legitimiteit van een provinciale bijdrage in relatie tot de eigen bijdrage van de initiatiefnemer.
- Overige:
  Projecten moeten van voldoende bestuurlijk belang zijn, uitvoeringsgereed zijn en de totale projectkosten moeten minimaal € 100.000 bedragen teneinde een substantieel effect te kunnen sorteren.

Bovenstaande criteria bieden in de praktijk voldoende sturingsmogelijkheden om selectief en gedoseerd bij te dragen aan projecten.

Voortgang fonds

Totaaloverzicht

Het fonds is onderverdeeld in vier compartimenten:

- Compartiment A is bedoeld voor projecten die worden gefinancierd door onder andere Koers Noord en EFRO.
- Compartiment B betreft de projecten die worden gefinancierd vanuit Interreg, Europees Visserijfonds, EU POP en het Waddenfonds.
- Compartiment C betreft projecten van bijzonder bestuurlijk belang die zonder provinciale cofinanciering niet van de grond komen.
- Compartiment D betreft procesgeld. Deze middelen (totaalbudget € 3 miljoen) worden selectief ingezet om veelbelovende projectideeën uit te laten werken tot subsidiabele projectvoorstellen.

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel subsidie eind 2017 vanuit het fonds is verleend en ten laste van welke compartimenten. Opgenomen zijn de projecten waaraan een bijdrage uit het fonds is verleend en waarvan een bijdrage is toegezegd door, of in behandeling is bij, het bijbehorende subsidieprogramma.

Compartiment	Aantal toekenningen	Projectkosten	Subsidies andere fondsen	Provinciale meefinanciering
A	128	632.858.716	208.688.354	59.329.618
B	90	365.349.779	173.061.054	22.161.208
C	17	33.206.290	7.743.740	4.067.023
Totaal	235	1.031.414.785	389.493.147	85.557.848

Vanuit het fonds is aan 235 projecten in totaal een bijdrage van € 85.557.848 subsidie uit het fonds toegekend. Uit de andere fondsen (zoals Koers Noord, OP-EFRO, Interreg, Europees visserijfonds en het Waddenfonds) is € 389.493.147 subsidie aan deze projecten toegekend. De bijdrage van projecteigenaren en overige investeerders bedraagt € 556.363.789. De totale projectkosten bedragen € 1.031.414.785.

Het merendeel van de provinciale meefinanciering geschiedt ten behoeve van projecten uit compartiment A. Dit is conform de uitgangspunten van het fonds. Onderstaand overzicht geeft de gerealiseerde subsidieverleningen uit het fonds weer.

Compartiment	Gerealiseerde subsidieverleningen tot en met 2017
A	59.329.618
B	22.161.208
C	4.067.023
Totaal	85.557.848

De totaal toegekende subsidies komen eind 2017 overeen met de verwachting.

Verdeling per compartiment en naar sectoren

Compartiment A

Zoals in de programmabegroting van 2009 is aangegeven, zal de provincie Groningen zich bij projectverwerving en het meefinancieren van projecten uit compartiment A van het fonds bij voorkeur richten op projecten in de sectoren Energie, Life Sciences, de ICT-sector en Agribusiness. Daarnaast zijn de chemiesector in Delfzijl (en de vergroening hiervan), Scheepsbouw, Toerisme en het mkb belangrijke speerpunten. De speerpunten in het POP 2009-2013 sluiten hierop aan. Eveneens bouwt dit voort op de keuzes uit de Beleidsagenda 'Werken aan economische groei' en het programma Groningen@Work.

Compartiment A van het fonds is bedoeld voor de medefinanciering van projecten die passen binnen onder meer Koers Noord en/of het EFRO-programma. Op programmaniveau is provinciale cofinanciering een noodzakelijke voorwaarde. Zonder provinciale cofinanciering kan geen gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die Koers Noord en het EFRO-programma bieden. De toegekende middelen (2007 tot en met 2017) uit compartiment A van het fonds zijn als volgt over de sectoren verdeeld.

Sector	Projectkosten	Koers Noord en EFRO-subsidie	Provinciale meefinanciering
Agribusiness/Groene Chemie	50.122.553	16.056.892	7.148.282
Energie	129.165.580	37.071.561	11.084.241
ICT	74.552.132	31.661.018	3.973.785
Life Sciences	123.568.276	42.403.716	10.184.394
Metaal/Scheepsbouw	8.391.957	3.364.463	934.345
MKB	190.544.831	55.635.838	17.578.330
Toerisme	56.513.387	22.494.865	8.426.241
Totaal	632.858.716	208.688.354	59.329.618

Zoals uit de tabel blijkt is één provinciale euro uit het fonds goed voor bijna vier euro uit het Koers Noord of EFRO-programma en bedragen de uitgelokte investeringen meer dan het tienvoudige van de fondsbijdrage. De totale projectkosten, overige subsidies en provinciale meefinanciering per sector worden in onderstaande grafiek weergegeven.

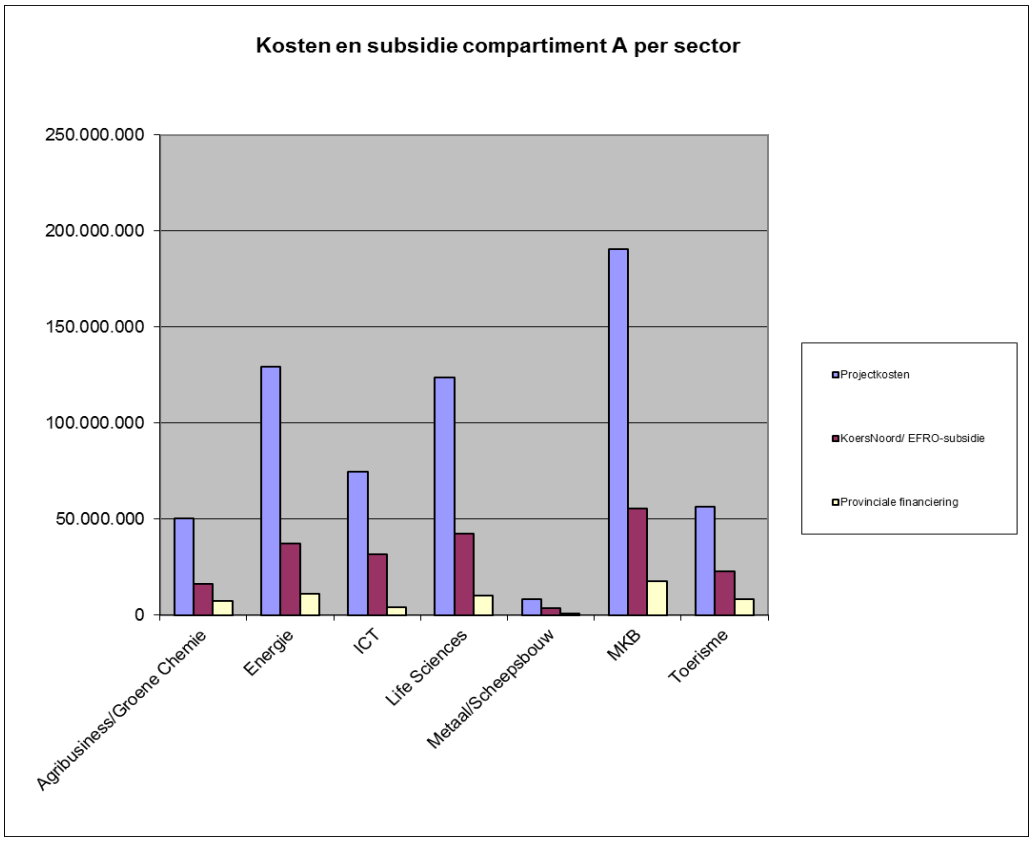

Naar verwachting van de indieners zullen door de projecten in totaal ca. 7300 arbeidsplaatsen worden gecreëerd. Het betreft ca. 1400 directe en 5900 indirecte arbeidsplaatsen. Deze zijn ultimo 2017 als volgt over de sectoren verdeeld:

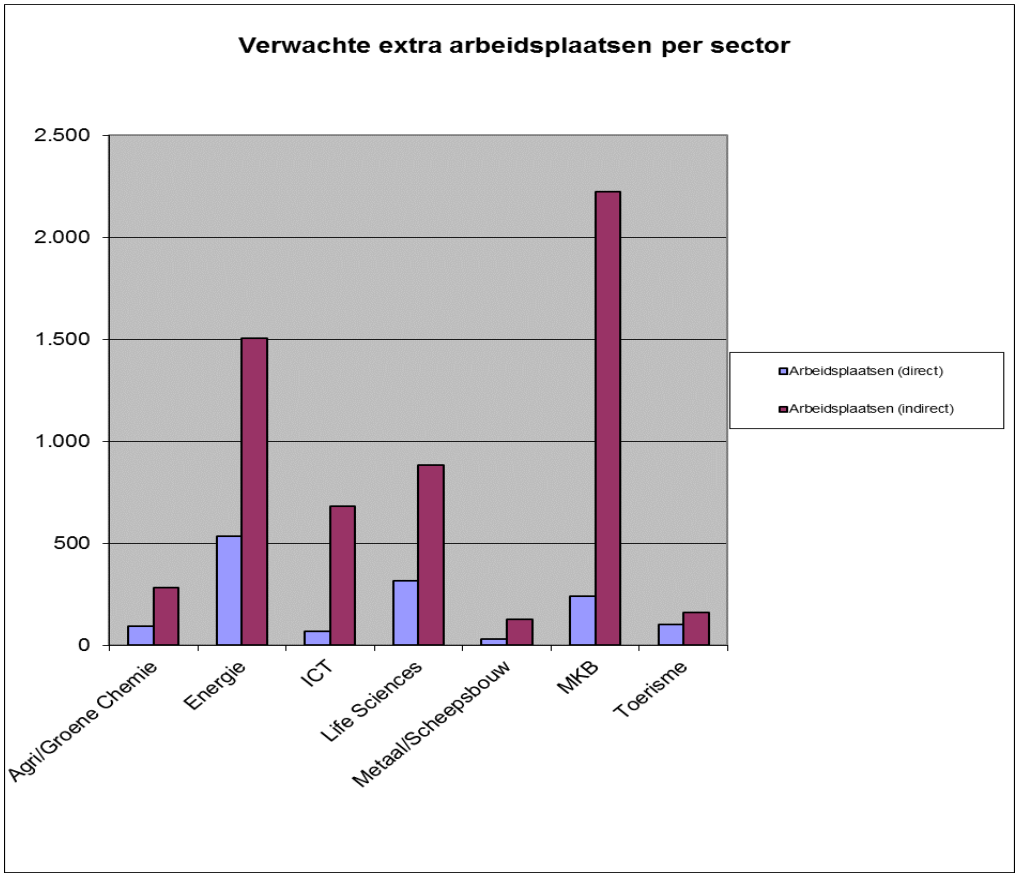

Compartiment B

Compartiment B van het fonds is bedoeld voor de meefinanciering van projecten die passen binnen onder andere het Interreg, het Europees visserijfonds, EU POP en het Waddenfonds. De toegekende middelen (2007 tot en met 2017) uit compartiment B van het fonds zijn als volgt over de sectoren verdeeld.

Sector	Projectkosten	Subsidie Interreg, EU POP, Waddenfonds, Visserijfonds	Provinciale meefinanciering
Agribusiness/Groene Chemie	34.136.556	20.726.832	7.719.217
Energie	43.414.509	12.858.450	1.006.710
ICT	19.420.862	4.650.647	171.167
Life Sciences	19.341.040	10.904.129	234.509
MKB	147.854.018	58.326.053	6.019.547
Overig	43.737.812	22.350.953	1.391.985
Toerisme	53.212.602	40.950.130	3.941.883
Visserij	4.232.380	2.293.860	1.676.190
Totaal	365.349.779	173.061.054	22.161.208

Zoals uit de tabel blijkt is één provinciale euro uit het fonds goed voor ruim acht euro uit andere programma's en bedragen de uitgelokte investeringen een veelvoud van de fondsbijdrage.
De middelen uit compartiment B worden breder ingezet dan bij compartiment A het geval is. Dit wordt verklaard door de aandacht voor onder meer natuurontwikkeling in Waddenfondsprojecten en culturele projecten binnen het Interreg.

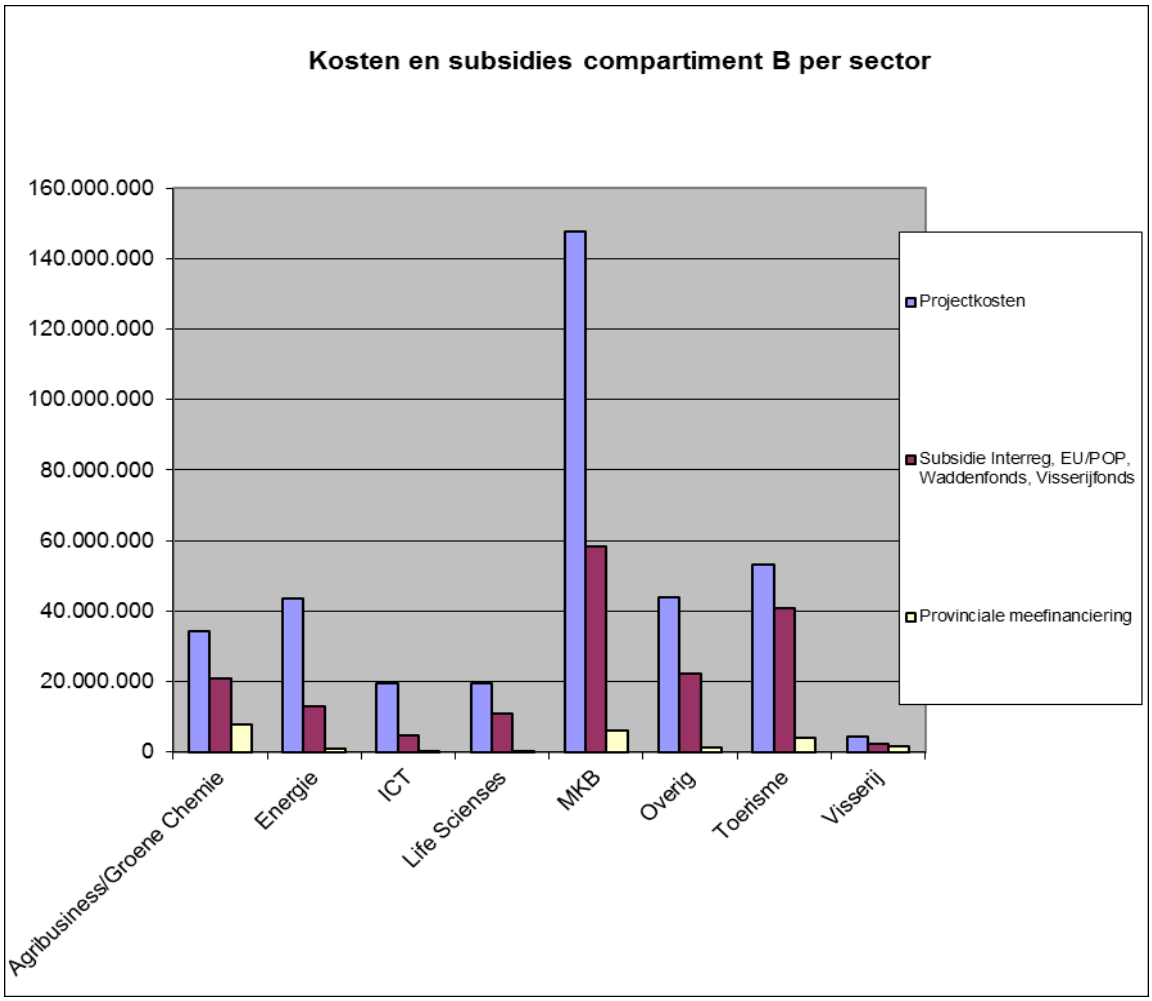

Compartiment C

Compartiment C van het fonds is bedoeld voor de medefinanciering van projecten die van voldoende bestuurlijk belang zijn en zonder provinciale cofinanciering niet van de grond komen. Vanuit dit compartiment is aan zeventien projecten in totaal ruim € 4 miljoen subsidie uit het fonds toegekend. De totale kosten van deze projecten bedragen € 33 miljoen.

Conclusie

De fondsmiddelen worden conform de uitgangspunten verdeeld over de compartimenten en sluiten goed aan bij de provinciale beleidsdoelen. Dankzij het fonds kan de provincie goed gebruik maken van de mogelijkheden die nationale en Europese subsidieprogramma's bieden. Hierbij is één provinciale euro uit het fonds gemiddeld genomen goed voor vier euro's uit nationale en Europese subsidieprogramma's en bedragen de uitgelokte investeringen ruim het twaalfvoudige van de fondsbijdrage.

6. Verantwoording Meerjarenprogramma Wet bodembescherming 2015-2019 over het jaar 2017

Inleiding

Dit is het derde voortgangsverslag van het Meerjarenprogramma Bodem en Ondergrond 2015-2019 (MJP) dat is vastgesteld op 18 november 2014. Het MJP is één van de uitvoeringsprogramma's van het Milieuplan provincie Groningen 2017-2020 (vastgesteld op 13 december 2016).

Bodem en ondergrond zijn verbonden met allerlei thema's van strategisch belang voor de provincie. Het MJP schetst hoe wij vanuit onze provinciale rol en ambities willen omgegaan met onze ondergrond, onze schone en onze niet 100% schone bodem. Het MJP biedt het kader voor de uitvoering van onze wettelijke taken, bestuurlijke afspraken en verplichtingen en beleidsdoelen op het terrein van bodem en ondergrond en relateert deze aan de beschikbare middelen. Voor de uitvoering van het MJP staan financiële middelen ter beschikking op basis van rijksbijdrage (onder andere) decentralisatie uitkering bodem (DUB)) en provinciale middelen. Ook marktpartijen zullen net als in voorgaande programmaperiodes een bijdrage leveren.

In de volgende paragrafen wordt kort ingegaan op de stand van zaken na drie jaar MJP. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de wettelijke taken en bestuurlijke afspraken[1], de beleidsontwikkelingsprojecten en tenslotte de samenwerkingsprojecten, waarvan uit het MJP wordt bijgedragen in de uitvoering en kosten. Tenslotte wordt een overzicht van de tot nu toe bestede en nog beschikbare middelen per eind 2017 gegeven.

Wettelijke taken en bestuurlijke afspraken

Aan de uitvoering van de wettelijke taken en bestuurlijke afspraken is, net als vorige jaren, in 2017 de meeste aandacht besteed. De taken komen voort uit de Wet bodembescherming (Wbb), de Waterwet, de Ontgrondingenwet en de Mijnbouwwet en de bestuurlijke afspraken uit beide bodemconvenanten[2] over de afronding van de bodemsaneringsoperatie.

Wet Bodembescherming (Wbb)

De bodem is in onze provincie overwegend schoon. Toch is er soms sprake van bodemverontreiniging. De provincie[2] Groningen is bevoegd gezag Wbb en budgethouder voor de beschikbare bodemsaneringsgelden (DUB). Bij de uitvoering van de wettelijke taken maken wij onderscheid in:

1. *Bodemverontreiniging ontstaan na 1-1-1987 (zorgplicht, art. 13 Wbb)*.
   Feitelijk betekent de zorgplicht dat bodemverontreiniging ontstaan in de periode na 1 januari 1987 zo snel als redelijkerwijs mogelijk moet worden opgeruimd. Als bevoegd gezag zien wij er op toe dat dit gebeurt. In 2017 is hier 13 keer melding van ontvangen. Dit aantal ligt beduidend hoger dan de laatste jaren.
2. *Bodemverontreiniging ontstaan voor 1-1-1987.*
   Bodemverontreiniging van voor 1987 treffen we soms aan in de historische kernen, bij wierden, wegbermen, boezemkades en op ca. 10.000 locaties waar in het verleden bodemvervuilende activiteiten hebben plaatsgevonden. Uitgangspunt is dat via een duurzaam beheer van de bodem, deze geschikt dient te zijn en te blijven voor het gebruik ervan. Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet de bodemkwaliteit in overeenstemming zijn mét, of worden gebracht óp, het niveau 'geschikt voor het gebruik'. Vanuit onze wettelijke verantwoordelijkheid zijn ook in 2017 onderzoeken en saneringen uitgevoerd. In 2017 zijn:
   - 6 beschikkingen ernst en spoed afgegeven;
   - 14 plannen van aanpak beoordeeld;
   - geen beschikkingen op het saneringsplan afgegeven;
   - 50 evaluatiebeschikkingen afgegeven;
   - 39 BUS-meldingen gedaan.

   Deze aantallen zijn vergelijkbaar met 2016. Verwacht wordt dat 2018 hier ook niet van zal afwijken.

[1] Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties (2009) en Convenant bodem en ondergrond 2016-2020 (2015)
[2] De provincie is geen bevoegd gezag voor de waterbodems (waterschappen) en de gemeente Groningen (zelfstandig bevoegd gezag).

Slechts zelden is de bodem niet geschikt voor het (beoogde) gebruik en is er sprake van onaanvaardbare humane, ecologische en/of verspreidingsrisico's. Wanneer onaanvaardbare risico's worden aangetroffen moeten deze zo spoedig mogelijk worden beheerst. In 2010 was bij 55 locaties mogelijk sprake van onaanvaardbare risico's. Dit aantal is sterk afgenomen door onderzoek waarbij de verwachte risico's niet werden aangetroffen of door de uitvoering van saneringen. Eind 2015 waren de humane risico's beheerst. Hiermee voldeden we aan de bestuurlijke afspraken uit het eerste Bodemconvenant uit 2009.

In totaal zijn er eind 2017 38 projecten in behandeling (incl. gasfabrieken):

- Bij 14 locaties spelen maatschappelijke ontwikkelingen;
- Resteren er 24 van de 55 mogelijke spoedlocaties uit 2010. Van de 55 locaties zijn er eind 2017 31 afgerond, loopt de sanering bij 12 locaties, is bij 11 locaties geen sprake van onaanvaardbare risico's en zijn bij 1 locatie de humane risico's beheerst via een tijdelijke beveiliging.

Hiermee voldeden we aan de bestuurlijke afspraken uit het tweede Bodemconvenant uit 2015, met uitzondering van De Toekomst (Scheemda) waar - via tijdelijke beveiligingsmaatregelen - beheerste humane risico's zijn. Voor De Toekomst geldt dat de start van de sanering (voorlopig) wordt afgestemd op de ontwikkelingsplannen ter plaatse en dat deze in 2018 is gepland.

Tabel: Voortgang onderzoeken en saneringen 2006-2017

	2017	*2016*	*2015*	*2014*	*2013*	*2012*	*2011*	*2010*	*2009*	*2008*	*2007*	*2006*
Onderzoeken												
Historisch Onderzoek (HO)	0	0	0	0	0	0	2	62	377	0	304	483
Oriënterend Onderzoek (OO)	0	1	0	2	1	2	2	100	124	39	218	229
Nader Onderzoek (NO)	2	5	7	12	19	20	33	33	54	82	118	106
Beschikkingen												
Beschikking Ernst + Spoed (nader onderzoek)	3	18	18	7								
Beschikking instemming saneringsplan	6	9	11	7	4							
Instemming Plan van Aanpak bodemsanering	13	12	20	7		8	11	24	26	23	35	42
Instemming wijziging bestaand saneringsplan	6	6	9	4								
Beschikking instemming evaluatieverslag	10	15	11	10	14	15	15	17	32	22	25	17
Beschikking Nazorg	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	0	-
BUS-meldingen												
Instemmen BUS-melding	36	37	31	42	44	21	35	25	37	34	37	13
Beschikking saneringsevaluatie BUS	26	34	30	29	20	17	19	24	18	17	32	5
Zorgplicht												
Melding nieuw geval	13	3	8	2	3	2	2	1	6	9	0	3

Waterwet

De provincie is bevoegd gezag Waterwet voor open systemen (WKO). Vergunningaanvragen worden getoetst aan de Omgevingsverordening, waarin regels zijn geformuleerd voor de bescherming van het grondwater als grondstof voor drinkwater en ter bescherming van grondwaterafhankelijke natuurgebieden, en aan het Besluit bodemenergiesystemen. In 2016 lag het aantal afgehandelde vergunningaanvragen (ca. 7) op het niveau van 2015. Voor 2017 wordt een vergelijkbaar aantal verwacht.

Ontgrondingenwet

De winning van zand en klei vindt plaats via ontgrondingen. De Ontgrondingenwet vormt hiervoor het kader. Bij de uitvoering van ontgrondingen richt ons beleid zich op het behoud van landschappelijke waarden en het borgen van milieudoelen.

Mijnbouwwet

Als provincie hebben wij de ambitie om samen met belanghebbenden tot een afgewogen oordeel te komen over het gebruik van de ondergrond. De activiteiten in de (diepere) ondergrond vallen echter onder de Mijnbouwwet, waarvoor het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) het bevoegd gezag is. De provincie heeft een adviserende taak bij het verlenen van mijnbouwvergunningen, winningsplannen (bijvoorbeeld gas en zout) en omgevingsvergunningen door

de minister van EZK. Het adviesrecht is deels geregeld in de huidige Mijnbouwwet en is deels via wetswijzigingen (wetswijziging Mijnbouwwet, Besluit omgevingsrecht, Barmm en MER).

Ook in 2017 zijn wij bezig geweest met de advisering en coördinatie omtrent:

- het Winningsplan Groningenveld. Hierbij vonden zeer frequent overleggen plaats met de regio (gemeenten, waterschappen en Veiligheidsregio) en zeer regelmatig ook met ministerie EZK. De overleggen vonden plaats naar aanleiding van het in 2016 ingestelde beroep tegen het instemmingsbesluit van de minister van EZ, het gewijzigde instemmingsbesluit van 24 mei 2017, de beroepszaak in juli 2017 en het zogenoemde ijkmomentoverleg. Uiteindelijk heeft de voorzitter van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 15 november 2017 beide besluiten van de minister vernietigd.
- alle andere mijnbouwactiviteiten dan het Groningenveld ten aanzien gaswinning, zoutwinning, opslagactiviteiten, geothermie, etc. worden ingevuld zowel voor de Mijnbouwwet als de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Overleg en afstemming vindt plaats met de desbetreffende decentrale overheden; (het betrof in 2017 ruim een tiental projecten). Daarnaast zijn door EZK drie adviesverzoeken rondom omgevingsvergunningen gedaan aan de provincie.

Eind dit jaar verschijnt de Rijksstructuurvisie op de ondergrond (STRONG). De implicaties hiervan voor de Groningse visie worden in 2018 uitgewerkt.

Informatiebeheer en kennismanagement

Zonder goede informatiebeheer kan het bodem(beleids)veld niet optimaal functioneren. Door internationale (INSPIRE), nationale (de Basisregistratie Ondergrond BRO) en provinciale ontwikkelingen (het streven naar Open Data) veranderen de eisen die aan het beheer worden gesteld. Ook neemt de informatie- en kennisvraag, zowel kwalitatief als kwantitatief, toe. Om hierop voorbereid te zijn, is dit jaar het oude bodeminformatiesysteem (Globis) overgezet naar het nieuwe systeem van NAZCA-i. Daarnaast hebben voor een aantal onderdelen, onder andere de voormalige stortplaatsen, kwaliteitsslagen met betrekking tot de vastgelegde gegevens plaatsgevonden (project 21, *Verbeteren datakwaliteit,* project 5 en 6, *Project voormalige stortplaatsen 1 en 2*).

Net als in voorgaande jaren is in 2017 een bijdrage geleverd aan de Noordelijke Netwerkdag Bodem. De bijdrage vond plaats in het kader van Kennisontwikkeling en verspreiding (project 12, *Kennisontwikkeling en verspreiding*). Dit in samenwerking met de overige bevoegde overheden Wbb in de noordelijke provincies. Ook zijn in het kader van kennisverspreiding in 2017, net als voorgaande jaren, vier regiobijeenkomsten Bodembeheer in twee regio's georganiseerd (project 3, *Continuering Regionale afstemmingsoverleg*).

Projecten bodem en ondergrond

De provincie kan het benodigde beleid ten aanzien van bodem en ondergrond niet alleen ontwikkelen en uitvoeren. In een aantal situaties, met name wat betreft de diepere ondergrond, heeft de provincie 'slechts' een adviserende taak. Voor goed en uitvoerbaar beleid zijn partners en ambassadeurs met gedeelde belangen nodig. Hieraan besteden wij veel aandacht bij op het opzetten en uitvoeren van projecten. Daarnaast zoeken wij de dialoog met initiatiefnemers van projecten met raakvlakken met bodem en ondergrond, zodat rekening wordt gehouden met de kwaliteiten en gebruiksmogelijkheden van de bodem en ondergrond en deze meer aandacht krijgen.

Vanuit het MJP zijn wij opdrachtgever of betrokken bij een aantal projecten binnen het bodemdomein. In 2017 ging het daarbij om:

- De inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021:
  Vanuit de Omgevingswet worden direct en indirect eisen gesteld aan de ontsluiting en vastlegging van gegevens, maar ook de opname van de Wet bodembescherming in de Omgevingswet heeft invloed. Zo zal de gemeente bevoegd gezag bodem worden bij de inwerkintreding. Dit betekent dat de gemeente beheerder wordt van (het meeste van) de vastgelegde bodeminformatie en verantwoordelijk voor de acties die aan locaties met bodemverontreiniging verbonden zijn. Deze overdracht van informatie en verantwoordelijkheden zal moeten worden voorbereid en begeleid (project 4: *Overdracht van werkzaamheden en bevoegdheden door Omgevingswet*). Dit project 4 is in de planning naar voren gehaald. In 2017 is opdracht verleend om deze overdracht te faciliteren en beleidsterrein bodem goed in de gemeentelijke visies en plannen te laten landen.

Het project kent een landelijke subsidie als pilot voor de overdracht van bodemtaken van provincie naar gemeenten en heeft een sterke relatie met de projecten 3, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 19, 21, 22 en 23.
Ook is in 2017 een project gestart om locaties te identificeren, waar de vastgelegde informatie vragen oproept en mogelijk tot discussie aanleiding geeft met de gemeenten wanneer de locatie wordt overgedragen. Daarnaast levert dit project de locaties op waar de provincie nog actie moet ondernemen voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet en welke onder de verantwoordelijkheid blijven van de provincie. Het project heeft een relatie met de projecten 4, 7, 12 en 21.

- De voormalige stortplaatsen:
  De bodemverontreinigingsproblematiek van voormalige stortplaatsen is een regelmatig terugkerend verschijnsel. Om de problematiek op een milieuhygiënisch verantwoorde manier te verkleinen en meer duidelijkheid te geven aan betrokkenen en de taken/verantwoordelijkheden en aanwezige kennis op een goede manier te kunnen overdragen naar de gemeenten, zijn wij in 2016 gestart met:
  - De voorbereiding van aanvullend onderzoeken aan voormalige stortlocaties (project 5, 6). Deze projecten hebben vertraging opgelopen. Het op orde brengen van de informatie heeft plaatsgevonden in 2016 en 2017. Ook is er in 2017 meer duidelijkheid gekomen over het landelijk kader van de Omgevingswet, de aanpassingen van het bodembeleid en de verantwoordelijkheden ten aanzien van de kwaliteit van het grondwater. Hierdoor kunnen de geplande aanvullende onderzoeken in 2018 worden uitgevoerd.
  - In 2017 is overleg gevoerd met de Stichting Bodembeheer Nederland, een landelijke organisatie op initiatief van het ministerie van IenM. De stichting biedt de mogelijkheid de nazorg van locaties van eigenaren over te nemen. Uit het overleg bleek dat de kosten per project worden berekend en dat er geen kostenvoordelen waren voor een grotere groep van locaties (project 10).
- Verontreiniging wierden:
  De wierden kennen een probleem met een diffuse verontreiniging met zware metalen, soms boven de interventiewaarde en een enkele keer met onaanvaardbare humane en ecologische risico's. Vanwege het heterogene en random verdeling van de verontreiniging over de wierde is het moeilijk en zeer kostbaar om via traditioneel onderzoeksmethoden en strategieën te onderzoeken waar de verontreiniging wel en juist niet aanwezig is. Daarom is in 2017 deelgenomen aan een samenwerking tussen overheden, adviseurs, techniekaanbieders en SIKB om nieuwe onderzoekstrategieën te ontwikkelen voor het in kaart brengen van bodemkwaliteit voor een gebied als de wierden. De strategie wordt vastgelegd in een richtlijn. De richtlijn wordt gebruikt voor het onderzoek aan de wierden.
  Ook is in 2017 een voorlichtingsbrochure van de GGD verschenen over het omgaan met diffuus lood en in het bijzonder gericht op kinderen.
- De niet-genormeerde stoffen:
  Voor niet alle mogelijke bodemverontreinigende stoffen bestaan er normen, denk hierbij aan PFAS, nanodeeltjes, bestrijdingsmiddelen, hormoonverstorende stoffen en (dier)geneesmiddelen. Hoewel er aanwijzingen zijn dat deze stoffen een negatieve invloed hebben op de bodemkwaliteit, is er nog veel onbekend. Gezien het belang van de landbouwsector en drinkwaterwinning voor onze provincie is in 2017 een project in samenwerking met het Waterbedrijf Groningen uitgevoerd dat heeft geresulteerd in een basis werkwijze (protocol) hoe te handelen wanneer er sprake mocht zijn van een nieuwe verontreinigende stof. In 2018 zal er nog een workshop plaatsvinden waarin met name wordt gekeken naar de kant van de vergunningverlening.
- De op duurzaam bodembeheer gebaseerde landbouw:
  Dit type landbouw produceert goedkoper en duurzamer en houdt rekening met de bodem(bio)diversiteit en de bestaande kwaliteiten en mogelijkheden van de bodem. Op dit terrein spelen de volgende projecten:
  - het project Gouden Gronden (project 31). Dit project is gestart in 2016 en loopt de komende jaren nog door. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met het waterschap Noorderzijlvest. Gouden Gronden is een programma waarin landbouworganisaties en overheden samenwerken aan het bevorderen van een duurzaam gebruik van de bodem waardoor op de langere termijn enerzijds het watersysteem wordt verbeterd en anderzijds de productiviteit van de bodem ook onder veranderende klimatologische omstandigheden op peil blijft of verbetert. In het kader van het project zijn meerdere bijeenkomsten gehouden met medewerking van gedeputeerde Staghouwer;

- Het thema bodemgezondheid. In 2017 is een project Bodemgezondheid gestart samen met de provincies Drenthe en Fryslân, uitgevoerd door Bioclear. Dit project zal in 2018 doorlopen en de verwachting is dat Fryslân (nog niet zeker) en Drenthe (al wel zeker) ook een vervolgopdracht verlenen. Dit project komt in de plaats van project 26, Versterken rol vitale bodem binnen robuuste watersysteem en project 29, Ondersteuning lopende landbouwprojecten met een relatie met bodem.

- Metingen uitstoot vervuilende stoffen:
  De Milieumonitor en de ontwikkeling van een geur-app in het Oosterhorngebied, is onderdeel van project 12 uit het MJP. Dit betreft een verbreding van het bodembeleid waarbij het meetnet voorziet in metingen naar de uitstoot van roet, fijnstof, zware metalen, grof stof en koolmonoxide (CO). De resultaten van de metingen worden vertaald naar de Milieumonitor. Het meten van bovenstaande stoffen die neerslaan op de bodem gaat ons een indruk geven van de bodemdegradatie.

Vanuit het MJP zijn wij opdrachtgever of betrokken bij een aantal projecten binnen het domein van de ondergrond. Het gaat daarbij om:

- De transitie van aardgas naar een geheel duurzame warmtevoorziening.
  Om deze transitie te faciliteren is:
  - het Warmteplan in 2016 opgesteld (en op 15 november 2016 vastgesteld). Het plan gaat over de transitie van aardgas naar een geheel duurzame warmtevoorziening met energiebronnen als geothermie, biowarmte, zonnewarmte en omgevingswarmte. Het warmteplan vormt de basis voor een samenwerking van de provincie met het bedrijfsleven, de gemeenten, haar inwoners en het Rijk. Doel van de samenwerking is een duurzame en veilige warmtevoorziening die onze economie en het milieu goed doen. Een belangrijk onderdeel is de ondersteuning van bestaande initiatieven en concrete projecten die bijdragen aan de realisatie van duurzame warmte. Naast het stimuleren van bestaande projecten zijn ook nieuwe kansen voor duurzame warmte geïdentificeerd in de warmtekansenkaart. Alle aanbieders en vragers van warmte in Groningen zijn in beeld gebracht. Waar vraag en aanbod samenvallen ontstaan warmtekansen. In 2017 hebben we de volgende projecten ondersteund: WarmteStad B.V. met een achtergestelde lening van € 2 miljoen en verkennende onderzoeken in Delfzijl en Appingedam. We waren daarnaast betrokken bij de uitbreiding van Warmtenet Hoogezand. Helaas kon dit project niet gestart worden doordat de projectrisico's onvoldoende afgedekt konden worden. Op andere plaatsen zijn verkennende gesprekken gevoerd die nog niet leidden tot concrete investeringen. Helaas is per 2 november 2017 het WarmteStad-project voor onbepaalde tijd 'on hold' gezet door de gemeente Groningen. Op dit moment loopt er een verkenning van warmtetransport tussen de Eemsdelta en de stad Groningen. Er wordt in Slochteren een project opgezet voor de vervanging van aardgas door groen gas voor heel Slochteren.
  - het Warmteplatform Noord-Nederland in 2017 opgericht. Hierin willen de provincies Groningen, Fryslân en Drenthe (samen met het Rijk) de transitie naar duurzame energie vormgeven. Warmtenetten zijn een belangrijk middel om het gebruik van warmte te vergroten én te verduurzamen. Geothermie wordt daarbij gezien als een potentiële bron van duurzame warmte. Wij willen samen met Drenthe en Fryslân de bekendheid met het thema warmte vergroten en de drempels verlagen. We zetten hierbij in op het principe 'vele kleintjes maken één grote'. Zo is op 23 november 2017 in Drachten de startbijeenkomst gehouden met alle stakeholders. Het enthousiasme van de aanwezigen was bemoedigend en afgesproken is dat er begin 2018 wederom een vervolgbijeenkomst zal plaatsvinden. Er ligt op dit gebied veel potentie en uiteraard een aantal obstakels die gezamenlijk overwonnen moeten worden.
- De Structuurvisie ondergrond (STRONG/SVO):
  De provincie heeft eind 2016 haar zienswijzen in afstemming en coördinatie met een aantal gemeenten en het Waterbedrijf Groningen ingediend tegen de ontwerp Structuurvisie Ondergrond. Door het uitblijven van een nieuw kabinet vindt de vaststelling van deze structuurvisie niet in 2017 plaats. In oktober/november 2017 zijn de betrokken partners in de provincie over de stand van zaken geïnformeerd.
- Het STEP-project:
  Wij voeren samen met de provincies Drenthe en Friesland een haalbaarheidsonderzoek 'hergebruik gasputten winning duurzame warmte', uit. In 2017 is een tweetal bijeenkomsten gehouden waarbij de voortgang is besproken. Het blijkt lastig een haalbare businesscase te realiseren. Voor een vervolg van STEP is besloten dat ingezet wordt op een testlocatie om de techniek te bewijzen en verder te ontwikkelen. De pilot heeft meer de vorm van een proeftuin of demo-locatie. Gekoerst wordt op april 2018 ten behoeve van een DEI-subsidie.

- De Energieopslag in zoutcavernes:
  In 2016 is AkzoNobel een onderzoek gestart naar de opslag van perslucht in zoutcavernes als vorm van energieopslag. Vanuit het MJP wordt geparticipeerd (onder andere financieel) in het onderzoek. In 2017 zijn de resultaten gepresenteerd en is er een project opgestart om daadwerkelijk een persluchtopslaginstallatie te bouwen. Ten aanzien van dit project zijn meerdere voortgangsgesprekken gevoerd. De beleidslijn hier is dat persluchtopslag alleen kan als het veilig is en dat de provincie zich niet zal uitspreken voor of tegen persluchtopslag. De initiatiefnemers zullen zelf verantwoordelijk blijven voor communicatie met belanghebbenden.
- Aanwijzen en beschermen Aanvullende Strategische Grondwatervoorraden (vanuit onder andere SVO):
  Dit is gestart in 2017 in samenwerking tussen de provincies Groningen en Drenthe.
- Inbreng bij het warmte-/koudeopslagproject (WKO) Stationsgebied Groningen.
- Deelname aan de zogenaamde Kennistafels ten behoeve van het landelijk Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM).
- Deelname aan de actualisatie van de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening 2016 voor het onderdeel 'Ondergrond; beiden als geactualiseerde documenten vastgesteld door uw Staten op 15 november 2017.
- Constructieve deelname aan IPO-overlegstructuur ten behoeve van Bodem en Ondergrond (waaronder Duurzame Ontwikkeling Ondergrond (DOG), Bodem Ontwikkelgroep (BOOG), etc.).

Middelen

Voor de uitvoering van het MJP staan financiële middelen ter beschikking op basis van rijksbijdrage (onder andere decentralisatie-uitkering bodem (DUB)) en provinciale middelen. In totaal is voor de huidige periode van 2015 tot en met 2019 € 11,8 miljoen beschikbaar. Van dit bedrag is in 2017 € 1,6 miljoen besteed en totaal in deze programmaperiode € 8,5 miljoen. In 2017 is € 1,5 miljoen besteed aan de uitvoering van bodemsanering en met name aan het onderzoek en sanering van de locaties met onaanvaardbare risico's en bijna € 0,1 miljoen aan projecten.

Via het MJP is € 10 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van saneringen. Hiervan resteert nog ca. € 2,0 miljoen. Dit geld is beschikbaar voor de nog resterende 38 projecten. De kosten voor de 38 projecten worden op dit moment geraamd op ca. € 2,6 miljoen. Kostenramingen voor bodemsaneringen kennen over het algemeen grote bandbreedte. Of de huidige raming correct is hangt daarnaast af van de kosten verbonden aan:

- Gasfabriek Stadskanaal:
  De sanering van de gasfabriek in Stadskanaal heeft niet het gewenste resultaat gehaald en is onderwerp van een rechtszaak. Afhankelijk van de gerechtelijke uitspraak kunnen de kosten voor de provincie oplopen tot ca. € 1,2 miljoen.
- De Toekomst (Scheemda):
  De kosten voor de sanering van het terrein van De Toekomst hangen af van de eventuele ontwikkelingen op de locatie maar worden ingeschat op maximaal € 250.000.
- Stortplaats Woltersum:
  Op dit moment is het nog onduidelijk of het tot een sanering gaat komen en welke kosten daaraan verbonden zijn. Mocht het tot een sanering komen dat zullen de kosten snel meer dan € 2 miljoen bedragen. In ieder geval is de inzet om deze kosten gezamenlijk te dragen met de gemeenten Ten Boer en Groningen.

Tabel: Besteding financiële middelen *(x € 1.000)*

	saneringen	project	totaal
beschikbaar voor 2015-2019	10.000	1.800	11.800
besteed in 2015	1.800	200	2.000
besteed in 2016	4.600	300	4.900
besteed in 2017	1.500	700	2.300
totaal besteed	7.900	1.200	9.100
resteert	2.100	600	2.700

Overzicht MJP projecten

Project		
Bestuurlijke afspraken en wettelijke verplichtingen	planning	fase
1. Uitvoering bodemsanering (wettelijke verplichtingen bestuurlijke afspraken)	2015-2019	loopt
Beleidsontwikkeling Bodem en Ondergrond		
2. Uitwerken van beleid over omgang met niet genormeerde verontreinigingen	2015	afgerond
3. Continuering Regionale afstemmingsoverleg	2015-2019	loopt
4. Overdracht van werkzaamheden en bevoegdheden door Omgevingswet	2017-2019	loopt
5. Project voormalige stortplaatsen 1	2018	loopt
6. Project voormalige stortplaatsen 2	2018	loopt
7. Versneld identificeren niet-ernstig	2016	afgerond
8. Aanpassen (intergemeentelijke) bodembeleidsplannen aan de Omgevingswet	2018	loopt
9. Onderzoek naar de mogelijkheden voor gebiedsgericht grondwaterbeheer	2015	afgerond
10. Inventariseren of er binnen de provincie Nazorglocaties zijn die kunnen gaan vallen onder de nieuwe landelijke beheersorganisatie	2015	afgerond
11. Actualisering ontgrondingenbeleid en opstellen uitvoeringskader/prioritering voor toezicht en handhavingstaken ontgrondingen	2015-2016	afgerond
12. Kennisontwikkeling en verspreiding	2015-2019	loopt
13. Onderzoek naar koppelingsmogelijkheden van WKO	2015	vervalt
14. Stimulering benutten zoutcavernes voor de opslag van gassen die ingezet kunnen worden ter waarborging continuïteit energievoorziening	2018	loopt
15. Onderzoek naar mogelijke risico's en de effecten van ondergrondse activiteiten op het functioneren van bodem-watersysteem	2015	vervalt
16. Ontwikkeling risicomethodieken voor ondergrondse activiteiten	2016	vervalt
17. Het verkennen van de mogelijkheden voor een kennisplatform aardbevingen	2015-2019	vervalt
18. Volgen landelijke en Europese ontwikkelingen	2015-2019	loopt
42. KIBO-project Geothermie		loopt
43 STEP haalbaarheidsonderzoek 'hergebruik gasputten winning duurzame warmte'		loopt
Informatiebeheer en kennismanagement		
19. kennismanagement en ontsluiten informatie	2015-2019	loopt
20. Nieuw bodeminformatiesysteem	2015-2016	afgerond
21. Verbeteren datakwaliteit	2015-2019	loopt
Samenwerkingsprojecten		
22. Uitwerking samenhang tussen ruimtelijke dynamiek en functiegericht saneren		loopt
23. Ontwikkelen integraal ruimtelijk beleid op de ondergrond	2017-2019	loopt
24. Uitwerken maatregelen voortvloeiend uit de Kaderrichtlijn Water (KRW)		loopt
25. Project Spaarwater (doel: zelfvoorzienende zoetwaterberging op perceelniveau)		loopt[3]
26. Versterken rol vitale bodem binnen robuuste watersysteem		loopt
27. Overgangen zoet-zout (PLG2)		vervalt
28. Voorkomen van (verdere) verzilting		vervalt
29. Ondersteuning lopende landbouwprojecten met een relatie met bodem	2017-2019	loopt
30. AgroAgenda Noord-Nederland		vervalt
31. Project Gouden Gronden (relatie landbouwkundig gebruik en verzilting en robuuster watersystemen)		loopt
32. Verbreding kringloopwijzer		vervalt

[3] Waddenfondsproject

Project		
Bestuurlijke afspraken en wettelijke verplichtingen	planning	fase
33. Herstel van oude dijken en maren (PLG2)		vervalt
34. Bodem als basis (bewustwording: bodem als onderdeel van het landschap)		afgerond
35. Wierden (PLG2) (herstel en behoud van een aantal karakteristieke wierden)		vervalt
36. Onderzoek naar de mogelijkheden of het concept van de gebiedsdossiers bruikbaar is om het bodemgebruik en de bescherming van het grondwater goed op elkaar af te stemmen		vervalt
37. Herstel beeksysteem Westerwolde (Ruiten Aa) (PLG2)		vervalt
38. In stand houden kenmerkende structuur van kanalen en wijken (PLG2)		vervalt
39. Kwaliteitsgids landschap		afgerond
40. Baten en lasten bij het gebruik van de diepere ondergrond in evenwicht		vervalt

7. Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving 2017

1. Inleiding

De provincie Groningen voert jaarlijks een groot aantal activiteiten uit om de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren en in stand te houden. Naast planvorming, realisatie, vergunning- en subsidieverlening is toezicht en handhaving nodig. Met vergunningverlening, toezicht en handhaving willen wij milieuhinderlijke activiteiten voorkomen, natuurwaarden behouden, de biodiversiteit beschermen, de fysieke veiligheid borgen en gezondheidsrisico's minimaliseren.

Het Milieuplan 2017-2020 van de provincie Groningen gaat zowel over het beschermen als het versterken van de milieukwaliteit van onze fysieke leefomgeving. Minder hinder is het motto waar wij aan willen werken, waarbij wij ons specifiek richten op de vermindering van hinder door stank, lawaai en veiligheidsrisico's en het zetten van stappen naar een duurzame leefomgeving. Het Milieuplan 2017-2019 is gericht op de uitvoering van onze milieutaken. Zowel de Strategie Gezondheid en Milieu als de Beleidsregel Vergunningen, Toezicht en Handhaving zijn geïntegreerd in dit Milieuplan.

Integraal VTH Jaarprogramma 2017 provincie Groningen
Op 22 november 2016 hebben wij het Integraal Jaarprogramma 2017 provincie Groningen vastgesteld. In het jaarprogramma staat hoe wij onze (al dan niet) wettelijke VTH-taken (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) voor het jaar 2017 uitvoeren. Het jaarprogramma 2017 is een integraal programma en bevat alle provinciale VTH-taken op het gebied van milieu, natuur en omgeving. Tevens zijn hierin de taken opgenomen met betrekking tot de wegen en vaarwegen. Bij de uitvoering van de toezichts- en handhavingstaken volgt de provincie Groningen de landelijke systematiek van risico gestuurd programmatisch toezicht en handhaven, zoals in het VTH-kader is aangegeven. Bij deze systematiek worden samen met de partijen die een rol spelen bij de handhaving van een bepaald beleidsdossier, -domein of wet, de risico's van het niet-naleven geschat en op basis daarvan worden de prioriteiten vastgesteld. In 2017 hebben we een belangrijke vervolgstap richting verdere professionalisering gezet door in dit VTH-jaarverslag niet alleen te rapporteren over Toezicht en Handhaving, maar ook op onderdelen van vergunningverlening.

Onze provinciale uitvoerings- en handhavingstaken bestaan grotendeels (voor circa 80%) uit reguliere uitvoering van Europese en landelijke wet- en regelgeving. Zo bepaalt wet- en regelgeving dat de provincie activiteiten goed en tijdig moet vergunnen en dat toezicht is gericht op naleefgedrag.
Wet- en regelgeving bieden de provincie ook beleidsruimte bij de uitvoering. De beleidsruimte wordt weergegeven in beleidsdoelen of maatschappelijke effecten die met de uitvoering en handhaving moeten worden bereikt. Deze beleidsruimte is uitgewerkt en vastgelegd in de volgende documenten:
- Omgevingsvisie provincie Groningen 2016-2019 en Omgevingsverordening provincie Groningen 2016-2010;
- Milieuplan 2017-2020;
- Beleidsnota Groen Groningen;
- Beleidsnota Natuur 2013-2021;
- Natuurvisie provincie Groningen, Aanvulling op Beleidsnota Natuur 2013-2021 in het kader van de Wet natuurbescherming 2017;
- Verordening natuurbescherming provincie Groningen;
- Collegeakkoord 2015-2019;
- Toezicht- en Handhavingsstrategie Wabo in de provincie Groningen;
- Uitwerking handhavingsstrategie Whvbz;
- Handhavingsdocument Vuurwerk 2008;
- Landelijke Aanpak Toezicht Risicovolle Bedrijven (LAT RB).

De uitvoering van het jaarprogramma moet ook bijdragen aan het behalen van maatschappelijke effecten. De beoogde maatschappelijke effecten zijn:
- Bij het uitvoeren van onze taken streven wij naar rechtvaardigheid voor de inwoners en betrekken de inwoners bij de zorg voor het milieu;
- Duurzaamheid staat centraal bij de uitvoering van onze taken;
- Groningen heeft een leefomgeving die schoon, veilig en gezond is;
- Betere bescherming van mens en milieu, het oplossen van huidige hindersituaties en het voorkomen van nieuwe hindersituaties.

VTH Jaarverslag
Op grond van hoofdstuk 7 van het Besluit Omgevingsrecht (Wabo) zijn Gedeputeerde Staten verplicht het handhavingsuitvoeringsprogramma te monitoren en te evalueren. GS zijn ook verplicht het verslag daarvan bekend te maken aan Provinciale Staten. Het VTH-jaarverslag wordt als bijlage opgenomen bij de Jaarstukken van 2017 en wordt na vaststelling van de Jaarstukken gepubliceerd op de provinciale website. Met het VTH-jaarverslag doen wij verslag over de uitvoering van de gerealiseerde werkzaamheden en doelstellingen van het VTH Jaarprogramma 2017 en dit wordt nader toegelicht.

- Het geeft een beeld van de uitgevoerde werkzaamheden en laat zien welke prestaties en resultaten zijn geleverd;
- Het geeft inzicht in de ontwikkelingen in de wet- en regelgeving die gevolgen hebben voor de taakuitvoering;
- Het geeft invulling aan de wettelijke verplichting. In het Besluit omgevingsrecht, art. 7.7. lid 3, is de wettelijke verplichting tot verslaglegging opgenomen.

Het VTH-jaarverslag is opgesteld op basis van interne informatie over de Natuurwetgeving, de Waterwet- en regelgeving, Vuurwerk, Ontgrondingen en voor de Regeling burger- en militaire luchtvaart. In de bijlage van dit jaarverslag is een overzicht gegeven van de gerealiseerde producten. Daar waar het VTH betreft in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Wet bodembescherming, komt de informatie, voor zover aanwezig en relevant, uit het jaarverslag 2017 van de Omgevingsdienst Groningen (ODG). De ODG heeft in haar jaarverslag 2017 aangegeven dat het nog niet mogelijk is een volledig jaarverslag te kunnen opleveren omdat hun LOS (Leefomgevingssysteem) nog niet optimaal kan worden gebruikt en nog niet volledig op orde is. Dit betekent dat de aangeleverde kwalitatieve en kwantitatieve informatie met enig voorbehoud moet worden gelezen. De ODG heeft voor 2018 maatregelen genomen om de kwaliteit van de data te verbeteren. Voor de Natuurwetgeving is het registratie- en rapportagesysteem aangepast en bijgesteld aan de nieuwe indeling van de nieuwe Wet natuurbescherming. Dit heeft ertoe geleid dat de overzichtstabel voor de realisatie niet volledig is ingevuld omdat de registratie anders is ingericht, namelijk naleefgedrag (overtredingen) gekoppeld aan inzet van uren.

Voor de onderdelen wegen en vaarwegen is in 2015 afzonderlijk voor uitvoerings- en handhavingstaken een risicoanalyse opgesteld en vertaald naar concrete uitvoering in een plan van aanpak voor de periode 2016-2017. Vanaf 2017 is er een overlap met het Integraal Jaarprogramma. Naast het VTH-jaarverslag wordt dit specifieke plan separaat en meer uitgebreid geëvalueerd in een afzonderlijke rapportage.

Bevoegd gezag
Eén van de kerntaken van de provincie, is het stellen van regels, het houden van toezicht op de naleving van regels en het optreden tegen overtredingen. De wetgever heeft bepaald dat wij het bevoegd gezag zijn voor de uitvoering van de VTH-taken bij circa 130 verschillende inrichtingen (bedrijven) en diverse leefomgeving belastende activiteiten. Wij verlenen omgevingsvergunningen en houden toezicht op de complexere industriële bedrijven en afvalbedrijven. Voor deze inrichtingen waarvoor wij op grond van milieuactiviteiten van een inrichting het bevoegd gezag zijn, zijn wij ook verantwoordelijk voor de onderdelen van de omgevingsvergunning zoals bouwen, reclame, in- en uitritten, kappen en slopen en indirecte lozingen. Wij onderscheiden de volgende taakvelden waarvoor GS van de provincie Groningen het bevoegde gezag is:

- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo);
- Wet milieubeheer (Wm);
- Wet bodembescherming (Wbb);
- Waterwet (Ww);
- Vuurwerkbesluit;
- Ontgrondingenwet (Ow);
- Wet natuurbescherming (Wnb);
- Wegen en vaarwegen:
    - Scheepvaartverkeerswet;
    - Wrakkenwet;
    - Binnenvaartwet;
    - Wegenwet;
    - Wegenverkeerswet;
- Wet hygiëne en veiligheid van badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz);
- Wet luchtvaart (Wlv).

Omgevingsdienst Groningen (ODG)
Een deel van de wettelijke taken wordt door ons uitgevoerd. Het overgrote deel van de taken voert de ODG in opdracht van de provincie uit zoals vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst. De ODG voert de vergunningverlenende, toezichthoudende en handhavingstaken uit op het gebied van omgevingsrecht, zoals neergelegd in de Wabo en bijbehorende uitvoeringsregelingen en de Wet bodembescherming. De ODG is primair een uitvoeringsdienst en voert minimaal een basispakket aan wettelijke Wabo-taken uit voor alle Groninger gemeenten en de provincie Groningen.

Met de wetswijziging van de VTH-wet per 1 juli 2017 is de ODG als uitvoerende omgevingsdienst aangewezen voor de Brzo- en RIE4-taken (Besluit risico's zware ongevallen resp. categorie 4 van de Richtlijn industriële emissies) voor de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân. Zij voert als Brzo-RUD (Regionale Uitvoeringsdienst) alle Brzo-taken uit in samenwerking met de FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing) en de RUD-Drenthe (RUDD). De besturen van de betrokken provincies zijn bevoegd gezag. Op vergelijkbare wijze zijn de werkzaamheden in Nederland bij wet toebedeeld aan zes omgevingsdiensten. In plaats van een gemeenschappelijke regeling tussen provinciebesturen en de ODG is een begin gemaakt met het opstellen en vastleggen van uitvoeringsafspraken in samenwerking met de FUMO en de RUDD.

2. Uitvoering

Dit hoofdstuk beschrijft de verantwoording op onze vergunningverlening, toezichts- en handhavingstaken die zijn opgenomen in het Integraal VTH-jaarprogramma 2017.

2.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Deze paragraaf beschrijft de verantwoording van de Wabo-taken van het VTH-jaarprogramma 2017 van de provincie Groningen. Deze taken zijn grotendeels ondergebracht bij de ODG. Wij blijven het bevoegd gezag en het beleid hiervoor wordt grotendeels door de provincie zelf ontwikkeld.

2.1.1 Reguliere taken

Aantal bedrijven
Wij zijn als provincie Groningen het bevoegde gezag voor de uitvoering van de Wabo-VTH-taken bij circa 130 bedrijven. Dit betreffen bedrijven die in het Bor (Besluit omgevingsrecht) als zodanig zijn aangewezen en de status van Brzo en/of RIE (Richtlijn industriële emissies; voormalig IPPC) bedrijf hebben. Voor inrichtingen waarvoor de provincie het bevoegd gezag is, zijn wij ook verantwoordelijk voor de zogenaamde BRIKS-taken (bouwen, reclame, in-/uitritten, kappen en slopen) en indirecte lozingen. Dit betekent dat wij omgevingsvergunningen verlenen en toezicht houden op de complexere industriële bedrijven en afvalbedrijven.

Kern van vergunningverlening, toezicht en handhaving is het reguleren van de activiteiten van bedrijven die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken. Ook zien wij toe op de naleving van wet- en regelgeving, op de voorschriften in de vergunningen en (rechtstreeks werkende) gerelateerde regelgeving zoals het Activiteitenbesluit en het Bouwbesluit. Bovendien zien wij toe op de kwaliteit van de verleende vergunningen. De verleende vergunningen zijn up-to-date, handhaafbaar en sluiten aan bij de stand der techniek voor wat betreft de voorgeschreven voorzieningen en maatregelen. Als een vergunning niet meer actueel blijkt te zijn, bijvoorbeeld naar aanleiding van een controle, wordt aan die vergunning een hoge prioriteit toegekend voor het doorlopen van een actualisatietoets. Ook aan de noodzakelijke opvolgactie van de actualisatietoets wordt een hoge prioriteit toegekend.

Wabo-controles
In 2017 zijn 157 milieucontroles uitgevoerd.

BRZO-controles
Alle 30 Brzo-inspecties zijn volgens planning uitgevoerd. Avebe Foxhol en Pharma DFE zijn in dezelfde inspectie uitgevoerd. Bij 6 bedrijven zijn één of meerdere overtredingen geconstateerd. Bij een gezamenlijke Brzo-inspectie zijn meerdere inspecteurs uit verschillende overheden betrokken.

BRIK-taken (bouwen, reclame, in-/uitritten en kappen)
Daar waar de provincie bevoegd gezag is in het kader van de Wabo, zijn ze dat ook voor de bijbehorende zogenaamde BRIK-taken. De meeste inspecties zijn op bouw ingezet. In totaal zijn er 23 inspecties uitgevoerd.

Sloop en asbest
Er zijn 33 meldingen voor sloop en asbest binnengekomen met een asbestinventarisatie en sloopplan. Hiervan zijn 2 sloopmeldingen van rechtswege verleend.

Administratief toezicht
Er is 32 keer administratief toezicht uitgevoerd, hiervan zijn er nog 24 in behandeling. Er is 2 maal fysiek toezicht uitgevoerd en 6 maal administratief toezicht.

VR-beoordelingen
In Groningen zijn 16 Veiligheidsrapporten (VR) ingediend ter beoordeling. Hiervan zijn 5 rapporten akkoord bevonden en 8 rapporten voldoen niet, hierover is een vLOD (voornemen Last Onder Dwangsom) uitgedaan. De termijnen hiervan lopen nog. In drie gevallen zijn er aanvullingen geleverd en deze zitten nog in de beoordelingsfase.

Europese Verordening Overbrenging Afvalstoffen (EVOA)
De provincie kent veel exporterende en importerende afvalbedrijven. Voor export en import van afval geldt dat bij het ministerie een EVOA-beschikking moet worden aangevraagd. Ten behoeve van de beoordeling van die aanvragen vraagt het ministerie de betreffende bevoegde gezagen om advies en informatie. Dergelijke verzoeken worden behandeld door milieu-inspecteurs.

Rapportage risico afvalstoffenbedrijven
De ODG levert periodiek halfjaarlijks de rapportage op, waarin het financieel risico wordt geïnventariseerd met betrekking tot de opslag van afval bij afvalbedrijven, waarvoor de provincie het bevoegd gezag is. In de rapportages staat de inventarisatie van de hoeveelheid opgeslagen afvalstoffen op 1 januari 2017 resp. 1 juli 2017, van bedrijven die meer dan € 50.000 risicokapitaal rapporteren. De rapportage is opgesteld op basis van door de bedrijven aangeleverde informatie, informatie van de Kamer van Koophandel en de landelijke afvalstoffendatabases.

In opdracht van GS wordt twee keer per jaar een rapportage opgesteld door de ODG, waarin het financieel risico van de opslag van afvalstoffen bij afvalbedrijven wordt geïnventariseerd. De rapportage bespreekt uitsluitend bedrijven waarvoor GS het bevoegde gezag zijn. De halfjaarlijkse rapportage presenteert de resultaten van de monitoring van de hoeveelheid afval evenals de negatieve restwaarde (> € 50.000). Doel van de rapportage is het bepalen van de omvang van de (mogelijke) financiële last voor de provincie als gevolg van faillissementen van afvalbedrijven. De (mogelijke) financiële last wordt betrokken bij de vaststelling van de omvang van de provinciale reserves (weerstandsvermogen). De rapportages worden vertrouwelijk aangeboden aan GS.

De bedrijven worden twee keer per jaar door de ODG aangeschreven (stand van zaken per 1 januari en 1 juli) waarbij de bedrijven zelf een inschatting geven van de waarde van de gerapporteerde afvalstoffen. Deze gegevens worden gecombineerd met gegevens uit het administratief toezicht en binnenlandse afvaltransacties (Amice). Op aanvraag en indien gewenst wordt aanvullend een financiële beoordeling van afvalbedrijven uitgevoerd op basis van Kamer van Koophandel-gegevens.

Ten opzichte van 2016 is er een toename van het aantal afvalbedrijven waarvoor GS bevoegd gezag zijn. Ook de hoeveelheden afval en de negatieve restwaarde zijn toegenomen evenals de benodigde weerstandscapaciteit.

Naar aanleiding van de brand bij de afvalverwerker Talen zijn we in 2017, aanvullend op bovengenoemde rapportage, gestart met het maken van een ‘foto’ van de stand van zaken met betrekking tot afvalbedrijven in de provincie Groningen. Deze ‘foto’ moet in 2018 leiden tot een rapportage waarin een beeld wordt gegeven van het aantal bedrijven, de hoeveelheden afval, de bevoegdheden van de overheden, de (on)mogelijkheden die er zijn qua vergunningverlening, toezicht en handhaving etc. Verder zien we dat er een vraag is van afvalbedrijven om zich te vestigen in Groningen. In december 2017 hebben wij toegezegd te kijken naar de huidige situatie en welke beleidsmaatregelen we kunnen inzetten of ontwikkelen om de risico's beter te beheersen bij de afvalbedrijven.

Transportcontroles (Noordelijk afvaloverleg)
De provincies Groningen, Drenthe en Friesland nemen samen deel aan het Noordelijk afvaloverleg (NOA). De ODG voert in dat kader de transportcontroles uit samen met andere handhavingspartners. De deelnemende instanties zijn politie, douane, belastingdienst, RDW (Rijksdienst voor het Wegverkeer), NVWA (Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit), ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport) en de regionale uitvoeringsdiensten.

Piketdienst
De ODG voert voor de provincie de bereikbaarheidsdienst uit. Voor het ontvangen en afhandelen van acute en niet-acute milieuklachten (overlast) en ongewone voorvallen binnen inrichtingen is een 24-uurs piketdienst beschikbaar. Maandelijks ontvangen wij van de ODG het overzicht van de afhandeling van klachten en meldingen ongewone voorvallen, deze gegevens worden ook maandelijks gepubliceerd op de provinciale website.

- Klachten die het piket behandelt zijn doorgaans overlastsituaties die veroorzaakt worden tijdens bedrijfsprocessen, waarbij omwonenden hinder ervaren. Hierbij moet gedacht worden aan geluidsoverlast, stof en geur. Dit zijn de meest voorkomende klachten. In 2017 zijn in totaal 291 klachten ontvangen.
- Bedrijven zijn wettelijk verplicht bij het bevoegd gezag melding te doen van ongewone voorvallen of afwijkingen van de reguliere bedrijfsvoering, waarbij milieugevolgen ontstaan of kunnen ontstaan (hoofdstuk 17 Wm).
- Verder worden door bedrijven meldingen gedaan over afwijkingen van reguliere bedrijfssituaties die geen ongewoon voorval zijn. Het betreft dan bijvoorbeeld een melding over stillegging van een installatie voor onderhoud.
  In 2017 zijn in totaal 237 bedrijfs- en incidentmeldingen geregistreerd.

E-PRTR
Het Integraal E-PRTR-verslag (European Pollutant Release and Transfer Register) is de jaarlijkse milieurapportage door industriële bedrijven, waarin zij rapporteren over hun afval, energie- en watergebruik en emissies naar lucht, water en bodem. Ieder jaar dient een deel van de bedrijven een EPRTR-rapportage in te dienen. Er zijn 90 EPRTR-registratie-plichtige bedrijven die onder de bevoegdheid van de provincie Groningen vallen. Een deel van deze bedrijven dient vanwege vastgestelde drempelwaarden een verslag met meerdere modules (onder andere Lucht, Energie, Bodem, Afval en Water) in te dienen.

BSBm-taken en werkzaamheden boa's
Per 1 mei 2012 is het instrument Bestuurlijke strafbeschikking milieu (BSBm) wettelijk beschikbaar voor bestuurlijk bevoegde gezagen. In 2016 heeft de overdracht van de zelfstandige bevoegdheid BSBm van GS naar de directeur ODG plaatsgevonden. Met de BSBm heeft het bevoegd gezag een instrument in handen dat bedoeld is om de handhavingssamenwerking tussen bestuur en Openbaar Ministerie te verbeteren en een adequate ondersteuning van het bestuursrecht te realiseren. Bij politiek-bestuurlijk gevoelige zaken wordt het voornemen tot oplegging van een BSBm altijd eerst met het betrokken overheidsorgaan besproken.
De directeur van de ODG heeft de beleidsvrijheid om te bepalen voor welke milieudelicten de BSBm wordt ingezet (binnen de feitenlijst van de AMvB). Om deze beleidsvrijheid te borgen is het noodzaak om de buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) daar in te zetten waar ze ter versterking van het bestuurlijk optreden nodig zijn.

2.1.2 Projecten

In het jaarprogramma van 2017 zijn de projecten beschreven die geheel of gedeeltelijk door de ODG in samenwerking met de provincie zijn uitgevoerd. De projecten zijn opgenomen in een projectenmatrix. Hieronder wordt kort beschreven wat er in 2017 heeft plaatsgevonden.

Landelijke vergunningenstrategie
Er is een landelijke vergunningenstrategie opgesteld. De provincie is hierbij betrokken geweest. De landelijke vergunningenstrategie is aangeboden aan het IPO en de provincies kunnen deze strategie verder vertalen naar de eigen organisatie.

Energie grote bedrijven en Energie kleine bedrijven

Algemeen
In 2017 is het plan van aanpak opgesteld voor het uitvoeren van toezicht op energiebesparing bij bedrijven. Dit plan is in april 2017 goedgekeurd door het dagelijks en algemeen bestuur van de ODG. Ook is het plan besproken in het Opdrachtgeversplatform. Vervolgens is op aangeven van de provincie bij de ODG een Energieteam opgericht, bestaande uit een projectleider, een toezichthouder voor toezicht op energiebesparing bij provinciale bedrijven en een adviseur/toezichthouder. Samen vormen zij het Energieteam dat in 2018 en 2019 gaat zorgen voor het houden van toezicht op energiebesparing, bij zowel provinciale als gemeentelijke bedrijven. Het energieteam wordt in 2018 verder aangevuld met meer toezichthouders energie.

Energie grote bedrijven (onder provinciaal bevoegd gezag)
Het bedrijvenbestand van de provincie Groningen is door het Energieteam geïnventariseerd op energie. Dit houdt in dat voor deze bedrijven is nagegaan:
- Onder welke wet- en regelgeving ze vallen;
- Of ze in het geval van de EED een audit hebben ingediend en daar vervolgens actie op ondernemen (audit goedkeuren of alsnog opvragen);
- Wat in de vergunningen is opgenomen ten aanzien van energie.

In 2018 zal vervolgens met deze bedrijven contact worden opgenomen (telefonisch en daarna middels een bezoek) om vast te stellen in hoeverre ze al voldoen aan wetgeving, wat hun plannen en ambitie zijn op dit vlak en of de vergunning aangepast moet worden. Hierop zal ook toezicht worden gehouden.

Energie kleine bedrijven (onder gemeentelijk bevoegd gezag)
In het plan van aanpak staat het aanbod van de provincie om een groot deel van de toezichtkosten te betalen als de gemeente deze taak neerlegt bij de ODG. Eind 2017 is dit besproken met alle gemeenten. Hieraan voorafgaand heeft het Energieteam de beschikbare bedrijfsgegevens per gemeente geïnventariseerd en geanalyseerd. Op basis hiervan hebben alle gemeenten een concreet voorstel ontvangen voor het uitvoeren van toezicht bij hun bedrijven, met daarin aantallen bedrijven en de kosten van toezicht.
Het voorstel bestaat uit twee delen: een cofinanciering van 100% voor de eerste fase (het opvragen van energiegegevens bij bedrijven, met een doorlooptijd van circa 2 maanden) en 60% voor de tweede fase (het uitvoeren van toezicht bij bedrijven, met een doorlooptijd van 1,5 à 2 jaar). We verwachten begin 2018 van alle gemeenten opdracht te krijgen voor fase 1. De meeste gemeenten zullen de uitkomsten hiervan gebruiken om te beslissen over deelname aan fase 2. Dit hangt grotendeels af van middelen die de gemeente beschikbaar heeft om haar aandeel van 40% te betalen.
Het project wordt gefinancierd met externe middelen. Dit project viel daardoor buiten de financiering van het jaarprogramma 2017.

Laagfrequent geluid
In 2017 zijn geen meldingen binnengekomen van overlast door Laag Frequent Geluid door inrichtingen waarvoor de provincie bevoegd gezag is. Of dit een trend is moet in 2018 blijken uit het aantal klachten over 2018. Overigens was het aantal klachten ook de voorgaande jaren erg laag.

Monitoring kwaliteit
De provincie heeft een verkenning uitgevoerd naar een monitoringinstrument waarmee vanaf 2018 de kwaliteit van de uitvoering vergunningverlening, toezicht en handhaving wordt gemonitord. De uitvoering van de Kwaliteitsverordening VTH wordt hierbij eveneens betrokken. De verkenning in den lande heeft geen geschikt monitoringinstrument opgeleverd die geschikt is voor de Groningse situatie. In vervolg hierop wordt in 2018 een pilot gestart en gaandeweg wordt ons eigen monitoringinstrument ontwikkeld.

Monitoring uitvoering 2017
Met de vaststelling van het jaarprogramma is eveneens vastgesteld op welke wijze de tussen- en eindrapportage vorm moet krijgen. Dit aspect is met de ODG afgestemd. De verwachting was dat veel van de te monitoren gegevens door het nieuwe leefomgeving informatiesysteem (LOS) konden worden geleverd. Uit de aangeleverde rapportages in 2017 blijkt dat de ODG hier nog niet in is geslaagd. Het LOS werkt nog niet optimaal en ook het gebruik van LOS vraagt extra aandacht. Er zijn inmiddels maatregelen genomen om de datakwaliteit te verbeteren.

Geur algemeen
Wij hebben in het collegeakkoord de ambitie uitgesproken om een verbetering van het milieutoezicht en handhaving te realiseren. Dit willen wij bereiken door het inzetten van innovatieve middelen zoals elektronische neuzen bij toezicht op geur en het verbeteren van het milieuklachtensysteem. Uit onderzoek blijkt dat geur van provinciale bedrijven het grootste gezondheidskundig probleem is en de milieuklachten die de provincie ontvangt zijn voor het grootste deel geur-gerelateerd. Door gerichte monitoring van geurbelasting, alsmede een verbeterde communicatie tussen bedrijf, omwonenden en provincie willen wij de geurhinder verminderen en sneller ingrijpen bij incidenten. Dit wordt bereikt door de inzet van elektronische neuzen (e-neuzen) en een geur-app.

Ontwikkeling en gebruik van de geur-app
In 2017 is onderzocht of de nog te ontwikkelen geur-app uitgebreid kan worden met een meetnet voor luchtkwaliteit en gezondheid. Dit op verzoek van de inwoners in het gebied rondom het bedrijventerrein Oosterhorn. Eind 2017 is een overeenkomst 'Afspraken Meetnetwerk Oosterhorn en Omgeving' ondertekend door alle betrokken partijen. In deze overeenkomst is vastgelegd dat de geur-app wordt uitgebreid met een meetnet. Het ontwikkelen van een prototype geur-app, plaatsen van het meetnet en de twee pilots start in 2018. De ODG heeft deelgenomen aan de projectgroep.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen
Dit wetsvoorstel regelt de invoering van een nieuw stelsel van kwaliteitsborging voor het bouwen. Hiermee wordt de positie van de particuliere en de zakelijke bouwconsument versterkt. Door de toenemende complexiteit in de bouw is herziening van het huidige stelsel van kwaliteitsborging noodzakelijk. Op 11 juli 2017 heeft de Eerste Kamer besloten om de stemming over de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen uit te stellen.

Externe veiligheid
Het Programma lokale omgevingsveiligheid 2017 is uitgevoerd. De coördinatie en verbeteractiviteiten uit dit programma komen ten laste van de zogenaamde programmafinanciering Impuls Omgevingsveiligheid en vallen daardoor buiten de financiering van dit jaarprogramma. De structurele activiteiten voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving BRZO vallen binnen de scope van dit jaarprogramma. De BRZO-inspecties zijn dan ook opgenomen in Bijlage 1 (Wabo). De verbetering en de bovenregionale afstemming van de BRZO-systeemcontroles worden extern gefinancierd.

2.2 Wet milieubeheer Nazorg stortplaatsen

Op grond van de nazorgbepalingen in de Wet milieubeheer is de provincie bestuurlijk, organisatorisch en financieel verantwoordelijk voor de nazorg van stortplaatsen en baggerdepots, waar op of na 1 september 1996 nog afval is gestort. Vanaf het moment dat een stortplaats of een baggerdepot gesloten wordt verklaard, is de provincie verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen, die waarborgen dat deze geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt.

In het verslagjaar bevonden de stortplaatsen Kloosterlaan en Woldjerspoor en de provinciale baggerdepots Driebond, Winschoterzijl en Zuidwending zich in de nazorgfase. Toezichtactiviteiten zijn met name uitgevoerd op de afvalstortplaatsen Kloosterlaan en Woldjerspoor, zoals een drietal fysieke inspecties (locatiebezoeken), overleggen naar aanleiding van meldingen en beoordeling van jaarrapportages. Voor de locatie Usquert is een sluitingsverklaring afgegeven en de voorbereidingen voor de bovenafdichting van de stort zijn gestart. De daadwerkelijke werkzaamheden zullen in 2018 plaatsvinden.

2.3 Wet bodembescherming en het Besluit bodemkwaliteit

De provincie is verantwoordelijk voor het beperken en het zoveel mogelijk ongedaan maken van ernstige verontreinigingen in de bodem. Wij beoordelen en toetsen bodemonderzoeken en saneringsplannen bij ernstige bodemverontreiniging en stellen beschikkingen op aan de hand waarvan vastgesteld wordt of er sprake is van een ernstig geval van bodemverontreiniging en de spoedeisendheid van de situatie of wordt ingestemd met een saneringsplan. De ODG voert namens de provincie Groningen de toezicht- en handhavingstaken uit met betrekking tot de Wet bodembescherming (bodemsaneringen) en het Besluit Bodemkwaliteit (toepassen van licht verontreinigde grond).
Voor de Wet bodembescherming is een risicoanalyse opgesteld, hier is in overleg met ons een prioritering voor 2017 aan gekoppeld. Dit is ten koste gegaan van de reguliere werkzaamheden.

Doordat niet alle saneringen fysiek bezocht zijn en wel de evaluaties zijn behandeld is een scheefloop ontstaan tussen de uitvoering en de afhandeling van evaluatie. Om reguliere werkzaamheden uit te voeren is extra capaciteit op bodemtoezicht ingezet om de achterstanden weg te werken.

Voor het Besluit bodemkwaliteit is bij de ODG veel capaciteit ingezet op ketentoezicht. Daarnaast heeft met name het bedrijf Schipper Recycling veel capaciteit gevraag. Deze inzet is ten koste gegaan van het aantal controles Besluit bodemkwaliteit.

Achterstand Bodemdossiers
In de beoordeling van de bodemsaneringsevaluatie was bij het wegwerken van de achterstanden van 2013 en 2014 in 2015 een nieuwe achterstand ontstaan. Deze achterstand zou in 2016 worden ingehaald. Met de ODG zijn vervolgens afspraken gemaakt over de monitoring van de inhaalslag. In 2017 is de achterstand door middel van extra inhuur weggewerkt.

2.4 Waterwet

De provincie Groningen beheert het diepe grondwater, de Waterschappen het ondiepe water. De Europese Kaderrichtlijn water (KRW) is uitgangspunt voor ons grondwaterbeheer. Wij hebben hiervoor regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Ter bescherming van het grondwater zijn provinciale vergunningen vereist voor:

- Grondwaterwinningen die meer dan 150.000 m^3 per jaar onttrekken (industrie ten behoeve van koel en proceswater);
- Grondwaterwinning ten behoeve van drinkwater (drinkwatervoorzieningen);
- Voor alle bodem-energiesystemen (onttrekken en filteren van grondwater ten behoeve van warmte- en koudeopslag (WKO));
- Voor alle gesloten bodem-energiesystemen die in een provinciale inrichting geplaatst worden.

Het toezicht hierop bestaat uit het controleren van de provinciale vergunningen voor grondwaterwinningen ter bescherming van het diepe grondwater. Daarnaast houden wij toezicht op de aangewezen beschermingsgebieden. Hieronder vallen de grondwaterbeschermingsgebieden, waterwingebieden en gebieden met een verbod op fysische bodemaantasting/boringvrije zones. Het toezicht bestaat uit het controleren op boringen met ontheffing en het inspecteren van deze beschermingsgebieden op nieuwe boringen.

Wij hebben toezicht gehouden op 75 inrichtingen met een onttrekkingsvergunning. Daarnaast is een nieuwe ontheffing afgegeven. Het toezicht richtte zich met name op de capaciteit van de onttrekking. Het afgelopen jaar zijn de aangiftes digitaal ingediend waardoor het verwerken eenvoudiger en sneller is gebeurd. Het toezicht op de WKO's richtte zich regulier op de energiebalans. In geval van aanleggen of sluiten van een bron is met name gecontroleerd op een goede afdichting van de te doorboren grondlagen. Wij hebben 70 controles uitgevoerd waarvan wij in 20 gevallen een fysieke inspectie hebben uitgevoerd. Wij hebben het toezicht afgestemd in noordelijk verband en hebben samengewerkt met het drinkwaterbedrijf en de gemeenten.

Er zijn 5 grondwaterbeschermingsgebieden gecontroleerd op waterverontreinigende activiteiten en op illegale boringen. Wij hebben geen illegale boringen geconstateerd. De inspectierondes langs de beschermingsgebieden gebeuren partieel. Dit betekent dat wij deze inspecties combineren met andere inspecties middels routeplanning. Het afgelopen jaar hebben wij alle borden bij de wingebieden laten reinigen.

Door handhaving van de voorwaarden van de grondwaterontheffingen en toezicht op de beschermingsgebieden wordt de kwaliteit en kwantiteit van bodem- en grondwater geborgd. De kwaliteit van het grondwater voor de bereiding van drinkwater moet zodanig zijn, dat er in de toekomst ook gemakkelijk drinkwater van te maken is. Het grondwater is hier in Groningen over het algemeen van dergelijke kwaliteit dat er zonder veel moeite drinkwater van gemaakt kan worden.

2.5 Vuurwerkbesluit

Het doel van het Vuurwerkbesluit is om waarborgen te scheppen voor de bescherming van mens en milieu tegen de negatieve effecten die het opslaan, bewerken en afsteken van vuurwerk kunnen veroorzaken. Het gaat in dit verband om zowel de bescherming van de bevolking in de omgeving van een inrichting waar vuurwerk wordt opgeslagen, als de bescherming van toeschouwers die aanwezig zijn bij een vuurwerkevenement of -voorstelling.

Coördinatie
Gedeputeerde Staten zijn volgens het Vuurwerkbesluit verantwoordelijk voor de coördinatie van het vuurwerktoezicht binnen de provincie. De provincie Groningen kent een permanente uitvoeringsorganisatie voor vuurwerk, wij zijn de beheerder van dit team. In dit team zijn de Veiligheidsregio Groningen, politie-eenheid Noord-Nederland (vertegenwoordigt tevens het Openbaar Ministerie), de ODG en de provincie Groningen vertegenwoordigd. Alle deelnemers van het team behouden hun eigen bevoegdheden. Alle leden van dit team zijn verantwoordelijk voor het delen van relevante informatie, het ontwikkelen van werkafspraken, instrumenten en andere hulpmiddelen. De leden van het team zorgen voor het uitzetten van al deze informatie binnen de organisaties die zij vertegenwoordigen. De provinciale vuurwerkcoördinatietaak richt zich provincie-breed, maar ook landelijk op de organisatie, planning, voortgangsbewaking en verslaglegging van de activiteiten op het gebied van vuurwerk. De coördinator onderhoudt contacten en is het aanspreekpunt voor lokaal, (inter)regionaal en landelijk toezichthoudende teams.

Opslagen
Burgemeester en wethouders zijn bevoegd gezag voor inrichtingen met een opslagcapaciteit van maximaal 10 ton consumentenvuurwerk alsmede de opslagen van in beslag genomen vuurwerk bij de politie. Wij dragen zorg voor het toezicht op de inrichtingen voor de opslag van meer dan 10 ton consumentenvuurwerk, alsmede opslagen van professioneel vuurwerk (eventueel tezamen met consumentenvuurwerk). De ODG voert voor gemeenten en provincie controles uit bij deze vuurwerkopslagen. De ODG stelt ten aanzien van hun vuurwerktaken in opdracht van de provincie jaarlijks rapportages op.

Evenementen en voorstellingen
Bedrijven (toepassers) die in Nederland bedrijfsmatig vuurwerk tot ontbranding brengen dienen te beschikken over een toepassingsvergunning (bedrijfsvergunning). De toepassingsvergunning wordt afgegeven door het ministerie van Infrastuctuur en Waterstaat. Om (ook tijdens de jaarwisseling) bedrijfsmatig consumentenvuurwerk en/of professioneel vuurwerk en/of theatervuurwerk af te mogen steken, dient de toepasser een ontbrandingstoestemming aan te vragen of een ontbranding te melden bij Gedeputeerde Staten van de provincie waarin het vuurwerk tot ontbranding wordt gebracht. Bij kleine evenementen waarbij maximaal 200 kg consumentenvuurwerk en/of 20 kg pyrotechnische middelen voor theatergebruik wordt afgestoken kan worden volstaan met een ontbrandingsmelding. In alle andere gevallen moet een ontbrandingstoestemming (beschikking) worden aangevraagd.

Alle vuurwerkontbrandingen worden gecontroleerd op basis van een risicoanalyse. Ter verificatie van de goede werking van deze risicoanalyse wordt elke toepasser tenminste eenmaal per jaar gecontroleerd. Bij alle controles wordt tijdens het opbouwen van het vuurwerkevenement of -voorstelling door de toezichthouder sturend opgetreden. Op deze manier worden vroegtijdig mogelijke overtredingen (de ontbranding vindt immers nog niet plaats) op aanwijzing van de toezichthouder opgeheven. Van het verlenen van een ontbrandingstoestemming wordt altijd kennisgegeven in het Dagblad van het Noorden, in specifieke gevallen ook in plaatselijke weekbladen en via de website van de provincie Groningen. Van ingekomen ontbrandingsmeldingen wordt geen kennis gegeven omdat deze niet voor bezwaar en beroep vatbaar zijn.

2.6 Ontgrondingenwet
Toezicht ontgrondingen betreft het toezicht op de zand- en kleiwinningen en daarnaast het toezicht op gebieds- en infrastructuurverbetering zoals de aanleg van natuurelementen en wegen.

Projectgebonden ontgrondingen ten behoeve van natuurontwikkeling en infraverbetering (klein en groot)
Er is sprake van ontgronding als de grond wordt geroerd (dieper dan bij normale bewerkingen) of het maaiveld wordt verlaagd, er wordt een laag grond afgegraven. De provincie registreert en reguleert ontgrondingen met een vergunningensysteem op grond van de Ontgrondingenwet en de Omgevingsverordening 2017. Deze vervangt onder meer de Ontgrondingenverordening 1998.

Niet voor iedere ontgronding is een vergunning nodig, in bepaalde gevallen geldt de meldingsplicht. Het toezicht op ontgrondingen richt zich op het uitvoeren van ontgrondingen conform de voorwaarden. Onze doelstelling is om kleine ontgrondingen tijdens de uitvoering steekproefsgewijs te controleren en grotere ontgrondingen, zoals Meerstad, periodiek te controleren vanwege de complexiteit en omdat

het langdurige activiteiten betreft. Daarnaast is een eindcontrole nodig. In 2017 is er, zowel bij kleine als grote ontgrondingen, marginaal gecontroleerd. De reden hiervoor is dat er prioriteit is gegeven aan de zandwinningen.

Zandwinningen
De problematiek en de complexiteit van zandwinningen neemt toe. Enerzijds vanwege het tweeledig gebruik (winning en recreatie), anderzijds worden grote ingrepen in de omgeving steeds kritischer beoordeeld. Er is dan ook gekozen om toezicht op de zandwinningslocaties projectmatig op te pakken en een hoge prioriteit te geven. Hierbij wordt samenwerking gezocht met de andere betrokken afdelingen en handhavingspartners. Ook wordt kennis gezocht en gedeeld vanuit andere provincies. Het doel is om kwaliteit en kennisniveau van het toezicht op dit specifiek terrein te verbeteren. Binnen ontgrondingen hebben de zandwinningen de hoogste prioriteit en daar is de meeste tijd in gestoken. Dit betekent echter dat er een achterstand is bij de projectgebonden ontgrondingen aangaande de afhandeling van verlopen en afgeronde vergunningen en de controle van afgegeven vergunningen.

Illegale activiteiten
De provincie heeft een toezichthoudende taak wanneer er activiteiten worden uitgevoerd zonder de daarvoor nodige vergunningen. Voor deze "illegale activiteiten en vrije veld delicten" zijn binnen de groene, grijze en blauwe sporen, de twee buitengewone opsporingsambtenaren ingezet. Dit heeft als reden dat de strafrechtelijke aanpak op dergelijke activiteiten en delicten adequater is. Bestuursrechtelijke handhaving wordt daarbij alleen ingezet om de overtreding ongedaan te maken. Bij illegale activiteiten betreft het veelal ontgrondingen zonder de nodige vergunning.

2.7 Natuurwetgeving

Met ingang van 2017 zijn de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet opgegaan in de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb). Veel taken en verantwoordelijkheden die voorheen bij het Rijk, lagen zijn vanaf 1 januari gedecentraliseerd naar de provincie. Hiermee is de provincie het bevoegd gezag voor grote delen van de wet. De oude wetten zijn omgezet in thema's binnen de Wnb, wij hanteren de volgende thema's:

- Gebiedsbescherming (voormalig de Natuurbeschermingswet 1998);
- Soortbescherming (voormalig Flora- en Faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998);
- Jacht, Beheer en schade bestrijding (voormalig Flora- en Faunawet);
- Houtopstanden (voormalig Boswet).

In 2017 is het registratie- en rapportagesysteem aangepast aan en bijgesteld naar de nieuwe indeling van de nieuwe Wet natuurbescherming. Daarnaast is de administratieve organisatie verbeterd met het vastleggen en het afhandelen van inspectierapporten. De inspecteurs van de provincie houden toezicht op de uitvoering van de wetgeving en op de naleving van de door de provincie afgegeven ontheffingen en vergunningen. Daarnaast is de cross-compliance, een steekproefsgewijze controle op naleving van de voorwaarden, verbonden aan Europees inkomenssteun voor de agrarische sector. Ook het toezicht op naleving van de Wadloopverordening is bij het 'Groene team' belegd.
Zowel de regisseur Groen als de regisseur Grijs (milieu) maken deel uit van het Groene team. Verder maken een jurist, een juridisch administratief medewerker en een projectmedewerker deel uit van het team. De dagelijkse leiding ligt bij de projectleider.
De veranderde inzichten en de veranderde opzet in de loop van 2017 hebben ertoe geleid dat de overzichtstabel voor de realisatie niet volledig kan worden ingevuld omdat de registratie anders is ingericht, namelijk naleefgedrag (overtredingen) gekoppeld aan inzet van uren.

Toezicht, handhaving en opsporing
Er is een begin gemaakt om het naleefgedrag te monitoren voor een aantal gebieden. Deze ontwikkeling wordt in 2018 voortgezet. Het uiteindelijk doel van toezicht en handhaving is het beïnvloeden van het naleefgedrag van rechtspersonen (burgers, bedrijven, organisaties) in de provincie Groningen. Daarnaast wordt voorlichting preventief ingezet. Het toezicht vindt per jaar planmatig plaats, ingedeeld naar de onderverdelingen van de Wet natuurbescherming. Op basis van trends in het naleefgedrag en beleidsmatige ontwikkelingen worden prioriteiten gesteld en bijgesteld. Daarnaast worden in samenwerking met andere organisaties (gemeenten, politie etc.) gerichte opsporingsacties uitgevoerd, bijvoorbeeld volièrecontroles in het kader van de soortenbescherming. Voor de stappen van toezicht naar handhaving wordt de landelijke handhavingstrategie gevolgd.

Gebiedsbescherming
In 2017 zijn de verdere voorbereidingen getroffen om met een groot aantal partijen het Toezichtplan voor het Natura 2000-gebied, Zuidlaardermeer in 2018 uit te gaan voeren. Hierbij neemt het Groninger Landschap de gebiedscoördinatie op zich, ondersteund door de provincie. Voor dit gebied vormen het beheerplan en de risicoanalyse de basis voor het toezichtplan. Deze manier van werken wordt het eerste jaar als pilot uitgevoerd en daarna geëvalueerd. De plannen voor de Waddenzee, het Lauwersmeer en Lieftinghsbroek zijn in voorbereiding.

Soortenbescherming
In het kader van de soortenbescherming zijn extra controles uitgevoerd in weidevogelkerngebieden. Dit heeft een viertal strafrechtelijke zaken opgeleverd voor het vernielen van nesten en eieren door het gebruik van de weidesleep en de klepelmaaier. Aandachtspunt hierbij is dat voor de in de wet genoemde 'zorgplicht' evenals het 'opzettelijk' aanrichten van schade de juridisch bewijslast gecompliceerd is. Daarnaast is strafrechtelijk opgetreden tegen het vernielen van nesten van een kolonie oeverzwaluwen. In 2017 hebben volièrecontroles geen overtredingen laten zien, evenals controle op de 'vogeltjesmarkt'.

Jacht, beheer en schadebestrijding
Er zijn een aantal steekproeven gehouden die geen overtredingen hebben opgeleverd.

Houtopstanden
In 2017 zijn 208 oude Boswetzaken afgesloten. Deze zijn gecontroleerd op het naleven van de gedane kapmeldingen en de herplantverplichtingen. Er is 8 maal geconstateerd dat niet aan de herplantverplichting is voldaan. In 4 gevallen is dit een combinatie met illegale vellingen en is er strafrechtelijk handhaving via het Openbaar Ministerie ingezet. Daarnaast hebben 6 overtredingen geleid tot bestuurlijke maatregelen.
Verder is het doel de oude zaken (19) die de provincie overgedragen heeft gekregen van de RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) in 2018 af te handelen. Niet afdoende informatie bemoeilijkt het afhandelen. Hierover zijn we in gesprek met de RVO.

Wadloopverordening
In de afgelopen jaren is een aantal overtredingen van de Wadloopverordening geconstateerd. Dit is aanleiding geweest om waarschuwingen uit te laten gaan naar twee organisaties en er worden gesprekken met deze organisaties gevoerd. Voor 2018 zijn steekproeven aangekondigd. Tevens wordt door de drie provincies gewerkt aan een nieuwe verordening die inspeelt op nieuwe ontwikkelingen in toeristische activiteiten. Het streven is dat deze verordening voor het nieuwe seizoen in werking treedt.

Cross-compliance
Het toezicht Cross-compliance vloeit voort uit de door Brussel aan de lidstaten opgelegde verplichting om jaarlijks 1% van de bedrijven, die inkomenssteun ontvangen op basis van het Europees gemeenschappelijk Landbouwbeleid, fysiek te controleren op de aan de regeling verbonden voorwaarden. Onze rol bij deze controles is vastgelegd in de door het IPO vastgestelde 'Samenwerkingsovereenkomst uitvoering Cross-compliance controles'. In afwijking van deze overeenkomst is besloten dat met ingang van 2011 de NVWA zoveel mogelijk de randvoorwaarden van de 1%-controles zelf controleert. Het gaat om wettelijke bepalingen op het gebied van milieu, gezondheid (mens, dier, plant), dierenwelzijn en normen om landbouwgrond in goede landbouw- en milieuconditie te houden. Binnen de 1% selectie resteert voor de provincies de controle op de randvoorwaarde artikel 19d Natuurbeschermingswet 1998. Voor het waarborgen van een EU conforme en uniforme uitvoering is in samenwerking met het ministerie van Economische Zaken door het IPO een werkinstructie opgesteld. Op basis van deze instructie worden alle fysieke controles onaangekondigd uitgevoerd. Jaarlijks worden te controleren bedrijven geselecteerd op basis van vooraf bepaalde criteria (80% van de te controleren bedrijven), de rest wordt ad random bepaald. Voor de provincie Groningen kwam het in 2017 uit op 12 bedrijven. De bedrijven zijn gecontroleerd en akkoord gerapporteerd. Er is géén sprake van niet-nalevingen uit de reguliere controles 2016.

Groene en grijze regisseur
Er is in 2017 één bestuurlijk VTH-overleg geweest, deze is gezamenlijk door de groene en grijze regisseur voorbereid.

De groene regisseur heeft voorbereidingen getroffen voor het in uitvoering nemen van de toezichtplannen voor de Natura 2000-gebieden; dit wordt in 2018 gecontinueerd. Voor heel Noord-Nederland is vanuit deze coördinatie nu een eenduidige aanpak voor de Handhavings-uitvoeringplannen N2000-gebieden ontstaan in het kader van de wettelijke verplichting om tot een level playing field met de ketenpartners te komen, Daarnaast bezoekt de groene regisseur (boven) regionale bijeenkomsten en legt zo verbindingen tussen de ketenpartners en levert input voor de uitvoering van het provinciale toezicht en de handhaving.

De grijze regisseur heeft in 2017 in samenwerking met gemeenten en ODG procescriteria ontwikkeld die in de grijze VTH-processen worden geïmplementeerd. De regisseur vervult op verzoek van het Opdrachtgeversplatform de rol van projectleider in een project dat tot doel heeft gezamenlijk te voldoen aan de in het BOR voorgeschreven procescriteria. De gemeenten, de provincie en de ODG zijn vertegenwoordigd in de werkgroep van dit project. De regisseur heeft als projectleider in samenwerking met de drie noordelijke provincies, de FUMO, de RUDD en de ODG de Noordelijke Maat BRZO tot stand gebracht. De regisseur is tevens aangesloten op het projectleidersoverleg opdrachtgever, het Platform Omgevingswet en het Opdrachtgeverplatform. Dit om een betere binding te hebben met het werkveld.

Lauwersmeer
In het Lauwersmeergebied (Natura 2000) is in samenwerking met de politie, Staatsbosbeheer en de provincie Friesland strenger opgetreden tegen loslopende honden. Een publiciteitscampagne maakte onderdeel uit van de strengere aanpak, van waarschuwend naar verbaliserend. Al gedurende het afgelopen jaar is een afname van overtredingen geconstateerd. Deze aanpak wordt in 2018 voortgezet om het gedrag te veranderen van 'calculerend, het moet kunnen' naar 'respect voor de natuur, overtredingen kunnen niet'. Het zwaartepunt ligt vooral in het broedseizoen. Dit is een voorbeeld van een combinatie van soortenbescherming en gebiedsbescherming. In 2017 is door de samenwerkende partijen 26 maal strafrechtelijk opgetreden.

Ringweg Zuid
In 2017 is erg veel tijd besteed aan de complicaties rond de vergunningen en ontheffingen bij het aanleggen van de Zuidelijke Ringweg Groningen en daaraan gelieerde activiteiten. Met name het welzijn en het behoud van verschillende vleermuissoorten in combinatie met de geplande en vergunde activiteiten hebben geleid tot een aantal handhavingsverzoeken. Hierin is erg veel juridische en toezichthoudende capaciteit gestoken. Dit heeft op de planning van 2017 een grote impact gehad en heeft geleid tot noodgedwongen bijstellingen in met name controles op jacht, beheer en schadebestrijding.

Samenwerking
In het kader van toezicht en handhaving is overleg gezocht met een aantal organisaties. Zowel met belangenbehartigende organisaties als de Vleermuizenwerkgroep en Berend Botje (krabbenscheer, groene glazenmaker), maar ook met de waterschappen over het maaibeleid en het maaiprotocol. Deze overleggen worden in 2018 voortgezet.

2.8 Wet hygiëne en veiligheid van badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz)

De provincie heeft de taak om toezicht te houden op alle badinrichtingen en zwemgelegenheden die vallen onder de Whvbz. In de provincie Groningen zijn dat 90 badinrichtingen (35 openbare baden, 53 semi-openbare zwembaden (zoals sauna's, bungalowparken etc.) en 2 aanmeldingen) en circa 45 zwemgelegenheden. De provincie wijst jaarlijks de zwemwateren in oppervlaktewater binnen onze provincie aan. Zo nodig kunnen wij een zwemverbod of een negatief zwemadvies instellen. De betreffende beheerder (particulier of gemeente) is verantwoordelijk voor het beheer van de locatie.

Het toezicht richt zich op de eigenaren van de betreffende openbare en semiopenbare gelegenheden. Dit vanuit de zorg voor hygiëne en veiligheid van de bezoekers. Ons toezicht bestond uit 161 controles (regulier administratief toezicht en fysieke inspecties) bij 86 badinrichtingen. Wij hebben daarnaast 5 keer gecontroleerd op basis van klachten of meldingen. Er zijn geen bestuurlijke en strafrechtelijke sancties opgelegd. Wel hebben wij 12 bestuurlijke voorwaarschuwingen afgegeven. Er zijn 8 badinrichtingen onder verscherpt toezicht geplaatst. Deze locaties verbeteren wel, maar behouden onze aandacht. Wij hebben beheerders van badinrichtingen gewezen op de gevaren van de roestvrijstalen ophangingsystemen in overdekte baden. Wij zijn hier formeel geen bevoegd gezag maar besteden tijdens onze inspecties wel aandacht aan de voorlichting hierover.

Er is tevens toezicht gehouden op 45 badzones. De waterschappen of Rijkswaterstaat controleren deze locaties op waterkwaliteit en rapporteren aan ons. Wij hebben 60 inspecties uitgevoerd bij deze locaties. Daarnaast hebben wij de rapportages beoordeeld. In 25 gevallen zijn zwemmers gewaarschuwd voor blauwalgen, in 13 gevallen hebben wij een negatief zwemadvies voor blauwalgen ingesteld. Ook hebben wij bij één badzone zwemmersjeuk geconstateerd. Wij hebben in geen geval een bestuurlijke sanctie opgelegd en er zijn geen zwemverboden opgelegd.
Naast het reguliere toezicht hebben wij deelgenomen aan projecten ter verbetering van de waterkwaliteit of vermindering van blauwalgen op de zwemwaterlocatie. Dit deden wij samen met het waterschap en de beheerder van de zwemwaterlocatie. Deze projecten zijn in 2017 afgerond omdat de waterkwaliteit weer aan de gestelde normen voldoet. Wij merken dat het van belang is dat deze zwemlocaties goed onder de aandacht blijven en daarom zien wij strak toe op de beheerfase. Wij zien een trend dat er steeds meer aanmeldingen komen voor zwemlocaties en dat er vanuit de burgers meer vragen worden gesteld over de waterkwaliteit van de badzones.

Door het toezicht en handhaving hebben wij gezorgd voor een goede waterkwaliteit bij badinrichtingen. Wij hebben ervoor gezorgd dat het als badzone aangewezen oppervlaktewater veilig en zonder gevaar voor de volksgezondheid kan worden gebruikt als zwemwater. De waterkwaliteit voldoet aan de doelstellingen van het ontwerp-Besluit Kwaliteitseisen en monitoring water 2008 en aan de Whvbz. Wij hebben gecontroleerd dat het strand en/of de ligweide schoon en veilig zijn. Door onze input voor de landelijke zwemwaterwebsite weten burgers zich goed geïnformeerd over waar veilig gezwommen kan worden. Via bebording bij de badzones worden burgers geïnformeerd en gewaarschuwd over de waterkwaliteit.

2.9 Wet luchtvaart

Wij zijn sinds 2009 (invoering Wet luchtvaart) verantwoordelijk voor de vaststelling van luchthavenbesluiten c.q. -regelingen voor regionale burgerluchthavens. Doel is het mogelijk maken van General Aviation door het gebruik van de luchthaven en gelijktijdige beperking van veiligheidsrisico's, geluidhinder, luchtvervuiling en verstoring van de natuur rondom de luchthaven. Door deelname aan de Interprovinciale Contactgroep Luchtvaart bereiken we regionale en landelijke afstemming over beleid, beleidsontwikkeling en delen we kennis. We onderzoeken de inzet van een georegistratiesysteem voor toezicht op TUG-ontheffingen (Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik).

Vergunningen
De vergunningen betreffen hetzij een Luchthavenbesluit (LHB), hetzij een Luchthavenregeling (LHR). Als de effecten van geluid en veiligheid beperkt blijven tot binnen het luchthaventerrein, dan kan worden volstaan met een LHR. Een LHB wordt als verordening vastgesteld door Provinciale Staten. Een LHR wordt door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Bij een LHB gelden onder de aan- en uitvliegroutes en binnen de contouren voor geluid en veiligheid beperkingen voor de hoogte en/of functies van bouwwerken. De gemeente verankert dit in het bestemmingsplan. LHB en LHR bevatten voorschriften waarop de provincie toeziet. Dat doen we door de beoordeling van verplichte periodieke rapportages over het luchthavengebruik maar ook door locatiebezoek conform het handhavingsprogramma.

Ontheffingen
Bij de TUG-ontheffingen gaat het om starten van en landen op buiten aangewezen luchthavens, bijvoorbeeld een weiland of een sportterrein. Veelal gaat het om helikopters maar het kan ook gaan om MLA's (Micro Light Aircrafts) of paramotors. Een TUG-ontheffing wordt verleend op aanvraag en stelt voorwaarden ter bescherming van de omgeving. Het kan gaan om een ontheffing voor één specifieke locatie of voor het hele grondgebied van de provincie. In beide gevallen beperkt de TUG het aantal dagen dat kan worden gevlogen. Gebruik van de ontheffing moet achteraf worden gemeld bij de provincie.

Zowel bij vergunningen als ontheffingen gaat het om het beperken van de negatieve omgevings-effecten die verbonden zijn aan het landzijdig gebruik van de luchthaven. Het luchtverkeer zelf valt onder verantwoordelijkheid van het Rijk. Het toezicht en handhaving is geregeld in hoofdstuk 11 van de Wet luchtvaart. Naast andere handhavingsmiddelen kunnen GS een zogenaamde bestuurlijke boete opleggen bij overtredingen van deze wet. Als blijkt dat sprake is van herhaaldelijke en opzettelijke overtredingen van de voorwaarden in de verleende ontheffing Tijdelijk en Uitzonderlijk Gebruik (TUG) dan kunnen GS de ontheffing intrekken voor de overige looptijd. Ook bij overtredingen van de voorwaarden in de luchthavenregeling, kan intrekken een handhavingsoptie zijn. De

bevoegdheden van GS gaan alleen over het opstijgen en landen. Toezicht en handhaving van het vlieggedrag in het luchtruim zijn een verantwoordelijkheid van de Inspectie Leefomgeving en Transport. Dat geldt ook voor de vliegveiligheid *op* het luchtvaartterrein (Regeling veilig gebruik luchthavens en andere terreinen, (Rvglt).
Ons doel is maximaal naleefgedrag van de voorwaarden in de besluiten, zowel door de houders van TUG-ontheffingen als van luchthavenregelingen en -besluiten. Wij dragen zorg voor het toezicht door de houders van TUG-ontheffingen steekproefsgewijs te controleren. De luchthavens waarvoor een Luchthavenbesluit geldt, worden minimaal 1x in de twee jaar bezocht, en de luchthavens met een Luchthavenregeling 1x per drie jaar. Daarnaast houden we administratief toezicht op gebruiksrapportages en zogenaamde 24-uursmeldingen. In 2017 lag het zwaartepunt bij preventie en administratief toezicht en het analyseren van dit toezicht met als doel te komen tot een efficiëntere en effectievere manier van uitvoering. Tevens is ingezet op toezicht naar aanleiding van meldingen/klachten en is op basis van risico inschatting bepaald waar fysieke controles gewenst werden.

In 2017 zijn geen nieuwe luchthavenbesluiten of -regelingen vastgesteld. Bij de heliport Eemshaven is er de wens de baanverhardingen te verlengen, maar door Groningen Seaports is er voor gekozen dit uit te stellen.
Het gebruik van het helideck op het UMCG is sterk verminderd na de verplaatsing van de vaste standplaats van de traumaheli naar luchthaven Eelde eind 2016. Vanwege diverse onduidelijkheden omtrent de toepassing van de bepalingen van de Wet luchtvaart voor de resterende vluchten van- en naar het helideck op het UMCG is het treffen van een regeling uitgesteld. Deze onduidelijkheden spelen landelijk bij meerdere standplaatsen van traumaheli's in Nederland, en worden in interprovinciaal verband en ook met het ministerie van IenW, besproken.

Op 18 april 2017 is de 'Beleidsregel tijdelijk en uitzonderlijk gebruik Wet luchtvaart provincie Groningen 2017' vastgesteld. Ten opzichte van de vorige beleidsregel omvat de vigerende beleidsregel diverse aanpassingen en verfijningen waaraan vanuit de uitvoeringspraktijk, veranderde regelgeving, gewijzigde bevoegdheden (onder andere Wet natuurbescherming) en de inwerkingtreding van de omgevingsvisie en -verordening behoefte is ontstaan. Ook het feit dat voorheen geen weigeringsgronden waren bepaald speelde een rol bij de keuze voor actualisatie. Voorts is een digitaal aanvraagformulier voor TUG-ontheffingen in gebruik genomen, wat het proces voor de aanvrager en de organisatie vergemakkelijkt. Voor het registeren van de aanvragen en het gebruik van de ontheffingen is een applicatie in gebruik genomen die ook visueel inzicht geeft in waar in de provincie gevlogen wordt.

Het aantal verleende TUG-ontheffingen is lager dan verwacht. De vrijstelling voor paramotors die vanaf een door de gemeente aangewezen terrein vliegen en de vrijstelling voor Remotely Piloted Aircraft Systems (RPAS, ook wel drones genoemd) lichter dan 25 kg zullen hieraan bijgedragen hebben. Over gebruik van TUG-ontheffingen heeft zich slechts één klacht voorgedaan. Na overleg met de gebruiker en klager is hiervoor een oplossing gevonden.

Bijlage 1 gerealiseerde producten

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Oriëntatie **(buiten PDC - producten- en dienstencata-logus)**	(Bestuurlijke) toezeggingen niet passend binnen wet- en regelgeving en beleid, langdurige oriëntatiefase	Nieuwe initiatieven en/of economische activiteiten passend binnen heersend wet- en regelgeving en beleid	Snel (maximaal 8 uur) inzicht krijgen in de mogelijkheden voor de nieuwe initiatieven binnen de heersende wet- en regelgeving en beleid. Hiervoor worden adviezen opgesteld.	5	Het aantal afgeronde adviezen Het aantal niet afgeronde adviezen		Alleen oriëntatie bij nieuwe initiatieven. Uitbreiding aantal uren en lengte in overleg met opdrachtgever.
Vooroverleg	Complicerende en onnodig lange procedures door incomplete aanvragen	Meer dan 75% van de aanvragen zijn bij het indienen ontvankelijk en passen binnen de geldende wet- en regelgeving en beleid.	De maximale doorlooptijd van het vooroverleg is 3 maanden. Een vooroverleg wordt afgesloten met een advies. Maximaal 80 uur per vooroverleg. Vooroverleg meldingen Activiteitenbesluit bedraagt maximaal 8 uur.	45 (Milieu en Bouw)	Het aantal afgeronde vooroverleggen en het aantal lopende vooroverleggen Het aantal adviezen/ vooroverleggen die leiden tot een ontvankelijke aanvraag (zonder verzoek om aanvullende gegevens)	36	Bij uitbreiding en/of verandering van bestaande vergunningen wordt direct met het vooroverleg gestart. Hierbij wordt er vanuit gegaan dat uit de oriëntatie 5 adviezen leiden tot een vooroverleg.
Actualisatietoets	Het niet uitvoeren van actualisaties leidt tot achterhaalde vergunningen die niet aangepast zijn aan de vigerende regelgeving, de bedrijfssituatie en stand der techniek.	Een actueel vergunningenbestand door een 5-jaarlijks actualiseringsproces	Actualisatietoetsen worden conform een vastgestelde methodiek of format uitgevoerd. Binnen 4 weken wordt opvolging gegeven aan de uitkomsten van de actualisatietoets indien daar aanleiding toe is. Actualisaties die afgehandeld worden met een ambtshalve wijziging moeten binnen 4 weken na de toets gevolgd worden door vooroverleg met het bedrijf. Het VTH-beleidskader/ Milieuplan wordt gevolgd.	10	Het aantal afgeronde actualisatietoetsen Het aantal lopende actualisatietoetsen Alle vergunningen zijn 5-jaarlijks geactualiseerd.	4	Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen.

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Wabo-omgevings-vergunning (milieu)	Het niet tijdig in behandeling nemen van aanvragen en niet halen van wettelijke termijnen leidt tot te veel lopende procedures en rechtsonzekerheid voor de bedrijven.	Historische hindersituaties worden zo mogelijk opgelost en nieuwe worden voorkomen, risico's voor het milieu en hinder voor de directe omgeving worden zoveel mogelijk beperkt door de toepassing van de best beschikbare technieken. >90% van de uitgebreide procedures worden binnen de wettelijke termijn verleend. 100% van de reguliere procedures worden binnen de wettelijke termijn verleend.	VTH-verordening wordt hierbij gevolgd.	76 (Vergunningen, milieuneutraal wijzigingen, beperkte milieutoetsen, actualisaties, maatwerk, intrekkingen en ontheffingen)	Het aantal binnen gekomen aanvragen Het aantal procedures op basis van de actualisatietoets Het aantal afgehandelde aanvragen Het aantal verleende vergunningen waarbij sprake is van verlenging van de termijn Het aantal verleende vergunningen zonder dat er sprake is van verlenging van de termijn Het aantal lopende procedures Het aantal afgeronde procedures binnen/buiten de wettelijke termijn	58	Hierin zijn eveneens opgenomen de uitvoering van de Bibob-toets, de handhaafbaarheidstoets en de adviezen in kader van de MER. Hierin is eveneens de handhaafbaarheidstoets opgenomen. Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen. In 2017 zijn 4 omgevingsvergunningen van rechtswege verleend.

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Wabo-omgevings-vergunning (BRIKS)	Het niet tijdig in behandeling nemen van aanvragen en niet halen van wettelijke termijnen leidt tot te veel lopende procedures en rechtsonzekerheid voor de bedrijven.	Historische hindersituaties worden zo mogelijk opgelost en nieuwe worden voorkomen, risico's voor het milieu en hinder voor de directe omgeving worden zoveel mogelijk beperkt door de toepassing van de best beschikbare technieken. >90% van de uitgebreide procedures worden binnen de wettelijke termijn verleend. 100% van de reguliere procedures worden binnen de wettelijke termijn verleend.	Bij bouwsommen van meer dan € 1 miljoen en mogelijk gecombineerd met milieu wordt overleg met de provincie gevoerd. VTH-verordening wordt hierbij gevolgd.	52	Het aantal binnen gekomen aanvragen Het aantal procedures op basis van de actualisatietoets Het aantal afgehandelde aanvragen Het aantal verleende vergunningen waarbij sprake is van verlenging van de termijn Het aantal verleende vergunningen zonder dat er sprake is van verlenging van de termijn Het aantal lopende procedures Het aantal afgeronde procedures binnen/buiten de wettelijke termijn	53	Hierin zijn opgenomen de vergunningen waarbij sprake is met het bestemmingsplan strijdig gebruik en gelijkwaardig-heidsbesluiten. Hierin is eveneens de handhaafbaarheidstoets opgenomen. Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen. In 2017 zijn 2 bouwvergunningen van rechtswege verleend.
Toetsen melding	Te laat toetsen op ontoelaatbare activiteiten waardoor schade aan het milieu wordt toegebracht en gevaar voor de volksgezondheid ontstaat.	Historische hindersituaties worden zo mogelijk opgelost en nieuwe worden voorkomen, risico's voor het milieu en hinder voor de directe omgeving worden zoveel mogelijk beperkt door de toepassing van de best beschikbare technieken.	95% van alle meldingen worden binnen de wettelijke termijn getoetst. Alle sloopmeldingen worden op asbest getoetst. Indien maatwerk nodig is wordt binnen vier weken het vooroverleg gestart.	32 sloop-meldingen 10 activiteiten-besluit	Het aantal binnen gekomen meldingen. Het aantal afgehandelde meldingen Het aantal lopende meldingen	33 sloop-meldingen 33 afgehandeld 20 meldingen activiteiten-besluit	2 sloopmeldingen zijn van rechtswege verleend.

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Integraal toezicht milieu	Het niet uitvoeren van preventieve controles verkleint het naleefgedrag waardoor de risico's op milieuschade, schade aan de volksgezondheid en/of het optreden van nieuwe hindersituaties vergroot.	Door controles op basis van risicoanalyses wordt binnen 4 jaar een nalevingspercentage van 90% bereikt.	De preventieve toezichtsbezoeken worden uitgevoerd op basis van een risicoanalyse en de vastgestelde toezicht- en handhavingsstrategie Wabo provincie Groningen. De risicoanalyse is voorgelegd aan en goedgekeurd door het AB, conform BOR 2017 inclusief onderbouwing met begroting. Voor toezicht zijn/worden kritische prestatie-indicatoren vastgesteld die overeenkomstig worden gehanteerd. VTH-verordening wordt hierbij gevolgd.	166 preventieve Wabo-controles (Brzo) 17 indirecte lozingen 59 analyses indirecte lozingen 3 aspect-controle milieu 30 opleverings-controles 12 zorgplicht/ ongewone gevallen (Wabo bodem)	Alle vastgestelde en nog vast te stellen KPI's Het aantal uitgevoerde, afgesloten en niet afgesloten controles per categorie Het aantal uitgevoerde hercontroles Het aantal verstuurde brieven met hersteltermijn Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSBm Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	157 5 opleverings-controles	Handhavingsverzoeken worden via de preventieve controles afgehandeld. Betreft o.a. ook 1 eindinspectie bovenafdichting Usquert (aspectcontrole) Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen.
Toezicht BRZO	Het niet uitvoeren van preventieve controles verkleint het naleefgedrag waardoor de risico's op milieuschade, schade aan de volksgezondheid en/of het optreden van nieuwe hindersituaties vergroot	Met de uitvoering van preventief systeemtoezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen en naleving van de voorschriften worden gestimuleerd	De toezicht bezoeken worden uitgevoerd op basis van een risicoanalyse en de landelijke Brzo toezichts- en handhavingsstrategie en omvatten tevens alle noodzakelijke vervolgacties (repressief). Het jaarlijkse Brzo werkplan wordt gevolgd.	30 inspecties 10 beoorde-lingen	Alle in het Brzo-werkplan vastgestelde KPI's Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSBm Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	30 16 beoordelingen van Veiligheids-rapportages	Externe financiering voor uitvoering en coördinatie. De beoordeling van de veiligheidsrapportages vindt binnen het preventieve Brzo-toezicht plaats. Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen.

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Toezicht BRIKS	Het niet uitvoeren van preventieve controles verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid, het optreden van nieuwe hindersituaties en incidenten.	Met de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen en naleving van de voorschriften worden gestimuleerd.	Alle sloopmeldingen (met of zonder asbest) en bouwvergunningen worden preventief gecontroleerd. Bij alle bouwactiviteiten vindt minimaal een opleveringscontrole plaats. Bij de toezicht bouw wordt het Integraal Toezichtsprotocol (iTP) gehanteerd; met dien verstande dat voor grote bouwprojecten (categorie F) per project de iTP risico-gestuurd wordt toegepast. De Risicoanalyse is voorgelegd aan en goedgekeurd door het AB, Conform BOR 2017 inclusief onderbouwing met begroting. De controle moet binnen 4 weken na controledatum zijn afgerond met een brief. VTH-verordening wordt hierbij gevolgd. Overeenkomstig het toezicht- en handhavingsstrategie Wabo provincie Groningen	115 (Bouwtoezicht, toezicht-meldingen, -brandveilig gebruik en -binnenplanse afwijkingen)	Het aantal uitgevoerde, afgesloten en niet afgesloten controles per categorie Het aantal malen dat de bouw is stilgelegd en het aantal malen dat de sloop is stilgelegd Het aantal malen dat een controle wel en niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal uitgevoerde hercontroles Het aantal verstuurde brieven met hersteltermijn Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSBm Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	23	Bij vergunningen in projectvorm wordt preventief toezicht in het projectplan opgenomen. Klachten worden afgehandeld binnen de controles Betreffen o.a. ook alle noodzakelijke separate specialistische adviezen.

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Administratief toezicht (afvalbedrijven AO/IC, diepgaand/keten toezicht)	Het niet uitvoeren van administratief toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties. Complexere ongewenste situaties kunnen hiermee worden gesignaleerd en beheerst	Met de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	Het diepgaande administratief (keten) toezicht wordt uitgevoerd conform het daarvoor opgestelde toezichtsplan of werkplan en wordt gerapporteerd volgens vastgesteld format. Het toezicht moet zijn afgerond met een rapportage en een brief binnen 3 maanden na afloop van de controle. Overeenkomstig het toezicht- en handhavingsstrategie Wabo provincie Groningen	8	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgeronde controles Het aantal malen dat het toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSBm/vLOD		
Preventief toezicht beoordeling EEP's en EED's **Buiten de PDC**	Het niet uitvoeren van het toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Met de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	Alle beoordelingen vinden plaats binnen de daarvoor gestelde termijn. De beoordelingen worden afgerond met een brief.	30	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgeronde controles Het aantal malen dat een controle wel en niet binnen de termijn met een rapportage en brief is afgehandeld Het aantal malen dat de beoordeling heeft geleid tot het opleggen van een BSBm/vLOD		

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
EPRTR-beoordelingen **Buiten de PDC**	Het niet uitvoeren van het toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Ongewenste situaties worden voorkomen.	Alle beoordelingen vinden plaats binnen de daarvoor gestelde termijn. De beoordelingen worden afgerond met een brief.	49	Het aantal afgeronde beoordelingen Het aantal goed- en afgekeurde verslagen Het aantal malen dat een beoordeling binnen en buiten de termijn met een rapportage en brief is afgehandeld. Het aantal malen dat de beoordeling heeft geleid tot handhaving		
Algemene producten:							Indien 'sturing' relevant is, vindt deze met name plaats op 'throughput'
Opstellen vLOD, LOD en LOB	Repressief toezicht moet bij blijvende overtreding-situatie gevolgd worden door een (v)LOD, LOB of BSBm.	Het doorzetten van het repressief optreden verbetert het naleefgedrag en beperkt of voorkomt (verdere) milieuschade, hindersituaties of schade aan de volksgezondheid.	Het opstellen van een (v)LOD, LOB of BSBm vindt plaats volgens de wettelijke procedures. LOD's en LOB's met bestuurlijke implicaties worden gemeld aan het bevoegd gezag volgens vastgesteld protocol. Overeenkomstig het toezicht- en handhavingsstrategie Wabo provincie Groningen	20 vLOD 8 LOD 3 LOB 4 verbeuren dwangsom 10 BSBm 1 pv 3 gedoog-beschik-kingen	Het aantal opgelegde (v)LOD, LOB of BSBm Het aantal in voorbereiding zijnde (v)LOD, LOB of BSBm Het aantal uitgevoerde hercontroles		Inclusief adviezen Inclusief BRIKS-zaken

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Juridisch advies	-	Juridisch hoogwaardige vertegenwoordiging bij gerechtelijke procedures.	In alle gevallen wordt voldaan aan de gestelde (indiening) termijnen. 10 werkdagen voor het verstrijken van de (indiening) termijn is het document ontvangen door de provincie.	78 adviezaken juridisch (Verbeuren dwangsom, Wob- verzoeken, voorlopige voorziening, zienswijzen, beroep, bezwaar, handhavings-verzoeken, oriëntatie advies)	Aantal opgestelde verweerschriften Aantal opgestelde pleitnota's Aantal opgestelde herstelbesluiten Aantal opgestelde gedoogbeschikkingen Aantal opgestelde invorderings-beschikkingen Aantal afgehandelde Wob-verzoeken Aantal afgehandelde Bibob-onderzoeken Het aantal bestede uren		Productaantal voor 1000 uur (input)
Klachten, via de piketdienst (spoed) en via de website (niet-spoed)	Het niet of niet tijdig behandelen van klachten verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Tijdig optreden na het ontvangen van klachten beperkt of voorkomt milieuschade, het ontstaan van hindersituaties of schade aan de volksgezondheid. Bedrijfsleven en burgers hebben hierdoor een geloofwaardiger beeld van het bevoegd gezag.	Van de klachten die via de piketdienst worden afgehandeld krijgen de klagers binnen 24 uur een mondelinge terugkoppeling. Klachten die via de website binnen komen worden op deze manier binnen 10 werkdagen afgehandeld. Alle inrichting-gebonden klachten worden verder afgehandeld binnen de wettelijke termijn.	230 klachten 150 uren piket	Aantal ontvangen klachten Aantal klachten dat al dan niet via de piketdienst is afgehandeld	291 klachten via de piketdienst	Klachten kunnen leiden tot preventief en repressief toezicht

Wabo							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Meldingen ongewone voorvallen	Het niet (tijdig) behandelen van een melding en het uitvoeren van het toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Direct reageren op meldingen en daardoor gevaar voor milieu en volksgezondheid voorkomen	Alle meldingen van ongewone voorvallen (met gevaar voor de volksgezondheid en/of milieu) worden direct opgepakt. Alle meldingen met bestuurlijke implicaties worden direct gemeld bij het bevoegd gezag volgens vastgesteld protocol.	80	Het aantal ontvangen meldingen Het aantal afgehandelde meldingen Het aantal ontvangen en afgehandelde meldingen met bestuurlijke implicaties	237 meldingen ongewone voorval	De afhandeling van ongewone voorvallen wordt maandelijks door de ODG gerapporteerd. Ongewone voorvallen kunnen leiden tot preventief en repressief toezicht
Projecten	-	Beschreven in projectplan	Beschreven in projectplan	3.500 uren (provincie), 4.250 uren (ODG)	Beschreven in projectplan		incl. 2.000 uren knipkaart

NB.
Producten vergunningverlening, preventief toezicht en repressief toezicht zijn inclusief de uren die noodzakelijk zijn voor advisering.
Handhavingsverzoeken worden binnen het preventieve toezicht afgehandeld. Hierbij wordt het aantal verzoeken gemonitord waarbij wordt aangegeven het aantal binnen gekomen verzoeken en het aantal afgehandelde verzoeken.

Wet milieubeheer Nazorg stortplaatsen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Nazorg op gesloten stortplaatsen, waar op of na 1 september 1996 nog afval is gestort en het een gesloten stortplaats betreft.	Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen, die waarborgen dat de stortplaats geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaakt.	Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen, die waarborgen dat de stortplaatsen geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken.	Doelstelling is een goede invulling te geven aan de bestuurlijke, organisatorische en financiële verantwoordelijkheid van de provincie voor de eeuwigdurende nazorg van stortplaatsen die binnen het grondgebied van de provincie liggen en waar op of na 1 september 1996 nog afval is gestort. De bestuurlijke en organisatorische taken die de provincie heeft en de daarbij behorende verantwoordelijkheden worden toebedeeld aan de bij de nazorg betrokken afdelingen, zoals is beschreven in de notitie Administratieve organisatie nazorg gesloten stortplaatsen (AO) en in het Kwaliteitshandboek van afdeling OM (procesbeschrijving sluiting stortplaatsen). De uitvoerende taken worden georganiseerd en uitgevoerd door een efficiënte en doelmatige organisatie.	6 locatie-bezoeken Om effectief toezicht op de juiste uitvoering van de nazorg te borgen bezoeken wij periodiek de gesloten stortplaatsen. Als nazorg-organisatie beoordelen wij onder meer de inspectie-verslagen, monitoring-resultaten en jaarrapportages.	Toezichtbezoeken Beoordeling inspectie-verslagen, monitoringsresultaten en jaarrapportages	12 fysieke inspecties	Alle inspecties vonden plaats bij dezelfde locatie in verband met grondwerkzaamheden die verband houden met de aanleg van het zonnepark en de stroomvoorziening van het waterstoftankstation. Er zijn 6 jaarrapportages beoordeeld.

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Toetsen meldingen Besluit bodemkwaliteit	Niet (tijdig) beoordelen leidt tot meldingen die niet getoetst zijn. Dit is onwenselijk en brengt milieurisico's met zich mee doordat bouwstoffen en grond zonder voorafgaande toets worden toegepast.	Bij de uitvoering van de toets staat duurzaamheid centraal, de zorg voor een schone leefomgeving, waarbij historische hindersituaties zo mogelijk worden opgelost en nieuwe worden voorkomen. Risico's voor het milieu en de directe omgeving incl. hinder worden zoveel mogelijk beperkt.	Meldingen worden binnen de wettelijke termijn getoetst.	20	Het aantal getoetste meldingen t.o.v. het aantal ingediende meldingen	45	Deze meldingen hebben alleen betrekking op het toepassen van grondstromen en bouwstoffen binnen de bedrijven. Buiten provinciale inrichtingen en daarmee voor verreweg de meeste meldingen zijn de gemeenten (landbodem) bevoegd gezag voor het Bbk, voor toepassingen in het oppervlaktewater de waterschappen en in Rijks wateren Rijkswaterstaat.

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Preventief toezicht bodemsanering historische verontreiniging	Het niet uitvoeren van preventief toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Met de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.		5 BUS TU (Besluit uniforme saneringen - Tijdelijk uitplaatsen) 23 BUS - immobiel 1 BUS - mobiel 7 SP (Sanerings-plan) - bovengrond 8 SP - ondergrond 2 SP - complex	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgesloten controles Het aantal malen dat de sanering is stilgelegd Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief. Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief. Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSB. Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD.	12 BUS - TU 15 BUS - immobiel 01 BUS - mobiel 10 Sanerings-plan (SP) 00 SP - complex 09 Zorgplicht	
Handhaafbaarheidstoets saneringen			Ontwerpbeschikkingen op saneringsplannen worden getoetst op handhaafbaarheid. De toets moet binnen 2 weken na verzoek zijn afgerond met een advies.	23 BUS immobiel 1 BUS-mobiel 7 SP-bovengrond 8 SP-ondergrond 2 SP-complex	Het aantal binnen gekomen verzoeken voor een handhaafbaarheids-toets Het aantal uitgevoerde toetsen op handhaafbaarheid	31 handhaaf-baarheids-toetsen	

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Preventief toezicht beoordeling monitoring-rapportages bodemsanering			Monitoringrapportages bodemsaneringen worden gecontroleerd. De controle moet binnen 4 weken na controledatum zijn afgerond met een brief.	17 saneringen 18 grondwater	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgesloten controles Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	14 monito-ring-rappor-tages beoordeeld	In 2016 start een veegactie door de provincie om de achterstanden die zijn ontstaan bij het afdoen van evaluatierapporten en monitoringrapporten weg te werken.
Repressief toezicht bodemsanering	Door het niet uitvoeren van repressief toezicht blijven ongewenste situaties in stand. Het niet realiseren van repressief toezicht direct na de opgelegde hersteltermijn heeft invloed op betrouwbaarheid van het bevoegd gezag maar heeft ook juridische consequenties bij het opleggen van een eventueel vervolg in een LOD, LOB en/of BSB.	Repressief optreden verbetert het naleefgedrag en herstelt, beperkt of voorkomt milieuschade, beperkt of voorkomt het ontstaan van hindersituaties en beperkt of voorkomt de nadelige gevolgen voor de omgeving en /of de volksgezondheid.	Repressief toezicht vindt plaats en binnen maximaal 1 maand na de hersteltermijn. Handhaving vindt plaats volgens vastgestelde strategie. De controle moet binnen 4 weken zijn afgerond met een brief.	18	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgeronde controles Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal controles waarna een LOB of een LOD is opgelegd Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd		Klachten worden afgehandeld binnen de controles.

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Beoordeling evaluaties bodemsanering en historische verontreinigingen (preventief toezicht).	Het niet beoordelen van de evaluaties verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties. Niet tijdig beoordelen en besluiten leidt tot bodemsaneringen waarbij de uitvoering niet is getoetst. Dit remt de voortgang van ontwikkelingsprojecten en bouwprojecten.	Met de toetsing van evaluaties en de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	Beschikkingen op ingediende evaluaties worden in concept opgesteld en dienen 6 werkdagen voorafgaand aan de sluiting van de wettelijk termijn bij de provincie te zijn ingediend.	9 BUS TU 23 BUS immobiel 1 BUS-mobiel 7 SP-bovengrond 8 SP-ondergrond 2 SP-complex	Het aantal opgestelde conceptbeschikkingen voor evaluaties uitvoering saneringsplan Het aantal opgestelde conceptbeschikkingen voor evaluaties uitvoering saneringen op basis van een BUS-melding Het aantal malen dat een concept-beschikking niet binnen de afgesproken termijn is ingediend Het aantal malen dat een concept-beschikking wel binnen de afgesproken termijn is ingediend Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	30 beschikkingen instemming EV (Evaluatie-verslag) 16 brieven instemming EV (géén beschikking)	In 2016 is een veegactie gestart door de provincie om de achterstanden die zijn ontstaan bij het afdoen van evaluatierapporten en monitoringrapporten weg te werken.

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Repressief toezicht evaluaties bodemsanering en	Door het niet uitvoeren van repressief toezicht blijven ongewenste situaties in stand. Het niet realiseren van repressief toezicht direct na de opgelegde hersteltermijn heeft invloed op betrouwbaarheid van het bevoegd gezag maar heeft ook juridische consequenties bij het opleggen van een eventueel vervolg in een LOD, LOB en/of BSB.	Repressief optreden verbetert het naleefgedrag en herstelt, beperkt of voorkomt milieuschade, beperkt of voorkomt het ontstaan van hindersituaties en beperkt of voorkomt de nadelige gevolgen voor de omgeving en /of de volksgezondheid.	Repressief toezicht vindt altijd plaats en binnen maximaal 1 maand na de hersteltermijn. Handhaving vindt plaats volgens vastgestelde strategie. De controle moet binnen 4 weken zijn afgerond met een brief.	18	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgeronde (administratief) controles Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal controles waarna een LOB of een LOD is opgelegd Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd		Klachten worden afgehandeld binnen de preventieve controles

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Preventief toezicht meldingen Besluit bodemkwaliteit	Het niet uitvoeren van preventief toezicht verhoogt het risico op milieuschade of schade aan de volksgezondheid en het optreden van nieuwe hindersituaties.	Met de uitvoering van preventief toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving en de volksgezondheid voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	Meldingen Besluit bodemkwaliteit worden gevolgd door een preventief toezichtsbezoek. Een controle is afgerond wanneer de brief is verzonden. De controle moet binnen 4 weken na controledatum zijn afgerond met een brief.	25	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgesloten controles Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot het opleggen van een BSB Het aantal malen dat het preventief toezicht heeft geleid tot een vLOD	28	Klachten worden afgehandeld binnen de preventieve controles

Wet bodembescherming/Besluit bodemkwaliteit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Repressief toezicht meldingen Besluit bodemkwaliteit	Door het niet uitvoeren van repressief toezicht blijven ongewenste situaties in stand. Het niet realiseren van repressief toezicht direct na de opgelegde hersteltermijn heeft invloed op betrouwbaarheid van het bevoegd gezag maar heeft ook juridische consequenties bij het opleggen van een eventueel vervolg in een LOD, LOB en/of BSB.	Repressief optreden verbetert het naleefgedrag en herstelt, beperkt of voorkomt milieuschade, beperkt of voorkomt het ontstaan van hindersituaties en beperkt of voorkomt de nadelige gevolgen voor de omgeving en/of de volksgezondheid.	Repressief toezicht vindt plaats en binnen maximaal 1 maand na de hersteltermijn. Handhaving vindt plaats volgens vastgestelde strategie. De controle moet binnen 4 weken zijn afgerond met een brief.	7	Het aantal uitgevoerde controles Het aantal afgeronde controles Het aantal malen dat een controle binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal malen dat een controle niet binnen de termijn van 4 weken is afgehandeld met een brief Het aantal controles waarna een LOB of een LOD is opgelegd Het aantal controles waarin een BSBm is opgelegd		Klachten worden afgehandeld binnen de controles

Vuurwerkbesluit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Verlenen van ontbrandings-toestemmingen	Het niet tijdig in behandeling nemen van aanvragen en niet halen van wettelijke termijnen leidt tot te veel lopende procedures en rechtsonzekerheid	Voldoen aan - Vuurwerkbesluit - Regeling bedrijfsmatig tot ontbranding brengen van vuurwerk	Vuurwerkbesluit Regeling bedrijfsmatig tot ontbranding brengen van vuurwerk Loket vergunningen afdeling OM Handhaafbaarheidstoets Verzoek om een Verklaring van geen bedenkingen Burgemeester van de gemeente waarin de vuurwerkontbranding zal plaatsvinden Inwinnen advies: Hulpverleningsdienst Groningen (brandweer) Luchtverkeersleiding Nederland Luchtverkeersleidingsdienst Defensie (AOCS NM) Ministerie van IenM Informeren: Inspectie Leefomgeving en Transport afdeling Landelijk Gebied en Water politie-eenheid Noord-Nederland optioneel: afdeling Beheer en Onderhoud Rijkswaterstaat Groningen Seaports Waterpolitie Registratie: Landelijk Meld- en Informatiecentrum (ILT/IenM) interne database Beschikkingstermijn 14 weken Sturend toezicht op alle verleende ontbrandingstoestemmingen	15	Locatieonderzoek (optioneel) Registratie: - aantal afgewezen aanvragen - aantal verleende beschikkingen	21 beschikkingen verleend	Als uit periodieke evaluaties blijkt dat de bescherming van mens en milieu op enigerlei wijze in geding is geweest, passen wij de interne werkinstructies aan en informeren wij de overige toezicht- en handhavingspartners op zowel provincie-breed als landelijk niveau.

Vuurwerkbesluit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Ontbrandingsmeldingen	Het niet tijdig in behandeling nemen van aanvragen en niet halen van wettelijke termijnen leidt tot te veel lopende procedures en rechtsonzekerheid	Voldoen aan - Vuurwerkbesluit - Regeling bedrijfsmatig tot ontbranding brengen van vuurwerk	Vuurwerkbesluit Regeling bedrijfsmatig tot ontbranding brengen van vuurwerk Loket vergunningen afdeling OM Handhaafbaarheidstoets Inwinnen advies: - Luchtverkeersleiding Nederland - Luchtverkeersleidingsdienst Defensie (AOCS NM) Informeren (optioneel): - gemeente waar de ontbranding van het vuurwerk zal plaatsvinden - Hulpverleningsdienst Groningen (brandweer) - Inspectie Leefomgeving en Transport - afdeling Landelijk Gebied en Water - politie eenheid Noord-Nederland Optioneel: - afdeling Beheer en Onderhoud - Rijkswaterstaat - Groningen Seaports Registratie: - Landelijk Meld- en Informatiecentrum (ILT/IenM) - interne database Sturend toezicht op ontbrandingsmeldingen overeenkomstig een beslisboom (werkinstructie)	45	Locatieonderzoek (optioneel) Registratie: - Aantal meldingen waarmee niet is ingestemd - Aantal meldingen waarmee wel is ingestemd	17 meldingen	Als uit periodieke evaluaties blijkt dat de bescherming van mens en milieu op enigerlei wijze in geding is geweest, passen wij de interne werkinstructies aan en informeren wij de overige toezicht- en handhavingspartners op zowel provincie-breed als landelijk niveau.

Vuurwerkbesluit							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Toezicht en handhaving	Het niet uitvoeren van preventief toezicht verhoogd het (veiligheids)risico voor de mens en heeft negatieve effecten voor het milieu	100% naleving	• Handhavingsdocument Vuurwerk 2008 • Handhavingsstrategie Groningen	15 ontbrandings-toestemmingen 10 ontbrandings-meldingen	- aantal toezichtsbezoeken - toezichtsinformatie - Opgave van reden(en) waarom geen toezicht heeft plaatsgevonden	Totaal 19 vuurwerk evenementen gecontroleerd waarvan 12 beschikkingen en 7 meldingen	5 evenementen waarvoor een beschikking is verleend zijn niet gecontroleerd - 3 beschikkingen tijdens de jaarwisseling - risico voor toezichthouders is te groot handhaving ligt primair bij politie - 1 beschikking is in verband met weersomstandighede n geen gebruik van gemaakt 1 beschikking - schietlijst werd na aanvraag zodanig ingeperkt dat van toezicht is afgezien

Ontgrondingenwet							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Toezicht en handhaving zand-winningen	De problematiek en de complexiteit van zandwinningen neemt toe. Enerzijds heeft dit te maken met het tweeledig gebruik (winning en recreatie) anderzijds worden grote ingrepen in de omgeving steeds kritischer beoordeeld. Ook wordt kennis gezocht en gedeeld vanuit andere provincies. Doel hiervan is om de kwaliteit en kennisniveau van het toezicht op dit specifieke terrein verder te verbeteren.	Met de uitvoering van toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	Alle zandwinningen worden minimaal tweemaal per jaar bezocht. Een controle is afgerond wanneer de brief is verzonden. De controle moet binnen 4 weken na controledatum zijn afgerond met een brief.	In totaal zijn er 5 zandwinningen in de provincie waar jaarlijks 2 toezichtbezoeken worden uitgevoerd. Daarnaast worden er op jaarbasis ca. 10-15 ontgrondingsvergunningen afgegeven, waar 5 bezoeken worden uitgevoerd. Dat brengt het totaal op ca. 15 bezoeken (inclusief evt. controlebezoek).	- (Preventief) toezichtbezoek - Toezichtbrief - Controlebezoek	Zandwinning Zeldenrust en Kremer zijn minimaal 3 x bezocht in 2017. Bij de locaties zijn gesprekken gevoerd over het herstel van bresvorming en het rekening houden met broedende oeverzwaluwen. Vanwege de bres zijn 2 brieven uitgegaan naar Kremer en naar Zeldenrust.	Naar Poelman en Kremer geen standaard inspectiebrieven vanwege het niet hebben van een geldende ontgrondingsvergunning, in 2017 van de provincie.

Ontgrondingenwet							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Toezicht en handhaving projectgebon-den ontgron-dingen	De provincie registreert en reguleert ontgrondingen met een vergunningen-systeem op grond van de Ontgrondingenwet en met een melding op grond van de provinciale Omgevingsverorde-ning. Het toezicht op de ontgrondingen richt zich op de uitvoering. Grotere ontgrondingen, zoals ontgravingen in bijvoorbeeld Meerstad, worden periodiek gecontroleerd. Dat heeft als reden dat deze complexer van aard zijn en het ook langdurige activiteiten betreft.	Met de uitvoering van toezicht wordt milieuschade en/of nadelige gevolgen voor de omgeving voorkomen. Tevens kan het ontstaan van nieuwe hindersituaties worden voorkomen.	De vergunde projectgebonden ontgrondingen worden steekproefsgewijs door een preventief toezichtbezoek gecontroleerd. Een controle is afgerond wanneer de brief is verzonden. De controle moet binnen 4 weken na controledatum zijn afgerond met een brief.	ca. 10-15 ontgrondings-vergunningen waar steekproefsgewijs 5 bezoeken worden uitgevoerd.	- (Preventief) toezichtbezoek - Toezichtbrief - Controlebezoek	Er zijn een tiental inspecties uitgevoerd bij de projectgebonden ontgrondingen. Ook zijn er 3 illegale ontgrondingen gevonden waarbij handhaving is ingezet.	

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
1. Soorten-bescherming	Dierenbescherming	Instandhouding kwetsbare en beschermde diersoorten. Naleving wettelijke voorschriften Voorkomen economisch gewin door niet-naleving wettelijke voorschriften Adequaat populatiebeheer voor uitgezonderde soorten	Handhavings-kalender Boa-overleg Visserijcontracten Beheerplannen & HUP's Uitvoeringspro-gramma Wnb Risicoanalyse Groen	Actief en reactief toezicht en opsporing op o.a. maai- en oogstwerkzaamheden, visserij, roofvogelvervolging, zwanenvervolging, vangmiddelen, kooien, vallen, etc. Afspraken maken met externe partners over preventieve dierenbeschermings-maatregelen. Inbrengen handhaafbaarheid, en inhoudelijk betrokken worden bij de totstandkoming van de ontheffing voor steenmarters & ruimtelijke ingrepen door afdeling LGW. Toezicht op naleving van gestelde voorwaarden in de ontheffingen voor steenmarters. Melding van overtredingen door GLB-subsidie-ontvangers aan de CCA.	Aantal actieve controles Aantal controles n.a.v. klachten/meldingen/ verzoeken Verhouding van overtreding: geen overtreding Aantal keer gehandhaafd Aantal vergunningen en ontheffingen dat de handhaafbaarheidstoets doorstaat	Ca. 30% van de beschik-bare toezicht en opsporings-capaciteit	7 maal proces-verbaal Door het ombouwen van het registratiesysteem van naleefgedrag gekoppeld aan ureninzet zijn over 2017 de gegevens niet exact geregistreerd op de hiervoor staande parameters. Gesprekken met beide waterschappen over het naleven van het gedragsprotocol lopen. Gedurende de gesprekken is wel drie keer PV opgemaakt. In het kader van de Ringweg Zuid is een aantal handhavingsverzoeken afgehandeld en is er is veel capaciteit voor toezicht en handhaving in gestoken. Op de ontheffing van het CVW/Arcadis wordt een separate HUP gemaakt. Er vinden tweewekelijks gesprekken met CVW/Arcadis plaats over de voortgang. Op alle afgegeven ontheffingen vindt de handhaafbaarheidstoets plaats.

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
2. Gebieds-bescherming	Bescherming natuurgebieden	Instandhouding of verbetering kwetsbare of beschermde natuurgebieden Naleving wettelijke- en subsidievoorschriften Betrokkenheid van bevolking bij instandhouding en verbetering van natuurgebieden. Veiligheid wadlopers	Uitvoeringsprogram ma Wnb Risicoanalyse Groen Beheerplannen en HUP's natuurgebieden en Natura 2000-gebieden Randvoorwaarden GLB 2017	Actief en reactief toezicht en handhaving op natuurgebieden en Natura 2000-gebieden (o.a. toegangsverbod, aangelijnde honden, motorcrossers, mountainbikers, vervuiling, PAS, wadden). Melding van overtredingen door GLB-subsidieontvangers aan de CCA. Afspraken maken tussen gebiedseigenaren/-beheerders, ervoor zorgen dat alle toezichthouders deze prioriteit meenemen bij de uitvoering van hun werk. Toezicht op de randvoorwaarden GLB bij de bedrijven in de 1%-selectie van de Cross Compliance. Voorstel afstudeeropdracht/stage: bevolking betrekken bij toezicht natuur (Meerstad, Blauwe Stad en 't Roegwold).	Aantal actieve controles Aantal controles n.a.v. klachten/meldingen/ verzoeken Verhouding van overtreding: geen overtreding Aantal keer gehandhaafd Afspraken gemaakt tussen gebiedseigenaren en -beheerders Onderzoeksvoorstel geschreven voor een afstudeeropdracht/ stage. Aantal geoperationaliseerde HUP's en beheerplannen. Aantal meldingen aan CCA.	Ca. 30% van de beschik-bare toezicht- en opsporings-capaciteit	In het Lauwersmeer en in het Zuidlaardermeer is het toezicht geïntensiveerd dit heeft geleid tot het opmaken van PV's voor loslopende honden (38 provincie-breed). In 2018 gaan de samenwerkings-programma's voor de Natura2000-gebieden van start. Cross compliance heeft geen afwijkingen gegeven. Voorkomen dubbele registratie in gebieden en soorten.

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
3. Jacht, beheer en schade-bestrijding	Toezicht op jacht, en beheer en schadebestrijding	Voorkomen overbejaging Naleving wettelijke voorschriften Voorkomen economisch gewin door niet-naleving wettelijke voorschriften Adequaat populatiebeheer voor uitgezonderde soorten Veiligheid burgers	Uitvoeringsprogram ma Wnb Risicoanalyse Groen Monitoring schademeldingen en verkeersongevallen Ontheffingen-overzicht (FRS)	Toezicht op naleving van de wettelijke voorschriften inzake soortenbescherming (met en zonder ontheffing). Toezicht op de naleving van de voorschriften uit de ontheffingen (ganzen, reeën, zwanen, vossen, lichtbak). Inbrengen van handhaafbaarheidstoets en handhavingservaring bij ontheffingen van afdeling LGW. Verbeteren informatievoorziening en meldingsmogelijkheden	Aantal actieve controles Aantal controles n.a.v. klachten/meldingen/ verzoeken Verhouding van overtreding: geen overtreding Aantal keer gehandhaafd % ontheffingen die de handhaafbaarheidstoets doorstaan. % ontheffingen dat digitaal aangevraagd kan worden % meldingen dat digitaal gemeld kan worden	Ca. 5%	In 2017 heeft hier weinig controle op plaatsgevonden.

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
4. Houtopstanden	Kwantitatieve (areaal) en kwalitatieve (landschapswaarde) bescherming van de houtopstand.	Kwantitatieve (areaal) en kwalitatieve (landschapswaarde) bescherming van de houtopstand.	Piepmeldingen SquitXO Termijnen Wnb houtopstanden	Directe beoordeling van kapmeldingen indien deze vallen binnen de HHS, indien vermoedens zijn dat de soortenbescherming in het geding is, bij een oppervlakte groter dan 25 ha en bij bomen ouder dan 25 jaar. Controle op naleving soortenbeschermingsvoor-schriften en gedragscodes bij kappen. Controle op naleving bij weigering kapmelding (& oplegging kapverbod). Controle op kwalitatieve en kwantitatieve naleving van (compenserende) herplantplicht. Controle op tweede herplantplicht na 6 jaar. Beoordeling luchtfoto's om (ten onrechte) missende bospercelen op te sporen.	% gevoelige kapmeldingen binnen 6 weken beoordeeld % kapwerkzaamheden gecontroleerd % opgelegde kapverboden gecontroleerd % opgelegde (compenserende) herplantplichten gecontroleerd % opgelegde tweede herplantplichten gecontroleerd Verhouding van overtreding: geen overtreding Aantal keer gehandhaafd Aantal are verdachte bospercelen geïdentificeerd op luchtfoto's	Ca 35 % van de beschik-bare toezichts-capaciteit 100% van de kapmeldingen gecontroleerd 100% van de herplant-verplichtingen gecontroleerd	Er is gecontroleerd op kapmeldingen en her-plantverplichtingen. Er is 10 maal handhavend opgetreden. Meestal wordt er een herstelperiode gegeven, in 2018 wordt hier een vooraankondiging last onder dwangsom aan gekoppeld. Overgang van RVO naar provincie is niet helemaal soepel verlopen. Gesprekken met de RVO hierover worden gevoerd.

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
5. Samenwerking & regie	Optimaliseren interne en externe samenwerking	Intensivering van samenwerking tussen regionale handhavingspartners Doelmatige en doeltreffende toezicht en handhaving door alle handhavingspartners Gelijke toepassing van handhavingsinstrumenten door alle handhavingspartners	Intern en extern overleg tussen toezichthouders en boa's Handhavings-kalender HUP's en beheerplannen Noordelijk boa-convenant Wet VTH, Wabo Bestuurlijke overleggen met externe partners	Intern borgen van groene wetgeving in beleid, vergunningen, en ontheffingen 'Oog-/oor functie' kenbaar maken bij andere inspecteurs en toezichthouders (afdeling OM overige toezichthouders, BO, ODG). Handhaafbaarheidstoets inbrengen bij ontheffingen/vergunningen Handhavingsacties met interne en externe partners Uitvoeringsafspraken maken met interne en externe partners Gezamenlijk handhavingsbelang cyclisch agenderen bij overleggen Afspraken maken over doelmatige informatiedeling tussen interne en externe partners Advisering AAC en BAC-VTH Gebiedsgerichte samenwerking ('toezichtskringen')		Voorbereiding voor de uitvoering van het Natura2000 Zuidlaarder-meer is afgerond. Gaat van start in 02-02-2018	Handhaafbaarheidstoets wordt 100% uitgevoerd op de door de provincie afgegeven ontheffingen en vergunningen. Lauwersmeer, Waddenzee en Liefthingsbroek zijn in voorbereiding.

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
6. Kwaliteit	Kwalitatieve verbetering van toezicht en handhaving, en de ondersteunende systemen	Doelmatige en doeltreffende toezicht en handhaving door de groene inspecteurs	Uitvoerings-programma Wnb	De organisatie werkt overeenkomstig de kwaliteitscriteria en faciliteert zo nodig. Bewaking van werkwijze overeenkomstig de kwaliteitscriteria middels een kwaliteitssysteem Optimaliseren meldingen- en klachtenregistratiesysteem	Aantal controles op de organisatie op naleving kwaliteitscriteria Aantal interventies	Procescriteria voor milieu zijn gereed.	
				Registratie van ontheffingen, vergunningen en meldingen in softwaresysteem, planning van toezichts- en handhavingsacties daarvan afhankelijk maken. Hetzelfde softwaresysteem gebruiken voor dossiervorming in de VTH-kolom van locaties.		Het registratie-systeem voor het leggen van de verbinding tussen vergunning-verlening en toezicht is ingericht.	

Natuurwetgeving							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie-indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
7. Communicatie	Zichtbaarheid groene handhaving Communicatie van groene prioriteiten	Creëren van bewustwording (noodzakelijkheid) van groene handhaving Bevordering naleefgedrag Publieke voorlichting over wettelijke voorschriften en ontheffingsmogelijkheden Bewustwording van prioriteiten onder interne en externe partijen	Communicatie-strategie	Opstellen van een communicatiestrategie. Vullen van provinciale website met wetsinformatie en formulieren voor meldingen en ontheffingsaanvragen. Nieuwsberichten over (gezamenlijke) handhavingsacties worden verspreid via social media, intranet, de provinciale website en de media. Beleid zoals risicoanalyses, HUP's, prioriteiten, projectplannen etc. wordt intern onder de aandacht gebracht.	Communicatiestrategie gereed % wetsthema's en ontheffingen toegelicht op website Aantal gepubliceerde nieuwsberichten % groen beleid dat intern onder de aandacht is gebracht.		

Vaarwegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017** **Totaal vaarwegen: 901 controles**	**Opmerkingen**
Controle diepgang	1. Er ontstaat direct gevaar voor beschadiging van de 'bak' 2. Risico op beschadiging leidingen onder het Winschoterdiep 3. Beschadiging aan kunstwerken bij gebrek aan manoeuvreer-baarheid	De scheepvaart houdt zich aan de maximale diepgang	Aduarderdiep: Voorafgaand aan de bietencampagne de Suikerunie benaderen en probleem uitleggen. Aangeven dat correcte diepgang prioriteit is en dat we hier extra aandacht aan gaan besteden tijdens de komende bietencampagne. Vervolgens ook de verladers benaderen per brief/folder. Daarnaast ook de betoncentrale meenemen. Winschoterdiep: via Schuttevaer aandacht vragen voor de problematiek. Communiceren met betrokken bedrijven, bevrachters. Instructie brugbedienaars. We handhaven bij elke overtreding en leggen het toezicht vast in een matrix (aantal controles, overtredingen en ingezet instrument).	26 controles op Diepgang	Het aantal controles dat is verricht Het aantal schepen dat tijdens controles in overtreding is	119 controles 4 x proces-verbaal (pv) 4 x vaarverbod 9 x waarschuwing	Beroepsvaart Controle vergunningsvoorwaarden bijzonder transport: 64 controles, 6 x vaarverbod en 14 waarschuwingen

Vaarwegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017** **Totaal vaarwegen: 901 controles**	**Opmerkingen**
Werken (bagger, onderhoud etc.)		Werkschepen zijn niet in overtreding (met name de Binnenvaartwet)	Standaard controle Binnenvaartwet op ieder vaartuig dat voor de provincie Groningen wordt ingezet. Contact opnemen met Waterschap en ODG en in overleg met hen manier bedenken om betere kennisoverdracht te hebben en aanspreekpunt binnen die organisaties We stemmen af met Afdeling Beton- en Waterbouw over wat we integraal verwachten van aannemers	10 controles	Aantal werken dat wordt uitgevoerd en aantal controles dat gedaan is	Geen signaal-toezicht (voor anderen) uitgevoerd in 2017	Was onderdeel programma 2016

Vaarwegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017** **Totaal vaarwegen: 901 controles**	**Opmerkingen**
Snelheid	Andere vaarweggebruikers kunnen in gevaar komen door te snel varende schepen maar ook door schepen die in havens liggen (jachthavens en scheepswerven). Bij een te hoge vaarsnelheid is er risico op beschadiging. Door de geringere wendbaarheid worden de risico's van beschadiging van de vaarweg en de kunstwerken groter bij een hogere snelheid.	Overtredingen van de maximumsnelheid vinden niet meer plaats	De gevolgde toezichtstrategie houdt in dat we wekelijks het hele jaar een aantal uren inplannen om toezicht te houden op de snelheid van de binnenvaart op het Winschoterdiep. In de zomerperiode tijdens het vaarseizoen plannen we tijd in om extra te kunnen controleren op het Oldambtmeer, het Reitdiep, het Drentsdiep en het Zuidlaardermeer om snel varen van de recreatievaart te beperken. Op het Winschoterdiep wekelijks een aantal uren meten, afhankelijk van de hoeveelheid vaarweggebruikers. Communiceren over maximumsnelheden via bijvoorbeeld folder vaarregels, eventueel met mottoborden.	Beroepsvaart 20 controles Recreatievaart 50 controles	Het aantal uitgevoerde controles Binnen de controle periode (vastgestelde dag/data en tijdstippen) worden alle schepen die de provinciale vaarwegen bevaren geklokt en wordt de snelheid vastgelegd. Bij een snelheidsovertreding tot 1 kilometer wordt er een waarschuwing gegeven en wordt dit ook vastgelegd in het weekjournaal en/of handhavingsmap snelheid. Bij snelheidsovertredingen boven de 1 kilometer te snel, volgt een proces-verbaal en wordt dit ook vastgelegd in het journaal. Bij het snel varen (planeren) in de zomermaanden is het proces-verbaal en vastleggen in het journaal.	**Beroepsvaart** 30 controles 1 x proces-verbaal (pv) 4 x waarschuwing **Recreatie-vaart** 99 integrale controles: 8 x pv en 18 x waarschuwing snelheid	**Recreatievaart: overige overtredingen en afdoening** Geen vaarbewijs: 8 x pv en 20 waarschuwingen Geen reddingvest: 36 controles 2 x pv en 20 waarschuwing Uitrusting: 4 x pv en 3 waarschuwing Geen dodemanskoord: 6 x pv en 9 x waarschuwing Kentekenregistratie: 7 x waarschuwing Roeiers: 34 controles 18 waarschuwingen

Vaarwegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017** **Totaal vaarwegen: 901 controles**	**Opmerkingen**
Inrichtingseisen Binnenvaartwet	Voorkomen van ongevallen en incidenten doordat de risico's i.v.m. de veiligheid worden verkleind. Dit levert een veiligere binnenvaart op, voor zowel de direct betrokken bemanning als voor de overige vaarweggebruikers.	Het aantal overtredingen van de Binnenvaartwet wordt teruggedrongen	We stellen een checklist Binnenvaartwet op. Aan boord van het te controleren schip de checklist doorlopen en eventuele gebreken of tekortkomingen op schrijven. Controleren aan de hand van Werkafspraken Handhaving Binnenvaartwet (Bijlage 1) of er een hercontrole of een boeterapport gemaakt moet worden. Na afloop van de controle krijgt de schipper een bewijs van controle, met daarop vermeld de eventuele afspraken en/of tekortkomingen. De gegevens van de controle registreren we in het Digitaal Journaal. Tevens de mogelijkheid om gegevens te controleren via bijvoorbeeld het Kadaster, SAB of ILT (Inspectie Leefomgeving en Transport).	80 controles	Het aantal uitgevoerde controles	136 controles Voorschriften documenten: 3 x bestuur-lijke boete 2 x vaarverbod 48 x waarschuwing Uitrusting: 10 x bestuur-lijke boete 2 x vaarverbod 29 x waarschuwing	Overige resultaten beroepsvaart: BPR-vergunning: 241 x controle, 4 x pv, 12 x vaarverbod en 23 x waarschuwing Controle seinvoering: 64 controles, 1 x pv, 20 x waarschuwing

Vaarwegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017** **Totaal vaarwegen: 901 controles**	**Opmerkingen**
Op- en overslag	Oneigenlijk gebruik kan leiden tot concurrentievervalsing en milieuproblemen in de bescherming van de omgeving (bijv. water, bodem-verontreiniging en stofoverlast).	Integrale aanpak overtredingen bij op- en overslag	Tijdens de reguliere patrouillevaart op provinciale kanalen controleren of er ergens los- of laadwerkzaamheden plaatsvinden en controle op de naleving van de voorschriften. Gezamenlijke controles met ODG/waterschap	7 controles	Gemaakte werkafspraken Voor eenieder toegankelijke weergave van bevoegdheids-verdeling op kaart Het gehele jaar op de provinciale vaarwegen controleren of er ergens wordt gelost of geladen dan wel boord-boord overslag plaatsvindt. Dit noteren in het weekjournaal.	Geen signaaltoezicht uitgevoerd in 2017	Was onderdeel programma 2016
Afmeer- en ankerverbod	Er kan ontheffing van het verbod worden verleend voor werken maar bij verkeerd toepassen zowel voor veiligheid als instandhouding 'bak' gevaar opleveren. Aandachtspunt: kabels en leidingen	Aantal overtredingen van het afmeer- en ankerverbod terugdringen	Meenemen in het reguliere werk. In het zomerseizoen vaker met de auto inspecteren om de controle intensiteit bij de recreatievaart op te voeren. Gemeente Groningen, waterschapen en RWS waarschuwen bij het overtreden van het afmeer- en ankerverbod op hun terrein.	20 controles	Aantal controles	114 6 x vaartuig weggesleept 36 x waarschuwing 48 x vaartuig vertrok na controle en wijzen op gevolgen	11 x waarschuwingen overige 11 x toezicht boringen bij kanalen, waarvan 8 niet gemeld, 4 x gesommeerd vergunning aan te vragen

Wegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Wegwerkzaamheden	Bij een onjuiste uitvoering van de veiligheidseisen conform de CROW ontstaan er voor de weggebruikers en medewerkers op de weg verkeersonveilige situaties.	Afname overtreding CROW-normen bij wegwerkzaamheden	Alle aanvragen voor werkzaamheden worden getoetst door de inspecteurs Controle op de wegwerkzaamheden	Controle op de wegwerkzaamheden 30 controles	Controle rapportage Ontheffing, - 30% van de ontheffingen toezicht houden op de uitvoering en vastleggen in een controlerapportage Aantal uitgevoerde controles Aantal overtredingen in verhouding tot de verleende ontheffingen en aantal controles		

Wegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Borden, spandoeken en onbevoegd geparkeerde voertuigen of materiaal	Illegaal geplaatste borden, spandoeken zijn vaak niet op de juiste manier bevestigd wat een gevaar voor het wegverkeer oplevert. Spandoeken kunnen de weg opwaaien waardoor er verkeersongevallen plaats kunnen vinden.	Langs de weg staan alleen objecten met toestemming	Duidelijk beleid ontwikkelen in samenwerking met gemeentes en dit beleid communiceren Stringent handhaven op illegale objecten langs de weg	62 controles op reclame toestemmingen	Aantal overtredingen, aanschrijvingen, aanzeggingen en uitgevoerde handhavingsacties	Inspectie wegen totaal: 1845 uren Inspectie verkeers-maatregelen inclusief bebording: totaal 202 uren Inspectie dammen en duiker: totaal 28 uren Inspectie verleende vergunningen: totaal 112 uren Inspectie Wabo uitwegen: 10 uren 86 overtredingen Omgevingsverordening 17 overtredingen Reglement voertuigen 9 overtredingen i.v.m. tijdelijke verkeers-maatregelen 18 overtredingen i.v.m. telecom-municatiewet 4 overtredingen RVV	Bij overtredingen is waarschuwend opgetreden waarbij de overtreder is gemaand een vergunning of ontheffing aan te vragen. Aan handhaving bij overtreding wegwerk-zaamheden zijn 92 uren besteed en aan handhaving bij vergunningen/ontheffing 115 uren. Stilleggen werkzaamheden i.v.m. - Verkeersmaatregelen: 25 uren - Werk zonder vergunning /ontheffing: 8 uren Klachten en meldingen: 126 uren

Wegen							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Eigen werken	Als onze aannemer of onze werknemers conform de wet en regelgeving werken. Voorbeeldfunctie. Als er gehandhaafd wordt op eigen werken. Daarvoor is beter inzicht in de vergunningverlening nodig. Bijv. maaibestek.	Geen overtredingen van voorschriften bij uitvoering van een werk	Beleid vaststellen voor toezicht op eigen werk Vooraf afspraken maken met de nieuwbouwafdeling en vastleggen werkprocessen Opnemen in aanbesteding	Beleid vaststellen voor toezicht op eigen werk Opnemen in aanbesteding Vastleggen werkprocessen 30 controles	Vastgestelde beleid Werkafspraken/samen-werking opgesteld, vastgestelde werkprocessen Bestek Aantal controles en overtredingen	-	Dit is v.w.b. toezicht niet afzonderlijk geregistreerd. De werkprocessen en het beleid worden in 2018 afgerond
Schade	De weginspecteurs zijn een soort spin in het web van de schades op de weg. Er wordt ook een korte rapportage gemaakt van de schade met alle gegevens daarin. Alle betrokkenen krijgen een mail met een schadenummer daarop vermeld. Ook krijgen zij een factuur met schadenummer. Dat doet de productverant-woordelijke.	Snelle en adequate afhandeling schades zodat de weg snel weer veilig is	Goede verslaglegging van schadegeval Snelle aansprakelijkheids-stelling en afhandeling Snelle reparatie/vervanging van beschadigde objecten	Goede verslaglegging van schadegeval Snelle aansprakelijkheidsstelling en afhandeling Snelle reparatie/vervanging van beschadigde objecten	Schaderapporten Doorlooptijd schadeafhandeling Doorlooptijd reparatie	377 uren	Dit proces verloopt steeds efficiënter door betere afstemming tussen fysieke inspectie en de administratieve/juridische afdoening.

Waterwet							
Product Prioriteiten	**Problemen of risico's Activiteiten**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Bescherming grondwater: vergunningen voor grondwateront-trekkingen	Afgeven vergunningen voor: - Grondwateronttrekkin-gen industrie (koel- en proceswater) - Onttrekkingen drinkwatervoorzieningen - Onttrekken en infiltreren van grondwater ten behoeve van Warmte- en Koudeopslag (WKO).	Voldoen aan de KRW door goed grondwaterbeheer.	- Wettelijke voorschriften (Waterwet, Algemene wet bestuursrecht) - Mandaatbesluit provincie Groningen 2016 - Loket afdeling OM - Adviezen waterschap (en bij een bodemenergiesysteem in een interferentiegebied: gemeenten) - Regels voor goed grondwaterbeheer in de Omgevingsverordening (titel 3.4).	7 beschikkingen waterwet	- aantal vergunningen afgegeven - aantal aanvragen afgewezen	2 0	
Bescherming grondwater: reguliere handhaving	1) handhaven van vergunningen/ontheffing en voor: - Grondwateronttrek-kingen industrie (koel- en proceswater) - Onttrekkingen drinkwatervoorzieningen - Onttrekken en infiltreren van grondwater ten behoeve van Warmte- en Koudeopslag (WKO). 2) Noordelijk overleg WKO	Borging kwaliteit van bodem- en grondwater.	- Toezichtplan Waterwet 2012. Dit document beschrijft de aandachtspunten voor toezicht, hoe om te gaan met de rapportageverplichtingen, speerpunten en planning/prioriteiten. - Het toezicht richt zich met name op de capaciteit van onttrekkingen. Dit doen wij middels inspecties, administratief toezicht en handhaving. - Bij de WKO's richt het toezicht zich ook op de energiebalans en bij aanleg en sluiting op de opbouw en goede afdichting.	Handhaving 75 onttrekkings-vergunningen/ beschikkingen Uitvoeren handhaafbaar-heidstoets bij 7 ontwerp-beschikkingen	- aantal handhaafbaarheids-toetsen - aantal inspecties - aantal administratief toezicht - aantal maal gehandhaafd	4 20 50	De aangiftes hoeveelheden onttrokken grondwater worden nu digitaal ingediend, dit gaat sneller en eenvoudiger.

Waterwet							
Product Prioriteiten	**Problemen of risico's Activiteiten**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Bescherming drinkwater: aanwijzen beschermings-zones en ontheffingen verlenen van verboden	- aanwijzingen: - Grondwaterbescher-mingsgebieden - Waterwingebieden - Gebieden met verbod op fysische bodemaantasting (boringvrije zones) - ontheffingen van verboden	Borging kwaliteit van bodem- en grondwater.	Bij ontheffingen van verboden van de omgevingsverordening vindt ook - Vooroverleg over de haalbaarheid van het ontheffingsverzoek op de omgevingsverordening. - Advies van waterbedrijf Groningen. Als bodemverontreiniging een rol speelt: advies van de afdeling OM.	1 ontheffing	- voeren vooroverleg/afgegeven ontheffingen - aantal beschikkingen	1 2	
Bescherming drinkwater: reguliere handhaving	Toezicht op de ontheffingen: - Grondwaterbescher-mingsgebieden - Waterwingebieden - Gebieden met verbod op fysische bodemaantasting (boringvrije zones) Jaarlijkse inspectie van alle grondwater-beschermingsgebieden (t.b.v. naleving).	Borging kwaliteit van bodem- en grondwater.	Controle van de beschermingsgebieden op waterverontreinigende activiteiten en op boringen Provinciale omgevingsverordening	- 1 inspectieronde langs alle 5 grondwater-beschermings-gebieden en langs 4 drinkwater-wingebieden - controles bij de boringen waarvoor ontheffing nodig is	- aantal gecontroleerde grondwaterbescher-mingsgebieden - aantal gecontroleerde drinkwaterwingebieden - aantal gecontroleerde/gecon-stateerde boringen - aantal inspectieronden	5 4 3	- Gecombineerde inspecties met handhaving ontgrondingen - Alle bebording is gereinigd
Gebiedsdossier grondwater-beschermings-gebieden	Inzicht krijgen in alle bedreigingen voor het drinkwater in het gebied	Borging kwaliteit drinkwater	Samen met de partners/ gemeenten en waterschappen een gebiedsdossier/ uitvoeringsplan opstellen per grondwaterbeschermings-gebied	- Uitvoeren uitvoeringsplan gebiedsdossier		6 overleggen	

Wet hygiëne en veiligheid van badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz)							
Product/ Prioriteiten	**Problemen of risico's/ Activiteiten**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Aanwijzing zwemwateren	Procedure aanwijzen zwemwateren.	Nieuwe zwemwaterlocaties	Protocol aanwijzen en afvoeren van zwemlocaties	2 aanwijzingen afstemming in Noordelijk zwemwateroverleg	- aantal aangewezen locaties - aantal afgevoerde locaties	1 0	Blauwe stad (Stadsstrand Oosterhamrikkade blijft nog een jaar in monitoring)
Regulier en verscherpt toezicht op badinrichtingen	- Regulier administratief toezicht en risicogerichte fysieke inspecties bij 90 badinrichtingen (35 openbaar, 53 semiopenbaar, 2 aanmeldingen) - Extra aandacht voor badinrichtingen met onvoldoende jaartoets en extra aandacht voor de brieven die worden verstuurd.	Badinrichtingen voldoen aan (hygiëne- en veiligheidseisen) Whvbz en Bhvbz Bewustzijn bij houders badinrichtingen van provinciaal belang van veilig en hygiënisch zwem- of badwater Houders badinrichtingen voldoen proactief aan eisen Whvbz	- Risicoanalyse (bepaling toezichtfrequentie en benodigde/beschikbare capaciteit) - wettelijke voorschriften - Maandelijkse externe waterkwaliteitsonderzoeken van badinrichtingen - logboeken voor waterkwaliteit - jaartoetsen - diverse bronnen voor opsporing van nieuwe badinrichtingen (4x per jaar)	- 66 inspecties - rapportages per kwartaal voor intern gebruik - 90 jaartoetsen zwemwaterkwaliteit - zwemwaterwebsite - deelname aan IPO-overleg en IPO-Deskundigenberaad Zwemwater (DBZ), voorbereiding op nieuwe wetgeving en aanwijzingen - 4 keer per jaar vrije veld controles om nieuwe inrichtingen bij te houden	- aantal controles/inspecties - Aantal controles naar aanleiding van klachten/meldingen/ver-zoeken - aantal opgelegde bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sancties - aantal opgelegde waarschuwingen/voor-aankondigingen - aantal badinrichtingen onder verscherpt toezicht	161 5 0 12 8	

Wet hygiëne en veiligheid van badinrichtingen en zwemgelegenheden (Whvbz)							
Product/ Prioriteiten	**Problemen of risico's/ Activiteiten**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Regulier en verscherpt toezicht op zwemlocaties	- Toezicht houden bij 45 zwemlocaties - Adviseren afdeling LGW bij aanwijzingen - Communicatie naar burger - Afhandeling meldingen/klachten - Verscherpt toezicht bij slechte waterkwaliteit (blauwalgen, bacteriologische overschrijding), (bijna) verdrinkingsgevallen, tekortschietende veiligheid, calamiteiten. - Samenwerking van waterschappen	Zwemlocaties en ligweides voldoen aan (hygiëne- en veiligheidseisen) Whvbz, Bhvbz en Besluit kwaliteitseisen en monitoring water Provincies, waterschappen en eigenaren werken goed samen om een schone en veilige zwemomgeving te garanderen.	- Wij adviseren over mogelijk te nemen maatregelen ten aanzien van de kwaliteit van het zwemwater. - Onderzoek en maatregelen om het water schoon te krijgen in samenspraak met eigenaar en waterschap - (tweewekelijkse) Waterkwaliteitsmetingen door het waterschap - wettelijke voorschriften	Toezicht bij 45 zwemlocaties door: - Inspecties - Adviezen waterkwaliteit - Advisering bij aanwijzingen badzones en communicatie daaromtrent - Beheren provinciale website en input leveren landelijke website zwemwaterkwaliteit	- aantallen inspecties - aantallen meldingen/klachten - aantal opgelegde bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sancties - aantal opgelegde waarschuwingen/vooraan kondigingen - aantal zwemlocaties onder verscherpt toezicht	60 50 1 0 2	Klachten komen binnen via zwemwater.nl
Projecten zwemlocaties ter verbetering waterkwaliteit	Uitvoeren projecten/meedraaien in projecten van externe partners Adviezen voor nieuw in te richten zwemlocaties	- Verbetering van de waterkwaliteit van sommige zwemlocaties	- Een plan om in samenspraak met eigenaar en waterschap het water schoon te krijgen (o.a. vermindering blauwalgen)	- uitvoeren projecten ter verbetering van de waterkwaliteit (blauwalg) bij de volgende locaties: Langeboschemeer te Veendam, Hoornsemeer te Groningen en de watermolen in Opende - advies voor nieuw in te richten zwemlocatie Garnwerd.	- projecten succesvol beëindigd ja/nee	2 lopende projecten (Langebosch en Urnenhoeve)	Strakker toezien op de beheerfase

Wet luchtvaart							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Luchthaven-besluit (LHB)	Besluit voor UMCG is nog niet genomen binnen 5-jaarstermijn na invoering RBML. Maar de rechter heeft uitgesproken dat dit geen fatale termijn is. Daarom vindt UMCG dat een Luchthavenbesluit niet nodig is en dat de overgangsregeling (BIGNAL) oneindig lang mag duren. Aantal vluchten naar UMCG wordt met verplaatsing eind 2016 wel aanzienlijk minder. LHB van de heliport Eemshaven moet wellicht aangepast aan de langere FATO's (final approach and take off areas). Overige luchthavenbesluiten op orde.	Beoogd: wél een Luchthavenbesluit, maar rondom UMCG geen beperkingengebieden voor bouwwerken, Beoogd: aangepast LHB Heliport Eemshaven	Awb-procedure met mer-procedure ofwel mer-beoordeling en mogelijk bestemmingsplanprocedure. Algemene verwachting: 6 besluiten/ 10 jaar en 3 LHB's, aanpassing/wijziging iedere 5 jaar	1 LHB (UMCG) 1 LHB-aanpassing (heliport Eemshaven)	Aantal besluiten, waarschijnlijk 2.	In 2017 zijn géén besluiten genomen	Het vigerende beleid (Omgevingsvisie) laat niet meer luchthavens toe, tenzij er sprake is van aantoonbaar maatschappelijk belang. Bijstellingen/veranderingen alleen doorvoeren bij wijziging beleid
Rapportage gebruik luchthaven	Alleen bij overschrijding gebruik op basis van LHB. Niet te verwachten	Aantal rapportages (3 luchthavens, doorgaans is alleen rapportage aan eind jaar relevant).	Brieven aan exploitant	** beoordeling rapportages	Aantal rapportages		Alleen voor luchthavens waarvoor een luchthavenbesluit is vastgesteld geldt een rapportageplicht per kwartaal. Overigens is dit geen productcategorie van de provincie. Het betreft rapportages die wij ontvangen en beoordelen ten behoeve van toezichtstaken.

Wet luchtvaart							
Product	**Problemen of risico's**	**Outcome**	**Throughput**	**Output**	**Prestatie indicatoren (sturingscijfers)**	**Gerealiseerd in 2017**	**Opmerkingen**
Luchthavenregeling	Geen, want in 2017 niet aan de orde	N.V.T.	N.V.T.	0	Aantal besluiten = 0	In 2017 zijn geen regelingen vastgesteld.	Bijstellingen/veranderingen alleen doorvoeren bij wijziging beleid (zie opmerking bij Luchthavenbeleid).
TUG-ontheffing	Bewoners kunnen klagen, er kan verstoring van natuur optreden en er is een risico op calamiteiten.	Veilig vliegen vanaf plekken die daarvoor niet zijn bedoeld, met evenwel beperkte overlast voor de omgeving.	De aanvragen worden getoetst op de kenmerken van de aanvrager, en de gebruiksaspecten in relatie tot de omgevingssituatie. Hiervoor zijn er kaders en termijn van wetgeving (m.n. Besluit burgerluchthavens), aangevuld door de Beleidsregel TUG-ontheffingen van Gedeputeerde Staten zijn bepalend. Bij gebruik in Natura-2000 gebieden is Nb-wet vergunning nodig (heeft zich echter nog nooit voorgedaan).	45	Aantallen ontheffingen (locatie gebonden/generiek), aantal klachten	Totaal 19 aanvragen waarvan 7 generieke en 12 locatie gebonden.	Het aantal in 2017 verleende TUG-ontheffingen is lager dan verwacht. De vrijstelling voor paramotors die vanaf een door de gemeente aangewezen terrein vliegen en de vrijstelling voor RPAS (drones) < 25 kg zullen hieraan bijgedragen hebben. Over gebruik van TUG-ontheffingen heeft zich in 2017 slechts één klacht voorgedaan. Na overleg met de gebruiker en klager is hiervoor een oplossing gevonden.
Toezicht luchthavens, luchthaven-rapportages en TUG-ontheffingen				45		3 fysieke inspecties uitgevoerd op TUG-ontheffingen Preventief toezicht op Vliegshow Oostwold door deelname aan Airshow vergaderingen.	Naar aanleiding van het gebruik maken van TUG-ontheffingen is één klacht binnengekomen. Na overleg met de gebruiker en klager is hiervoor een oplossing gevonden.

8. Jaarverslag financieel toezicht gemeenten

Financieel toezicht op basis van de Gemeentewet

Op grond van de Gemeentewet zijn gemeenten onderworpen aan financieel toezicht door de provincie.
Daartoe zenden de gemeenten jaarlijks hun begrotingen, jaarrekeningen en andere financiële bescheiden op naar de provinciale toezichthouders.
De bepalende criteria voor het toezicht zijn opgenomen in de Gemeentewet.
Het financieel toezicht kent twee mogelijke vormen van toezicht: repressief dan wel preventief toezicht.

Repressief begrotingstoezicht

Er is repressief toezicht wanneer er, naar het oordeel van Gedeputeerde Staten, sprake is van een structureel en reëel begrotingsevenwicht. Wanneer dit evenwicht niet aanwezig is kan alsnog repressief toezicht worden ingesteld indien aannemelijk is dat, blijkens de meerjarenraming, dit evenwicht in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht.
Repressief toezicht is de standaard. Deze vorm van toezicht houdt in dat de begroting en begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen) zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

Preventief begrotingstoezicht

Preventief toezicht moet worden ingesteld wanneer de begroting van het eerstvolgende jaar, naar het oordeel van Gedeputeerde Staten, niet structureel en reëel in evenwicht is en blijkens de meerjarenraming niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een structureel en reëel evenwicht tot stand zal worden gebracht. (imperatief preventief begrotingstoezicht)
Preventief toezicht kan ook worden ingesteld wanneer de begroting of de rekening over het tweede aan het begrotingsjaar voorafgaande jaar niet tijdig is ingezonden;

wettelijke inzendtermijnen:
begroting (incl. meerjarenraming): voor 15 november voorafgaande aan het begrotingsjaar;
jaarrekening: voor 15 juli na afloop van het rekeningjaar

Gedeputeerde Staten doen voor aanvang van het begrotingsjaar mededeling aan het gemeentebestuur omtrent het in te stellen toezichtsregime voor het komende jaar.

Financieel toezicht op basis van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi)

Naast de, op de Gemeentewet gebaseerde, toetsingscriteria met betrekking tot het toezichtsregime is er bijzonder financieel toezicht op grond van de Wet algemene regels herindeling (Wet arhi). In artikel 21 van deze wet is geregeld dat Gedeputeerde Staten met ingang van de dag waarop een gemeente blijkens een herindelingsontwerp, een herindelingsadvies of een voorstel van wet in aanmerking komt om te worden opgeheven, besluiten aanwijzen die hun goedkeuring behoeven. Het gaat om besluiten die kunnen leiden tot nieuwe uitgaven, verhoging van bestaande uitgaven of verlaging van bestaande inkomsten of vermindering van vermogen.
De goedkeuring kan worden onthouden wegens strijd met het recht en/of strijd met het financieel belang van de gemeente of gemeenten waarvan het gebied van de betrokken gemeente na herindeling deel zal gaan uitmaken. (potverteren)
Dit bijzondere toezichtsinstrumentarium is in het leven geroepen omdat het financieel toezicht in de Gemeentewet in principe repressief is en de wetgever het risico van potverteren niet uitsluitend aan een systeem van repressief toezicht wil overlaten. Het repressieve toezicht zou daarin ook tekort schieten. Daarom is in de Wet arhi afwijkend van het reguliere toezichtsregime een aangepaste vorm van preventief begrotingstoezicht geïntroduceerd.

De gemeentebegrotingen voor het jaar 2018

Voor het jaar 2018 zijn voor wat betreft de invulling van het begrotingstoezicht drie categorieën te onderscheiden:

- Gemeenten die niet zijn betrokken bij een herindeling;
- Gemeenten die per 1-1-2018 zullen worden heringedeeld en
- Gemeenten die per 1-1-2019 zullen worden heringedeeld.

Gemeenten die niet zijn betrokken bij een herindeling

Dit betreft de gemeenten Oldambt, Delfzijl, Appingedam, Loppersum, Pekela, Stadskanaal en Veendam. De begrotingen voor het jaar 2018 van deze gemeenten zijn beoordeeld op grond van de criteria zoals bepaald in de Gemeentewet.

Gemeenten die per 1-1-2018 worden heringedeeld

Dit betreft de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde, die per 1-1-2018 zullen opgaan in de gemeente Westerwolde en de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde, die zullen opgaan in de gemeente Midden-Groningen.

Gemeenten die per 1-1-2019 worden heringedeeld

Dit betreft de gemeenten Leek, Marum, Grootegast en Zuidhorn, die zullen opgaan in de gemeente Westerkwartier.
De gemeenten Bedum, De Marne, Eemsmond en Winsum zullen de gemeente Het Hogeland gaan vormen.
Tenslotte de gemeenten Groningen, Haren en Ten Boer die, naar alle waarschijnlijkheid, zullen worden samengevoegd tot de (nieuwe) gemeente Groningen.

Naast het begrotingsonderzoek op basis van de Gemeentewet zullen de begrotingen van de bij de herindelingen betrokken gemeenten ook moeten worden onderzocht op basis van de Wet arhi.

Onderzoeken op basis van de Gemeentewet

Op basis van het 1e fase begrotingsonderzoek (onderzoek op hoofdlijnen ter bepaling van het toezichtsregime) is geconstateerd dat alle gemeenten, met uitzondering van de gemeenten Ten Boer, Westerwolde en Midden-Groningen een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting 2018-2021 hebben gepresenteerd.
Met betrekking tot de gemeente Ten Boer moet worden vastgesteld dat deze gemeente - na de artikel-12 periode - een negatieve algemene reserve heeft, welke niet binnen de termijn van de meerjarenraming wordt weggewerkt. Op grond van dit gegeven wordt de gemeente voor het jaar 2018 onder het preventieve begrotingstoezicht geplaatst.
De begrotingen van de gemeenten Westerwolde en Midden-Groningen kunnen eerst in de loop van 2018 door de raden worden vastgesteld, zodat zij niet kunnen voldoen aan de wettelijke inzendtermijn van 15 november 2017. Deze gemeenten worden -op grond van de Gemeentewet- voor het jaar 2018 onder het preventieve begrotingstoezicht geplaatst in verband met termijnoverschrijding voor de indiening van de begroting 2018.
De raden van de gemeenten Bellingwedde, Vlagtwedde, Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde zijn hierover bij brieven van 15 en 21 november 2017 geïnformeerd.
Aansluitend daarop zijn ook de raden van de nieuwe gemeenten geïnformeerd.
De gemeentebegrotingen die onder preventief toezicht zijn geplaatst behoeven de -voorafgaande-goedkeuring van ons college. De betreffende gemeenten zullen zo spoedig mogelijk worden geïnformeerd over deze goedkeuring.
Zolang de begroting nog niet is goedgekeurd behoeven de gemeentebesturen, op grond van artikel 208, 1e lid van de Gemeentewet, behalve in gevallen van dringende spoed onze -voorafgaande-goedkeuring voor het doen van uitgaven.
Teneinde de voortgang van de bedrijfsvoering van de gemeenten zo weinig mogelijk te belasten is aan de gemeente Ten Boer, op grond van artikel 208, 5e lid, toestemming verleend tot het doen van uitgaven tot een niveau van 5/12 gedeelte van de in de begroting voor het jaar 2018 geraamde uitgaven, met uitzondering van het daarin opgenomen nieuwe beleid.
Met betrekking tot de gemeenten Westerwolde en Midden-Groningen is toestemming verleend tot het doen van uitgaven tot een niveau van 5/12 van de som van de budgetten zoals die zijn opgenomen in de vastgestelde begrotingen 2017 van de gemeenten Bellingwedde en Vlagtwedde (Westerwolde) en Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde (Midden-Groningen).

Onderzoeken op basis van de Wet arhi

Zoals aangegeven behoeven de vaststellingsbesluiten van de begrotingen 2018 van de bij een herindeling betrokken gemeenten - op grond van de Wet arhi - onze voorafgaande goedkeuring.
De begrotingen 2018 van de betreffende gemeenten dienen nader te worden beoordeeld op het criterium zoals genoemd in de Wet arhi, te weten strijdigheid met het financieel belang van de nieuw te vormen gemeente (voorkomen van potverteren).
Deze beoordeling kan niet - naast de beoordeling op grond van de Gemeentewet - binnen de termijn 15 november 2017 - 15 december 2017 plaatsvinden. Dit vergt meer tijd.
De beoordeling op grond van de Wet arhi zal plaatsvinden in de eerste maanden van 2018.
Alsdan zal moeten blijken in hoeverre de besluiten tot vaststelling van de begrotingen - op grond van de Wet arhi - door ons kunnen worden goedgekeurd.
Ook voor deze gemeenten geldt dat zolang het besluit tot vaststelling van de begroting nog niet is goedgekeurd de gemeentebesturen, behalve in gevallen van dringende spoed, onze -voorafgaande- goedkeuring behoeven voor het doen van uitgaven. Conform staand beleid is ook aan deze gemeenten toestemming verleend tot het doen van uitgaven tot een niveau van 5/12 gedeelte van de in de begroting voor het jaar 2018 geraamde uitgaven, met uitzondering van het daarin opgenomen nieuwe beleid.
Inmiddels zijn de begrotingsonderzoeken afgerond. Van strijdigheid met het recht en/of het financieel belang van de nieuw te vormen gemeenten is niet gebleken.
Wij hebben de betreffende besluiten tot vaststelling van de gemeentebegrotingen dan ook alle goedgekeurd.

9. Voortgangsrapportage infrastructurele werken

Inleiding
Conform de afspraken gemaakt in de vergadering van het presidium van 29 januari 2014 wordt de Voortgangsrapportage Infrastructurele Werken in afgeslankte vorm als bijlage in de rekening 2017 aan u gepresenteerd.

Om u toch te voorzien van meer uitgebreide projectinformatie is er een website gebouwd met hierin alle projecten in deze rapportage maar met uitgebreidere informatie. Het betreft projecten welke per 31 december 2017 in uitvoering zijn en projecten welke nog niet in uitvoering zijn maar waar u al wel middels een realisatiebesluit in een voordracht positief over hebt besloten. Per project zijn (indien van toepassing) op de website links geplaatst naar bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot realisatievoordrachten en ook naar andere project gerelateerde websites. Het webadres is http://www.infrakaartgroningen.nl/

Soort projecten en getoonde informatie
De rapportage bevat projecten welke door de afdeling Wegenbouw en Beton- en Waterbouw worden uitgevoerd. Het zijn projecten welke als scope nieuwbouw, bijvoorbeeld de aanleg van rotondes en het verbreden van een weg, maar ook regulier onderhoud kunnen hebben. De volgende programma's liggen ten grondslag aan de in de rapportage opgenomen projecten:

- MIT/ RSP (Meerjarenprogramma Infra en Transport/Regionaal Specifiek Pakket)
- Meerjarenprogramma beheer en onderhoud provinciale infrastructuur
- Vaarweg Lemmer-Delfzijl.

Fase
De kolom Fase laat de projectfase zien waar de projecten zich in bevinden. Bij de voordracht MIT/RSP met nummer 2011/41 zijn verschillende fasen waar een project zich in kan bevinden gedefinieerd. Hierbij wordt aangesloten in deze rapportage.

Budget
De kolom Budget laat de totale financiering/ raming van een project zien.

Realisatie
De kolom realisatie laat zien wat er is uitgegeven ten behoeve van de realisatie van het project.

Saldo
De kolom saldo laat zien wat het verschil is tussen het budget en de realisatie.

Voortgang projecten
De voortgang van een project is niet direct af te leiden bij de huidige rapportage. Om die reden wordt gebruik gemaakt van symbolen waaruit wel direct valt af te leiden in welk stadium een project zich bevindt. De weergave geeft aan in hoeverre een project fysiek gereed is. Het betreft de volgende symbolen:

< 25% Het project is voor minder dan 25% gereed.

Het project is voor ongeveer 25% gereed.

Het project is voor ongeveer 50 % gereed.

Het project is voor ongeveer 75% gereed.

Rapportage
De rapportage bevat drie onderdelen, te weten:
A: Voortgang werken aan provinciale wegen;
B: Voortgang werken aan vaarwegen;
C: Infrastructurele werken en Social Return on Investment (SROI).

Onderdeel A: Wegen

Project :	100411: Groot onderhoud N996 Eemshavenweg-Garrelsweer		
Omschrijving	Door middel van het uitvoeren van groot onderhoud de weg veilig bereikbaar houden voor de komende 15 jaar.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 850.000	€ 50.000	€ 800.000

Project :	100302: N361 Herinrichting Adorp		
Omschrijving	Herinrichting Adorp		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 4.147.000	€ 402.261	€ 3.744.739

Project :	100405: N361 Herinrichting Sauwerd		
Omschrijving	Herinrichting van het dorp Sauwerd. Tevens worden er een aantal verbeteringsmaatregelen genomen		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 5.453.000	€ 653.603	€ 4.799.397

Project :	100056: Maatregelenpakket wegverbinding Groningen-Delfzijl N360		
Omschrijving	Realisatie van het maatregelenpakket, de sobere nulplusvariant. Naar aanleiding van verkenningen naar reële alternatieven voor een nieuwe of verbeterde wegverbinding.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2015	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 7.963.135	€ 5.222.325	€ 2.740.810

Project :	100058: N366 Wegverdubbeling Veendam-Pekela		
Omschrijving	In het kader van het realiseren van het eindbeeld N366 dient het wegvak Veendam-Pekela te worden verdubbeld. De voorbereidende werkzaamheden voor de aanbesteding zijn gestart en de verwachting is dat het werk eind juli 2018 zal worden gegund. De verwachte einddatum van het werk is na de zomer van 2019.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 10.395.000	€ 2.538.054	€ 7.906.946

Project :	100183: N366 Aanpak wegvak Pekela-Ter Apel		
Omschrijving	Het verbreden van de weg van 7,50 m naar 8,60 m. Het grotendeels verbreden van de bermen inclusief de herplant van bomen waarbij rekening wordt gehouden met een obstakelvrije zone van 8 m. Daarnaast zal de kruising Pekela-zuid worden gereconstrueerd.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: < 25%	€ 8.750.000	€ 2.587.391	€ 6.162.609

Project :	100105: Reconstructie N361 Lauwersoog		
Omschrijving	Op het wegvak doen zich de volgende problemen voor: ongewenst verkeersgedrag voornamelijk te hard rijden waardoor het oversteken van N361 als gevaarlijk wordt ervaren en het parkeren wordt met drukke dagen als problematisch ervaren. De maatregelen zijn hierop afgestemd en op de verbetering van de aansluiting N361 met Lauwersoog.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 2.440.000	€ 2.070.595	€ 369.405

Project :	100150: N361: Verkeersveiligheid noordelijk deel (Mensingeweer-Lauwersoog)		
Omschrijving	De provinciale weg N361 is relatief onveilig. Op het noordelijke deel Mensingeweer-Lauwersoog vinden vooral op de kruispunten verkeersongevallen plaats. Op het laatste deel - in het Lauwersmeergebied - gaat het ook om aanrijdingen met dieren. Het doel van het project is het verbeteren van de verkeersveiligheid op het gehele tracé tussen Mensingeweer en Lauwersoog en de verkeersleefbaarheid in de dorpen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 2.350.000	€ 414.901	€ 1.935.099

Project :	100255: Oostelijke ontsluitingsweg Bedum		
Omschrijving	Vrachtverkeer (met name van FrieslandCampina) zorgt in toenemende mate voor leefbaarheidsproblemen in het dorp Bedum. Mede op basis van een quickscan is in 2013 besloten om een oostelijke rondweg om Bedum te realiseren. Er zijn meerdere varianten ontwikkeld. Provinciale Staten en de gemeenteraad van Bedum hebben in december 2014 gekozen voor alternatief 2 als voorkeursalternatief. Deze variant is verder uitgewerkt.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2019	2021
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 13.000.000	€ 3.139.339	€ 9.860.661

Project :	100419: ITS-maatregelen Vervolg Beter Benutten en Verkeersmanagement Groningen		
Omschrijving	De ombouw van de verkeersregelautomaten naar intelligente verkeersregelinstallaties, is onderdeel van het Innovatie Partnership Talking Traffic van het vervolgprogramma Beter Benutten. Deze bestelling is onderdeel van dit Innovatie Partnership. Vanuit de Regio Groningen-Assen nemen de gemeente Groningen en de provincies Groningen en Drenthe deel aan het Partnership door in totaal 16 verkeersregelautomaten om te laten bouwen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 91.813	€ 91.813	€ 0

Project :	100242: Busverbinding Corridor West - Optimalisatie rotondes Hoogkerk		
Omschrijving	Dit betreft deelproject 1, en betreft de maatregelen voor het project, rondom het rotondecomplex Hoogkerk. In samenwerking met de gemeente Groningen, provincie Drenthe en RWS is afgelopen jaar het ontwerp van rotondecomplex verder uitgewerkt. Inmiddels is het project in uitvoering en een deel van de aanpassingen aan het rotondecomplex zijn gereed. De laatste aanpassingen bij de rotondes (waaronder een bypass) worden naar verwachting voor de zomer 2018 aangepast. Deelproject 3 betreft de toevoeging van een tiental DRIS-systemen, aanvullend bij het DRIS-project van het OV-bureau. Dit deelproject is gereed. Deelproject 4 voorziet in de realisatie van fietsparkeergelegenheid bij de haltes in de gemeente Marum, bij de carpoolplaats A7/Boerakker. Dit deelproject is ~~nagenoeg~~ gereed.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 2.875.240	€ 1.662.373	€ 1.212.867

Project :	100326: Busverbinding Corridor West - HOV Leek		
Omschrijving	Dit betreft deelproject 2, en is een samenvoeging van alle maatregelen uit Hoofdontsluiting Leek-Roden 'deel Leek' (in relatie tot Samenwerkingsverband Leek-Roden) en het project Verbetering Busverbinding Corridor West, samen onder de noemer HOV Leek. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd en bestaat globaal uit een groot aantal versnellingsmaatregelen voor de bus, de aanpassing van bushaltes, de aanleg van een P+R (200 parkeerplaatsen) en een busbaan in Leek-Oostindie, ter verbinding van de streeklijnen en Qlink-lijn 3. Voor de realisatie van het project is samen met de gemeente Leek een projectorganisatie opgezet. Een projectleider van de provincie Groningen voert het projectmanagement namens beide organisaties.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2017	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 3.794.500	€ 234.353	€ 3.560.147

Onderdeel B: Vaarwegen

Project :	100213: Vervanging spoorbrug Zuidhorn c.a.		
Omschrijving	De vaarweg Lemmer-Delfzijl (Prinses Margrietkanaal/Van Starkenborghkanaal/ Eemskanaal) wordt verruimd tot een klasse Va-vaarweg. Naast de vastgestelde CEMT-klasse is ook vierlaags containervaart en beperkt tweebaksduwvaart (gestrekte formatie) bepalend voor het ontwerp van de vaarweg, bruggen, sluizen en overige voorzieningen. Bij Noordhorn/Zuidhorn kruist de spoorlijn Groningen-Leeuwarden het Van Starkenborghkanaal.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2015	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 32.000.000	€ 30.995.764	€ 1.004.236

Project :	100371: Rondje Lauwersmeer		
Omschrijving	Het Rondje Lauwersmeer verbetert de beleving van de bijzondere natuurwaarden in het Nationaal Park Lauwersmeer en haar directe omgeving, waaronder Werelderfgoed Waddenzee. Er wordt geïnvesteerd in het versterken van het routegebonden aanbod, in nieuwe beleefplekken en in de herkenbaarheid en beeldkwaliteit van het Lauwersmeer voor verschillende doelgroepen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2017	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 3.272.220	€ 107.857	€ 3.164.363

Project :	100271: Rondweg Aduard en aansluiting Nieuwklap		
Omschrijving	Realisatie van de rondweg Aduard (omlegging N983) en aansluiting daarvan bij Nieuwklap op de N355. Hierbij wordt ook het bij Nieuwklap ontbrekende gedeelte van de Fietsroute Plus tussen Groningen en Zuidhorn gerealiseerd.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2015	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 16.671.063	€ 12.916.472	€ 3.754.591

Project :	100051: Baggeren/boordvoorzieningen/depots Van Starkenborghkanaal		
Omschrijving	Eindresultaat van dit project is de verruiming van het onderwaterprofiel van het Van Starkenborghkanaal, zodat de vaarweg geschikt is voor klasse V schepen (max. 110 x 11,5 meter), met een diepgang van 3,5 meter. Het profiel is gedimensioneerd conform de uitgangspunten van het 'Plan van aanpak investeringen Fries-Groningse kanalen (mei 1997)', bijlage 13, asymmetrisch profiel W.L. in Groningen. Vooralsnog is in het kader van de No-regretmaatregel geen rekening gehouden met de maatgevende laagwaterstand.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2000	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 23.789.588	€ 21.632.805	€ 2.156.783

Project :	100207: Baggeren Winschoterdiep		
Omschrijving	Het Winschoterdiep wordt gebaggerd zodat het geschikt is voor klasse IV scheepvaart.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2013	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 10.166.452	€ 8.760.358	€ 1.565.224

Project :	100408: Pilot verdieping Westgat		
Omschrijving	De wens bestaat een pilot te realiseren om het Westgat te verdiepen en daarmee de bereikbaarheid van de Haven van Lauwersoog te vergroten. Onderstaande financiering betreft enkel voorbereidende kosten. De kosten van de uitvoering zullen in de loop van 2018 nader worden geraamd.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 85.000	€ 82.500	€ 2.500

Project :	100444: Groot onderhoud kunstwerken 2018		
Omschrijving	Het doel van dit project is, om in 2018 de genoemde kunstwerken een kwaliteitsimpuls te geven. Deze impuls dient te resulteren in een verlenging van de levensduur volgens de onderhoudscyclus.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2017
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 477.600	€ 0	€ 477.600

Project :	100338: Vervangen boordvoorziening Winschoterdiep NZ		
Omschrijving	De afdeling Beheer & Onderhoud heeft in projectopdracht BO2015-23 inclusief bijlagen aangegeven dat de beschoeiing in het traject km 7.718 tot km 9.750 en km 19.211 tot km 19.696 aan de noordzijde van het Winschoterdiep vervangen dient te worden. Deze vervanging is gewenst omdat de bestaande stalen damwand niet meer voldoet aan de huidige eisen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 2.818.020	€ 885.791	€ 1.932.229

Project :	100339: Vervangen boordvoorziening Winschoterdiep NZ en ZZ		
Omschrijving	De afdeling Beheer & Onderhoud heeft in projectopdracht BO2015-24 inclusief bijlagen aangegeven dat de beschoeiing in het traject km 6.250 tot km 7.688 noordzijde en km 6.055 tot 6.084 en km 16.690 - km 16.702 aan de zuidzijde van het Winschoterdiep vervangen dient te worden. Deze vervanging is gewenst omdat de bestaande damwand niet meer voldoet aan de huidige eisen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2020	2021
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 1.567.740	€ 92.958	€ 1.474.782

Project :	100420: Kadewerk Noord-Willemskanaal oost incl. fietssnelweg		
Omschrijving	Het project behelst kadeverbeteringswerken voor het waterschap en het huidige fietspad (en fietsbrug) wordt opgewaardeerd naar een zogenaamde fietssnelweg.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2017	2020
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 5.071.900	€ 1.369.404	€ 3.702.496

Project :	100029: N984 Vervangen brug Mensingeweer		
Omschrijving	Vervangen brug Mensingeweer (Westerbrug), gelegen in de N984 Mensingeweer-Eenrum. In 2018 zal dit project worden aanbesteed. De realisatie van de rondweg Mensingeweer (N361) is afgerond.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2018	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed: <25%	€ 900.000	€ 9.042	€ 890.958

Project :	100264: Bestek 2013-52 Termunterzijldiep		
Omschrijving	Hiermee wordt het Oldambtmeer ook voor grotere/hogere schepen ontsloten op de Waddenzee en het Damsterdiepcircuit. Via deze route is ook het Woldmeer (Meerstad) bereikbaar. Twee bruggen moeten worden opgehoogd. Gelijktijdig worden recreatieve/ toeristische voorzieningen verbeterd en vernieuwd, zowel in het Termunterzijldiep als in Delfzijl. In het kader van betrekken van de omgeving kunnen startende ondernemers in aanmerking komen voor een steiger. Er zijn zes aanvragen binnengekomen.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2019
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 2.480.136	€ 1.394.043	€ 1.086.093

Project :	100142: Kiek over Diek		
Omschrijving	Het realiseren van een fietsroute langs de Waddenkust.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2012	2020
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 5.449.145	€ 4.252.582	€ 1.196.563

Project :	100020: Vervanging Brug Aduard		
Omschrijving	Het project betreft het vervangen van de brug te Aduard en de aansluitende infrastructuur vanuit het project Verbetering hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl, fase 1. Het project is opgenomen in het Provinciale MIT 2009 (nummer A14). De brug in Aduard wordt vervangen door een nieuwe brug aan de oostkant van Aduard ter hoogte van de huidige openbare loswal. De nieuwe brug zal aansluiten op de nieuwe ontsluitingsroute naar de N355. In juni 2016 is de rijksbeschikking afgegeven, waarmee de financiering is zeker gesteld.		
Planning	Fase	Start	Einde
	Uitvoering - Realisatie	2016	2018
Financiën	Budget	Realisatie	Saldo
Gereed:	€ 18.403.782	€ 15.745.433	€ 2.658.349

Onderdeel C: Infrastructurele werken en Social Return on Investment (SROI)

Ten behoeve van SROI (Social Return on Investment) zijn bij de uitvoering van een aantal van onze Infrastructurele werken middelen beschikbaar gesteld welke moeten worden ingezet ten behoeve van de terugkeer van werklozen op de arbeidsmarkt.
In de contracten welke wij hebben afgesloten met de opdrachtnemers is opgenomen dat 2% van de aanneemsom moet worden gespendeerd aan de terugkeer van deze mensen op de arbeidsmarkt.
In onderstaande tabel is weergegeven om welke werken in 2017 het ging en welke bedragen daarmee gemoeid waren.

Aanbestedingen afdelingen Wegenbouw en Beton- en Waterbouw in 2017 en toepassing Social Return on Investment							
Datum aanbesteding	Besteknr.	Naam bestek	Aannemer	Bedrag	SROI toegepast	Bedrag (afgerond)	via (organisatie)
15-2-2017	2016-09	Groot onderhoud N980 Sebaldeburen-Grootegast	Kon.Sj. Dijkstra te Leek	€ 414.000	ja	€ 8.280	Bureau Social Return Gemeente Groningen
8-3-2017	2017-01	Bouw- en woonrijp maken Misthoorn Blauwestad	Koen Meijer bv te Veendam	€ 378.000	ja	€ 17.129	Bureau Social Return Gemeente Groningen
26-4-2017	2015-29	N360 fase 1b	De Wilde Wegenbouw Groningen	€ 614.000	ja	€ 14.500	Bureau Social Return Gemeente Groningen
26-7-2017	2015-30	Groot onderhoud N46 Gartshuizen-Zijldijk	Oosterhof Holman Infra bv	€ 832.000	ja	€ 18.000	Bureau Social Return Gemeente Groningen
6-9-2017	2017-06	Groot onderhoud N964 Winschoten - A7	Koen Meijerbv te Veendam	€ 412.000	ja	€ 8.240	Bureau Social Return Gemeente Groningen
21-11-2017	2016-28	Toegangsweg Havenkwartier Blauwestad	Koen Meijer bv te Veendam	€ 237.500	ja	*Nog niet bekend, uitvoering start medio 2018*	
16-3-2017	2013-52	Ophogen brug N992-Termunterzijldiep	Macadam	€ 657.000	ja	€ 13.140	Bureau Social Return Gemeente Groningen
18-4-2017	2013-55	Reconstructie oevers Noord-Willemskanaal westzijde	Beens	€ 2.764.000	ja	€ 55.280	Bureau Social Return Gemeente Groningen
26-6-2017	2017-03	Aanpassen dijkvakken Oude Eemskanaal	Tebezo	€ 1.530.000	ja	€ 30.600	Bureau Social Return Gemeente Groningen
42997	2017-24	Kadewerken Noord-Willemskanaal oost incl. fietssnelweg	Heuvelman	€ 1.349.000	ja	€ 26.980	Bureau Social Return Gemeente Groningen

10. Voortgangsrapportage RSP/MIT

Inleiding

Voor u ligt de geactualiseerde voortgangsrapportage MIT/RSP. Dit biedt een compact overzicht van de actuele stand van zaken van de projecten in MIT en RSP.
Inhoudelijke informatie over de RSP-projecten is ook te vinden op: www.rsp-projecten.nl.

Projectoverzicht voortgangsrapportage

Nr.	Naam	Projectfase
	Ruimtelijk-economisch programma RSP	
-	REP-regio	--
-	REP-Rijk	--
	Regionale bereikbaarheid RSP en provinciaal MIT	
1	Aanpak Ring Zuid	Realisatiefase
2	Spoor Leeuwarden-Groningen - extra sneltrein	Realisatiefase
3	Spoorlijn Groningen-Veendam	Afgerond
4	Transferia, Busstations, Infra Q-liners en HOV-bus	Realisatiefase
5	Facelift Noordelijke Stations	Realisatiefase
6	Bereikbaarheid Lauwersmeergebied	Verkenning/Planuitwerking/Realisatie
7	OV-bereikbaarheid Stad	Realisatie
8	Eindbeeld N366	Realisatie
9	Rondweg Zuidhorn N355 en beweegbare brug Zuidhorn	Realisatie
10	Vervanging bruggen Aduard en Dorkwerd c.a.	Realisatie
11	Oostelijke Ringweg Groningen	Afgerond
12	Fietsroute Plus Ten Boer-Groningen	Realisatie
13	Dynamisch verkeersmanagement	Realisatie
14f	Reconstructie Ronde Zwijnshok-Oldehove N982	Verkenning
14g	Vervanging brug Balktil en fietsbrug	Afgerond
14h	Vervangen brug Mensingeweer	Realisatie
14i	Vervangen geluidschermen Noordelijke Ringweg Groningen N370	Realisatie
15	Spoorzone Groningen	Realisatie
16	Westelijke Ringweg Groningen	Verkenning
17	Hoofdontsluiting Leek-Roden	Realisatie
18	Verdubbeling N33 Zuidbroek-Appingedam	Verkenning
19	Maatregelen reistijdverkorting spoor Groningen-Bremen	Planuitwerking
20	Wegverbinding Groningen-Zuidhorn N355	Planuitwerking
21	Wegverbinding Groningen-Delfzijl N360	Realisatie
22	Bereikbaarheid Veenkoloniën	Planuitwerking
23	Bedum Oostelijke ontsluiting	Realisatie
24	Doortrekken spoorlijn Roodeschool naar Eemshaven	Realisatie
25	Verbetering busverbinding corridor West	Realisatie
26	Hoogwaardige fietsverbinding Leek-Groningen	Planuitwerking
27	Blauwe Loper	Realisatie
28	Zwolle-Herfte	Realisatie
29	Hoogezand Knijpsbrug	Verkenning
30	Fietsroute Plus Groningen-Haren(-Zuidlaren)	Planuitwerking/Realisatie

De stand van zaken van deze projecten wordt hierna toegelicht.

Stand van zaken Ruimtelijk Economisch Programma-Groningen (RSP-REP)

REP-regio
Het beschikbare budget voor het REP-Groningen (regionaal deel) is € 99,4 miljoen (prijspeil 2017).
In 2017 zijn er bijdragen vastgelegd voor vier projecten:

1. Innovatiecentum Bio-economie (€ 3 miljoen);
2. Toeristische Campagne 2016-2020 (€ 1,1 miljoen);
3. De Groninger Ondernemersregeling (€ 4,5 miljoen) en
4. De Kansrijke Leerweg (€ 2 miljoen)

Daarmee zijn in totaal 24 projecten gehonoreerd met een budgetbeslag van in totaal € 90,1 miljoen. Hiermee is nog € 9,3 miljoen aan REP-budget beschikbaar. Voor het nog beschikbare budget zijn diverse projecten - rijp en groen - in beeld. Verwachting is dat alle beschikbare middelen medio 2019 vastgelegd zijn in concrete projecten.

REP-Rijk
Bij aanvang van het REP is een onderscheid gemaakt in een rijksdeel en een regionaal deel. Het Rijksdeel betreft majeure economische projecten binnen de kaders die in het Pieken in de Delta beleid - en later het Topsectorenbeleid - van het ministerie van EZ zijn benoemd. In 2012 zijn de REP-rijksmiddelen gedecentraliseerd naar het SNN.
In 2017 is er een bijdrage vastgelegd voor één project: Zernike Advanced Processing-Innovatiecluster (€ 2,5 miljoen). Daarmee zijn tot nu toe in totaal negen projecten gehonoreerd die een beroep doen op het Gronings deel van dit budget.
Per januari 2018 is voor Groningen nog € 7,5 miljoen aan REP-budget beschikbaar bij het SNN.

Stand van zaken Pakket Regionale Bereikbaarheid RSP en Provinciaal MIT

De voordrachten waarnaar wordt verwezen zijn terug te vinden onder:
http://www.provinciegroningen.nl/ps/statenstukken/voordrachten/
Nadere informatie over de financiën en planning staat in het overzicht, aan het eind na de projectbeschrijvingen.

Project 1: Aanpak Ring Zuid (concreet project RSP)

Probleem/doel	De Zuidelijke Ringweg Groningen is het grootste knelpunt in de autobereikbaarheid van Groningen. In het RSP-ZZL en het rijks-MIRT is de 2e fase Zuidelijke Ringweg Groningen opgenomen. Het project wordt uitgevoerd onder de nieuwe naam Aanpak Ring Zuid (ARZ). Projectdoelen: - goede, veilige en duurzame autobereikbaarheid van de regio Groningen - een goede ruimtelijke inpassing en leefbaarheid van de omgeving is uitgangspunt
Projectfase	Realisatiefase - voordracht 40/2014; 56/2014
Stand van zaken januari 2018	Bij besluit over voordracht 40/2014 hebben PS de bijdrage uit het Regionaal Mobiliteitsfonds RSP beschikbaar gesteld. Bij besluit over voordracht 56/2014 hebben PS ingestemd met de Realisatieovereenkomst. Het project Aanpak Ring Zuid is mei 2016 gegund aan Combinatie Herepoort. Met de uitspraak van de Raad van State van 19 oktober 2016 het Tracébesluit onherroepelijk. In november 2017 is de herijking uitgevoerd, waarbij bleek dat de drie optimalisaties gerealiseerd kunnen worden (zie onze brief van 8 november 2017 kenmerk 2017-096.876/45/A.15). Werkzaamheden aan de Ring Zuid zelf starten na goedkeuring van het definitief ontwerp. Voorbereidende werkzaamheden zijn in volle gang. Oplevering is voorzien in 2021.

Project 2: Spoor Leeuwarden-Groningen - extra sneltrein (concreet project RSP)

Probleem/doel	De huidige frequentie op de spoorlijn Groningen-Leeuwarden is onvoldoende vanuit ons beleid voor HOV, voor het realiseren van goede aansluitingen en knooppunten en om het huidige aantal reizigers en de toekomstige groei te faciliteren. Er rijden nu twee stoptreinen en één sneltrein. Om aan de vraag en ons beleid te voldoen, moeten er twee sneltreinen per uur gaan rijden naast de twee stoptreinen per uur. De huidige infrastructuur heeft hiervoor onvoldoende capaciteit. Daarnaast worden de perrons verlengd, zodat er ook langere treinen kunnen rijden. Projectdoel: Het realiseren van een kwaliteitssprong op het spoortraject Groningen-Leeuwarden en daarmee het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio Groningen-Assen in het algemeen en Leeuwarden en Groningen in het bijzonder.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 32/2013
Stand van zaken januari 2018	Eind 2017 is het Tracébesluit gepubliceerd. Daarnaast zijn in 2017 de aanbestedingen van de contracten Paterswoldseweg en Spoorinfra gegund, zodat in 2018 de bouw kan starten.

Project 3: Spoorlijn Groningen-Veendam (RSP-RMF) - AFGEROND

Projectfase	Afgerond en geëvalueerd, zie Voortgangsrapportage MIT-RSP 2016.

Project 4: Transferia, Busstations, Infra Q-liners en HOV-bus (concreet project RSP)

Probleem/doel	In Noord-Nederland is op zware vervoersrelaties waar geen spoor ligt, gekozen voor de inzet op frequent en snel hoogwaardig openbaar vervoer met de bus (HOV-bussen). Op dit moment worden Qlink en Q-liners ingezet als HOV-bussen. De Qlink en de Q-liner zijn hoogwaardige busverbindingen die sneller zijn dan regulier OV door de gestrekte routes en minder haltes. In het kader van de netwerkanalyses is aandacht besteed aan deze HOV-busverbindingen. Daaruit blijkt dat een aantal HOV-verbindingen waarop nu Q-liners rijden te kampen heeft met knelpunten die de reistijd negatief beïnvloeden. Ook is overstap tussen modaliteiten nog niet optimaal. Projectdoel: Het verbeteren van de kwaliteit van de HOV-bussen, onder andere door het versnellen van de Qlink en Q-liners, zodat deze kunnen concurreren met de auto voor wat betreft reistijd. Doel is verder om de overstap tussen modaliteiten te vergemakkelijken.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 14/2016
Stand van zaken januari 2018	Bij besluit over voordracht 14/2016 hebben PS de geactualiseerde gelimiteerde lijst van projecten definitief vastgesteld, met daarin opgenomen de gemaximeerde bijdrage die wij vanuit dit RSP-project aan die projecten kunnen verlenen. Er zijn inmiddels voor 20 projecten beschikkingen afgegeven, voor afgerond € 57 miljoen. Voor 3 projecten is nog geen beschikking afgegeven. Het gaat om Transferium Assen-West, Transferium De Punt en het busstation Norg.

Project 5: Facelift Noordelijke Stations (RSP-RMF)

Probleem/doel	In de huidige situatie zijn de treinstations aan de regionale spoorlijnen in Groningen van onvoldoende kwaliteit om aan onze eisen te kunnen voldoen. Projectdoel: Het upgraden van de verblijfskwaliteit van alle treinstations aan de regionale spoorlijnen, zodat ze voldoen aan onze basiskwaliteitseisen en die van de reizigers met als doel dat meer mensen gebruik gaan maken van het treinvervoer en bestaande reizigers de stations hoger waarderen dan nu.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 6/2014 en 59/2014
Stand van zaken januari 2018	Bij besluit over de voordrachten 6/2014 en 59/2014 zijn alle onderdelen van de facelift in de realisatiefase gekomen. Grote deelprojecten zijn afgerond. De aanleg van de outillage loopt nog door tot in 2018, met name voor de smalle perrons in onze provincie. Voor de smalle perrons moet nog geld vanuit het Rijk beschikbaar komen.

Project 6: Bereikbaarheid Lauwersmeergebied (RSP-RMF)

Probleem/doel	Een belangrijk verkeersknelpunt in Noordwest-Groningen is de gebieds-ontsluitende weg N361. De kwaliteit van de hoofdontsluiting is onvoldoende. Knelpunten zijn vooral de verkeersveiligheid op de hele route en de leefbaarheid in de dorpen die door de N361 worden doorsneden. Projectdoel: Zorg dragen voor een goede bereikbaarheid, vlotte doorstroming en veiligheid.
Projectfase	Realisatiefase (N361, Fietsroute Plus Adorp en Sauwerd) - Voordracht 38/2016 Realisatiefase (Rondweg Mensingeweer en Fietspad Mensingeweer-Baflo) - Voordracht 34/2011 Verkennings- en planuitwerkingsfase herinrichting N361 Winsum - Voordracht 23/2013
Stand van zaken januari 2018	Voor het project aansluiting N361 op ring Groningen (Noorderhoogebrug) hebben wij besloten de huidige situatie te handhaven en daarmee de verkenning te beëindigen (brief PS 2016-55.904/41/A.8, W) Realisatiebesluit voor 3 projecten op N361 is op 6 juli 2016 genomen - Voordracht 38/2016 (Fietsroute Plus Groningen-Winsum, maatregelenpakket N361 Groningen-Winsum en herinrichting Adorp/Sauwerd). De Rondweg Mensingeweer en het fietspad Mensingeweer-Baflo zijn in 2016 in gebruik genomen. Verkenningsfase en planuitwerkingsfase herinrichting N361 Winsum afgerond. Voordracht realisatiebesluit wordt momenteel voorbereid.

Project 7: OV-bereikbaarheid Stad

Probleem/doel	In de geactualiseerde Netwerkanalyse Groningen-Assen 2030 is geconcludeerd dat de kerngebieden en de voorzieningen die voor het economisch functioneren van de regio van belang zijn, steeds slechter bereikbaar worden voor het autoverkeer. Knelpunten in de bereikbaarheid in de provincie Groningen doen zich vooral voor in de zone van de Zuidelijke Ringweg Groningen, op het Zernikecomplex, nabij het UMCG, bij het Hoofdstation en in de binnenstad van Groningen. De geactualiseerde Netwerkanalyse concludeert dat voor het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische kerngebieden van de regio een breed maatregelenpakket voor de auto, het openbaar vervoer, de fiets en het goederenvervoer noodzakelijk is. Projectdoel: Het verbeteren van de bereikbaarheid van de economische kerngebieden binnen de regio Groningen-Assen en belangrijkste eindbestemmingen in de stad Groningen voor reizigers uit de regio door middel van het kwalitatief verbeteren van het openbaar vervoer en daarnaast ook het betaalbaar houden van kwalitatief goed openbaar vervoer voor de betrokken overheden.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 4/2015
Stand van zaken januari 2018	Het grootste onderdeel, de busonderdoorgang op het hoofdstation, van dit project is via voordracht 4/2015 opgenomen in project 15 Spoorzone Groningen. Daarbij wordt ook het toegankelijk maken van het busstation door het verplaatsen van het busstation naar de zuidzijde van het Hoofdstation meegenomen. Voor de overige onderdelen van dit project geldt dat ze of reeds zijn uitgevoerd dan wel dat ze in 2018/2019 zullen zijn uitgevoerd. Bij de snelheid van uitvoering wordt rekening gehouden met de planningen van Groningen Bereikbaar en Aanpak Ring Zuid.

Project 8: Eindbeeld N366

Probleem/doel	De N366 vervult een belangrijke rol in de ontsluiting van de regio Zuid-Oost. Op het terrein van de verkeersafwikkeling en de verkeersveiligheid doen zich problemen voor die een bedreiging vormen voor de verdere ontwikkeling van het gebied. Projectdoel: De realisatie van een hoogwaardige verbinding, die bijdraagt aan de regionale ontwikkeling. De verbinding sluit goed aan op het omliggende hoofdwegennet, stroomt vlot en veilig door en is landschappelijk evenwichtig ingepast.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 20/2016
Stand van zaken januari 2018	Met voordracht 20/2016 hebben PS het Provinciaal Inpassingsplan N366 Veendam-Nieuwe Pekela-Stadskanaal vastgesteld voor de deelprojecten Verdubbeling Veendam-Pekela en Aanpak wegvak Pekela-Ter Apel. De werkzaamheden zullen medio 2018 starten. Afronding project is voorzien in 2020.

Project 9: Rondweg Zuidhorn (N355) en beweegbare brug Zuidhorn

Probleem/doel	In verband met de voorgenomen verruiming van de vaarweg Lemmer-Delfzijl door de provincies Fryslân en Groningen moet de bestaande brug over het Van Starkenborghkanaal worden vernieuwd. De brug in de Rijksstraatweg (N355) voldoet niet aan de vereiste uitgangspunten voor doorvaarthoogte en -breedte. Daarnaast is ten oosten van de kern Zuidhorn gestart met de planontwikkeling voor de nieuwe woonwijk De Oostrand. Door deze twee ontwikkelingen bestaat de wens om de barrièrewerking van de Rijksstraatweg (N355) tussen Noordhorn en Zuidhorn en tussen de nieuwe woonwijk en de kom van Zuidhorn te voorkomen. Projectdoel: Het optimaal laten functioneren van de regionale verbinding Groningen-Leeuwarden in en om Zuidhorn. Daarbij minimaliseren van de barrière tussen Noordhorn en de kom van Zuidhorn alsmede tussen de nieuwe locatie van de woonwijk De Oostrand en de dorpskom van Zuidhorn.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 2/2012 (Rondweg) en 28/2014 (brug Zuidhorn)
Stand van zaken januari 2018	Aanleg van de Rondweg Zuidhorn met een hoge vaste brug is afgerond in 2014. De daadwerkelijke vervanging van de tafelbrug Zuidhorn is gestart in 2016. De nieuwe tafelbrug is in augustus 2017 in gebruik genomen. De daadwerkelijke oplevering is door het faillissement van één van de aannemers (BSB) vertraagd tot begin 2018.

Project 10: Vervanging bruggen Aduard en Dorkwerd c.a.

Probleem/doel	De bruggen in Aduard en Dorkwerd dienen vervangen te worden in het kader van de verbetering van het Van Starkenborghkanaal als onderdeel van de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl, naar klasse Va. De bruggen zijn bovendien aan het einde van hun levensduur. Aan deze vervanging is ook de aanleg van de rondweg Aduard gekoppeld, die aansluiting krijgt op de N355. Projectdoel: • verbetering Van Starkenborghkanaal; • goede ontsluiting van het betreffende achterland; • verbeteren leefbaarheid/veiligheid in Aduard.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 30/2011 (brug Dorkwerd), 29/2014 (rondweg Aduard en aansluiting en brug Nieuwklap) en 39/2015 (brug Aduard).
Stand van zaken januari 2018	PS hebben met het besluit over voordracht 36/2013 het budget voor de vervanging van de brug Dorkwerd aangepast. De nieuwe brug Dorkwerd is in het voorjaar van 2016 in gebruik genomen. De brug Aduard is in aanbouw. Ook de rondweg Aduard en het knooppunt Nieuwklap zijn in uitvoering.

Project 11: Oostelijke Ringweg Groningen - AFGEROND

Probleem/doel	Op de Oostelijke Ringweg Groningen doen zich in toenemende mate capaciteitsproblemen voor. Bovendien voldoet de weg niet aan de inrichtingseisen van een stroomweg. Daardoor gebeuren er relatief veel ongevallen op de kruisingen (twee locaties komen voor in de top 10 van de black spots 2004-2006 Groningen). Projectdoel: Verbetering van de doorstroming en de verkeersveiligheid door een duurzame en ongelijkvloerse Oostelijke Ringweg. In het kader van de overdracht is met het Rijk afgesproken dit voor 2020 te realiseren.
Projectfase	Realisatiefase afgerond - Voordracht 42/2015
Stand van zaken januari 2018	De afgelopen jaren is de Oostelijke Ringweg geheel ongelijkvloers gemaakt. Met het besluit over voordracht 42/2015 hebben PS besloten tot het vervangen van de asfaltdeklagen. Deze werkzaamheden zijn in 2016 uitgevoerd. Medio 2017 is de bewegwijzering aangebracht.

Project 12: Fietsroute Plus Ten Boer-Groningen

Probleem/doel	De kwaliteit van de fietsverbinding tussen Groningen en Ten Boer liet te wensen over. Vooral de aspecten aantrekkelijkheid, comfort en veiligheid waren een probleem. Projectdoel: Het realiseren van een aantrekkelijke, comfortabele en veilige fietsroute tussen Ten Boer en Groningen, volgens de uitgangspunten van een Fiets-route Plus. Met de aanleg van een Fietsroute Plus moet de verkeersveiligheid voor (brom)fietsers worden verbeterd en het fietsgebruik gestimuleerd.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 70/2015
Stand van zaken januari 2018	Met het besluit over voordracht 70/2015 hebben PS ingestemd met het tracé, besloten tot realisatie van dit project en het realisatiebudget beschikbaar gesteld. Inmiddels is het gedeelte op de Stadsweg gerealiseerd. De realisatie van de zogenoemde 'vorktand zuid' is in voorbereiding.

Project 13: Dynamisch verkeersmanagement

Probleem/doel	Het zal zeker tot 2020 duren voordat alle voorgenomen maatregelen aan de Ringwegen Groningen voltooid zijn. Tot die tijd schiet de capaciteit van de Ringwegen tekort. Bij calamiteiten kunnen weggebruikers maar moeizaam geïnformeerd worden en zoeken mensen op goed geluk andere routes. In het bijzonder tijdens de ombouw van de zuidelijke ringweg tussen 2014 en 2020 is verkeersmanagement noodzakelijk als één van de maatregelen om Groningen bereikbaar te houden. Ook daarna vergroot verkeersmanagement de robuustheid van de ringwegen. Projectdoel: Verkeersmanagement zorgt ervoor dat de capaciteit van de weg optimaal benut wordt. Dat gebeurt door aanpassingen op het wegennet en door weggebruikers te informeren over mogelijke vertragingen en te sturen via alternatieve routes. Allemaal met het doel weggebruikers in staat te stellen snel en veilig van a naar b te reizen.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 18/2013 (Groningen Bereikbaar) en Voordracht 51/2013 (Basispakket Verkeersmanagement)
Stand van zaken januari 2018	De samenwerkingsorganisatie Groningen Bereikbaar is actief en zorgt via afstemming van planningen, communicatie en de inzet van mobiliteitsmanagement en verkeersmanagement dat wegwerkzaamheden zo min mogelijk extra hinder veroorzaken. Groningen Bereikbaar heeft ook gezorgd dat de maatregelen zijn uitgevoerd om optimaal voorbereid te zijn op de aanstaande ombouw van de Zuidelijke Ringweg. Het Basispakket Verkeersmanagement is gerealiseerd en najaar 2015 onder de naam Live Traffic Groningen in werking gesteld. Op 1 juni 2016 hebben PS ingestemd met voordracht 29/2016 over ITS-maatregelen Vervolg Beter Benutten en Verkeersmanagement Groningen. In dat kader worden in 2017/2018 een aantal verkeersregelinstallaties in de stad, onder meer op de Westelijke Ringweg door Groningen Bereikbaar intelligent gemaakt, zodat daarop nieuwe toepassingen uitgevoerd kunnen worden met informatiediensten, prioritering van bepaalde doelgroepen en optimalisering van de regelingen in een groter gebied.

Project 14 Instandhoudingsknelpunten

Project 14.f: Reconstructie Ronde Zwijnshok-Oldehove (N982)

Probleem/doel	De route Ronde Zwijnshok-Oldehove is een wegbouwkundig knelpunt. Het betreft een oude asfaltweg zonder zandbed en fundering. Met klein onderhoud wordt de weg in acceptabele staat gehouden. Reconstructie is op termijn noodzakelijk. Projectdoel: Verbeteren van de verhardingsconstructie.
Projectfase	Verkenningsfase - Voordracht 3/2009
Stand van zaken januari 2018	Op basis van inspectie in 2016 is de uitvoering doorgeschoven naar 2020.

Project 14.g: Vervangen Brug Balktil (incl. naastgelegen fietsbrug) - AFGEROND

Projectfase	Uitgevoerd en afgerond, zie Voortgangsrapportage MIT-RSP 2017

Project 14.h: Vervangen brug Mensingeweer

Probleem/doel	Brug Mensingeweer is een oude brug uit 1860 brug in de N984 over het Mensingerweerster Loopdiepje, waarvan de fundering verzakt. Om vervanging uit te stellen en calamiteiten te voorkomen is in 2005 ter versteviging een tijdelijke stalen hulpconstructie onder de brug aangebracht. Projectdoel: Gezien de slechte kwaliteit en de leeftijd dient de brug binnen afzienbare tijd te worden vervangen. Eind 2017 zou dit gerealiseerd moeten zijn.
Projectfase	Planuitwerkingsfase - Voordracht 3/2009 Realisatiefase - Voordracht 22/2017
Stand van zaken januari 2018	Inmiddels is de rondweg Mensingeweer afgerond en in gebruik genomen. De voorbereidingen zijn in volle gang. Er is veel overleg tussen gemeente. Dorpsbelangen en provincie Groningen. De planning is dat rond april gestart zal worden met de daadwerkelijke bouw van de brug. Planning is dat de totale bouwtijd circa 6-7 maanden in beslag zal nemen. Het werk zal dus voor eind 2018 afgrond zijn.

Project 14.i: Vervangen geluidsschermen Noordelijke Ringweg Groningen (N370)

Probleem/doel	De geluidsschermen langs de Noordelijke Ringweg zijn opgebouwd uit panelen. Deze hardhouten panelen zijn aan de onderzijde op veel plaatsen doorgerot en bijna aan het eind van de technische levensduur. De noodzakelijke vervanging wordt uitgesteld door het aanbrengen van tijdelijke verstevigingsconstructies. Binnen afzienbare tijd heeft repareren echter geen zin meer en dient ingezet te worden op vervanging van de geluidschermen. Projectdoel: Vervangen van de geluidsschermen.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 42/2015
Stand van zaken januari 2018	Met het besluit over voordracht 42/2015 hebben PS het besluit tot vervanging van de geluidsschermen genomen. Dit is uitgevoerd in de zomer van 2016. De geluidsschermen op de viaducten zouden worden vervangen in 2017. Dit is vertraagd doordat de geluidschermen een kunstwerk zijn: om dit te mogen verwijderen was eerst toestemming nodig van de kunstenaar. Voor het nieuwe geluidscherm op de viaducten is een bouwvergunning aangevraagd. Door aanvullende eisen aangaande verkeersmaatregelen is het niet gelukt om alle schermen op de viaducten te vervangen. Voor de resterende twee wordt een nieuwe datum gepland in overleg met het Verkeersloket en Groningen Bereikbaar.

Project 15: Spoorzone Groningen

Probleem/doel	Om tegemoet te komen aan de wensen van de treinreizigers en om de uitbreiding van treinverkeer rond Groningen mogelijk te maken, zijn forse ingrepen nodig aan het spoor en het Hoofdstation. Hiervoor hebben de gemeente, de provincie, het Rijk, spoorinfrastructuurbeheerder ProRail en NS de handen ineen geslagen. Dit project heet Groningen Spoorzone. Het project Groningen Spoorzone bestaat onder meer uit forse aanpassingen aan sporen en perrons en het aanleggen van een voetgangerstunnel op het Hoofdstation (HS). Hier komt ook een busonderdoorgang onder de sporen door. Er komt een fietstunnel tussen het stadsbalkon en een nieuwe ondergrondse fietsenstalling aan de zuidkant van het Hoofdstation. Tevens wordt het busstation van de noordzijde van het station naar zuidzijde verplaatst. Het opstelterrein wordt verplaatst naar 'De Vork'. Dat is het gebied in de splitsing van de sporen richting Winschoten en Zwolle, net in de gemeente Haren. Er komt een vierde spoor tussen het Hoofdstation en Station Groningen Europapark en dat station krijgt er een zijperron bij. Projectdoel: Realiseren vernieuwd hoofdstation waarin Groningen HS gaat functioneren als knoopstation waarbij alle gestelde uitgangspunten vanuit het Programma Noord-Nederland Spoor en de HOV-visie Regio Groningen-Assen worden meegenomen.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 4/2015
Stand van zaken januari 2018	Inmiddels zijn de grondwerkzaamheden voor het nieuwe opstelterrein De Vork bijna afgerond. Aansluitend wordt het landschapspark naast De Vork aangelegd. De aanbesteding van het Spoorcontract is op de markt. In 2018 zal de aannemer van dit werk bekend worden. Begin 2e kwartaal 2018 zal ook het Stationscontract op de markt worden gezet. In 2018 zal tevens een start worden gemaakt met sloopwerkzaamheden van gebouwen achter het station die moeten verdwijnen voor het nieuwe Hoofdstation. De verwachting is dat het project in 2023 wordt afgerond.

Project 16: Westelijke Ringweg Groningen

Probleem/doel	De Ringweg Groningen kent in toenemende mate verkeersafwikkelingsproblemen. De Ringweg heeft een belangrijke functie voor het doorgaande, regionale en stedelijke verkeer. Het Rijk, de provincie en de gemeente Groningen hebben de ambitie de Ringweg, als belangrijke drager van het verkeerssysteem van de stad, op orde te houden en te brengen met als motto "de ring moet stromen". In dat verband wordt de komende jaren gewerkt aan de aanpak van de Zuidelijke en Oostelijke Ringweg. Voor de provincie en de gemeente ligt er de opgaaf om de Westelijke Ringweg geheel ongelijkvloers te maken. Er wordt rekening gehouden met een bijdrage van € 35 miljoen uit het MIT aan dit project. Projectdoel: Verbetering van de doorstroming en de verkeersveiligheid door een duurzame en ongelijkvloerse Westelijke Ringweg.
Projectfase	Verkenning - Voordracht 3/2009
Stand van zaken januari 2018	Provincie en gemeente Groningen zijn de voorverkenning naar ruimtelijke scenario's voor de Westelijke Ringweg Groningen gestart (zie brief aan PS d.d. 12 september 2017, nummer 2017-082.666/37/A.25). Realisatie is voorzien na afronding van de werkzaamheden aan de Zuidelijke Ringweg.

Project 17: Hoofdontsluiting Leek-Roden - Zie project 25

Projectfase	Dit project is ondergebracht bij project 25 Verbetering busverbinding corridor West.

Project 18: Verdubbeling N33 Zuidbroek-Appingedam

Probleem/doel	In Noordoost-Groningen doen zich ontwikkelingen voor die relevant zijn voor de eisen die gesteld worden aan de bereikbaarheid van het gebied. De situatie met krimp, economische tegenwind en aardbevingen zet de leefbaarheid zwaar onder druk. De provincie Groningen wil de vitaliteit van het gebied versterken en daarom in het gebied investeren. Een van de aspecten daarbij is een goede ontsluiting. Bereikbaarheid is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor werkgelegenheid, voorzieningen en bevolking. Bereikbaarheid richting Duitsland en naar bestemmingen in het zuiden/oosten van het land wordt geboden via de N33. Onze investering in de verdubbeling van de N33 tussen Zuidbroek en Assen was daarin een eerste stap. Verdubbeling van de N33 vanuit Noordoost-Groningen tot Zuidbroek is de tweede stap. Onze keuze voor een klaverblad bij Zuidbroek liep daarop vooruit. De verdubbeling van de N33 tussen Appingedam en Zuidbroek moet ertoe leiden dat Noordoost-Groningen ten volle kan profiteren van de verdubbeling van de N33 ten zuiden van Zuidbroek en van de aanwezigheid van de A7. Projectdoel: Het verbeteren van de bereikbaarheid van de Eemsdelta en het verbeteren van de verkeersveiligheid door verdubbeling van het weggedeelte Zuidbroek - Appingedam.
Projectfase	Verkenning - Voordracht 3/2009 en 23/2013; Startbeslissing minister IenM d.d. 26 augustus 2015
Stand van zaken januari 2018	In het kader van de tracéwetprocedure heeft de minister op 21 april 2016 de Kennisgeving gepubliceerd van het voornemen om voor dit project een milieueffectrapport op te stellen. Naar aanleiding van zienswijzen is besloten om twee extra alternatieven in de onderzoeken mee te nemen. Verder zijn uit gesprekken met de omgeving nog twee nieuwe alternatieven gekomen. Op 24 januari 2018 heeft het Bestuurlijk Duo een besluit genomen over het voorgenomen voorkeursalternatief (zie onze brief d.d. 24 januari 2018, kenmerk 2018-002665/4/A.8). Na een consultatieronde zal met een voordracht een voorstel voor het definitieve voorkeursalternatief worden voorgelegd aan de Staten.

Project 19: Maatregelen reistijdverkorting spoor Groningen-Bremen (RSP)

Probleem/doel	Het project Wunderline is gericht op de sociaal economische ontwikkeling van de Noordelijke grensregio. Middel hiervoor is de kwaliteitsverbetering (verkorten van de reistijd + verhogen comfort) van het spoor Groningen-Bremen, onderdeel van de Amsterdam-Hamburg corridor. Totdat de Friesenbrücke kapot is gevaren reed er elk uur een trein tussen Groningen en Leer met een overstap in Leer op de trein naar Bremen. De reistijd daarvan bedraagt 2:43 uur. Het project verbindt belangrijke economische en sociale gebieden op een Europese schaal en biedt kansen voor duurzaam en innovatief transport. Het project vergemakkelijkt kennis- en cultuuruitwisseling in het Noorden en is een katalysator voor de economie en werkgelegenheid. Projectdoel: Een snelle en directe spoorverbinding Groningen-Bremen. Dit is mogelijk door het realiseren van een grote kwaliteitsimpuls op het traject Groningen-Oldenburg-Bremen door bijvoorbeeld verkorten reistijd door de gemiddelde snelheid te verhogen, de overstap in Leer op te heffen en/of door verhogen frequentie.
Projectfase	Planuitwerkingsfase – Voordracht 23/2013 en Voordracht 33/2015
Stand van zaken januari 2018	Met het besluit over voordracht 33/2015 hebben PS een planuitwerkings-besluit genomen over het eerste deel van de planuitwerkingsfase. Met het besluit over voordracht 49/2017 hebben PS een besluit genomen voor het tweede deel van de planuitwerking. De vier lijnvoeringsalternatieven uit deel 1 van de planuitwerkingsfase worden in het tweede deel verder uitgewerkt tot één voorkeursalternatief, inclusief een maatschappelijke kosten-batenanalyse en zicht op de financieringsmogelijkheden van de investerings- en exploitatiekosten. Het uiteindelijke voorkeursalternatief is de opmaat voor een realisatiebesluit (eind 2018/begin 2019). Met de brief van 20 september 2017 (kenmerk 2017-084.496/38/A.8) zijn PS geïnformeerd over de besluitvorming in Duitsland over het herstel van de Friesenbrücke. De planning van de nieuwe draaibrug zal door de benodigde

	extra proceduretijd circa 2-3 jaar opschuiven ten opzichte van de herstelvariant. Dit betekent dat de effecten van de kwaliteitsverbetering zichtbaar worden bij de opening van de nieuwe brug in het najaar van 2024.

Project 20: Wegverbinding Groningen-Zuidhorn (N355)

Probleem/doel	Op deze gebiedsontsluitingsweg A is met name in de ochtend- en avondspits in toenemende mate sprake van verkeersafwikkelingsproblemen (auto en OV). In 2006 is een pakket van maatregelen vastgesteld. Deze zijn om financiële redenen gefaseerd. De maatregelen voor het fietsverkeer en openbaar vervoer zijn inmiddels uitgevoerd, maatregelen voor gemotoriseerd verkeer niet. Uit de in 2014 geactualiseerde verkenning komt naar voren dat zich nog steeds problemen op het vlak van doorstroming en verkeersveiligheid voordoen. Projectdoel: Met de aanpak van de wegverbinding N355 Groningen-Zuidhorn willen wij de doorstroming en verkeersveiligheid verbeteren.
Projectfase	Planuitwerkingsfase - Voordracht 3/2015; Realisatiefase (tijdelijke VRI Slaperstil) - voordracht 84/2016 (afgerond);
Stand van zaken januari 2018	Op 1 februari 2017 hebben Provinciale Staten een realisatiebesluit genomen voor een tijdelijke verkeersregelinstallatie bij Slaperstil (voordracht 84/2016). In die voordracht is ook ingegaan op de fasering van het project N355 Zuidhorn-Groningen en de gewijzigde planning van dit project. Inzet is om in 2018 een realisatiebesluit aan Provinciale Staten voor te leggen, in dit geval alleen voor de grootste knelpunten op dit traject. Fase 2 zal moeten worden meegewogen bij de totstandkoming van een nieuw MIT na 2020. De tijdelijke VRI Slaperstil is in de herfstvakantie van 2017 geplaatst en blijft maximaal 5 jaar staan, maar is geen onderdeel van de eindoplossing.

Project 21: Wegverbinding Groningen-Delfzijl (N360 - N46)

Probleem/doel	Aanleiding voor de in 2007 gestarte planstudie zijnde toenemende doorstromingsproblemen op het traject Ten Boer-Groningen, alsook de behoefte aan een actuele visie op functie en bijpassende vormgeving op de gehele route. Tevens is gestudeerd op de mogelijkheden en effecten van een eventuele kortsluiting tussen de N360 en de Eemshavenweg (N46) al dan niet in combinatie met capaciteitsverruiming van de Eemshavenweg tussen Bedum en Groningen. Projectdoel: Met de keuze van de Staten in 2012 voor een sober pakket is de doelstelling gewijzigd in een keuze voor verbeteren van verkeersveiligheid en leefbaarheid met zoveel mogelijk handhaven van doorstroming.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 52/2013
Stand van zaken januari 2018	In 2015 is fase 1, de maatregelen binnen de kom van Groningen, grotendeels uitgevoerd. Het gebied bij de komentree Ruischerbrug, hiervoor was een grondaankoop benodigd, is in 2017 uitgevoerd. De werkzaamheden voor fase 2, verbetering van de kruising Dorpsweg Garmerwolde, de herinrichting kom Ten Boer en de verruiming van kruispunt Wirdum, zijn afgerond in 2016. Met fase 3, de aanleg van 3 rotondes, te weten Garmerwolde, Ten Post en Wirdum, is in 2017 gestart met het verleggen van kabels en leidingen. De grondaankoopprocedures voor de rotondes zijn nog niet afgerond en vormen een risico voor een afronding in 2018. In 2017 zijn bij Ruischerbrug bomen aangeplant, onderdeel uitmakende van het totale groenplan. De gemeenten Ten Boer en Appingedam hebben de werkzaamheden die deel uitmaakten van het N360 project afgerond. Over de halte Winneweer wordt in 2018 een besluit genomen.

Project 22: Bereikbaarheid Veenkoloniën (RSP)

Probleem/doel	In de Veenkoloniën is behoefte aan structuurversterking om de vitaliteit van dit gebied te behouden en te versterken. Om te voorzien in deze structuurversterking van de Veenkoloniën is in het Convenant Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn ook een bedrag voor de Veenkoloniën opgenomen. In het gebied ontbreekt het nu aan een hoogwaardige OV-voorziening. Projectdoel: Bieden van een goede ontsluiting waarbij in eerste instantie een hoogwaardige OV-verbinding tussen Stadskanaal en Groningen in beeld is die bijdraagt aan de regionale ontwikkeling en ontsluiting van Oost-Groningen.
Projectfase	Planuitwerkingsfase - Voordracht 46/2012
Stand van zaken januari 2018	Met de brief van 18 september 2017 (kenmerk 2017-080.865/36/A.9) zijn PS geïnformeerd over de stand van zaken van het project. Er is duidelijkheid gekomen over de voorwaarden waaronder ProRail zal meewerken aan de reactivering en over de juridische status waaronder het baanvak dient te worden gereactiveerd. Het belangrijkste risico voor de haalbaarheid van de reactivering wordt thans gevormd door de hoogte van de jaarlijkse exploitatie-, beheer- en onderhoudskosten en de mate waarin de provincie die zelf moet financieren. Vervolgstappen zijn: het bereiken van overeenstemming met de STAR, het maken van afspraken met het ministerie van IenW over de kosten voor beheer, onderhoud en instandhouding en het opstellen van een planuitwerkingsplan. Streven is om uiterlijk in 2019 een realisatiebesluit ten aanzien van de reactivering van de spoorlijn te nemen.

Project 23: Bedum Oostelijke ontsluiting

Probleem/doel	Het centrum van Bedum wordt in toenemende mate belast door doorgaand (vracht-)verkeer en vrachtverkeer van en naar de zuivelfabriek. Dit beïnvloedt de verkeersleefbaarheid in Bedum. Projectdoel: Verbeteren verkeersveiligheid en leefbaarheid in Bedum
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 83/2016
Stand van zaken januari 2018	Realisatiebesluit genomen. Uitvoering is in voorbereiding. De vooronderzoeken die nodig zijn voor een wijziging van het bestemmingsplan zijn gestart en de minnelijke grondverwerving is opgepakt.

Project 24: Doortrekken spoorlijn Roodeschool naar de Eemshaven

Probleem/doel	Op de bootverbinding van de Eemshaven (terminal AG Ems) naar Borkum is momenteel geen regulier openbaar vervoer aangesloten. In het projectenboek MIRT van het Rijk is de doortrekking van de spoorlijn Roodeschool-Eemshaven opgenomen als quickwin-maatregel. Door het doortrekken van de spoorlijn naar de bootterminal in de Eemshaven kan een verdere groei op het spoor worden bereikt door een verbetering van het regionaal openbaar vervoer. Op die manier wordt zowel de Eemshaven per openbaar vervoer ontsloten als het toerisme tussen Groningen en Borkum verder bevorderd. Projectdoel: - verbetering van het regionaal openbaar vervoer - ontsluiting Eemshaven/bootterminal AG Ems per spoor - bevordering van het toerisme van en naar Borkum en Groningen
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 61/2015
Stand van zaken januari 2018	Dit project is volop in de realisatie. In januari 2018 is het nieuwe station in Roodeschool in gebruik genomen en op 15 januari officieel geopend. Sinds 28 maart 2018 rijdt de trein door naar de Eemshaven.

Project 25: Verbetering busverbinding corridor West

Probleem/doel	De westcorridor van Groningen (richting Leek en Roden) is de enige corridor die niet ontsloten is door spoor. De mogelijk beschikbare budgetten maken dat een spoor- of tramverbinding niet reëel is. Het verbeteren van de busverbinding op deze corridor is de enige (resterende) kans om het openbaar vervoer op deze corridor vorm te geven. Projectdoel: Het optimaliseren van het OV op de westelijke corridor. Dit zal vormgegeven worden door optimalisatie van de busverbinding. Hoofddoel hierbij is verbeteren van de reistijd (reistijdwinst boeken), het verbeteren van de betrouwbaarheid (met name in de spits), het vergroten van de toekomstbestendigheid, het verbeteren van de informatievoorziening (middels hoge DRIS dichtheid) en de haltekwaliteit. Daarnaast zal gekeken worden naar overige bushaltes op de westelijke corridor (bijvoorbeeld behoefte aan fietsstalling en parkeergelegenheden).
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 4/2014 en Voordracht 43/2015
Stand van zaken januari 2018	De aanleg van de tunnel Eemsgolaan is inmiddels gereed. De overige werkzaamheden bij Hoogkerk (rotondecomplex) worden in de eerste helft van 2018 afgerond. In Leek is een nieuw keerpunt gerealiseerd bij de Bousemalaan. Momenteel wordt gewerkt aan het keerpunt Oostindië. Tevens loopt de aanbesteding van een aantal wijzigingen rondom Leek Centrum. De uitvoering van de overige werkzaamheden in Leek wordt naar verwachting eind 2018 afgerond.

Project 26: Hoogwaardige fietsverbinding Leek-Groningen

Probleem/doel	De kwaliteit van de fietsverbinding tussen Leek en Groningen laat te wensen over. Onder meer de verkeersveiligheid, comfort en aantrekkelijkheid zijn een probleem. Fietsers maken nu gebruik van grotendeels dezelfde infrastructuur als het overige verkeer. Projectdoel: Ontwikkelen van een hoogwaardige fietsverbinding om daarmee het gebruik van de (elektrische) fiets tussen Leek en Groningen te stimuleren en de verkeersveiligheid te verbeteren.
Projectfase	Planuitwerkingsfase - Voordracht 90/2016
Stand van zaken januari 2018	Op 1 februari 2017 hebben PS met hun besluit over voordracht 90/2016 een planuitwerkingsbesluit genomen. Dit heeft geresulteerd in een route langs de A7 (hoofdalternatief 2). In de nadere uitwerking zijn er nog verschillende mogelijkheden voor de route zoals de noord- of zuidkant van de A7 en de aanlanding in zowel Groningen als Leek. In januari 2018 heeft de stuurgroep bekend gemaakt dat de beide varianten langs de noord- of zuidkant van de A7 nog in beeld zijn. Drie eerder onderzochte varianten zijn afgevallen. Een nadere keuze wordt in 2018 gemaakt.

Project 27: Blauwe Loper

Probleem/doel	Zowel provincie als de gemeente Oldambt wil stimuleren dat de bewoners van Winschoten en Blauwestad van elkaars voorzieningen gebruik maken. Gezien de relatief korte afstand vinden gemeente en provincie het dan ook gewenst om in te zetten op een directe verbinding voor fietsers en voetgangers. Deze verbinding is er op dit moment echter nog niet. De A7, het Oldambtmeer, het Winschoterdiep en een ecologische verbindingszone vormen een grote barrière. Projectdoel: Het opheffen van de barrière tussen Winschoten en Blauwestad voor fietsers en voetgangers.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 2/2017
Stand van zaken januari 2018	Met het realisatiebesluit van Provinciale Staten op 20 april 2017 en de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst tussen provincie en gemeente Oldambt op 5 september 2017 kon het project naar de aanbestedingsfase. Op 30 oktober 2017 is het contract gepubliceerd op Tenderned. Deze fase is op 19 maart 2018 afgerond met het bekend maken van het winnende ontwerp. Daarna volgt de bouwteamPRO-fase, waarbij het schetsontwerp samen met de aannemer verder wordt uitgewerkt tot een uitvoeringsontwerp. Naar verwachting in het voorjaar van 2019 kan gestart worden met de bouw.

Project 28: Zwolle-Herfte

Probleem/doel	Zwolle behoort tot de belangrijkste spoorknooppunten in Nederland en vervult een cruciale functie als scharnier tussen het spoorwegnetwerk van de brede Randstad en dat van de vier provincies Groningen, Friesland, Drenthe en Overijssel. In Zwolle komen vijf intercity-verbindingen en drie regionale spoorlijnen samen. Op dit moment zijn niet alle overstappen op station Zwolle ideaal, doordat treinen niet tegelijk kunnen in- en uitrijden. Dit leidt voor sommige treinen tot lange wachttijden op station Zwolle, waardoor overstappen in Leeuwarden en Groningen onder druk komen te staan. Daarnaast hebben de treinen uit Leeuwarden en Groningen een conflict met de trein naar Emmen. Projectdoel: Het opheffen van het conflict van de intercity's naar Groningen en Leeuwarden met de lijn naar Emmen, het realiseren van een goede kwaliteit van de 'overstapknoop' te Zwolle en het verkorten van de reistijd tussen Zwolle en Leeuwarden/Groningen, zodat ook op deze stations goede overstappen ontstaan.
Projectfase	Realisatiefase - Voordracht 14/2014
Stand van zaken januari 2018	Met het besluit over Voordracht 14/2014 over Zwolle Spoort, inclusief Zwolle Herfte, hebben PS besloten tot een financiële bijdrage aan dit project. Opdrachtgever aan ProRail is het ministerie van IenW. In 2015 heeft het ministerie in afstemming met onder andere SNN gekozen voor de oplossing met een dive-under bij Herfte. In 2016 liep de tracéwetprocedure om de oplossing planologisch mogelijk te maken. In 2017 is het eerste deel van het project aanbesteed. De uitkomsten van deze aanbesteding zijn in het eerste kwartaal van 2018 bekend. Hierna vangen de werkzaamheden aan.

Project 29: Hoogezand Knijpsbrug en omgeving

Probleem/doel	Hoogezand-Sappemeer is met infrastructuur als het Winschoterdiep, de spoorlijn Groningen-Veendam/Leer (D), de A7 en Hoofdstraat/ Meint Veningastraat van oudsher oost-west georiënteerd. Gelijktijdig heeft Hoogezand-Sappemeer, met bijna 35.000 inwoners, maar een beperkt aantal noord-zuidverbindingen die intensief gebruikt worden. Hierdoor ontstaan flinke doorstromingsproblemen waarbij de noord-zuidverbindingen bij de Rengersbrug en in het bijzonder de Knijpsbrug in het oog springen.
Projectfase	Verkenningsfase - Voordracht 30/2016
Stand van zaken januari 2018	PS hebben op 1 juni 2016 ingestemd met voordracht 30/2016, waarmee dit project is opgenomen in de Verkenningsfase van het MIT. Een globale verkenning is doorlopen, er wordt nu gewerkt aan een nadere verkenning. De verkenningsfase is nagenoeg afgerond maar er is nog discussie met Rijkswaterstaat over de financiering van de aanpassingen bij de aansluiting A7-N387. Bij de Voorjaarsnota 2017 is alvast € 1,55 miljoen gereserveerd voor dit project.

Project 30: Fietsroute Plus Groningen-Haren-(Zuidlaren)

Probleem/doel	De gemeenten Groningen en Haren hebben het initiatief genomen tot de realisatie van de Fietsroute Plus Groningen-Haren. De verbetering van de fietsroute globaal langs de Helperzoom-Kerklaan-Jachtlaan moet zorgen voor meer mensen op de fiets en daarmee de bereikbaarheid van de stad verbeteren. Daarnaast draagt de realisatie van de Fietsroute Plus bij aan de verkeersveiligheid van fietsers.
Projectfase	Planuitwerking/realisatie - Voordracht 71/2015
Stand van zaken januari 2018	Eind 2015 hebben Provinciale Staten ingestemd met het leveren van een bijdrage van € 872.000 aan de realisatie van de Fietsroute Plus Groningen-Haren (voordracht 71/2015). Hiervoor wordt een deel van de beschikbare middelen voor de Fietsroute Plus Groningen-Leek gebruikt. Het gedeelte in de gemeente Haren (fietsstraat Jachtlaan/Kromme Elleboog en verbreding vrijliggend fietspad Kerklaan) is eind 2017 opgeleverd. Voor het gedeelte in de gemeente Groningen heeft de gemeenteraad op 31 mei 2017 het definitief ontwerp vastgesteld en het realisatiebesluit genomen: vrij liggend fietspad langs de oostzijde van de Helperzoom. Realisatie is voorzien vanaf medio 2018, de oplevering eind 2018.

Nr.	Projecten	Bedrag RSP prijspeil 2017 (€ mln.)	Bedrag MIT prijspeil 2017 (€ mln.)	Totaal bedrag prijspeil 2017 (€ mln.)	Gerealiseerd t/m 2017 (€ mln.)	Aangegane verplichtingen (€ mln.)	Verkenning	Plan-uitwerking	Realisatie
1.	Zuidelijke Ringweg (RSP)	697,5[4]		697,5	**105,2**	**592,3**	Afgerond	Afgerond	2015-2019/2021
2.	Spoor Leeuwarden-Groningen (RSP)	131,2		131,2	**16,2**	**115,0**	Afgerond	Afgerond	2014-2019
3.	Spoor Groningen-Veendam (RSP)	17,1		17,1	**17,1**		Afgerond	Afgerond	2011
4.	Infra Q-liners en HOV-bus Transferia en busstations (RSP)	77,6		77,6	**57,2**	**20,4**	Afgerond	Afgerond	2011-2020
5.	Facelift noordelijke stations (RSP)	7,5		7,5	**5,2**	**2,3**	Afgerond	Afgerond	2010-**2018**
6.	Bereikbaarheid Lauwersmeergebied	54,5		54,5	**14,3**	**40,2**			
	□ Mensingeweer-Ranum + fietspad Mensingeweer-Baflo						Afgerond	Afgerond	2013-2016
	□ Verkeersonveiligheid noordelijk deel + Fietsroute Plus Winsum-Groningen + Noordelijke ontsluitingsweg Ranum-Onderdendamsterweg + verbetering doorstroming en verkeersveiligheid zuidelijk deel incl. aansluiting Noorderhoogebrug						2012-2017	2014-2018	2016-2020
7.	OV-bereikbaarheid Stad, incl. verduurzaming OV	10,2		10,2	**10,1**	**0,1**	Afgerond	Afgerond	2013-2022
8.	Eindbeeld N366		17,6	17,6	**16,4**	**1,2**	Afgerond	Afgerond	2005-**2020**
9.	Rondweg Zuidhorn (N355) en beweegbare brug Zuidhorn		4,5	4,5	**4,2**	**0,3**	Afgerond	Afgerond	2014-**2018**
10.	Bruggen Aduard-Dorkwerd		15,5	15,5	**6,9**	**8,6**	Afgerond	Afgerond	2013-**2019**
11.	Oostelijke Ringweg		0,7	0,7	**0,4**	**0,0**	Afgerond	Afgerond	2009-2017
12.	Fietsroute Plus Ten Boer-Groningen		2,0	2,0	**1,4**	**0,6**	Afgerond	Afgerond	2016-2017
13.	Dynamisch Verkeersmanagement		11,9	11,9	**8,7**	**1,4**	Afgerond	Afgerond	2013-2020
14.	Aanpak MIT-Instandhoudingsknelpunten		13,0	13,0	**10,9**	**0,5**	2009-2016	2009-2016	2009-2020
15.	Spoorzone Groningen (RSP)	138,4		138,4	**18,0**	**120,4**	Afgerond	Afgerond	2015-2022
16.	Westelijke Ringweg Groningen		23,4	23,4	**0**	**0**	2017-2019	2018-2019	Na 2020

[4] Betreft het projectbudget voor de realisatiefase, inclusief bijdragen derden voor scope-aanpassingen (niet zijnde RSP-middelen).

Nr.	Projecten	Bedrag RSP prijspeil 2017 (€ mln.)	Bedrag MIT prijspeil 2017 (€ mln.)	Totaal bedrag prijspeil 2017 (€ mln.)	Gerealiseerd t/m 2017 (€ mln.)	Aangegane verplichtingen (€ mln.)	Verkenning	Plan-uitwerking	Realisatie
17.	Hoofdontsluiting Leek-Roden		3,0	3,0	**1,3**	**0,9**	Afgerond	Afgerond	zie project 25
18.	Verdubbeling N33-midden	45,0	34,8	79,8	**0,8**	**79,0**	2015-2017	2017-2018	2018-2020/22
19.	Maatregelen reistijdverkorting Groningen-Leer-Bremen	87,6		87,6	**6,0**	**81,6**	Afgerond	2015-2018	2018-p.m.
20.	Wegverbinding Groningen-Zuidhorn (N355)		9,2	9,2	**0,3**	**8,4**	Afgerond	2016-2018	p.m.
21.	Groningen-Delfzijl (N360)		3,5	3,5	**1,6**	**1,9**	Afgerond	Afgerond	2014-2018
22.	Bereikbaarheid Veenkoloniën (RSP)	64,4		64,4	**1,9**	**0,1**	Afgerond	2013-2017	2017-2020
23.	Bedum Oostelijke ontsluiting	*financiën zitten in project 6*					Afgerond	2015-2016	2016-p.m.
24.	Doortrekken spoorlijn Roodeschool-Eemshaven		5,3	5,3	**3,0**	**2,3**	Afgerond	Afgerond	2015-2018
25.	Verbetering busverbinding corridor West	20,6		20,6	**5,4**	**15,2**	Afgerond	Afgerond	2015-2018
26.	Hoogwaardige fietsverbinding Leek-Groningen		6,3	6,3	**0**	**0**	2014-2016	2016-2017	2017-p.m.
27.	Blauwe Loper		4,6	4,6	**0,9**	**3,7**	Afgerond	2015-2016	2018
28.	Zwolle-Herfte	10,0		10,0	**10,0**	**0**	Afgerond	Afgerond	2015-2021
29.	Hoogezand Knijpsbrug en omgeving		1,5	1,5	**0**	0	2016-p.m.	p.m.	p.m.
30.	Fietsroute Plus Groningen-Haren (-Zuidlaren) *(projecttrekkers: gemeenten Groningen en Haren)*		0,9	0,9	**0,9**	0	2016	2016	2016-2018
	Totaal	**1.361,6**	**157,7**	**1519,2**	**324,3**	**1.096,4**			
	Te realiseren taakstelling[5]		3,2	3,2					

RSP-projecten zijn oorspronkelijk prijspeil 2007. Geïndexeerd met de toegekende IBOI resp. 1,477%, 2,137%, 0,028%, 1,41%,1,89%, 0,384%, 0,191% en voor 2017 1,15% leidt dit tot prijspeil 2017. MIT-projecten worden m.i.v. 2010 geïndexeerd met de BDB-index. De index over de periode 2010-2017 bedraagt 5,545%. Ten opzichte van vorige voortgangsrapportage MIT/RSP: Planningsinformatie vervangt PM of Planning verschoven 0-2 jaar. Bij de Voorjaarsnota 2017 is een herbestemmingsvoorstel vrijval RSP/herprioritering projecten vastgesteld.

[5]In 2010 is een taakstelling op het MIT afgesproken. Na besluitvorming over voordracht 23/2013, voordracht 61/2015 en de niet benodigde reservering dekking klaverblad A7/N33 resteert een taakstelling van € 3,2 miljoen (prijspeil 2017).

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de mutaties binnen het RSP/MIT.

	Herbestemmingsvoorstel Voorjaarsnota 2017	**Bedrag RSP prijspeil 2017 (€ mln.)**	**Bedrag MIT prijspeil 2017 (€ mln.)**
	Vrijval RSP Facelift stations	-3,3	
	Vrijval RSP Transferia/busstations	-5,5	
	Vrijval RSP Bereikbaarheid Lauwersmeergebied	-3,6	
	Ophoging RSP Spoorzone	10,0	-10,0
	Ophoging RSP N33-midden	2,4	-2,4
	Ophoging budget Blauwe Loper		0,55
	Knijpsbrug en omgeving		1,54
	Slim en Groen Vervoer		
	- Verduurzaming OV		1,80
	- Zelfrijdend vervoer		1,20
	Ketenmobiliteit Hubs en bushaltes		
	- Opwaardering bushaltes		1,50
	- Realisatie Hubs		1,50
	Fietsstrategie		
	- Fietssnelweg Groningen-Assen fase 1		1,31
	- Fietsstrategie uitvoeringsprogramma 2017-2020		3,00

Overzicht RSP-projecten: Voornaamste risico's per project [6]

Concrete Projecten	trekker	(voornaamste) overige partijen	risico
Aanpak Ring Zuid *(A7 Zuidelijke Ringweg Groningen fase 2)*	RWS	provincie en gemeente Groningen	• Omgeving is ontevreden over bereikbaarheid en leefbaarheid tijdens werk in uitvoering.
Spoor Leeuwarden-Groningen	Rijk	provincies Groningen en Friesland + gemeenten ProRail	• Langere doorlooptijd door beroepen op TB. • Langere doorlooptijd door zettingstijd gronden.
Spoor Groningen-Veendam	provincie	project is inmiddels gerealiseerd	
Infra Q-liners en HOV-bus / Transferia en busstations	provincie	gemeenten/Rijk/RGA	• Geen financiële risico's. Bijdragen per project zijn gemaximeerd.
Facelift Noordelijke Stations	provincie	ProRail/gemeenten/Arriva	• Geen financiële risico's. Budget is bepalend.

Projecten Regionaal Mobiliteitsfonds	trekker	(voornaamste) overige partijen	risico
Groningen Spoorzone	provincie	gemeente Groningen/ProRail/NS/Rijk	• Scope binnen budget houden, aanbesteding van het contract Spoor in 2017. Eerste kwartaal 2018 worden biedingen verwacht. Aanbesteding van het contract Station volgt in 2018. • Marktspanning is zeer ongunstig op dit moment; teveel werk voor de beschikbare aannemers. Dit zou kunnen leiden tot te hoge inschrijving/vertraging.
Bereikbaarheid Lauwersmeergebied Mensingeweer-Ranum + fietspad Mensingeweer-Baflo	provincie	• Beide projecten zijn inmiddels afgerond.	
• Veiliger maken zuidelijk deel N361 • Herinrichting Adorp en Sauwerd en verbeteringsmaatregelen N361 zitten in Realisatiefase. De verkenning en planvorming voor de Herinrichting Winsum zijn nagenoeg afgerond.	provincie	Gemeenten/Regiopolitie	• Op dit moment worden geen projectspecifieke risico's voorzien.
Veiliger maken noordelijk deel N361	provincie	Gemeenten/Regiopolitie	• Mogelijk langere doorlooptijd als gevolg van grondverwerving.

[6] Voor het RSP-programma geldt in zijn algemeenheid dat kostenstijgingen als gevolg van bijvoorbeeld onvoorziene omstandigheden en wijziging van de scope van projecten binnen het beschikbare RSP-budget moeten worden opgevangen.
[Conform toezegging voormalig gedeputeerde Moorlag tijdens de Statencommissievergadering BFE van 30 november 2011 wordt elk jaar aan de Voortgangsrapportage MIT/RSP toegevoegd een overzicht van de voornaamste risico's bij de RSP-projecten.]

Projecten Regionaal Mobiliteitsfonds	trekker	(voornaamste) overige partijen	risico
Fietsroute Plus Groningen-Winsum N361	provincie	gemeenten/Regio Groningen-Assen	• Mogelijkheden kavelruil diverse deelprojecten van provincie, gemeente en ProRail zorgt ervoor dat deze projecten van elkaar afhankelijk worden in tijd. Dit kan vertragend werken. • Vertraging in verband met het oplossen en/of verschuiven van de onbewaakte spoorwegovergangenproblematiek. • Uitloop planning als gevolg van bezwaar procedures.
Bedum - oostelijke ontsluiting	provincie	gemeente Bedum, Friesland Campina Domo, ProRail, ministerie IenW	• Procedures tunnelalliantie ProRail passen niet in projectplanning. • Grilligheid bodemgesteldheid werkt vertragend in tijd (zettings- en uitvoeringstijd) en kostenverhogend.
Bereikbaarheid Veenkoloniën	provincie	gemeenten/ProRail/STAR	• Onvoldoende budget voor beheer, onderhoud en instandhouding van de spoorweginfrastructuur en vervoerexploitatie. • Langere doorlooptijd als gevolg van complexiteit van spoorwetgeving, vanwege bijzondere situatie dat stoomtreinen en reguliere treinen van hetzelfde spoor gebruik gaan maken.
Openbaar vervoer in stad Groningen	provincie en gemeente Groningen	OV-bureau Groningen Drenthe	• Draagvlak bij omwonenden voor maatregelen in de stad Groningen.
Verbetering busverbinding corridor West	provincie	gemeenten, RWS	• Uitloop planning als gevolg van bezwaar procedures.
Spoor Zwolle-Herfte	ministerie IenW	provincies, ProRail, gemeente Zwolle NS en Arriva	• Geen risico, bijdrage provincie is een lump sum bijdrage.
N33-midden	provincie en RWS	ministerie IenW, provincie en gemeenten	• Scope en duurzaamheidsambities binnen budget krijgen. Budget is daarbij taakstellend. • Draagvlak omgeving voor gekozen voorkeursalternatief.
Maatregelen verkorting reistijd spoorverbinding Groningen-Bremen	provincie	ProRail, ministerie IenW, Duitse partners	• Bestuurlijk en financieel commitment Duitse partners is eind 2019 te beperkt, waardoor IenW geen realisatiebesluit wil nemen. • Concreet zicht op financiering van de Deelstaat Niedersachsen blijft uit, waardoor er voor februari 2019 geen bestuurlijke overeenkomst aan de EU kan worden overlegd.

11. Jaarverslag provinciearchivaris 2017

Inleiding

Het jaarverslag van de provinciearchivaris wordt in de *Archiefverordening provincie Groningen 2015* in artikel 8 als basis voor de verantwoording van Gedeputeerde Staten genoemd. Het verslag geeft inzicht in het beheer van naar de archiefbewaarplaats overgebrachte openbare provinciale archiefbescheiden én het toezicht op het beheer van de binnen de organisatie aanwezige jongere archiefbescheiden.

Het beheer van alle openbare, sinds 1801 door provinciale organen gevormde archieven is met ingang van 1 januari 2013 wettelijk opgedragen aan de provincies. Voorheen werd dat door het Rijk gedaan. De archiefbewaarplaats bij Groninger Archieven is in het Besluit informatiebeheer provincie Groningen 2015 aangewezen voor de bewaring van openbare archieven. De afspraken over het beheer zijn op 19 maart 2015 vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, die in 2016 is geëvalueerd en met enkele kleine aanpassingen in 2017 is gecontinueerd.

Februari 2018

drs. D.M. Bunskoeke
provinciearchivaris

Personele bezetting

Als provinciale archiefinspecteur is de heer D.M. Bunskoeke werkzaam in Groningen sinds 2005. Op 23 september 2014 is hij met terugwerkende kracht tot 1 januari 2013 aangesteld als provinciearchivaris en eindverantwoordelijk voor het beheer van de in de rijksarchiefbewaarplaats geplaatste provinciale archieven. De uitvoering van het beheer is uitbesteed aan het Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven te Groningen.
In het verslagjaar is actief deelgenomen aan verschillende interne en externe activiteiten ter monitoring en verbetering van de informatiekwaliteit. Dit gebeurde op basis van de in 2014 gemaakte afspraken over de noordelijke samenwerking zowel in Drenthe als in Groningen gedurende twee dagen per week. De overige dag werd ingezet voor de coördinatie en ondersteuning van toezichthoudende taken bij gemeenten en waterschappen in beide provincies, zoals die door de noordelijke collega's werd uitgevoerd.
De samenwerking met Fryslân en Groningen heeft een grote meerwaarde voor zowel de kwaliteit als de continuïteit. Niet alleen kan op eenduidige wijze door de provincies invulling worden gegeven aan de wettelijke vereisten, maar tevens kan gelijke behandeling bij het provinciale toezicht worden gegarandeerd. Omdat ook de uitvoerende werkzaamheden door de noordelijke regionale historische centra in toenemende mate gezamenlijk worden opgepakt, sluit de provinciale samenwerking goed aan op het bij de centra belegde provinciale archiefbeheer.
In 2018 zal een besluit tot verlenging van de samenwerking, die nu al 25 jaar zijn nut heeft bewezen, met vier jaar aan het college worden voorgelegd.

Gedurende het verslagjaar was de provinciearchivaris werkzaam binnen de afdeling Bestuur, Juridische zaken en Communicatie. Daar wordt zowel de kwaliteit van de provinciale informatiestromen gevolgd als toezichthoudende taken op de toepassing van de wettelijke regels door gemeenten uitgevoerd. In 2017 werd naar aanleiding van een provinciale evaluatie voor een nieuwe invulling van het interbestuurlijke toezicht gekozen.
Met de afdeling Facilitaire Zaken, waar de verantwoordelijkheid voor het dagelijks beheer van provinciale archiefbescheiden is belegd, werd een directe lijn onderhouden.

Provinciaal informatiebeheer

Iedere overheid heeft te maken met grote stromen informatie, die veelal via digitale kanalen binnen bereik komen. De oorsprong ligt deels in de eigen organisatie en deels daarbuiten, maar één ding hebben al die stromen gemeen: ze vallen onder de werking van de archiefwetgeving.
Alle informatie, ongeacht de vorm, die binnen een overheidsproces - hoe gering ook - een rol speelt, valt binnen de definitie van wat de Archiefwet 1995 "archiefbescheiden" noemt. In die wet is ook kernachtig bepaald aan welke uitgangspunten daarbij moet worden voldaan:

Archiefwet 1995, artikel 3
De overheidsorganen zijn verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden.

Dit betekent dat er een informatiebeheerregime aanwezig moet zijn, dat waarborgt dat alle aanwezige informatie bruikbaar, toepasbaar en vindbaar is en niet onnodig lang wordt bewaard.
Op zich zegt dit weinig over het doel waarvoor de informatie dient. Dit kan primair intern gericht zijn, bijvoorbeeld op de bedrijfsvoering of de verantwoording, maar kan ook de beschikbaarheid voor hergebruik of historisch onderzoek betreffen. Soms dient informatie voor meerdere doelen tegelijk en vaak treedt er in de tijd een verschuiving van doelen op.

Het voldoen aan wettelijke voorschriften ten aanzien van archiefbescheiden is een belangrijk uitgangspunt voor het handelen van de organisatie en bepaalt mede de kwaliteit: de provincie is afhankelijk van juiste, volledige en betrouwbare informatie. Daaruit volgt een aantal uitgangspunten die ook al in het vorige verslag zijn benoemd:

1) informatie in systemen en kanalen van de provincie of betreffende provinciale werkprocessen moet worden beheerd;
2) medewerkers moeten zich aan regels voor het beheer van informatie houden en worden daarin gestimuleerd, gefaciliteerd en gestuurd;
3) informatie moet beschikbaar zijn voor iedereen die er mee wil werken, met inachtneming van regels van toegankelijkheid, waaronder privacy.

Aan de vooravond van de invoering van de *Algemene verordening gegevensbescherming* (AVG) op 25 mei 2018 blijkt opnieuw hoe belangrijk deze punten zijn. Zonder *overall* beheer met hanteerbare, ondersteunde en toegepaste regels voldoet de provincie Groningen niet aan de door de AVG gestelde eisen.

Beoordeling

Volgens besluit van Gedeputeerde Staten van 15 januari 2013 wordt er geheel digitaal gewerkt bij de provincie Groningen. Dit betekent dat ook het beheer van informatie digitaal moet plaatsvinden. Sinds april 2017 is KiWi-ERM (CaseManager) in gebruik als belangrijkste beheersysteem voor het digitale archief van de provincie, omdat het ProMIS heeft vervangen. Het nieuwe systeem is nog volop in ontwikkeling en momenteel slechts voor enkele processen ingericht. Voor de niet opgenomen processen is er geen centraal beheer mogelijk. KiWi-ERM heeft nog niet alle vereiste archieffunctionaliteiten, hoewel daar stapsgewijs wel aan wordt gewerkt.
Gedurende het verslagjaar werd de uitfasering van ProMIS voortvarend ter hand genomen, zodat vrijwel alle nog openstaande dossiers konden worden gesloten. Naar verwachting kan het programma per 1 februari 2018 geheel worden afgesloten.
De navolgende beoordeling volgt, net als in voorgaande jaren, een indeling in cruciale thema's. Deze is in 2012 in overleg met gemeenten en waterschappen in de noordelijke provincies vastgesteld en wordt ook gehanteerd bij de uitvoering van het interbestuurlijk archieftoezicht. De thema's zijn afgeleid van wettelijke eisen die aan archiefbeheer worden gesteld en bedoeld om de belangrijkste risico's te kunnen identificeren. Door het hanteren van dezelfde thema's is onderlinge vergelijking tussen overheden mogelijk en kan de ontwikkeling door de jaren heen beter worden gevolgd.

Thema 1 : kwaliteitssysteem
(Archiefregeling artikel 16)

In vorige jaarverslagen is er al op gewezen dat de provincie niet voldoet aan de wettelijke eis om een kwaliteitssysteem voor het archiefbeheer in te richten. Essentieel hiervoor is dat alle informatiestromen volledig in beeld en gewaardeerd zijn, zodat gerichte aandacht kan worden gegeven aan de meest risicovolle daarvan. Door aandacht te geven aan de inventarisatie van het totale informatielandschap kan ook het informatiebewustzijn van medewerkers worden verhoogd. Dat is een voorwaarde voor het inrichten van goed archiefbeheer, omdat het menselijk handelen in belangrijke mate de resultaten van beheermaatregelen bepaalt.
Met de implementatie van KiWi-ERM is nog onvoldoende vooruitgang geboekt. Slechts in beperkte mate werd bij de uitrol met de vereisten voor archivering rekening gehouden en ondanks de inspanningen van archiefspecialisten is daarin slechts langzaam enige verbetering opgetreden in 2017. De meeste provinciale medewerkers zullen nog maar weinig hebben gemerkt van inzet voor de kwaliteit van archivering, hoewel zij daar wel bij betrokken horen te zijn.
Het komende jaar zal moeten gebruikt om de al gestarte risicogerichte opbouw van een kwaliteitssysteem[7] op basis van de uitkomsten van de nulmeting voor het GS-proces verder uit te bouwen en te laten landen in de organisatie.
De toenemende rol van netwerkorganisaties in het overheidslandschap vereisen goede waarborgen voor de interne kwaliteit en ook de invoering van de al genoemde AVG moet een belangrijke drijfveer zijn. Zonder kwaliteitssysteem is niet duidelijk waar men zich aan moet houden, waarop moet kunnen worden gerekend en hoe de prestaties zijn te beoordelen.

Oordeel: matig tot slecht

Thema 2 : goede, geordende en toegankelijke staat
(Archiefwet 1995 artikel 3)

Nog steeds is er geen actueel, compleet en logisch samenhangend overzicht van alle te bewaren informatie bij de provincie beschikbaar. Een dergelijk overzicht is er om de beheerder inzicht bieden in de aard en omvang van de aanwezige informatie, zodat er een adequate beheerstrategie kan worden ontwikkeld. Voor de opzet van een kwaliteitssysteem is dit een absolute noodzaak en het is dan ook te betreuren dat er geen verbetering in de situatie is gekomen. De *goede staat* van archiefbescheiden

[7] Het gaat dan om identificatie, classificatie en normering van archiveringsprocessen, zoals bv. in Handreiking Kwaliteitssysteem Informatiebeheer Decentrale Overheden (KIDO) beschreven.

bestaat o.a. uit een aanpak van niet duurzame bestandformaten. Voor de *geordende staat* moet er een gestructureerde opslagomgeving zijn en de *toegankelijke staat* is daarvan mede afhankelijk. Op al deze terreinen scoort de provincie nog onvoldoende.
De verregaande vrijheid van de gebruikers van KiWi-ERM staat op gespannen voet met de ordening van informatie, die nodig is om burgers, medewerkers en bestuurders tijdig en volledig te kunnen bedienen. Het zelf toekennen van metagegevens door behandelaars en zelfs achteraf door beheerders blijkt in de praktijk tot matige resultaten te leiden. De ordening en toegang tot informatie is daarom sterk afhankelijk van het vermogen om, na een goede analyse vooraf, gestandaardiseerde, generieke en liefst automatisch toegepaste criteria voor ontsluiting te ontwikkelen. Een aantal daarvan zal op maat moeten worden afgedwongen tijdens het registratieproces.

Het ontbreken van voorschriften voor het werken met de landelijk gehanteerde open standaarden (zie de lijst van het Forum Standaardisatie) maakt dat er op termijn nog conversies, met mogelijk consequenties voor de kwaliteit van de informatie, nodig zullen zijn.

Oordeel: matig

Thema 3 : selectie, vernietiging en openbaarmaking
(Archiefbesluit 1995, hoofdstuk II en III)

In 2017 zijn er volgens voorschrift weer lijsten van vervangen en geselecteerde archiefbescheiden ter beoordeling aan de provinciearchivaris voorgelegd. Er was geen aanleiding om deze aan te passen en deze zijn dus zonder wijziging vastgesteld en uitgevoerd.

De vervanging van analoge door digitale archiefbescheiden gebeurt in een gecontroleerd proces, zoals beschreven in het *Handboek digitale vervanging voor de provincie Groningen*. Alle veranderingen in werkprocessen zijn gedurende het verslagjaar bijgehouden en met enkele aanvullingen verwerkt in het Handboek, zodat de procedure voor actualisatie naar wens verloopt.
Vanwege de overgang naar KiWi-ERM kon er in de periode van maart tot en met juni 2017 echter geen gedetailleerde lijst van vervangen originelen worden gegenereerd. Door het ontbreken daarvan is een nadere toetsing van de intrinsieke waarde van gescande documenten, zoals voorzien in de gangbare vervangingsprocedure, in die periode niet uitgevoerd.
Het is duidelijk dat er digitaal nog steeds teveel wordt bewaard vanwege het gebrek aan beheer op *alle* aanwezige informatie. Hiervoor is een goed overzicht (zie thema 2) als startpunt te zien. Daarbij kan immers duidelijk worden welke bestanden bijvoorbeeld op meerdere plaatsen te vinden zijn of al langere tijd ongebruikt in provinciale systemen zijn opgeslagen. Bij de invoering van de AVG is het verplicht om aan te kunnen geven *welke* persoonsinformatie wordt verwerkt en bewaard, *waarom* dat is en *hoelang* dat wordt gedaan. De provincie Groningen kan daar voor veel opgeslagen informatie niet aan voldoen.
In het verslagjaar zijn geen nieuwe bestanden naar Groninger Archieven overgebracht. Er is nog steeds een achterstand in het bewerken van oudere, analoge archiefbestanden, die projectmatig zal moeten worden aangepakt. Anders dan bij digitale informatie kunnen analoge archiefbescheiden weliswaar na enige tijd nog zonder wel grote problemen worden bewerkt en afgesloten, maar de risico's vanwege het niet tijdig uitvoeren van de vernietigingsplicht is daardoor niet kleiner. Dit risico geldt uiteraard ook voor

het nog niet bewerkte deel van het zogenaamde hybride archief[8]. Het is, naast de tijdige vernietiging van daartoe aangewezen onderdelen, ook een enorme opgave om ervoor te zorgen dat *alle* te bewaren informatie uit de hybride situatie bijeen wordt gebracht. Het verdient aanbeveling daar extra aandacht aan te blijven schenken.

Oordeel: matig

Thema 4 : beheeromgeving
(Archiefregeling hoofdstuk 4 en 5)

Het beheer van archiefbescheiden valt uiteen in een analoog en een digitaal deel, die beide echter onder de werking van de Archiefwet 1995 vallen. Hiervoor is al gerefereerd aan het ontbreken van een opzet voor centraal digitaal archiefbeheer. Op “losse” informatie, bijvoorbeeld op netwerkschijven, vindt geen geregeld beheer plaats en van adequate archivering van de provinciale website(s) kan binnen het thans opgezette beheer niet worden gesproken. De koppeling met provinciale processen is daarvoor onvoldoende. Over de beheeromgeving voor het Kabinetsarchief is in het verslagjaar weliswaar gesproken, maar dat heeft nog niet tot een afdoende oplossing geleid. Hoewel de provincie Groningen centraal archiefbeheer kent[9], ligt de focus vooral op het beheer van informatie van Gedeputeerde Staten en zijn Griffie en Kabinet amper aangehaakt. Meer aandacht voor de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de provinciale organen is daarom gewenst. Het verdient tevens aanbeveling om de samenhang tussen de bij de provincie gebruikte informatiesystemen te vergroten, zodat er sprake kan zijn van een centrale aansturing op de kwaliteit van het beheer.
Het beheer van informatie in KiWi-ERM voldoet nog niet of onvoldoende aan de eisen voor een adequate digitale beheeromgeving. Een toets met bv. het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer (RODIN 2) kan dat direct aantonen: er wordt nog te weinig structuur en context gegenereerd om van goede archivering te kunnen spreken. Ondanks de aanbeveling uit het vorige verslag is een dergelijke toets echter niet uitgevoerd in 2017.

De aansluiting op een definitieve digitale bewaaromgeving (e-depot) is in het verslagjaar nauwelijks verder ter sprake gekomen. In de provincie gaan de ontwikkelingen echter wel door. Zo realiseerde Groninger Archieven in een pilot de aansluiting van de gemeente Groningen op het e-depot van het Rijk. De gemeente Oldambt ging verder met haar eigen e-depotproject. Gezien de nog onvoltooide interne beheersituatie bij de provincie is het goed om dergelijke ontwikkelingen te blijven volgen, zodat tijdig kan worden geanticipeerd op mogelijke aansluiting bij een van de ontstane e-depots. Samenwerking en standaardisatie zijn in dat verband kernwoorden.

Voorafgaand aan de wettelijke overbrenging na twintig jaar worden de analoge archiefbescheiden bewaard in de officiële archiefruimte in de kelder van het provinciehuis. Volgende de wettelijke normen

[8] Tussen 2001 en 2017 werd in ProMIS en voorgangers, naast het fysiek archiveren dat tot 2013 plaatsvond, informatie van de provincie vastgelegd. Het toekennen van vernietigingstermijnen was in die informatiesystemen niet mogelijk en er is dus digitaal niets vernietigd.
[9] Archiefverordening provincie Groningen 2015 (Prov. Blad nr. 3516) artikel 1, onder e.

moet de temperatuur daar tussen de 16 en 20°C en de relatieve vochtigheid tussen de 40 en 60% zijn. Gedurende het verslagjaar zijn deze klimaatwaarden gevolgd met het beheersysteem.

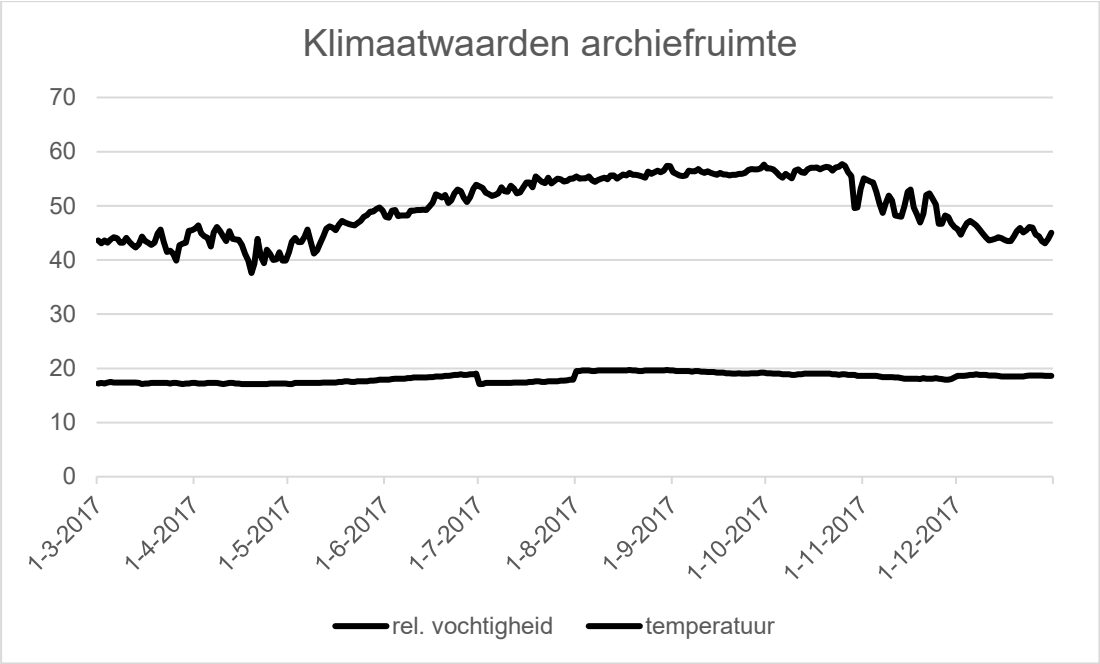

Duidelijk is dat de relatieve vochtigheid verre van stabiel is te noemen, maar gelukkig meestal net binnen de norm blijft. Voor de temperatuur geldt dat ook, hoewel die wel aan de hoge kant is. Het is aan te bevelen om te proberen deze waarde wat lager aan te houden en meer grip op de luchtvochtigheid te krijgen.

Oordeel: matig tot voldoende

Aanbevelingen

De navolgende aanbevelingen kunnen ten aanzien van de kwaliteit van het informatiebeheer bij de provincie Groningen worden gedaan. Voor een deel zijn deze (helaas) een herhaling van die in het vorige verslag.

1) Bouw stapsgewijs aan een kwaliteitssysteem voor het borgen van de kwaliteit van informatie, conform artikel 16 van de Archiefregeling.
2) Maak een actueel en logisch samenhangend overzicht van het informatielandschap bij de provinciale organen.
3) Laat een toetsing van KiWi-ERM uitvoeren aan de hand van Rodin 2 en zorg ervoor dat eventuele verbetermaatregelen ook worden uitgevoerd.
4) Zorg voor selectie en vernietiging van daartoe aangewezen fysieke en digitale informatie, zowel in- als buiten een beheersysteem, zodat er geen datalekken ontstaan en de AVG wordt nageleefd.
5) Zorg dat Griffie en Kabinet aangehaakt zijn bij het archiefbeheer.
6) Zorg dat het informatiebewustzijn onder de medewerkers toeneemt door gerichte voorlichting, ondersteuning en aansturing.
7) Zet in op een gestructureerde digitale werkomgeving, waarin *alle* informatiestromen in samenhang kunnen worden beheerd.

De provincie Groningen moet nog een grote slag maken om het dagelijks informatiebeheer op orde te krijgen. Er ligt een visie, maar het komt nu aan op de uitwerking daarvan in functionaliteiten, waarbij er ruimte voor ondersteuning door specialisten moeten komen.
De toenemende complexiteit van informatiebeheer, onder andere door het werken met informatieketens, maakt dat een voortdurende inzet voor aantoonbare kwaliteit wordt gevraagd. Daarom zal er echt een tandje bij moeten worden gezet.

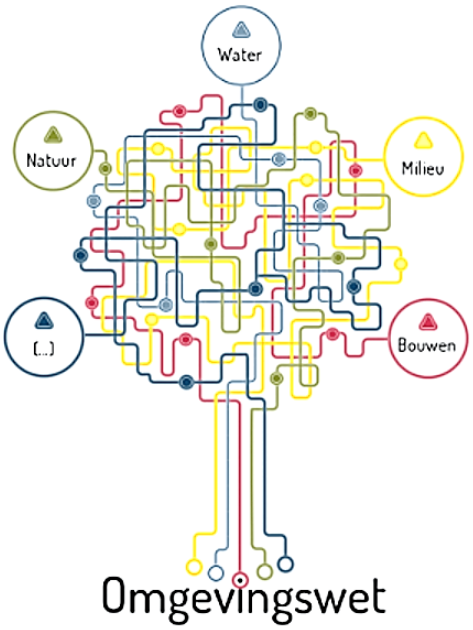

Overige werkzaamheden van de archivaris

In 2017 heeft de provinciearchivaris actief deelgenomen aan activiteiten van de branchevereniging BRAIN, waar de belangen van archiefbeheerders worden behartigd. Hierbij kwamen de inspectiemethodiek, beheermodellen, digitale inspectietechnieken en de samenwerking met de Koninklijke Vereniging van Archivarissen (KVAN) aan de orde. Op 12 juni werd in Dordrecht deelgenomen aan de jaarlijkse studiedagen van de KVAN, dit jaar met als thema 'Publiek!? dienstverlening, transparantie, publiek/privaat'.

(foto: Zeeuws Archief)

In het Landelijk Overleg Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI) werd als noordelijke vertegenwoordiger meegedacht over de doorontwikkeling van het interbestuurlijk archieftoezicht en de taken van de archivaris bij de provincie. In het LOPAI werd ook meegewerkt aan de opstelling van gezamenlijke producten. De herziening van het Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer (RODIN) werd afgerond. Onderdeel 2 over het informatiebeheer werd hierbij door de provinciearchivaris geheel naar de nieuwste inzichten bijgewerkt. Verder beheerde hij de website, waar alle producten zijn gepubliceerd en de NAW-gegevens worden bijgehouden. Namens LOPAI had de provinciearchivaris zitting in de commissie 38004611 (informatie- en archiefmanagement) van NEN, het Nederlands normalisatie-instituut. In deze commissie wordt gewerkt aan normering van archiveringsprocessen. De Nederlandse vertaling van de herziene NEN-ISO 15489, de belangrijkste internationale norm voor informatie- en archiefmanagement, werd in het verslagjaar afgerond.
Voor de drie noordelijke provincies werd zitting genomen in de gebruikersraad van Memorix Archieven Light, het archiveringspakket dat de basis vormt voor de toegangen op het Drents, Fries en Groninger Archiefnet. In het verslagjaar werd de handleiding weer bijgewerkt en ook ondersteuning geboden aan verschillende deelnemende gemeente in de noordelijke provincies.
Verder werd nog geadviseerd over de invoering van het beheersysteem LOS, dat eveneens voor de Omgevingsdienst Groningen moet werken. Door verschillende (bedrijfsinterne) oorzaken liep dit proces echter niet zoals voorzien.

Met het team DIV van afdeling Facilitaire Zaken was er op regelmatige basis overleg, zodat de samenwerking optimaal was. Bij het volgen van externe ontwikkelingen werd vaak gezamenlijk opgetrokken, zodat optimaal kennis kon worden verworven over nieuwe ontwikkelingen. Met de

cultuurambtenaar was er geregeld overleg over de relatie met Groninger Archieven in verband met de aanpassing van de dienstverleningsovereenkomst.
Gedurende het verslagjaar waren er verschillende bijeenkomsten waaraan werd deelgenomen, zoals de startbijeenkomst Kennisnetwerk Informatie en Archief (15 februari), het noordelijk inspecteursoverleg

Kennisnetwerk
Informatie en Archief

(7 april en 29 september), de Masterclass e-depot (8 mei), de conferentie Digitalisering erfgoed (16 mei), de *Record management tool* dag (9 juni), de startbijeenkomst Kwaliteitsgroep DIV (29 juni), het Kennisplatform inspectie (25 september), het symposium over kerkarchieven (10 november) en de presentatie van *Archives in liquid times* (12 december) tijdens een symposium over digitaal archiefbeheer bij de Hogeschool van Amsterdam.

Beheer openbare archiefbescheiden

Het beheer van de openbare archiefbescheiden van de provincie Groningen gebeurde onder verantwoordelijkheid van de archivaris bij het Regionaal Historisch Centrum (RHC) Groninger Archieven. Daarvan is het volgende te melden:

Collectie en raadpleging

- Er zijn 98 archiefbestanden aanwezig bij de Groninger Archieven, waarvan de provincie zorgdrager, mogelijk zorgdrager of deels zorgdrager is. Het gedeelte waarover nog geen duidelijkheid bestaat is slechts gering in omvang.
- Daarnaast bestaat het bestand *Verzamelding Kaarten Rijksarchief* (toegang 817) merendeels uit kaarten en tekeningen van de Provinciale Waterstaat.
- In het aantal bestanden kwam dit jaar geen verandering en van deze archiefbestanden zijn dit verslagjaar geen toegangen afgerond of herzien.
- Uit de 98 archiefbestanden zijn in het afgelopen jaar in totaal 1166 inventarisnummers aangevraagd uit 33 toegangen voor raadpleging in de studiezaal. Ook dit jaar betroffen de aanvragen allereerst het archief van de Gouverneur, na 1850 Commissaris des Konings; dit archief staat met 303 aanvragen op de 14e plaats van de tophonderd van in de studiezaal meest aangevraagde archieven. Voor de onderverdeling van aantallen aanvragen en de toelichting daarop zie de bijlage hierna.
- Er zijn voor deze bestanden in 2017 drie verzoeken ontvangen tot raadpleging van beperkt openbare archiefbescheiden (aanwezig in toegang 1165). Het betrof in alle gevallen onderzoeken in verband met de Tweede Wereldoorlog: naar burgemeesters in oorlogstijd en naar mogelijke locaties van explosieven in de bodem.

Beschikbaarstelling en publieksbereik

- In de studiezaal staan een aantal onderdelen van archieven ter raadpleging in zelfbediening: de gedrukte versies van de Verslagen van Gedeputeerde Staten resp. de Provinciale Verslagen van de Toestand 1816-1936 en, op microfilm, de klappers en indices op de correspondentie van de Gouverneur resp. CdK over de jaren 1814-1941.

- Een aantal bestanddelen van het archief van Gedeputeerde Staten 1814-1942 is digitaal beschikbaar via www.groningerarchieven.nl.
- De verslagen van de toestand van alle gemeenten zijn in het verleden gescand en zijn sinds ruim twee jaar ter inzage (per gemeente per jaar en dan als JPEG-bestand). Deze gemeentejaarverslagen worden veel gebruikt voor het onderwijs, zoals voor onderzoeken naar raadsleden en projecten rond industrialisatie en sociale omstandigheden.
- Enkele belangrijke bronbewerkingen op onze website betreffen materiaal uit provinciale bestanden. Een veel bezocht onderdeel is de database, die is opgebouwd rond de in de archieven aanwezige **registers van afgifte van nummerbewijzen voor voertuigen** (1906-1950, in toegang 800). De gegevens van alle bijna 50.000 Groninger kentekens zijn ingevoerd. De database wordt nu uitgebouwd met gegevens uit andere bronnen en aanvullingen van het gebruikers, waaronder foto's en verhalen. Aan het eind van het verslagjaar kreeg deze database een eigen website: www.groningerkentekens.nl. Voor deze database zijn in 2017 7767 pageviews geteld: 6965 via groningerarchieven.nl en 802 op groningerkentekens.nl.
  Ook de zgn. **Schoolmeesterrapporten**, verslagen over het dorpsleven in 1828, worden als tekstbestand aangeboden. De originelen bevinden zich in toegang 890, het archief van de Districtsschoolopzieners. Deze bron wordt ook veelvuldig gebruikt voor onderzoeksopdrachten naar dorpsontwikkeling.
  De aanwezig **registers van landverhuizers** (eveneens in toegang 800) zijn raadpleegbaar via www.allegroningers.nl: doorzoekbaar via een database en in te zien als gescande bestanden.
- De verzameling Kaarten en tekeningen Rijksarchief (toegang 817) is voor 90% digitaal beschikbaar, via www.beeldbankgroningen.nl onder "kaarten en tekeningen". Zoals gezegd betreft het hier voor het merendeel stukken van de Provinciale Waterstaat.
- In het kader van het project "Maak Geschiedenis: Zet Groningen op de kaart" is het grootste deel van de kaartenverzameling van geografische referenties voorzien via crowdsourcing (website VeleHanden.nl). Dat betekent dat kaarten op de actuele topografische kaarten kunnen worden "gelegd", zodat gebruikers oude en nieuwe situaties kunnen vergelijken. Het gaat hierbij ook om kaarten van de provincie, echter met uitzondering van de technische tekeningen. Aan het eind van het verslagjaar waren ca. 12.000 bewerkte kaarten beschikbaar via www.beeldbankgroningen.nl.

Beheer collectie

- Ieder kwartaal vindt er schoonmaakonderhoud plaats in alle depots.
- De beheeromgeving wordt voortdurend gecontroleerd op de juiste temperatuur en relatieve vochtigheid. Dit gebeurt 24/7 via het GebouwBeheerSysteem van Siemens.
- Ieder kwartaal wordt gedurende een maand de luchtzuiverheid in de depots gemeten. Daarnaast worden ieder kwartaal de filtersecties geïnspecteerd. Op basis van de metingen en de inspecties worden, indien nodig, de filters vervangen.
- De beschikbaar gestelde archiefbescheiden worden op continue basis gemonitord bij beschikbaarstelling in de studiezaal.
- De laatste jaren wordt minder archiefmateriaal gerestaureerd. Zeer kwetsbare en beschadigde stukken worden in de regel gedigitaliseerd en via internet aangeboden. De originele stukken worden daarna niet meer ter beschikking gesteld aan het publiek.
- De sectie Materiële Zorg verpakte en etiketteerde in 2017 totaal 463 meter archief. Dat betrof in het verslagjaar geen van de provincie afkomstige bestanden.
- Voortdurend wordt er gewerkt aan het oplossen van onnauwkeurigheden in de vindplaatsregistratie. Alle depots worden daarvoor op detail onderzocht.
- In de personele inzet kwam geen verandering: gedurende het jaar zijn door formatieve medewerkers totaal ca. 5400 uren aan depot- en materieel beheer besteed.

Contact

Vanwege de herziening van de Dienstverleningsovereenkomst werd regelmatig overlegd met de directie van Groninger Archieven. Uiteindelijk kon in het eerste halfjaar de definitieve tekst worden vastgesteld. Vanwege dit overleg werd slechts eenmaal, op 22 november, overleg met de rijksarchivaris gevoerd. Daarbij is onder meer gesproken over de materiele verzorging en verpakking. Verder werd afgesproken om in 2018 voor die bestanden, waarvoor niet duidelijk is of de provincie wel of niet zorgdrager is, definitief een besluit te nemen.

Bijlage: raadpleging van provinciale archieven

Toegang	Archief	aantal
3	Gewestelijke Besturen in Groningen	125
38	Rijkshavenbedrijf Delfzijl	4
71	Commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt	2
425	Provinciaal Comité "Nederland helpt Indië" in Groningen	1
429	Provinciaal comité tot steun van Belgische vluchtelingen te Groningen	28
691	Stichting Noordelijke Economisch-Technologische Organisatie	2
698	Havenschap Delfzijl	3
742	Provinciale waterstaat Groningen	14
800	Gouverneur, na 1850 Commissaris des Konings in de provincie Groningen	303
802	Provinciale Groningse Schoonheidscommissie	5
889	Provinciale commissie van onderwijs	54
890	Districtsschoolopzieners op het lager onderwijs	3
913	Provinciale Staten der provincie Groningen	24
982	Dienst Provinciale Waterstaat Groningen	18
1099	Gedeputeerde Staten van Groningen	115
1103	Gemeentelijke relevés en leggers van de grondbelasting	24
1123	Hoofdcommissie Nationaal Gedenkteken te Heiligerlee	4
1130	Commissie van het Streekplan Stad Groningen en Noord-Drenthe	4
1140	Commissie Gedeputeerde Staten inzake Werkloosheid Jeugd	1
1141	Commissie Voor De Statistieke Beschrijving der provincie Groningen	2
1145	Militieraad van provincie Groningen	1
1149	Provinciale adviescommissie Wederopbouw en Volkshuisvesting	1
1152	Kabinet van de Commissaris des Konings (der Koningin)	95
1158	Rijkscommissie van werken in de provincie Groningen	5
1165	Kabinet van de Commissaris der provincie	44
1166	Kabinet van de Commissaris der Koningin	26
1173	Provinciale Archeologische Commissie	7
1776	Provinciaal Bestuur van Groningen	194
2153	Inspectie Bejaardenoorden	3
2195	Gedrukte besluiten e.d. van het Provinciaal Bestuur van Groningen	14
2291	Gedeputeerde Staten van Groningen: bestemmingsplannen	4
2293	Provinciale Raad voor Jeugdaangelegenheden (RAJA)	1
2542	Provinciaal bestuur	35
	Totaal, in 33 toegangen	1166

Toelichting:

- Het aantal bezoekers en hun bezoeken valt niet aan te geven. Een groot deel van de stukken wordt tevoren digitaal gereserveerd. Bezoekers kunnen voor langere tijd, op meerdere bezoekdagen, hun stukken reserveren.
- Van de archieven, beschreven in de toegangen 38, 429, 1123 en 2293 is (naast enkele andere) nog niet vastgesteld of en in welke mate de provincie daarvan de zorgdrager is.
- Nog niet alle collecties zijn doorzoekbaar via www.archieven.nl.

12. Overzicht inhuur personeel

Tijdens de Dag van de Verantwoording 2009 is afgesproken dat voortaan in de Programmarekening een overzicht wordt verstrekt met inhuur van personeel. In onderstaand overzicht wordt inzicht verschaft in de inhuur van personeel, adviezen van derden en accountantskosten.

Inhuur in 2017 verantwoord op:	Waarborgen capaciteit bedrijfsvoering cat. 1	Uitvoerings- en capaciteits-kredieten cat. 2	Overige adviezen en inhuur cat. 3	Accountancy	Totaal
Apparaatskosten personeel	€ 5.832.046		€ 119.915	€ 45.000	€ 5.996.961
Projecten	€ 1.261.244		€ 29.318		€ 1.290.562
Overige apparaatskosten	€ 253.026		€ 369.167	€ 226.021	€ 848.213
Totaal apparaatskosten	€ 7.346.316		€ 518.400	€ 271.021	€ 8.135.737
Programmakosten		€ 3.721.217	€ 4.758.412	€ 77.010	€ 8.556.640
Investeringen		€ 165.377	€ 449.024		€ 614.401
Totaal 2017	€ 7.346.316	€ 3.886.594	€ 5.725.837	€ 348.031	€ 17.306.778
Totaal 2016	€ 7.037.503	€ 4.700.285	€ 10.374.201	€ 159.846	€ 22.271.834
Totaal 2015	€ 5.019.137	€ 4.597.171	€ 9.311.341	€ 178.378	€ 19.106.027
Totaal 2014	€ 4.665.085	€ 4.173.287	€ 9.449.779	€ 157.451	€ 18.445.602
Totaal 2013	€ 7.295.642	€ 4.392.469	€ 6.695.252	€ 130.818	€ 18.514.182
Totaal 2012	€ 9.982.015		€ 11.471.569	€ 139.590	€ 21.593.174
Totaal 2011	€ 7.660.142		€ 8.411.673	€ 86.489	€ 16.158.304
Totaal 2010	€ 5.848.636		€ 7.391.041	€ 134.905	€ 13.374.582
Totaal 2009	€ 7.678.116		€ 5.810.995	€ 256.423	€ 13.745.534

Totale lasten provincie		waarvan apparaatskosten
2009	€ 382.139.892	€ 78.215.535
2010	€ 353.698.307	€ 75.782.990
2011	€ 374.529.319	€ 77.001.477
2012	€ 454.076.687	€ 80.541.336
2013	€ 399.143.356	€ 80.771.925
2014	€ 405.051.924	€ 74.299.463
2015	€ 499.391.650	€ 74.342.600
2016	€ 465.633.318	€ 71.148.133
2017	€ 453.607.288	€ 75.306.097

De kosten voor inhuur zijn gedaald ten opzichte van 2016. Met name de advieskosten zijn, met bijna de helft, gedaald. Daarentegen zijn de accountancykosten in 2017 hoger dan in voorgaande jaren. Dit wordt veroorzaakt door extra werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening 2016. De kosten van inhuur voor het waarborgen van capaciteit zijn nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Onder waarborgen capaciteit wordt verstaan het inhuren van personeel als gevolg van tijdelijk capaciteits-gebrek. Deze vorm van inhuur wordt gedekt uit de AKP. De inhuur wordt veroorzaakt door onder andere extra inzet als gevolg van de reorganisatie van de ICT-afdeling en inhuur op de capaciteitskredieten.

Apparaatskosten
De totale realisatie op de apparaatskosten bedraagt € 75,3 miljoen. De loonkosten bedragen € 53,5 miljoen. Binnen de totale apparaatskosten is voor een bedrag van circa € 8,1 miljoen aan personeel/advies ingehuurd, dit is een stijging ten opzicht van 2016. Hiervan is € 7,3 miljoen ten laste van de AKP-budgetten van de afdelingen ingehuurd. De totale inhuur personeel voor de categorieën 1 en 2 is ca. € 11,2 miljoen.

Het percentage 'inhuur' wordt vanaf 2017, als gevolg van gewijzigde IPO-normen, berekend middels de volgende formule:

$$\frac{\text{Totaal inhuur}}{\text{Totaal van de loonkosten (GS + PS + ambtenaren) + Totaal inhuur}} \times 100\%$$

Dit percentage komt voor 2017 uit op 14,74%. Omdat inhuur duurder is dan eigen personeel (2/3 van inhuur) is bepaald dat het percentage met 2/3 vermenigvuldigd moet worden. Het inhuurpercentage is daarmee 9,8%, dit is lager dan vorig jaar (13,22%). De afspraken die het DT met de OR heeft gemaakt (maximaal 10%) worden hiermee in 2017 gehaald.

13. Kostenverdeelstaat

economische categorie	omschrijving	werkelijk	begroot
1.1	Salarissen en sociale lasten	55.836.708	63.958.611
2.1	Belastingen	252.092	191.040
3.2	Duurzame goederen	2.034.832	3.130.810
3.5.1	Ingeleend personeel	7.346.316	3.085.150
3.5.2	Uitgeleend personeel	-27.200	
3.8	Overige goederen en diensten	9.843.720	10.560.262
4.3.1	Inkomensoversdrachten - Rijk	-7.136	
4.3.3	Inkomstenoverdrachten - gemeenschappelijke regelingen	15.000	
4.3.6	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	-4.475	
4.3.8	Inkomstenoverdrachten - overige overheden	-163	
5.1	Rente	0	
6.1	Financiële transacties	0	
7.2	Vorming van voorzieningen	105.549	
7.3	Kapitaallasten: Afschrijvingen	2.257.089	2.257.100
7.5	Overige verrekeningen	-226.135	101.060
Totaal te verdelen apparaatskosten		**77.426.197**	**83.284.033**
Verdeeld naar:			
taakveld	**omschrijving**	**werkelijk**	**begroot**
0	Algemene dekkingsmiddelen	30.216.606	34.178.057
1	Bestuur	8.036.874	6.065.555
2	Verkeer en vervoer	19.818.686	19.906.873
3	Water	568.013	671.978
4	Milieu	5.803.074	5.894.817
5	Natuur	3.174.566	2.549.245
6	Regionale economie	2.967.177	4.161.974
7	Cultuur en maatschappij	1.609.154	1.991.967
8	Ruimte	3.111.947	4.528.502
	Niet verdeelde apparaatskosten		-4.850
Verdeeld naar exploitatie		**75.306.097**	**79.944.118**
Verrekening voor investeringsprojecten:			
	Investeringen in wegen	1.351.943	2.769.111
	Investeringen in waterwegen	768.157	570.804
Verdeeld naar investeringswerken		**2.120.100**	**3.339.915**
Totaal verdeelde apparaatskosten		**77.426.197**	**83.284.033**

14. Subsidiestaat

NB. Niet in de lijst opgenomen: BDU verkeer en vervoer, ILG, ISV en reserve Provinciale Meefinanciering, alsmede alle structuele subsidies.

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Diverse kosten personeelsbeheer				
Noorderlink	Aletta Jacobscongres 2018	5.000,00	2018	K7003
Totaal		5.000,00		
Viering 4 en 5 mei				
Stichting Vier 5 mei	Bevrijdingsfestival 2017	14.775,00	2017	673405
Totaal		14.775,00		
Grenzeloos Gunnen				
Gemeente Veendam	Bijdrage kosten deelonderzoek Berenschot gemeentelijke herindeling	50.000,00	2017	666662
Gemeente Zuidhorn	Bijeenkomst in kader van herindeling Westerkwartier	2.500,00	2017	675922
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Dorps- en wijksverenigingen	2.500,00	2017	K3817
Gemeente Delfzijl	Financiële bijdrage bestuurlijke toekomst DAL-gemeenten	20.000,00	2017	K6462
Totaal		75.000,00		
Noordelijke samenw./public affairs				
SNN, Samenwerkingsverband Noord-NL	Bijdrage Haags Event 2017	3.000,00	2017	658503
SNN, Samenwerkingsverband Noord-NL	Branding Noord-Nederland november 2016-maart 2017	5.548,33	2017	K2981
Provincie Drenthe	Interreg B Joint Annual Conference juni 2015 Assen	7.280,00	2017	K4255
Totaal		15.828,33		
Jongerenparticipatie				
BNN-VARA, Omroepvereniging	Op weg naar Het Lagerhuis seizoen 2017	8.750,00	2017	644770
NJR (Vereniging Nationale Jeugdraad)	Nationale Jeugdraad - subsidieaanvraag 2017	3.708,00	2017	K6180
Totaal		12.458,00		
Incidenteel budget evenementen				
SportDrenthe	Werkorganisatie bidfase 2017 WK wielrennen	23.000,00	2017	672627
Cycling Championships NN, St.	Vervolg bidfase WK-wielrennen 2021	45.544,00	2017	K5734
Totaal		68.544,00		
Facelift stations RSP				
NPC (RoyalHaskoning DHV)	Engineering realisatie nieuwe stationsoutillage	16.655,00	2017	628817
Totaal		16.655,00		
Transferia en busstations RSP				
Gemeente Haren	Businfra Haren: project 21 uit Transferia, Busstations, Infra, HOV-bus en Q-liners	252.000,00	2017	434447
Totaal		252.000,00		
Klachtenafhandeling Groningen Airport Eelde				
SOCROLE	Bijdrage 2017	18.000,00	2017	673414
Totaal		18.000,00		
Green Deal				
Energy Academy Europe	Ik studeer Energie 2017	85.000,00	2017	K1261
Energy Academy Europe	Green deal subsidie ESTRAC (Energy Systems Transition Centre) 2017	261.216,60	2017	K1261
Energy Academy Europe	Green deal subsidie ESTRAC (Energy Systems Transition Centre) 2018	522.433,20	2017	K1261
Energy Academy Europe	Green deal subsidie ESTRAC (Energy Systems Transition Centre) 2019	522.433,20	2017	K1261
Totaal		1.391.083,00		
Duurzame energie				
VNO-NCW Noord/NIB	Businessplan project Groenewaterstofeconomie	15.000,00	2017	676720
Gron. Energie Koepel U.A., Coop.	Project Buurkracht	35.000,00	2017	K1272
Gron. Energie Koepel U.A., Coop.	Project Buurkracht	35.000,00	2017	K1272
Totaal		85.000,00		
Lokale energietransitie (NCG)				
Groninger Energie Koepel U.A., Coop.	Project Buurkracht	15.000,00	2017	K1272
Totaal		15.000,00		
Ombouw/uitbreiding biologische landbouw				
SPNA agroresearch	Omschakeling in het Oldambt	114.949,99	2017	671257
Stichting Biowerk	Ontwikkeling grensoverschrijdende clusters biologische landbouw EDR	12.545,00	2017	681480
Landgoud Ontwikkeling	Proeftuin zwarte mosterd	8.000,00	2017	K3135
Delphy	Bioconserven in het Noorden 2017	25.000,00	2017	681150
Delphy	Twee demonstraties mechanische onkruidbestrijding	7.500,00	2017	684517
Gronings Agrarisch Jongeren Kontakt	Kennisontwikkeling biologische landbouw in Groningen	9.720,00	2017	681842
De Graanrepubliek	De Graanrepubliek 2.0	10.000,00	2017	K690
Totaal		187.714,99		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Revitalisering bedrijfsterreinen				
Healthy Ageing Campus Netherlands	Businessplan Campusvorming Groningen 2017	50.000,00	2017	680574
Totaal		50.000,00		
Projecten NOM				
Provincie Drenthe	Clusterorganisaties 2017	750.000,00	2017	K4283
Totaal		750.000,00		
Verbetering productiestructuur en economische infrastructuur				
Dutch Blockchain Hackathon BV	Opstellen subsidieaanvraag Blockchain	5.000,00	2017	672536
Gemeente Groningen	Intern Welcome Centre North (IWCN)	30.000,00	2017	673971
Gemeente Groningen	Intern Welcome Centre North (IWCN)	30.000,00	2018	673971
Gemeente Groningen	Intern Welcome Centre North (IWCN)	25.000,00	2019	673971
Gemeente Groningen	Intern Welcome Centre North (IWCN)	25.000,00	2020	673971
RUG Faculteit der Letteren	Ontwikkeling opleidingstraject toekomstbestendig technisch vakmanschap	74.580,00	2017	675709
VNO-NCW Noord	Willem Lodewijk Conferentie 2017	7.500,00	2017	677606
Perspectief Groningen 2025, St.	Transitiepaden Perspectief Groningen 2025	100.000,00	2017	678139
Original G B.V.	Detact Diagnostics (met terugbetalingsverplichting)	50.000,00	2017	680307
Healthy Ageing Campus Netherlands	Businessplan Campusvorming Groningen 2017	71.250,00	2017	680574
Groninginnedag, Stichting	Groninginnedag (24 juni 2017)	10.000,00	2017	K3522
Rijksuniversiteit Groningen	Blik op wetenschap	25.000,00	2017	K3001
Stichting Onderneming van het Jaar	Groninger OndernemingsPrijs 2017	15.000,00	2017	K3732
EBF Conference	EBF Conference Gold Partner 2017	1.000,00	2017	K3900
St. WTC General Assembly Leeuwarden	Voorbereiding WTC General Assembly 2018	15.000,00	2017	K5645
Evenementen Groningen, St.	Kunstijsbaan Grote Markt	5.000,00	2017	K6645
Evenementen Groningen, St.	Kunstijsbaan Grote Markt	5.000,00	2017	K6645
Ruitersport Noord Nederland, St.	Side-events Concours Hippique 2017/2018	9.000,00	2018	K7565
Totaal		503.330,00		
Innovatie en duurzaamheid 2				
Sligter Beheer BV	037 I&D2 Drukpers met led-uv techniek	50.000,00	2017	661795
Airco.fin BV	040 I&D2 Applied Finning Machine	50.000,00	2017	667301
ESD-SIC BV	029 I&D2 Innovatie Monstervoorbereiding	25.000,00	2017	669825
S en K Swieringa Kunststof	041 I&D2 Palletwasstraat	50.000,00	2017	674604
Slijptechniek Noord B.V.	045 I&D2 Rondslijpen 2.0	50.000,00	2017	K2584
DWCprint B.V.	044 I&D2 Innovatie productieproces digitaal drukken	50.000,00	2017	K2851
L.B. Dekens Holding BV	046 I&D2 Aangedreven CNC draaibank	50.000,00	2017	K2994
Laanstra Multigrafisch BV	048 I&D2 Investeringsproject Laanstra	50.000,00	2017	K3367
Ophtec BV	043 I&D2 Collaborative Robot	25.000,00	2017	K3526
Poelstra Perslucht BV	033 I&D2 Perslucht Diagnostisch Servicecentrum	40.467,00	2017	K3530
Prefab Strobouw Vof	047 I&D2 Prefab Strobouw	11.858,00	2017	K3893
Simian Beheer BV	049 I&D2 Camera gecontroleerd drukken	50.000,00	2017	K4528
Drenth Holland B.V.	050 I&D2 Automatisering Nadenproductie	50.000,00	2017	K6630
Hulotech Group B.V.	051 I&D2 Innovatie 3D printing	50.000,00	2017	K6633
HVG Holding B.V.	052 I&D2 High Care Airsocks	23.900,00	2017	K6891
Totaal		626.225,00		
Recreatie en toerisme				
St. KBL	Opinieonderzoek beleving kastelen, buitenplaatsen en landgoederen	3.500,00	2017	670336
Gemeente Eemsmond	Camera uitkijktoren Groene Poort	5.526,00	2017	K2073
Graanrepubliek, de	De Graanrepubliek 2.0	10.000,00	2017	K690
Totaal		15.526,00		
Ondersteuning gemeenten t.b.v.				
Avantium Chemicals BV	Zambezi ontwikkelproject	50.000,00	2017	676641
Totaal		50.000,00		
Arbeidsmarktbeleid				
Mens en Maatschappij Stichting	Sterk uit armoede	45.000,00	2017	672313
Gemeente Groningen	ArbeidsbemiddelingsCoördinatiepunt/Bouwplaats Noord	50.000,00	2017	K3152
RUG Faculteit der Letteren	Ontwikkeling opleidingstraject toekomstbestendig technisch vakmanschap	140.000,00	2017	675709
Hanzehogeschool Groningen	Innovatiewerkplaats krachtig MKB	30.000,00	2017	K4171
Hanzehogeschool Groningen	Innovatiewerkplaats krachtig MKB	37.500,00	2018	K4171
Hanzehogeschool Groningen	Innovatiewerkplaats krachtig MKB	22.500,00	2019	K4171
Perspectief Groningen 2025, St.	Move2Social	10.000,00	2017	K6244
Perspectief Groningen 2025, St.	Move2Social	15.000,00	2018	K6244
VNO-NCW Noord	Kansrijk MKB	25.000,00	2017	K3152
Bries	Social Impact Day (1 november 2017)	7.500,00	2017	K6065
Interreg V-A	Vroege buurtaal Interreg V-A project	19.753,00	2017	K3663
Noorderlink	Aletta Jacobscongres 2018	5.000,00	2018	K7003
Totaal		407.253,00		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Leven-lang-lerenfonds				
Noloc secretariaat	Expertisecentrum Human Capital	9.925,00	2017	K4182
Totaal		9.925,00		
Internationale samenwerking				
Studievereniging CLIO	Congres 2017	500,00	2017	662418
Totaal		500,00		
Budget Landsdeel Noord				
Station Noord, St.	Station Noord	200.000,00	2017	K6692
Loods 13	Methodiek Thuis in Hoogeveen	10.000,00	2017	K6692
Provincie Groningen	Noordenaars	11.250,00	2017	K6692
Totaal		221.250,00		
Procesgeld (stimuleringsbudget en budget kleine archeologie)				
Grafisch museum GR-ID	Subsidie 2017	17.000,00	2017	647827
Joodse Huizen, St.	10 interviews Joodse overlevenden	4.000,00	2017	676845
K en C Expertisecentrum en projectorg.	Culturele Mobiliteit	18.766,80	2017	K2596/K6175
K en C Expertisecentrum en projectorg.	Ophoging Culturele Mobiliteit	3.233,20	2017	K2596/K6175
Gemeente groningen	Groninger Ambassade Leeuwarden 2018	60.000,00	2018	K7498
Totaal		103.000,00		
Fonds voor de media				
NDC Mediagroep BV	Het Verdwenen Groningen	13.411,00	2017	683719
Haan, W. de	RIEC en de strijd met georganiseerde misdaad	4.462,50	2017	K6069
Stiller, L.	Gasland, hoe Nederland wordt wakker geschud	6.750,00	2017	K6069
Wels, E.	In Veilige Haven	4.472,50	2017	K6069
Totaal		29.096,00		
Onderhoud/restauratie monumenten				
Sassen, H.	Restauratie/herbestemming boerderij Hoofdweg 303 Bellingwolde	100.000,00	2017	683032
Oude Groninger Kerken, St.	Restauratie Ursuskerk Termunten	150.517,98	2017	683261
Van Draeckeburgh V.O.F.	Restauratie Wiebenga Complex Groningen	300.000,00	2017	645752
Sint Annen of Mepschen Gasthuis, St.	Restauratie Mepschen Gasthuis Groningen	48.148,00	2017	681420
Dijkoraad R.R.G. B.V.	Restuaratie RSG Ter Apel	77.336,95	2017	681145
Totaal		676.002,93		
Erfgoedmonitor				
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Inventarisatie beeldbepalende/karakteristieke objechten	14.350,00	2017	K2825
Totaal		14.350,00		
Subsidie instellingen				
Humanitas Noord	Subsidie 2017 armoedebeleid	45.000,00	2017	668637
Jeugdsportfonds provincie Groningen	Subsidie uitvoering backoffice-activiteiten Jeugdsportfonds	2.600,00	2017	680076
Huis voor de Sport Groningen	Subsidie 2017 Jeugdsportfonds	22.400,00	2017	680076
Totaal		70.000,00		
Krediet participatieprojecten				
Groninger Kredietbank	Subs Geldfestival	10.000,00	2017	678011
Samenwerkingsverband Maxima	Studiedag vrijwilligers kledingbanken (1-9-2017)	1.000,00	2017	674004
Voedselbank Stad Groningen	Voedseltuin Hogeland	25.000,00	2017	k111
RUG	RUG onderzoek intergenerationele armoede Veenkoloniën 2017	30.000,00	2017	K3927
RUG	RUG onderzoek intergenerationele armoede Veenkoloniën 2017	30.000,00	2018	K3927
RUG	RUG onderzoek intergenerationele armoede Veenkoloniën 2017	30.000,00	2019	K3927
Voedselbank Stad Groningen	Voedseltuin Zuiderweg Opende	25.000,00	2017	K111
Dress for Success Hoogezand-	Proect Dress for Succes	1.000,00	2017	K111
Samenwerkingsverband Maxima	Subsidie kledingbank Maxima Westerwolde	3.100,00	2017	K111
St. Kledingbank Maxima	Subsidie Stichting Kledingbank Maxima	2.500,00	2017	670902
Totaal		157.600,00		
Voedsel- en kledingbanken				
Samenwerkingsverband Maxima	Kledingbank Maxima. Logistieke kosten 2017	10.000,00	2017	680078
Totaal		10.000,00		
Asielzoekersbeleid				
VluchtelingenWerk Noord-Nederland	Project Eritrese Nederlanders	48.000,00	2017	K112
Landschapsbeheer Groningen, St.	Project Groen doen we samen	20.000,00	2017	K112
MJD	Met gerichte aanpak en begeleiding naar succesvolle integratie	44.400,00	2017	K112
Stichting De Vrolijkheid	Project Momenten Maken	20.000,00	2017	K112
SUN	Subsidiegift i.v.m. statushouders/ex-vluchtelingen	4.169,30	2017	K112
Samenwerkingsverband Maxima	Subsidie kledingbank Maxima Westerwolde	1.900,00	2017	K111
Totaal		138.469,30		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds				
St. Provinciaal Studiefonds Groningen	Subsidie 2017-2018 studiefonds deel 2017	206.780,00	2017	K6629
Totaal		206.780,00		
Bewegen in de openbare ruimte				
VV HSC	Bewonersinitiatief Openstellen Sportpark Henk Bruins te Sappemeer	1.750,00	2017	657746
Totaal		1.750,00		
Flexibel budget sport				
Gemeente Grootegast	Sportconsulent voortgezet onderwijs 2017/2018	3.750,00	2017	668663
Gemeente Grootegast	Sportconsulent voortgezet onderwijs 2017/2018	3.750,00	2018	668663
Noordgedacht, St.	TV-serie Ale doagen fit	10.000,00	2017	682512
Beatrixoord Revalidatie, UMCG	Beweegcoach gemeenten Oldambt/Bellingwolde/Vlagtwedde Huis voor de Sport	8.500,00	2017	675228
Beatrixoord Revalidatie, UMCG	Beweegcoach gemeenten Oldambt/Bellingwolde/Vlagtwedde Huis voor de Sport	2.000,00	2018	675228
Activiteiten stad Appingedam, St.	Fivelstadtocht 2017	1.850,00	2017	684603
Huis voor de Sport Groningen	Daily Mile	16.950,00	2017	K6901
Huis voor de Sport Groningen	Gezonde schoolpleinen	55.000,00	2017	K6871
Omroeporg. Groningen, St	Bewegen en Gezondheid	15.000,00	2017	K6851
Totaal		116.800,00		
Ondersteuning vrijwilligerswerk				
Huis voor de Sport Groningen	Subsidie 2017 sterk vrijwilligerswerk	155.000,00	2017	660722
Dorpsbelangen Ten Boer Vereniging	Subsidie project Outdoor Fitness	10.000,00	2017	678843
OCREA	Subsidie project Samen Buiten Sporten Onstwedde	5.000,00	2017	676506
Totaal		170.000,00		
Zorgmonitor				
CMO Groningen	Zorgmonitor 2017	85.000,00	2017	K109
Totaal		85.000,00		
Herinrichting zorglandschap				
Dorpshuis Holwierde, St.	Haalbaarheidsonderzoek dorpswinkel	10.000,00	2017	K69
Serviceflat Hoogwatum, St.	LANGER zelfstandig wonen PLUS	10.000,00	2017	K69
De Hoven Stichting	Bijdrage Uitwerking appèl toekomstbestendige zorg voor ouderen	30.000,00	2017	K7479
Totaal		50.000,00		
Subsidie Bouwrecht				
St. Instituut voor Bouwrecht	Subsidie 2017 Bouwrecht	750,00	2017	K4068
Totaal		750,00		
Investeringsbudget Lauwersmeer/Lauwersoog (ESFI)				
Arcadis nederland	Pilot verdieping Westgat	4.500,00	2017	660007
Werelderfgoedcentrum Waddenzee, St.	Werelderfgoedcentrum subsidie Programma van Eisen	15.500,00	2017	K6736
Gemeente De Marne	Werelderfgoedcentrum subsidie structuurontwerp	22.430,00	2017	K6733
Werelderfgoedcentrum Waddenzee, St.	Werelderfgoedcentrum subsidie Programma van Eisen	62.000,00	2017	K6736
Totaal		104.430,00		
Financieel Arrangement Eemsdelta Loppersum (reserve Leefbaarheid krimpgebieden)				
Gemeente Loppersum	Project Haven Plus Plan Stedum	22.000,00	2017	682824
Totaal		22.000,00		
Finacieel Arrangement Eemsdelta Regionaal Budget (reserve Leefbaarheid krimpgebieden)				
Gemeente Appingedam	Project Procesbegeleiding Woon- en Leefbaarheidsplan Noord-Groningen 2017	18.666,50	2017	683216
Totaal		18.666,50		
Finacieel Arrangement Eemsdelta Regionaal Budget (Rijk krimpsloop)				
Gemeente Appingedam	Project Procesbegeleiding Woon- en Leefbaarheidsplan Noord-Groningen 2017	18.666,50	2017	683216
Totaal		18.666,50		
Oost-Groningen (reserve Leefbaarheid krimpgebieden)				
Gemeente Stadskanaal	Herinrichting Menistenplein Stadskanaal	87.000,00	2017	682861
Dorpshuis de Riggel, St.	Energieneutraal en innovatie 2017 dorpshuis De Riggel	10.000,00	2017	683004
Gemeente Menterwolde	Sterke dorpskern Muntendam Multifunctioneel Centrum (MFC) fase 1	83.000,00	2017	683279
Gemeente Veendam	Verwerving pand F.J. de Zeestraat 4	80.800,00	2017	683278
Gemeente Menterwolde	Centrumplan Muntendam	250.000,00	2017	K6096
Sportschool de Wenakker	Proactief Wenakker, een toekomstbestendig sportcentrum	48.500,00	2017	K6124
Totaal		559.300,00		
Innnovatieve projecten/experimenten (reserve Leefbaarheid krimpgebieden)				
Gemeente Loppersum	Realisatie uitzonderlijke schoolpleinen	22.000,00	2017	678823
Natuurlijk Wonen, St.	Natuurlijk wonen Musselkanaal	44.840,00	2017	683256
Bestek, St.	Boter bij de Vis	12.800,00	2017	683003
Totaal		79.640,00		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Actieplan Bevolkingsdaling (reserve Leefbaarheid krimpgebieden)				
Dorpsherberg Lanting	Overname/verbouw Dorpshuis Lanting	10.000,00	2017	681906
RUG Faculteit Ruimtelijke Wetenschapper	Leerstoel bevolkingsdaling en leefbaarheid	18.000,00	2018	599603
RUG Faculteit Ruimtelijke Wetenschapper	Leerstoel bevolkingsdaling en leefbaarheid	18.000,00	2019	599603
Hanzehogeschool Groningen	Opdracht Kennisnetwerk Krimp Noord Nederland (KKNN) 2016-2019	29.500,00	2018	550256
Hanzehogeschool Groningen	Opdracht Kennisnetwerk Krimp Noord Nederland (KKNN) 2016-2019	29.500,00	2019	550256
Totaal		105.000,00		
1. Gebiedsgerichte aanpak				
Gemeente Stadskanaal	Aanpak winkelcentrum Stadskanaal	1.900.000,00	2017	K6098
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Noordelijk deel Kerkstraat Hoogezand	1.600.000,00	2017	K6100
Totaal		3.500.000,00		
2a. Voorzieningen op peil				
Het Houtstek. St.	Het Houtstek	75.000,00	2017	681461
SEDN	Reservering provinciale bijdrage gezondheidscentrum Molenbergplein Delfzijl	300.000,00	2017	K109
Stichting beheer MFC	MFC De Nieuwe Weerde	150.000,00	2017	683501
Dorpshuis Woltersum, Stichting	Stichting Dorpshuis Woltersum	200.000,00	2017	681534
Dorpsvereniging Sint Annen	Nieuwe aanbouw Dorpshuis de Meuln Sint Annen	5.000,00	2017	683005
PKN Gemeente Siddeburen	MFC Siddeburen	200.000,00	2017	tender okt. 2017
Pietershoeve Beheer, St.	Plan van aanpak Pietershove	98.000,00	2017	K6109
Dorpshuis Kolham	Verbouw en uitbreiding Dorpshuis 't Mainschoar veur Mekoar Kolham	202.000,00	2017	K6125
Dorpshuis Woltersum, Stichting	Stichting Dorpshuis Woltersum	4.000,00	2017	681534
Totaal		1.234.000,00		
2b. Transitiefonds particuliere woningvoorraad				
Gemeente Pekela	Aanpak Rotte Kiezen Pekela	40.000,00	2017	683047
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Wijkvernieuwing Gorecht-West fase 3	100.000,00	2017	682432
Gemeente Eemsmond	transformatie centrale zone Uithuizermeeden	300.000,00	2017	K6116
Totaal		440.000,00		
3. Bewonersinitiatieven				
Kuzumerkooi 2017 Stichting	Kuzumerkooi	6.000,00	2017	667601
Voetbalvereniging t Zandt	Afscheid voetbalvereniging 't Zandt na 85 jaar	3.437,50	2017	675460
Dorpsbelangen Wehe den Hoorn	Rolstoelvriendelijke vissteiger	1.145,00	2017	664202
Kerkstra-Kwebema E.	Verduurzaming clubgebouw Muziekvereniging Corpore	2.750,00	2017	656307
Dorpshuis Westeremden Stichting	Bij de tijd	10.000,00	2017	667071
St. Sport en Spel Haren	Multifunctioneel speelveld	10.000,00	2017	660006
Visserijmuseum Zoutkamp Stichting	Verduurzaming visserijmuseum	10.000,00	2017	670914
Mulder A.	Social sofa	3.776,00	2017	655805
Stichting Floreshuis	Jongerenruimte Floreshuis	10.000,00	2017	670635
Kulturele Kommissie Bedum Stichting	Colourful Bedum	3.170,00	2017	668605
College van Kerkrentmeesters	Haalbaarheidsonderzoek Haven Doezum	10.000,00	2017	676003
Sportclub Rodenburg, St.	Outdoor Sporttoestel	3.150,00	2017	670633
Bewonersorganisatie Boswijk e.o.	Natuurspelen De Vosholen	10.000,00	2017	670913
Muziekvereniging Koningin Wilhelmina	Toppers in Concert 2017	3.994,00	2017	668606
Comite 5 mei 1973 Stichting	Tweedaagse eindejaarsmarkt de Meet	3.000,00	2017	675410
Muziekfestival Delfzijl Stichting	Muziekfestival 2017 Delfzijl	10.000,00	2017	674831
S.O.O.M	Oranjeactiviteiten Koningsdag 2017	2.555,00	2017	668904
Wit de K.	Uitbreiding bruin cafe in het dorpshuis	10.000,00	2017	674804
Gemeente Hoogezand-Sappemeer	Winkelstraat Sappemeer	10.000,00	2017	669807
Beleven en Ontmoeten int.groep	Beleven en ontmoeten	10.000,00	2017	670257
Wilgenborg Blauwestad St.	Wilgenborg	10.000,00	2017	670663
Nieuwolda, St.	Hertenkamp	10.000,00	2017	670901
Kledingbank Maxima Stichting	Stichting Kledingbank Maxima	2.500,00	2017	670902
Groninger Bodem Beweging	Fakkeloptocht Gas Terug	1.000,00	2017	671678
V.V. ASVB	Voetbalvereniging ASVB Duurzaam	10.000,00	2017	652601
Bewonersgroep Juisterrif	Kindvriendelijke zone Zandplatenbuurt	10.000,00	2017	675402/K4087
Samen Sterk voor Oude Pekela	Moestuin de Vergeten Hoek	7.000,00	2017	673328
Zitmaaierraces Hogeland-Baflo, St.	Stichting Zitmaaierraces Baflo	750,00	2017	K69
Levensliedkoor Biggelmee	Vervanging verouderde geluidsinstallatie	1.500,00	2017	K69
Eemsmondrunners	Bevrijdingsvuurestafetteloop	200,00	2017	683753
IJsclub Woldendorp	Fiets3daagse	657,50	2017	683745
Zwemclub De Dinge	Zwemvierdaagse 2017	1.187,50	2017	678651
Altied GoudVink, Stichting	Het Goudtoentje in de wijk Vinkhuizen te Groningen	3.025,00	2017	677701
Dorpsbelangen Ten Boer Vereniging	Feest-en Lichtweek Ten Boer (15-9/23-9)	7.350,00	2017	681506
Stichting Kunst te Gast	Jazz te Gast	5.000,00	2017	679704
Beleveniscollectief Stichting	Projectplan Kultuureiland	5.000,00	2017	674005
Voedselbank Stad Groningen	Transportkosten gezamenlijke voedselbanken 2017	30.000,00	2017	670604
Weerden-Smit T.	Toneelvereniging 't Zandt 100 jaar	1.500,00	2017	K69
Nostalgische Boerendag Opende, St.	Nostalgische Boerendag (18-08-2017)	390,00	2017	681507

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Dorpshuis Zuidwending, Stichting	De Wending klaar voor de toekomst	10.000,00	2017	K69
Loppersumer Jaarmarkt	Steile Wand in Loppersum	2.375,00	2017	679402
Eemsmond Big Band	Viering 40 jaar Jubilee Eemsmond Big Band	10.000,00	2017	675803
KZRV Neptunes Delfzijl	Pinksterfeesten Delfzijl	10.000,00	2017	668804
Duinen, J. van	Grunneger Week in Eemsmond	10.000,00	2017	677302
Shantykoor Losdorp	Vervanging geluidsapparatuur Shanty Koor Losdorp	3.000,00	2017	673384
OCREA	Samen Buiten Sporten Onstwedde	5.000,00	2017	676506
De Draad, Stichting	Familiefestival Art Carnivale 2017 Stichting De Draad	3.000,00	2017	675602
Jong Goud Groningen	Jong Goud Slochteren	1.165,00	2017	680765
Bouwmeester W.J	Revitaliseren speeltuin De Eiken	9.500,00	2017	K69
Moedt K.R.	Drive-in bios	500,00	2017	679004
Sorghvliet, wijkvereniging	Dickens Festijn (10-12-2017)	1.247,50	2017	682260
Buurvereniging Plan West Middelstum	Speeltuin vernieuwen Akkerstraat	7.654,00	2017	674602
Landgoed Borg Verhildersum, St.	Windorgels bouwen	1.500,00	2017	684147
Buurtver.Mr.Nennstiehlweg en Vijverw	Midzomernachtfestival	4.500,00	2017	675603
Oranjevereniging Noord-en Zuidwolde	Evenement 'De Oranjevereniging verenigd (Koningsdag 2017)'	1.000,00	2017	675004
Dorpsbelangen Kropswolde	Minder vaart voor veiligheid	7.540,00	2017	679705
Kinderham Speeltuinvereninging	Vervanging speeltoestellen Kinderhaim	1.200,00	2017	K69
't Wylpke	Evenement Speelweek de Wilp	760,00	2017	K69
Pagepop, St.	Pagefestival Stadskanaal	3.500,00	2017	K69
Leefbaarheid Vriescheloo, St.	Het Ganzenpad	5.000,00	2017	679403
Landgoed DeCamping, Stichting	Landgoed De Camping	5.000,00	2017	678803
Keetpop, vereniging	Keetpop cultureel muziekfestival 2017	3.700,00	2017	676855
Springtime Ten Boer, Stichting	Springtime Ten Boer	877,50	2017	682863
SWBCM	Kunstfestival Margrietpark	787,50	2017	684144
MTB Zuidhorn Stichting	Mountainbike-route Zuidhorn	7.500,00	2017	678104
SASA	Vrijwilligersavond Appingedam	950,00	2017	671881
Feestweek Middelstum, St.	Organiseren Sunsation 2017	8.100,00	2017	674407
Boxem, P.P.A.	Sociale buurt Berlagehof	325,00	2017	K69
Speeltuinver. Prinses Margrietpark	Beweegtuin Margrietpark Sappemeer	10.000,00	2017	K69
OCREA	Samen buiten sporten	10.000,00	2017	K3847
Ontmoetingscentrum De Viskenij, St.	Muziek-, sport-, en spelweek	1.000,00	2017	K69
Metafora, Stichting	Wie doodde Tresling?	5.000,00	2017	K6595
Geschiedschrijving Bellingwedde, St.	Boek 50 jaar Bellingwedde	7.500,00	2017	K69
Fondsenwerving Lutherse Kerk, St.	Behoud Lutherse Kerk	5.000,00	2017	682265
Dorpsbelangen Usquert	DorpsvisiePlus	5.000,00	2017	K69
Woodlandz St.	Woodlandz festival	3.751,00	2017	K69
Dorpscoöp. De Nieuwe Weerde	Oprichting dorpscoöperatie De Nieuw Weerde Grijpskerk	10.000,00	2017	684204
St. Wijkcommissie De Vossenstreek	Natuurspelen Wildervanck Sappemeer	1.287,00	2017	K4656
Provincie Groningen	Dorpsfeest Engelbert Buitenbewoners	437,50	2017	684506
Provincie Groningen	Duurzaam dorpshuis	4.000,00	2017	K69
Lulofs G.M.	De Speelmeeuwen renovatie speeltuin	10.000,00	2017	K69
Jansema B.P.	Kloostertuin De Hoogte	6.250,00	2017	683283
Spelweek Boven Pekela	Spelweek in het buurschap Boven Pekela	1.000,00	2017	681456
Brassband Immanuel	Waddenconcert brass meets symphony	1.000,00	2017	680505
CMV Wilhelmina Bedum	Instrumentarium harmonieorkest	3.675,00	2017	673933
Westerwolds Kanaalconcert, St.	Kanaalconcert 2017	4.950,00	2017	682262
Zevenster Zonnestroom U.A. coop	Plaatsen zonnepanelen en windmolens	10.000,00	2017	K69
Dorpsbelangen Losdorp, Ver.	Parkeerplaats dorpshuis de Bongerd	3.500,00	2017	K69/173
Dorpsbelangen Niekerk Olderkerk Faan	Popkorenfestival	2.500,00	2017	K69/K4046
Organisatie Pinkstertoernooi	45e Pinkstertoernooi	750,00	2017	K69
Dorpshuis Niehove Vereniging	Verbouwplan Dorpshuis Niehove	10.000,00	2017	K69
Jubileum de Oude Doos	Jubileum De Oude Doos	1.180,25	2017	K69
Tuuntje, voedsel Westerkwartier	Officiële opening (9 juni) en open dag (10 juni)	1.118,60	2017	K69
Dorpshuis Oostwold Stichting	Haalbaarheidsonderzoek MFA Graveborg Energie Neutraal	5.000,00	2017	K69
Party Organisation Wagenborgen, St.	POW-feesten 2017	2.500,00	2017	K69/K4054
Feestcommissie Ulrum	Braderie Brocante Ulrum	1.703,13	2017	K69
Vereniging Plaatselijk Belang Opende	Dorpsvisie Opende	3.250,00	2017	K69/191
Korfbalclub Rodenburg	Energiebezuiniging Korfbalclub Rodenburg	10.000,00	2017	K69/185
Dorpsbelangen Beerta	Dickens Day Beerta	1.600,00	2017	K69
St. Wijkcommissie De Vossenstreek	Speelplaats aan de Wildervanck in Sappemeer	1.287,00	2017	683804
VV De Fivel Zeerijp	Kantine upgrade De Fivel	4.955,00	2017	680104
Stichting Cultuurwerkplaats	Uitbreiding voorzieningen Cultuurwerkplaats BC47	10.000,00	2017	678604
Stichting Het IJsvogeltje	Ontmoetingsplaats Oosterschool	10.000,00	2017	679706
Muziekvereniging Koningin Wilhelmina	Toppers in concert 2017	3.994,00	2017	K4085
Blaak, M.	Speeltuin Aurora	7.211,60	2017	K69/171
Dorpsbelang Garrelsweer	Renovatie speeltuin Ockido te Garrelsweer	10.000,00	2017	K69
Stichting Dorpshuis Pand404	Duurzaam toekomstbestendig dorpshuis	7.500,00	2017	K69/185
Stichting De Woonweter Westerkwartier	De Woonweter Westerkwartier	5.000,00	2017	K69
Samenwerkingsverband Maxima	Studiedag vrijwilligers kledingbanken (1-9-2017)	1.000,00	2017	674004
VV HSC	Openstellen Sportpark Henk Bruins te Sappemeer	1.750,00	2017	657746
Totaal		571.369,08		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
DU Zoetwatermaatregelen				
Acacia Institute	Deltafondsgelden project Spaarwater	48.825,00	2017	K321
Waterschap Noorderzijlvest	Deltafondsgelden projecten Gouden Gronden en Dwarsdiep	40.000,00	2017	K321
Totaal		88.825,00		
Fonds Cultuurpijlers				
Het Houten Huis, St.	Cultuurpijleractiviteiten 2017	50.000,00	2017	K3091
Noorderslag	Cultuurpijleractiviteiten 2017	87.500,00	2017	K3091
Groninger Museum voor Stad en Lande	Cultuurpijleractiviteiten 2017	87.500,00	2017	K3091
Noord Nederlands Orkest	Cultuurpijleractiviteiten 2017	37.500,00	2017	K3091
Dansvoorziening Noord, St.	Cultuurpijleractiviteiten 2017	87.500,00	2017	K3091
Literaire Activiteiten Groningen, St	Cultuurpijleractiviteiten 2017	37.500,00	2017	K3091
Noorderzon	Cultuurpijleractiviteiten 2017	87.500,00	2017	K3091
Noorderslag	Cultuurpijleractiviteiten 2018	87.500,00	2018	K7316
Dansvoorziening Noord, St.	Cultuurpijleractiviteiten 2018	87.500,00	2018	K7429
Noord Nederlands Orkest	Cultuurpijleractiviteiten 2018	37.500,00	2018	K4563
Literaire Activiteiten Groningen, St	Cultuurpijleractiviteiten 2018	37.500,00	2018	K7333
Groninger Museum voor Stad en Lande	Cultuurpijleractiviteiten 2018	87.500,00	2018	K7317
Totaal		812.500,00		
Innovatiefonds bibliotheken				
Biblionet Groningen	5 deelprojecten Groninger Innovatieagenda bibliotheekwerk	300.000,00	2017	K4636
Totaal		300.000,00		
Culturele Infrafonds				
Cultuurcentrum EM2	Podium EM2 SuikerUnieterrein	75.000,00	2017	K3943
Protest.Gem. Groningen, St.	Subsidie Culturele Infrastructuur Aard- en Nagelvast (CIAN) Nieuwe Kerk	120.000,00	2017	K6197
Totaal		195.000,00		
Fonds digitalisering collecties				
Erfgoedpartners	Uitvoering digitalisering collecties Groningen 2017	125.000,00	2017	K5743
Totaal		125.000,00		
Matchfunding				
Voordekunst, St.	Uitvoering matchfunding 2017	28.025,00	2017	K2334
Totaal		28.025,00		
Incidenteel budget cultuur				
Erfgoedpartners	Boerderij in Beeld	42.500,00	2017	669322
Cultuur Historisch Document, St.	HeringedeeldGR	60.000,00	2017	672356
Sarastro, St.	Passie en Romantiek	15.000,00	2017	672358
Iemandsland, St.	Roegzand	40.000,00	2017	672362
Grunneger Film, St.	Liek achter de badde	25.000,00	2017	673561
NTR-Televisie	Slag om Noord-Nederland	15.200,00	2017	678632
Oude Groninger Kerken, St.	Cultuurmanifestatie Groninger Amsterdamse School op het Hoogeland	15.000,00	2017	679743
Stichting Productiefonds Amateurkunst	Veendammer Wind	60.000,00	2017	679917
Beeldlijn, St.	Documentaire Matthijs Rölling	16.000,00	2017	672357
Beeldlijn, St.	Documentaire Albert Waalkens	15.000,00	2017	672367
Grunneger Film, St.	Liek achter De Badde	35.000,00	2017	673561
Museum Stad Appingedam	DamsterVrijheid	16.600,00	2017	681107
Noordgedacht, St.	Eem kiek'n digitoal	15.000,00	2017	680760
Stichting Jazz te Gast	Speel!	17.000,00	2017	681545
Midden-Groningen, St	Hotel Zigterman	24.500,00	2018	K5532
Beeldlijn, St.	Common Senses	15.000,00	2018	K5534
De Eeuw van Mijn Ubbo, St.	De eeuw van mijn Ubbo	20.000,00	2018	K5773
Abel Tasman Museum, St.	Tasman 375	8.500,00	2017	K5537
Rederijkerskamer Langewold	Wat u wilt	15.000,00	2017	K5531
Pandeon, St.	Veur Aaltied	60.000,00	2017	K3010
Abel Tasman Museum, St.	Tasman 375	8.500,00	2018	K5537
De Twee Lee's, St.	Beleef de Nederlandse Opstand	25.000,00	2018	K5861
Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen	Dichtbij, maar toch ver weg 2018	16.000,00	2018	K6677
Koorplein Noord Nederland, St.	Zing Zing 2018	15.000,00	2018	K6591
VRIJDAG Amateurkunstondersteuning	Coördinatie programma Age Friendly Cultural Region 2017	6.750,00	2017	K3374
Loods 13	Thuis in Hoogeveen in Groningen	16.000,00	2017	K3221
Kunstraad Groningen	Pronkjewail 2017	18.250,00	2017	K3374
Kunstraad Groningen	Pronkjewail 2018	18.250,00	2018	K3374
Facilities, St.	Joden in de Veenkoloniën	16.000,00	2017	K3226
Oorlogs- en Verzetscentrum Groningen	Voortdurend Verzet	18.000,00	2017	K6634
Gemeente Groningen	Groningse Ambassade Leeuwarden 2018	40.000,00	2018	K7498
Totaal		728.050,00		

Uitvoering Omgevingsvisie				
Niedersachsiches Landesamt	Tag fur Denkmalpflege Oldenburg	2.000,00	2017	678838
Expl.mij. Havencomplex Lauwersoog B.V	Kwartiermaken Duurzame Haven Lauwersoog	6.383,33	2017	K5941
Totaal		8.383,33		
Sportplein Groningen				
Huis voor de Sport Groningen	Sportplein Groningen 2017	75.000,00	2017	669123
Totaal		75.000,00		
Projecten Sportplein Groningen				
Huis voor de Sport Groningen	Kom in beweging 2017	14.000,00	2017	K6363
Huis voor de Sport Groningen	Kom in beweging 2018	6.000,00	2018	K6363
Huis voor de Sport Groningen	Pilots positief opgroeien bij sportvereniging	13.580,00	2017	K5623
Huis voor de Sport Groningen	Pilots positief opgroeien bij sportvereniging	6.495,00	2018	K5623
Huis voor de Sport Groningen	Pilots positief opgroeien bij sportvereniging	1.650,00	2019	K5623
Huis voor de Sport Groningen	Activering jongeren door jongeren Corpus den Hoorn (Groningen)	2.100,00	2017	K4256
Huis voor de Sport Groningen	Zelfregulatie gymlessen basisonderwijs	7.251,00	2017	K5817
Huis voor de Sport Groningen	Zelfregulatie op het schoolplein basisonderwijs	9.200,00	2018	K5817
Totaal		60.276,00		
Sportevenementen				
Music en Sports	Side-events Beachvolleybal 2017	4.450,00	2017	674649
De Brug provincie Groningen, St.	Special Olympics 2017	6.000,00	2017	662756
Healthy Ageing Network Northern Neth	2 side-events HANN-tour 2017	5.600,00	2017	681704
Huis voor de Sport Groningen	Beach Week Haren	3.530,00	2017	679048
The Walkthrough, St.	Side-events The Walkthrough 17	2.500,00	2017	K3368
Grootegast Dorpsbelangen Dorp Ver.	Side-events Legio-run 7/4/2018	9.270,00	2017	K6249
Groningen Swim Challenge, St.	Side-events Zwemclinics/Heel Groningen Zwemt	3.000,00	2017	K4272
Sportweek, St.	Sportrecreade 2017	2.500,00	2017	K4259
Totaal		36.850,00		
Projecten bewegen in openbare ruimte				
Cycling Espresso	Cycling Espresso Routeplan	7.500,00	2017	K3073
Huis voor de Sport Groningen	Beweegtuin NOVO Kornalijn	3.550,00	2017	K3492
Huis voor de Sport Groningen	Aduard 825 Park	9.750,00	2017	K3492
Huis voor de Sport Groningen	Bewegen in het Margrietpark (Sappemeer)	9.750,00	2017	K3492
Huis voor de Sport Groningen	Aanjagersrol SC Stadspark en Ganzenpad	19.500,00	2017	K3492
Huis voor de Sport Groningen	Knooppuntroute Blijham/Wedde	9.195,00	2017	K3492
Huis voor de Sport Groningen	Beweegparcours Hoornsemeer (Groningen)	9.750,00	2017	K3492
MTB Zuidhorn Stichting	Mountainbike route Zuidhorn	7.500,00	2017	678104
Totaal		76.495,00		
Evaluatie/monitoring sportbeleid				
Hanzehogeschool Groningen	Evaluatie Sport- en beweegvisie 2017	60.000,00	2017	672202
Totaal		60.000,00		
Toeristische campagne provincie Groningen 2016-2020 (REP)				
Marketing Groningen, St.	Toeristische campagne Groningen 2016-2020	1.100.000,00	2017	628520/673807
Totaal		1.100.000,00		
Innovatiecentrum Bio-economie				
Zernike Innovatiecentrum BV	Innovatiecentrum Bio-economie	2.968.509,00	2017	666150
Totaal		2.968.509,00		
Stichting Revolverend Fonds Energie en Leefbaarheid				
Revolverend Fonds Groningen, St.	Subsidie in de vorm van een lening	23.000.000,00	2017	681330
Revolverend Fonds Groningen, St.	Exploitatiesubsidie	100.000,00	2017	681330
Revolverend Fonds Groningen, St.	Exploitatiesubsidie	197.230,00	2017	K1271
Revolverend Fonds Groningen, St.	Exploitatiesubsidie fondsmanagement 2017	167.470,00	2017	K1271
Revolverend Fonds Groningen, St.	Subsidie bestuurskosten 2017	20.000,00	2017	K1271
Totaal		23.484.700,00		
Groninger Ondernemersregeling REP-24				
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	969231,00	2017	K3348
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	1107692,00	2018	K3348
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	1.107.692,00	2019	K3348
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	1.107.692,00	2020	K3348
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	173.077,00	2021	K3348
Provincie Groningen	Groninger Ondernemersregeling REP-24	34.616,00	2022	K3348
Totaal		4.500.000,00		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Bijdrage NEDAB				
Airport Eelde Groningen	NEDAB kosten 2017	1.491.555,00	2017	K4290
Totaal		1.491.555,00		
Bijdrage routeontwikkelingsfonds				
NOM N.V.	Routeontwikkelingsfonds Groningen Airport Eelde	2.250.000,00	2017	K7121
Totaal		2.250.000,00		
Opgave Waddengebied				
Min. van Economische Zaken FEZ/FDA	LIFE IP project Deltanatuur	55.000,00	2017	K325
Min. van Economische Zaken FEZ/FDA	LIFE IP project Deltanatuur	120.000,00	2018	K325
Min. van Economische Zaken FEZ/FDA	LIFE IP project Deltanatuur	125.000,00	2019	K325
Landgoed Borg Verhildersum, St.	Voorbereiding Waddenfondsaanvraag project Landgoed Verhildersum	3.146,00	2017	K5705
Netics	Fase 2 baggerslib Eems-Dollard	125.000,00	2017	k987
Totaal		428.146,00		
Werkbudget Erfgoed, Ruimtelijke kwaliteit en Leefbaarheid (ERL)				
RUG Faculteit der Letteren	Vroeg- en volmiddeleeuws importaardewerk in Fryslân en Groningen	60.000,00	2017	K4196
Hist. vereniging Winsum-Obergum	Grondradaronderzoek funderingen	750,00	2017	K6845
Totaal		60.750,00		
Versterking toeristische infrastructuur				
Waterschap Noorderzijlvest	Wandel-/fietspad Eemskanaal NZ	100.000,00	2017	K5321
Totaal		100.000,00		
Uitvoering Groninger				
Medisit B.V.	GO 17001 Deelname WTC Handelsmissie Denemarken en Zweden	1.800,00	2017	K3163
Wolfard en Wessels Werktuigbouw BV	GO 17006 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Koolhof	5.000,00	2017	K5597
Bodewes Shipyards B.V.	GO 17007 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Mekelenkamp	5.000,00	2017	K5600
PI IQ	GO 17017 Scoren in Duitsland	3.612,00	2017	K6137
Dijk, E. van	GO 17003 Ondernemer coacht ondernemer	300,00	2017	K5589
C-Nautical BV	GO 17008 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Grave	5.000,00	2017	K5602
Niestern Sander Scheepsbouw B.V.	GO 17014 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Zawisza	5.000,00	2017	K6329
Brouwhuis De Isar B.V.	GO 17016 Scoren in Duitsland	3.612,00	2017	K6133
Niestern Sander Scheepsbouw B.V.	GO 17012 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Kohler	5.000,00	2017	K6326
Wieringa's Knappertjes- en Koekfabr.	GO 17002 Scoren in Duitsland	3.612,00	2017	K4320
Define	GO 17005 Ondernemer coacht ondernemer	737,00	2017	K5594
Ecoloss Project B.V.	GO 17009 Scoren in Duitsland	3.612,00	2017	K6132
Hulst Innovatie Constructie Reparati	GO 17004 Student Consultancy	2.000,00	2017	K5590
Knol Konstruktie Bv	GO 17026 Scholingspool (OBM-Noord) de heer Mulder	5.000,00	2017	K6889
Transportbandenfabr E.A. Broekema BV	GO 17036 Scholingspool (OBM-Noord) Sneek	5.000,00	2017	K7134
Klaassens Advies	GO 17038 Ondernemer coacht ondernemer	737,00	2017	K7407
ICO Communicatie B.V.	GO 17034 Scoren in Duitsland	3.612,00	2017	K7129
Prolyte Holding B.V.	GO 17029 Student Consultancy	2.000,00	2017	K6890
J. Wildeman Storage en Logistics	GO 17030 Student Consultancy	2.000,00	2017	K6788
Constr straal spuitbedr M. Huizinga	GO 17023 Scholingspool (OBM-Noord) de heer v.d. Vlag	5.000,00	2017	K6881
Flexo Hydro B.V.	GO 17040 Scholingspool (OBM-Noord)	5.000,00	2017	K7435
AVEBE	GO 17033 Student Consultancy	2.000,00	2017	K7432
Mark BV	GO 17031 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Meijer	5.000,00	2017	K7417
TD Contructies BV	GO 17039 Scholingspool (OBM-Noord)	5.000,00	2017	K7289
Holt, O. v.d.	GO 17024 Scholingspool (OBM-Noord)	5.000,00	2017	K7260
GS Yard BV	GO 17019 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Scholtens	5.000,00	2017	K7361
GS Yard BV	GO 17018 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Scholma	5.000,00	2017	K7360
Staalbouw Smid Hoogkerk B.V.	GO 17013 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Ekhart	5.000,00	2017	K6688
Staalbouw Smid Hoogkerk B.V.	GO 17015 Meester-gezeltraject techniek (MSO), de heer Hulshof	5.000,00	2017	K6742
Software Vergelijken B.V.	GO 17020 Student Consultancy	2.000,00	2017	K6755
Jody Schoolpsychologie	GO 17027 Ondernemer coacht ondernemer	300,00	2017	K6790
Transportbandenfabr E.A. Broekema BV	GO 17035 Scholingspool (OBM-Noord) de heer Guerreiro	5.000,00	2017	K7132
PMF Mechanical B.V.	GO 17037 Scholingspool (OBM-Noord) de heer Bos	5.000,00	2017	K7261
Totaal		121.934,00		
DU verduurzaming ketens energie-chemie Eemsdelta				
Samenwerkende Bedrijven Eemsmond	Uitwerking Industrieagenda	35.000,00	2017	K5587
Samenwerkende Bedrijven Eemsmond	Uitwerking Industrieagenda	35.000,00	2018	K5587
Totaal		70.000,00		
Verduurzaming OV (MIT)				
Gemeente Haren	HUB halte transferium-P+R westzijde A28	9.840,00	2017	K7071
Totaal		9.840,00		

Subsidiebegunstigde	Omschrijving project of activiteit	Subsidiebedrag	Budgetjaar	Zaaknummer
Kansrijke Leerweg REP25				
DOK 4 BV	Kansrijke Leerweg REP-25	2.000.000,00	2017	K3602
Totaal		2.000.000,00		
Subsidieregeling Erfgoedloket (NCG)				
Libau	Ergoedloket/Erfgoedadviesteam 2017	90.000,00	2017	K5733
Totaal		90.000,00		
4a. Zorgvoorziening en regionale				
SEDN	Subsidie Gezondheidscentrum Plein Molenberg	300.000,00	2017	K109
Gemeente Eemsmond	Subsidie Zorg uitvoeringsprogramma Leefbaarheid	20.000,00	2018	K7233
Gemeente Winsum	Subsidie De Twirrel	500.000,00	2018	K7061
Totaal		820.000,00		
4b. Bewonersinitiatieven Zorg				
Hospice Stadskanaal, St.	Subsidie Veen en Wolden	17.500,00	2017	K7224
Totaal		17.500,00		
Regeling Snel Internet Groningen				
Rodin Broadband Groningen BV	Aanleg Breedband provincie Groningen	10.000.000,00	2017	K4117
Totaal		10.000.000,00		

Bezoekersaantallen 2017:

- Terra Mora: 35.000 (enkel dagbezoekers 'los')
- Kerkje Klein Wetsinge: 14.000

15. Begrotingswijzigingen buiten P&C-cyclus om

Via voordrachten:

Programma/ Productgroep	Toelichting/omschrijving	Voordracht	Lasten/Baten	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
				bedragen x € 1.000							
1. Ruimte en water											
8100	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	54,1							
			Totaal lasten	**54,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**54,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
2. Milieu en energie											
4601	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	1.304,2	-842,8	-81,0	-51,6	-528,0			
			Totaal lasten	**1.304,2**	**-842,8**	**-81,0**	**-51,6**	**-528,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**1.304,2**	**-842,8**	**-81,0**	**-51,6**	**-528,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
3. Platteland en natuur											
5100	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	62,1							
5200	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	10,3	-25,0						
5201	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	1.117,5	-128,5						
6100	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	45,1							
			Totaal lasten	**1.235,0**	**-153,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**1.235,0**	**-153,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
4. Bereikbaarheid											
2300	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	14.931,6	-7.916,7						
2300	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	10.320,0	-955,0						
			Totaal lasten	**14.931,6**	**-7.916,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**10.320,0**	**-955,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**4.611,6**	**-6.961,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
5. Economie											
6200	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	2.059,5	-483,3	-347,5	-412,5	-275,0	-35,0	-40,0	
6300	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	4.217,0	-3.860,1						
6300	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	8.361,6	-402,2						
6302	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	4.359,1	-2.654,0	-18,6	-18,6				
6302	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	154,9	-154,9						
6901	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	5.388,6	-1.097,1	-39,8	-35,0				
6901	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	523,5	-83,5						
6400	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	1.943,4	-1.255,3						
6400	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	197,9	-126,2						
			Totaal lasten	**17.967,5**	**-9.349,9**	**-405,9**	**-466,1**	**-275,0**	**-35,0**	**-40,0**	**0,0**
			Totaal baten	**9.237,9**	**-766,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**8.729,6**	**-8.583,1**	**-405,9**	**-466,1**	**-275,0**	**-35,0**	**-40,0**	**0,0**
6. Cultuur en maatschappij											
7100	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	9,8							
7102	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	40,0	-40,0						
7203	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	6,5	-6,5						
8101	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	3.075,2	-2.266,7	-89,1					
8101	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	150,2	-75,1						
8102	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	168,5							
8103	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	13.489,9	-5.408,9	-3.595,0	-1.934,3				
			Totaal lasten	**16.789,9**	**-7.722,1**	**-3.684,1**	**-1.934,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**150,2**	**-75,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**16.639,7**	**-7.647,0**	**-3.684,1**	**-1.934,3**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
7. Openbaar bestuur											
	N.v.t.										
			Totaal lasten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
8. Algemene dekkingmiddelen en bedrijfsvoering											
# 0501	Bouw inspectieschip - kapitaallasten	36/2017	Lasten			46,1	46,1	46,1	46,1	46,1	46,1
# 0501	Bouw inspectieschip - onderhoudsbudget	36/2017	Lasten			-46,1	-46,1	-46,1	-46,1	-46,1	-46,1
0100	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten		-9.197,8						
0800	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Lasten	749,6	5.089,5	3.653,4	1.987,9				
0800	Stelselherziening verantwoording subsidielasten	50/2017	Baten	33.323,8	-9.900,8	-517,6	-464,1	-803,0	-35,0	-40,0	
			Totaal lasten	**749,6**	**5.089,5**	**3.653,4**	**1.987,9**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
			Totaal baten	**33.323,8**	**-19.098,6**	**-517,6**	**-464,1**	**-803,0**	**-35,0**	**-40,0**	**0,0**
			Totaal saldo	**-32.574,2**	**24.188,1**	**4.171,0**	**2.452,0**	**803,0**	**35,0**	**40,0**	**0,0**
			Eindtotaal lasten	**53.031,9**	**-20.895,4**	**-517,6**	**-464,1**	**-803,0**	**-35,0**	**-40,0**	**0,0**
			Eindtotaal baten	**53.031,9**	**-20.895,4**	**-517,6**	**-464,1**	**-803,0**	**-35,0**	**-40,0**	**0,0**
			Eindtotaal saldo	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

De met # gemerkte mutaties zijn reeds eerder (tot en met Najaarsnota 2017) aan uw Staten verantwoord.

Via door GS in mandaat genomen besluiten:

Programma/ Productgroep	Toelichting/omschrijving	Dossier	Type	Lasten/Baten	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
					bedragen x € 1.000							
1. Ruimte en water												
8100	Bijstelling grondexploitatie Blauwestad	K7216	C	Lasten	8.332,0							
8100	Bijstelling grondexploitatie Blauwestad	K7216	C	Baten	8.332,0							
3900	Provinciefonds decembercirculaire 2017: DU Hydrologische maatregelen	K7148	A	Lasten		47,6						
				Totaal lasten	**8.332,0**	**47,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**8.332,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**0,0**	**47,6**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
2. Milieu en energie												
# 4400	Terugbetaling dwangsom North Refinery	K1606	D	Lasten	40,0							
4400	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Implementatie Energie-Efficiency Richtlijn (EED)	K7148	A	Lasten	5,1							
				Totaal lasten	**45,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**45,1**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
3. Platteland en natuur												
5202	Provinciefonds decembercirculaire 2017: DU Meerjarenprogramma Eems-Dollard	K7148	A	Lasten		165,7						
				Totaal lasten	**0,0**	**165,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**0,0**	**165,7**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
4. Bereikbaarheid												
# 2900	Uitvoeringsprogramma Fiets 2017-2020	K4105	C	Lasten	390,0	2.390,0		220,0				
2900	Provinciefonds decembercirculaire 2017: DU Beter Benutten	K7148	A	Lasten		1.796,0						
				Totaal lasten	**390,0**	**4.186,0**	**0,0**	**220,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**390,0**	**4.186,0**	**0,0**	**220,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
5. Economie												
6300	Provinciefonds decembercirculaire 2017: DU Regionale Investeringssteun Groningen	K7148	A	Lasten		5.000,0						
6300	Provinciefonds decembercirculaire 2017: DU RSP versterking regionale economie	K7148	A	Baten	-12.752,0							
6302	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Innovatie en stimulering Topsectoren	K7148	A	Lasten		1.030,0						
				Totaal lasten	**0,0**	**6.030,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**-12.752,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**12.752,0**	**6.030,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
6. Cultuur en maatschappij												
# 7102	Subsidieregeling Erfgoedloket	K3751	A	Lasten	100,0	247,0	247,0	101,0				
# 7102	Subsidieregeling Erfgoedloket - bijdrage NCG	K3751	A	Baten	100,0	247,0	247,0	101,0				
				Totaal lasten	**100,0**	**247,0**	**247,0**	**101,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**100,0**	**247,0**	**247,0**	**101,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
7. Openbaar bestuur												
	n.v.t.											
				Totaal lasten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
8. Algemene dekkingmiddelen en bedrijfsvoering												
# 0501	Toevoeging restant AKP 2016 aan AKP 2017	K2744	E	Lasten	6.087,2							
# 1904	Naheffing Werkkostenregeling	K2802	D	Lasten	40,0							
0100	Provinciefonds decembercirculaire 2017	K7148	A	Baten	20.796,4							
# 0500	Terugbetaling dwangsom North Refinery	K1606	D	Lasten	-40,0							
# 0500	Naheffing Werkkostenregeling	K2802	D	Lasten	-40,0							
0800	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Reserve Overboeking kredieten	K7148	A	Lasten	6.243,3							
0800	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Reserve Verkeer en vervoer	K7148	A	Lasten	1.796,0							
# 0800	Toevoeging restant AKP 2016 aan AKP 2017	K2744	E	Baten	6.087,2							
# 0800	Uitvoeringsprogramma Fiets 2017-2020	K4105	C	Baten	390,0	2.390,0		220,0				
0800	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Reserve Overboeking kredieten	K7148	A	Baten		6.243,3						
0800	Provinciefonds decembercirculaire 2017: Reserve Verkeer en vervoer	K7148	A	Baten		1.796,0						
				Totaal lasten	**14.086,5**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal baten	**27.273,6**	**10.429,3**	**0,0**	**220,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Totaal saldo	**-13.187,1**	**-10.429,3**	**0,0**	**-220,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Eindtotaal lasten	**22.953,6**	**10.676,3**	**247,0**	**321,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Eindtotaal baten	**22.953,6**	**10.676,3**	**247,0**	**321,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
				Eindtotaal saldo	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

De met # gemerkte mutaties zijn reeds eerder (tot en met Najaarsnota 2017) aan uw Staten verantwoord.

Type wijziging:

- A Bijdragen van derden met een specifiek doel
- B Overboekingen naar volgende begrotingsjaren (categorie 1 en decentralisatie-uitkeringen)
- C Reeds genomen Statenbesluiten
- D Incidentele begrotingswijzigingen tot € 50.000
- E Reserve Automatisering en Reserve Apparaatskosten Personeel

16. Relatie programma's, deelprogramma's en productgroepen

PROGRAMMA	DEELPROGRAMMA	PRODUCTGROEP
1. Ruimte en water	1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	8100 Ruimtelijk beleid en ontwikkeling 8200 Wonen
	1.2 Waterbeheer	3100 Waterkeringen en waterberging 3300 Grondwater 3900 Waterhuishouding
2. Milieu en energie	2.1 Milieu	4100 Bodemsanering 4101 Afval en duurzaam bodembeheer 4102 Gaswinning 4400 Vergunningverlening, toezicht en handhaving 4500 Ontgrondingen 4600 Duurzame ontwikkeling 4900 Milieubeleid
	2.2 Energie en klimaat	4601 Energie en klimaat 4602 Energietransitie
3. Platteland en natuur	3.1 Natuur en landschap	5100 Natuurontwikkeling 5200 Natuurbeheer 5201 Landschap 5202 Waddengebied 5300 Beheer flora en fauna
	3.2 Landbouw	6100 Landbouw
4. Bereikbaarheid	4.1 Infrastructuur	2100 (Re)constructie wegen en fietspaden 2101 Onderhoud en beheer wegen en fietspaden 2102 Verkeersmanagement 2103 Verkeersveiligheid 2104 Diensten voor derden wegen 2200 (Re)constructie waterwegen 2201 Onderhoud en beheer vaarwegen 2202 Kunstwerken vaarwegen 2203 Diensten hoofdvaarwegen 2204 Diensten voor derden waterwegen 2900 Mobiliteitsbeleid
	4.2 Openbaar vervoer	2300 Collectief personenvervoer
5. Economie	5.1 Economie en werkgelegenheid	6200 Fysieke bedrijfsomgeving 6300 Regioprogramma's 6301 Provinciale bedrijven 6302 Marktsectoren 6303 Circulaire economie 6900 Promotie en acquisitie 6901 Arbeidsmarktbeleid
	5.2 Recreatie en toerisme	6400 Recreatie en toerisme
	5.3 Grensoverschrijdende samenwerking	6902 Grensoverschrijdende samenwerking

PROGRAMMA	DEELPROGRAMMA	PRODUCTGROEP
6. Cultuur en maatschappij	6.1 Cultuur	7100 Cultuur
	6.2 Erfgoed en archeologie	7101 Cultureel erfgoed 7102 Erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en landschap
	6.3 Maatschappij	7200 Bibliotheken 7202 Welzijnsbeleid 7203 Sportbeleid 7901 Asielzoekers 7902 Stichting Provinciaal Groninger Studiefonds 7904 Zorg en hulpverlening
	6.4 Versterking leefbaarheid	8101 Gebiedsgericht werken 8102 Sociaal-economische vitalisering 8103 Leefbaarheid (groei en krimp)
7. Openbaar bestuur	7.1 Provinciale Staten	1100 Provinciale Staten
	7.2 Overige bestuursorganen	1200 Gedeputeerde Staten 1300 Kabinetszaken
	7.3 Bestuurlijke samenwerking en toezicht	1400 Bestuurlijke organisatie 1500 Interbestuurlijk en financieel toezicht 1600 Openbare orde en veiligheid 1900 Uitvoering van wettelijke regelingen 1901 Bestuurlijke samenwerking 1908 Archiefinspectie
	7.4 Communicatie	1902 Communicatie 1903 Promotie en relatiemanagement
8. Algemene dekkingsmiddelen en bedrijfsvoering	8.1 Bedrijfsvoering	0501 Stelposten bedrijfsvoering 0600 Toegerekende overhead 1904 Voorzieningen personeel 1905 Verhuur gebouwen 1906 Diensten voor derden 1909 Diverse lasten en baten
	8.2 Algemene dekkingsmiddelen	0100 Uitkering provinciefonds 0200 Opbrengst provinciale belastingen 0300 Geldleningen en uitzettingen 0400 Deelnemingen 0500 Onvoorzien 0700 Vennootschapsbelasting 0800 Mutaties reserves 0900 Resultaat

17. Overzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Op grond van artikel 24 van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is het vanaf de Jaarrekening 2017 verplicht een totaaloverzicht van gerealiseerde baten en lasten per taakveld op te nemen.

Taakveld		Gerealiseerde baten	Gerealiseerde lasten
0.	**Algemene dekkingsmiddelen**		
0.1	Uitkering provinciefonds	-233.218.001	0
0.2	Opbrengst provinciale belastingen	-55.407.783	
0.3	Geldleningen en uitzettingen	-22.034.321	441.880
0.4	Deelnemingen	-7.140.397	616.146
0.5	Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten	-146.193	0
0.6	Overhead	-850.306	30.906.528
0.7	Vennootschapsbelasting		
0.8	Mutaties reserves	-241.236.659	170.621.791
0.9	Resultaat		
Totaal Taakveld 0.		**-560.033.660**	**202.586.346**
1.	**Bestuur**		
1.1	Provinciale Staten	-295	2.353.054
1.2	Gedeputeerde Staten	-853.756	2.083.960
1.3	Kabinetszaken	-3.285	380.522
1.4	Bestuurlijke organisatie	-57.604	746.430
1.5	Interbestuurlijk toezicht op de regio	-2.049	232.994
1.6	Openbare orde en veiligheid	-11.737	481.681
1.9	Bestuur, overige baten en lasten	-5.212.448	7.333.173
Totaal Taakveld 1.		**-6.141.174**	**13.611.814**
2.	**Verkeer en vervoer**		
2.1	Landwegen	-13.533.122	32.070.177
2.2	Waterwegen	-8.860.907	19.838.674
2.3	Openbaar vervoer	-8.364.545	118.192.605
2.9	Verkeer en vervoer, overige baten en lasten	-449.644	16.985.700
Totaal Taakveld 2.		**-31.208.218**	**187.087.156**
3.	**Water**		
3.1	Waterkeringen	-118.241	861.057
3.2	Kwantiteit oppervlaktewater		
3.3	Kwantiteit grondwater	-335.467	317.310
3.4	Kwaliteit oppervlaktewater		
3.5	Kwaliteit grondwater		
3.9	Water, overige baten en lasten		492.476
Totaal Taakveld 3.		**-453.708**	**1.670.842**

Taakveld		Gerealiseerde baten	Gerealiseerde lasten
4.	**Milieu**		
4.1	Bodembescherming	-1.268.948	7.212.514
4.2	Luchtverontreiniging		
4.3	Geluidhinder		
4.4	Vergunningverlening en handhaving	-1.609.708	8.802.839
4.5	Ontgronding	-32.967	152.170
4.6	Duurzaamheid	-577.692	6.764.093
4.9	Milieu, overige baten en lasten	-8.993	1.019.902
Totaal Taakveld 4.		**-3.498.309**	**23.951.517**
5.	**Natuur**		
5.1	Natuurontwikkeling	-5.611.365	15.326.987
5.2	Beheer natuurgebieden	-530.042	17.849.359
5.3	Beheer flora en fauna		1.889.900
5.9	Natuur, overige baten en lasten		
Totaal Taakveld 5.		**-6.141.406**	**35.066.245**
6.	**Regionale economie**		
6.1	Agrarische aangelegenheden	-2.360	3.842.598
6.2	Logistiek	-207	3.150.653
6.3	Kennis en innovatie	-14.068.529	71.746.591
6.4	Recreatie en toerisme	-395.998	5.287.359
6.9	Regionale economie, overige baten en lasten	-2.145.188	9.670.586
Totaal Taakveld 6.		**-16.612.282**	**93.697.787**
7.	**Cultuur en maatschappij**		
7.1	Cultuur	-723.973	12.694.556
7.2	Maatschappij	-221.464	4.671.930
7.9	Cultuur en maatschappij, overige baten en lasten	-7.427	1.857.246
Totaal Taakveld 7.		**-952.865**	**19.223.732**
8.	**Ruimte**		
8.1	Ruimtelijke ordening	-5.743.167	45.898.272
8.2	Volkshuisvesting	-1.805	1.435.368
8.3	Stedelijke vernieuwing		
8.9	Ruimte, overige baten en lasten		
Totaal Taakveld 8.		**-5.744.972**	**47.333.640**
Totaal		**-630.786.594**	**624.229.080**